

PROGRAMUL NAȚIONAL DE REFORMĂ 2022

BUCUREȘTI
APRILIE 2022

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	3
1. INTRODUCERE.....	6
2. CONTEXT ȘI SCENARIU MACROECONOMIC.....	8
3. PRIORITĂȚI ÎN MATERIE DE REFORME.....	8
3.1. Politica fiscal-bugetară și stabilitatea financiar-bancară	13
3.2. Tranziția verde	23
3.2.1. <i>Mediu și schimbări climatice</i>	23
3.2.2. <i>Energie</i>	30
3.3. Transformarea digitală	35
3.4. Mediul de afaceri și competitivitate.....	40
3.4.1. <i>Crearea mediului favorabil pentru investițiile publice și private</i>	40
3.4.2. <i>Transporturi</i>	50
3.4.3. <i>Cercetare, dezvoltare, inovare (CDI)</i>	55
3.5. Piața muncii, incluziunea socială și combaterea sărăciei	59
3.6. Sănătate	68
3.7. Consolidarea capacității administrative și alte măsuri guvernamentale	73
3.8. Educație și competențe	89
4. PROGRESE ÎN ATINGEREA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ ALE ONU..	108
5. ASPECTE INSTITUȚIONALE ȘI IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE	112
Anexa I RAPORTAREA EXTRASĂ DIN BAZA DE DATE ELECTRONICĂ A COMISIEI EUROPENE CESAR REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A RECOMANDĂRILOR SPECIFICE DE ȚARĂ.....	114
Anexa II RAPORTAREA EXTRASĂ DIN BAZA DE DATE ELECTRONICĂ A COMISIEI EUROPENE FENIX REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A PLANULUI NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ.....	168
Anexa III RAPORTARE PRIVIND IMPLEMENTAREA PILONULUI EUROPEAN AL DREPTURILOR SOCIALE	187

LISTA ABREVIERILOR

ABA	Administrația Bazinală de Apă
ADR	Autoritatea pentru Digitalizarea României
AFER	Autoritatea Feroviară Română
AFM	Administrația Fondului pentru Mediu
AM	Autoritate de Management
ANAF	Agencia Națională de Administrare Fiscală
ANANP	Agencia Națională pentru Arie Naturale Protejate
ANAP	Agencia Națională pentru Achiziții Publice
ANAR	Administrația Națională „Apele Române”
ANC	Autoritatea Națională pentru Calificări
ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ANCP	Agencia Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară
ANFP	Agencia Națională a Funcționarilor Publici
ANI	Agencia Națională de Integritate
ANIF	Agencia Națională de Îmbunătățiri Funciare
ANMCS	Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate
ANOFM	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPDPD	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
ANS	Platforma națională de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior
AP	Axa prioritară
ARACIP	Agencia Română de asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar
ARACIS	Agencia Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior
ARF	Autoritatea pentru Reformă Feroviară
ASF	Autoritatea de Supraveghere Financiară
BAS	Bugetul asigurărilor de șomaj
BEI	Banca Europeană de Investiții
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BM	Banca Mondială
BNR	Banca Națională a României
BS	Bugetul de Stat
CC	Consiliul Concurenței
CDI	Cercetare, dezvoltare, inovare
CEF	Connecting Europe Facility
CFR	Compania Națională de Căi Ferate S.A.
CNAIR	Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere S.A.
CNIR	Compania Națională de Investiții Rutiere S.A.
CNAS	Casa Națională de Asigurări de Sănătate
CNC	Cadrul Național al Calificărilor
CNCISCAP	Comitetului Național pentru Coordonarea Implementării Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020
CNDIPT	Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic
CNSC	Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
CNSP	Comisia Națională pentru Strategie și Prognoză
COM	Comisia Europeană
CNTDS	Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
DDD	Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă
DEEE	Deșeurile de echipamente electrice și electronice
DEAUA	Directiva privind epurarea apelor uzate urbane
DSS	Sistem de suport decizional
DSU	Departamentul pentru Situații de Urgență
ERA	Spațiul European de Cercetare
EPO	Oficiul European de Brevete
ERTMS	Sistemul Feroviar European de Management al Traficului
ESA	European System of Accounts
FC	Fondul de Coeziune

FEAD	Fondul de Ajutor European pentru cele mai Defavorizate Persoane
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FEI	Fondul European de Investiții
FESI	Fonduri Europene Structurale și de Investiții
FSE	Fondul Social European
GES	Gaze cu efect de seră
GNC	Gaz natural comprimat
HG	Hotărâre de Guvern
IFN	Instituții Financiare Nebancare
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INA	Institutul Național de Administrație
INDD	Indicatori naționali pentru dezvoltare durabilă
INHGA	Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor
INS	Institutul Național de Statistică
IPT	Învățământul Profesional și Tehnic
ITI	Investiții Teritoriale Integrate
ITS	Sisteme Inteligente de Transport
ÎP	Întreprinderi Publice
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MC	Ministerul Culturii
MCID	Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
MAT	Ministerul Antreprenoriatului și Turismului
MEc	Ministerul Economiei
MEd	Ministerul Educației
Metrorex	Societatea Comercială de Transport cu Metroul București S.A.
MF	Ministerul Finanțelor
MIPE	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
MJ	Ministerul Justiției
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
MMSS	Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
MO	Monitorul Oficial
MPGT	<i>Master Planul General de Transport al României</i>
MS	Ministerul Sănătății
MTI	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ODD	Obiectivele de Dezvoltare Durabilă
OM	Ordin de Ministru
ONAC	Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate
ONG	Organizație neguvernamentală
ONRC	Oficiul Național al Registrului Comerțului
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OP	Ordin al Președintelui (Agenție, Institut etc.)
OS	Obiectiv specific
OSIM	Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
OUG	Ordonanța de Urgență a Guvernului
PASSA	Acordul de Servicii de Asistență tehnică pentru Proiecte
PIB	Produs Intern Brut
PNCDI	<i>Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare</i>
PNDL	<i>Programul Național de Dezvoltare Locală</i>
PNDR	<i>Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020</i>
PNR	<i>Programul Național de Reformă</i>
PNRAS	<i>Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar</i>
PNRR	<i>Planul Național de Redresare și Reziliență</i>
PO	Program Operațional
POAD	<i>Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate 2014-2020</i>

POAT	Programul Operațional <i>Asistență Tehnică 2014-2020</i>
POC	Programul Operațional <i>Competitivitate 2014-2020</i>
POCA	Programul Operațional <i>Capacitate Administrativă 2014-2020</i>
POCU	Programul Operațional <i>Capital Uman 2014-2020</i>
PODD	Programul Operațional <i>Dezvoltare Durabilă 2021-2027</i>
POIM	Programul Operațional <i>Infrastructura Mare 2014-2020</i>
POPAM	Programul Operațional pentru <i>Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020</i>
POR	Programul Operațional <i>Regional 2014-2020</i>
POS	Programul Operațional <i>Sănătate 2021-2027</i>
POS Mediu	Programul Operațional Sectorial <i>Mediu 2007-2013</i>
POT	Programul Operațional <i>Transport 2021-2027</i>
REI	Registrul Educațional Integrat
RMU	Registrul Matricol Unic
RNMCA	Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului
MRR	Mecanismul de Redresare și Reziliență
RST	Recomandări Specifice de Țară
SACET	Sistemul de Alimentare Centralizată cu Energie Termică
SEE	Spațiul Economic European
SEAP	Sistemul Electronic de Achiziții Publice
SEN	Sistemul Electroenergetic Național
SGG	Secretariatul General al Guvernului
SICAP	Sistemul Informatic Colaborativ pentru mediu performant de desfășurare al Achizițiilor Publice
SIIR	Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România
SIPOCA	Sistemul Informatic al Programului Operațional Capacitate Administrativă
SMG	Stație de măsurare gaze naturale
SNDDR	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030
SNT	Sistemul Național de Transport
SO	Standarde ocupaționale
SPO	Serviciul Public de Ocupare
SPV	Spațiul Privat Virtual
SRE	Surse Regenerabile de Energie
STS	Serviciul de Telecomunicații Speciale
TAROM	Compania Națională de Transporturi Aeriene Române S.A.
TEN-T	Rețeaua Trans-Europeană de Transport
TSI	Instrumentul de Sprijin Tehnic
TVA	Taxa pe Valoare Adăugată
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UEFISCDI	Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării
USPTO	Oficiul de Brevete și Mărci al Statelor Unite

1. INTRODUCERE

Programul Național de Reformă (PNR) continuă să reprezinte platforma-cadru pentru formularea de măsuri care să răspundă provocărilor identificate în cadrul *Semestrului European*. Prezentarea PNR de către statele membre este prevăzută în *Regulamentul nr. 1175/2011 de modificare a Regulamentului nr. 1466/97 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice*¹.

Viziunea Comisiei Europene (COM) din *Analiza Anuală pentru 2022 privind Creșterea Durabilă (ASGS 2022)*, documentul UE care a lansat Semestrul European 2022, este de a menține, și în acest an, cele patru priorități identificate în 2019 și anume: *durabilitatea mediului înconjurător, productivitatea, echitatea și stabilitatea macroeconomică*. Aspectele majore abordate de COM în ASGS 2022, *dubla tranziție - ecologică și digitală*, dar și obiectivele UE în domeniul social (conform *Pilonului european al drepturilor sociale*) sunt incluse în PNR 2022, inclusiv prin acțiuni în domenii precum ocuparea forței de muncă, sănătatea, educația și competențele. De asemenea, ASGS 2022 vizează trecerea treptată în materie de coordonare a politicilor economice de la o abordare orientată spre gestionarea crizei pandemice la punerea bazelor unei redresări economice favorabile incluziunii sociale și a unei reziliențe mai puternice. Este și cazul PNR 2022 al României, în care accentul este pus pe reforme și investiții orientate spre dezvoltarea durabilă.

Exercițiul Semestrului European este complementar cu implementarea Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR). Legătura intrinsecă dintre Semestrul European și MRR derivă, pe de-o parte, din faptul că, pentru accesarea fondurilor, statele membre ale Uniunii Europene au elaborat și demarat implementarea Planurilor Naționale de Redresare și Reziliență (PNRR) care cuprind reforme și investiții ce contribuie la punerea în aplicare a Recomandărilor Specifice de Țară (RST) 2019 și 2020, precum și la tranziția ecologică și digitală; pe de altă parte, art. 27 din *Regulamentul (UE) 2021/241 de instituire a MRR* prevede obligații de raportare bianuală ce trebuie îndeplinite de statele membre în privința aplicării PNRR, unul din instrumentele de raportare utilizate în acest sens fiind PNR. Ca atare, PNR 2022 conține, ca anexe, două tabele de raportare, care prezintă stadiul acelor măsuri care vin în întâmpinarea RST 2019, 2020 și 2021 (baza de date electronică CeSaR)², respectiv prin care sunt înregistrate progresele în aplicarea PNRR (baza de date electronică FENIX)³.

Astfel, în vederea asigurării complementarității și coerenței dintre cele două documente, PNR 2022 cuprinde atât măsuri de răspuns la RST, dar și la alte provocări identificate în Semestrul European, care decurg, în principal, din Rapoartele de țară.

Drept urmare, PNR 2022 are următorul cuprins:

- **Capitolul 1** - Introducere;
- **Capitolul 2** - Contextul macroeconomic;
- **Capitolul 3** - Priorități în materie de reforme (domeniile abordate în cadrul Semestrului European);
- **Capitolul 4** - Progresele realizate în atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale ONU;
- **Capitolul 5** - Aspecte instituționale și consultarea părților interesate.
- **Anexa I** - tabel privind raportarea extrasă din baza de date electronică a COM referitoare

¹ Art. 2-a, para. (2), lit. (d)

² În luna martie 2022, Guvernul a aprobat Nota MAE privind actualizarea bazei de date electronice a Comisiei Europene referitoare la punerea în aplicare a Recomandărilor Specifice de Țară (baza de date CeSaR).

³ De asemenea, pentru a evita dubla raportare, rapoartele de sinteză extrase din platforma FENIX de către MIPE, inclusiv cele mai recente informații introduse pentru această rundă de raportare bianuală, constituie anexă la PNR.

la punerea în aplicare a Recomandărilor Specifice de Țară, CeSaR;

- **Anexa II** - tabel privind raportarea extrasă din baza de date electronică a COM referitoare la punerea în aplicare a PNRR, FENIX;
- **Anexa III** - tabel de raportare privind implementarea Pilonului European al Drepturilor Sociale.

Informațiile din capitolele și subcapitolele dedicate priorităților în materie de reforme, trebuie analizate împreună cu informațiile care se regăsesc în tabelele de raportare extrase din bazele electronice de date ale COM, CeSaR și FENIX.

Având în vedere contextul de mai sus, PNR 2022 propune intervenții complementare și suplimentare celor din PNRR și oferă o viziune de ansamblu asupra măsurilor implementate sau preconizate a fi adoptate pe termen scurt și mediu de România în domeniile analizate în cadrul Semestrului European (politica fiscal-bugetară, tranziția verde, transformarea digitală, mediul de afaceri și competitivitatea economică, piața muncii, incluziunea socială și combaterea sărăciei, sănătatea, capacitatea administrativă, educația și competențele).

Declanșarea pandemiei la începutul anului 2020 a modificat perspectivele economice, sociale și bugetare pe plan global, fiind necesar un răspuns urgent și coordonat atât la nivelul UE, cât și la nivel național, pentru a face față consecințelor economice și sociale, precum și efectelor asimetrice ale acestora asupra statelor membre UE și pentru a asigura un proces rapid și durabil de redresare economică. PNRR al României beneficiază de o alocare totală de peste 29,18 mld. euro și reprezintă un răspuns cuprinzător și echilibrat la situația economică și socială, contribuind astfel în mod adecvat la cei șase piloni de politică din Regulamentul de instituire a MRR. PNRR al României acordă o atenție specială tranziției verzi, fiind prevăzute reforme emblematice privind eliminarea treptată a cărbunelui și decarbonizarea transportului rutier. Măsurile de sprijinire a obiectivelor privind schimbările climatice reprezintă 41 % din suma totală alocată planului. În ceea ce privește tranziția digitală, măsurile care contribuie la obiectivele digitale reprezintă 20,5% din alocarea financiară. PNRR vizează introducerea unor schimbări structurale în funcționarea administrației publice din România și în ceea ce privește elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice, în special cu privire la politicile care reglementează utilizarea resurselor naturale și mediul. Reforma sistemului de pensii și cea socială sunt destinate să contribuie la reducerea disparităților și a inegalităților. Digitalizarea completă a administrației fiscale și eliminarea treptată a stimulentei fiscale excesive sunt menite să amelioreze calitatea și sustenabilitatea finanțelor publice. Se preconizează că reformele din domeniul sănătății, însoțite de investiții în digitalizare, vor îmbunătăți accesul, eficiența din punct de vedere al costurilor și reziliența asistenței medicale. PNRR vizează consolidarea independenței și sporirea eficienței sistemului judiciar, precum și îmbunătățirea accesului la justiție și intensificarea luptei împotriva corupției. Totodată, planul prevede dezvoltarea unui sistem de educație și îngrijire timpurie unitar, favorabil incluziunii și de calitate, însoțit de investiții în îngrijirea copiilor. Printre alte reforme cheie din PNRR amintim: stabilirea salariului minim, consolidarea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat și dialogul social, digitalizarea și sprijinirea activităților de cercetare și dezvoltare. Reformele privind decarbonizarea, instituirea unui *cloud* guvernamental și introducerea cărții de identitate electronice vor contribui, de asemenea, la sprijinirea dublei tranziții verzi și digitale.

2. CONTEXT ȘI SCENARIU MACROECONOMIC

Criza sanitară a continuat **pe parcursul anului 2021**, menținându-se starea de alertă însoțită de măsuri specifice, mai mult sau mai puțin restrictive, în funcție de intensitatea valului pandemic. De menționat în context sunt măsurile formulate în ultimul trimestru, când, din cauza creșterii accentuate a numărului de cazuri din valul 4, a fost limitat accesul în spațiile comerciale non-alimentare, hoteluri și restaurante, etc. pe baza certificatului digital COVID. Mai mult, economia românească s-a confruntat, cu precădere în a doua jumătate a anului 2021, și cu apariția unor fenomene perturbatoare, cum au fost creșterea prețurilor materialelor de construcții, a produselor energetice, precum și unele dificultăți în procesele de aprovizionare.

Toate acestea și-au pus amprenta asupra activității economice, conducând la o decelerare a ritmului de creștere a economiei în ultimul trimestru. Astfel, de la un avans de 7,5% în primele 9 luni (comparativ cu aceeași perioadă din 2020), creșterea a încetinit în trimestrul IV, fiind de numai 2,4% față de același trimestru din 2020 (serie brută). Impactul ultimului trimestru a făcut ca **majorarea PIB să fie de doar 5,9% pentru anul 2021 în ansamblu**, ceea ce reprezintă un spor de 1,9 puncte procentuale peste nivelul anului 2019.

În **industrie**, valoarea adăugată brută (VAB) s-a majorat cu doar 5%, în condițiile diminuării intensității creșterii în trimestrul III (2,2% comparativ cu aceeași perioadă din anul precedent) și a unei evoluții negative în ultimul trimestru (-2,2% față de același trimestru din 2020), ca urmare a problemelor cauzate de majorarea prețurilor la energie electrică și gaze naturale și lipsa unor componente industriale. Astfel, industria a susținut avansul economiei cu 1 punct procentual și a generat 21,2% din PIB.

Pentru **agricultură**, 2021 a fost un an bun, în special pentru culturile cerealiere, cu o majorare substanțială a VAB (13,5%), ceea ce s-a concretizat într-un aport la creșterea reală a PIB de 0,5 puncte procentuale.

Sectorul terțiar, cu unele activități puternic afectate de criza sanitară, a înregistrat, per total, un spor al VAB de 6,1%, având o contribuție substanțială la creșterea economică (3,7 puncte procentuale, reprezentând peste 60% din avansul economiei).

În interiorul sectorului, ramura care include *comerțul, transporturile, hotelurile și restaurantele*, după o contracție accentuată în anul 2020 (-6,4%) pe fondul măsurilor impuse de limitare a mobilității, a înregistrat în 2021 o majorare de 9,4% în condițiile unei recuperări substanțiale în domeniul HORECA. Contribuția acestei ramuri la susținerea avansului economiei a fost de 1,7 puncte procentuale, reprezentând cel mai mare aport la realizarea creșterii reale a PIB.

Informațiile și comunicațiile, ca și în anii anteriori, au constituit unul din cele mai performante și dinamice domenii, iar VAB s-a majorat semnificativ (cu 13,4%) în 2021, participarea la realizarea creșterii economice situându-se la 0,8 puncte procentuale.

Un alt domeniu puternic afectat de criza sanitară a fost cel al **activităților de spectacole, culturale și recreative** care, după o diminuare substanțială în 2020 (cu 16,4%), a înregistrat în 2021 o majorare cu 17% a VAB, fără a se acoperi, însă, contracția din perioada precedentă.

După performanțele din 2020, când **sectorul construcțiilor** a fost unul din principalii susținători ai creșterii economice, în 2021, în special în a doua jumătate a anului, pe fondul problemelor apărute cu creșterea prețurilor la materiale, s-a înregistrat diminuarea VAB, astfel că, pe ansamblul anului, scăderea a fost de 1,7%.

Pe partea cererii, **consumul privat**, cu o majorare de 7,9%, a reprezentat principalul factor care a contribuit la avansul economiei (+4,8 puncte procentuale). Valurile pandemice care s-au manifestat pe parcursul anului 2021 au necesitat continuarea alocărilor de resurse bugetare pentru combaterea efectelor pandemiei, **consumul guvernamental** înregistrând o dinamică ușor pozitivă, respectiv +0,4% față de anul 2020.

Scăderea volumului de activitate din sectorul construcțiilor a avut un impact direct asupra **investițiilor brute** din economie, care s-au majorat cu 2,3%. În timp ce formarea brută de capital fix a contribuit doar cu 0,6 puncte procentuale la creșterea reală a PIB, variația stocurilor a avut o contribuție pozitivă de 1,8 puncte procentuale.

Contribuția pozitivă la creșterea economică a cererii interne (+7,3 puncte procentuale) a fost contrabalansată de **exportul net**, care a avut un aport negativ de 1,4 puncte procentuale, ca urmare a creșterii exporturilor de bunuri și servicii, în termeni reali, cu 12,5%, concomitent cu o creștere superioară a dinamicii importurilor de bunuri și servicii (14,6%).

Reducerea măsurilor de izolare de la finalul anului 2020 și reluarea ulterioară a activității, deși într-o măsură diferită în funcție de sectoarele de activitate, au condus, în anul 2021, atât la o creștere a ocupării forței de muncă, cât și la o reducere a șomajului, cu o **îmbunătățire generală a pieței forței de muncă**.

Numărul de salariați a crescut cu 1,4% față de anul anterior, în timp ce **rata șomajului BIM** a ajuns la 5,6%, cu 0,5 puncte procentuale mai mică decât în aceeași perioadă a anului anterior.

Rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 67,1%, cu 1,9 puncte procentuale mai mare decât în anul 2020.

Pe tot parcursul anului 2021, **inflația anuală** a continuat traiectoria ascendentă manifestată încă din prima parte a anului, ajungând în decembrie la un maxim al ultimilor 10 ani, de 8,19%. Accelerarea ratei inflației a avut loc în condițiile revenirii cererii interne, precum și a deprecierii monedei naționale față de euro, în medie, de 1,7%. Presiunea inflaționistă manifestată pe parcursul anului 2021 a provenit, în principal, din partea componentei energetice.

Ca medie anuală, **inflația** a înregistrat un nivel ridicat, de 5,05%, creșteri peste medie în anul 2021 remarcându-se la prețurile mărfurilor nealimentare (7,08%), în timp ce prețurile mărfurilor alimentare și tarifele pentru servicii s-au majorat cu 3,24%, respectiv 3,10%.

Rata anuală a inflației a continuat trendul ascendent și în primul trimestru al anului curent, deși dinamica prețurilor la energie electrică și gaze naturale a înregistrat o diminuare determinată, în principal, de măsurile guvernamentale de compensare și plafonare a prețurilor pentru populație. Presiuni suplimentare s-au manifestat, de această dată, din partea componentei mărfurilor alimentare, în contextul majorării cotațiilor materiilor prime și a produselor energetice.

Deficitul contului curent al balanței de plăți a continuat să se adâncească, ajungând în 2021 la o pondere în PIB de 7,0%, în special din cauza deteriorării balanței bunurilor și a veniturilor primare. Investițiile străine directe (ISD) au însumat o valoare netă de 7.280 mil. euro și au acoperit peste 43% din deficitul contului curent. Este de remarcat faptul că în 2021 valoarea ISD s-a situat la cel mai ridicat nivel înregistrat după criza financiară din anul 2008, când investițiile directe ale nerezidenților au fost de 9.496 mil. euro.

Proгноza de creștere economică pentru perioada 2022 - 2025 a luat în considerare: (i) reevaluarea evoluțiilor indicatorilor macroeconomici, în contextul conflictului declanșat între Rusia și Ucraina și a sancțiunilor internaționale impuse; (ii) efectele crizei energetice și ale perturbărilor în lanțurile de aprovizionare, manifestate încă din partea a doua a anului 2021, care s-au amplificat în actualul scenariu; (iii) atenuarea șocului pandemic, care a condus la renunțarea restricțiilor începând cu luna martie și la o creștere a mobilității populației, păstrându-se însă riscul apariției în sezonul rece al unui nou val pandemic sau al unor mutații ale virusului; (iv) atragerea fondurilor europene prin PNRR, precum și din Cadrul Financiar Multianual (CFM).

Pentru **anul 2022**, avansul economiei este estimat la 2,9%, cu 1,4 puncte procentuale sub nivelul prognozei de iarnă. Decelerarea prognozată a creșterii economice are la bază incertitudinile legate atât de evoluția conflictului Rusia-Ucraina, cât și de continuarea întreruperilor din lanțurile de aprovizionare. Inclusiv pe fondul conflictului de la granița României, creșterea prețurilor produselor energetice s-a accentuat și se propagă, implicit, în majorări de prețuri pentru aproape toate categoriile de produse și servicii.

Pe partea **ofertei**, în 2022 creșterea va fi susținută, în principal, de construcții, pentru care se estimează o majorare a VAB de 5,7%, fiind stimulată de măsurile de implementare a PNRR și de măsurile guvernamentale privind majorarea investițiilor. Pentru servicii, sporul de VAB este prevăzut la 3,4%, un rol important urmând să îl aibă sectorul *informații și comunicații*. În ceea ce privește *industria*, este estimată o majorare de doar 1,5%, acesta fiind sectorul cel mai afectat de creșterea prețurilor produselor energetice și de adâncirea blocajelor în sistemul de aprovizionare global.

Pe elemente de **utilizare**, creșterea economică se bazează pe un aport favorabil al cererii interne, atât prin componenta de investiții, cât și prin cea de consum. Este de așteptat ca formarea brută de capital fix să se majoreze cu 4,8%, în timp ce consumul privat va avea o creștere moderată (+3,1%), înclinația spre consum fiind temperată de creșterea prețurilor.

Măsurile de natură economică și socială avute în vedere pentru compensarea efectelor negative ale creșterii generalizate a prețurilor, precum și măsurile pentru sprijinirea refugiaților din Ucraina vor determina o majorare a consumului guvernamental cu 1,3%.

În același timp, cererea externă va avea un aport negativ de 0,6 puncte procentuale la creșterea PIB, consecință a majorării mai alerte, în termeni reali, a importului de bunuri și servicii (5,1%), comparativ cu o creștere mai redusă a exportului (4,4%).

Pentru perioada 2023 - 2025, ritmul mediu anual de creștere este estimat la 4,6%. Un rol esențial în susținerea avansului economiei în această perioadă îl va avea utilizarea fondurilor europene. Astfel, pe latura ofertei, pentru construcții s-a estimat o creștere medie anuală superioară majorării PIB, anume 8,3%. Pentru industrie și servicii, evoluțiile medii anuale sunt ușor inferioare - 4,4%, respectiv 4,3% - accentul fiind pus pe activitățile moderne cu aport sporit de VAB.

În cadrul cererii interne, **formarea brută de capital fix** va reprezenta principalul factor al creșterii economice, cu un ritm mediu anual de 8,3%. Consumul privat va avea o dinamică moderată, având un ritm mediu anual de 4,6%, iar consumul guvernamental se va majora, în medie, cu 2,3%. Exportul net își va diminua treptat contribuția negativă la creșterea PIB, ajungând la sfârșitul intervalului de prognoză la 0,6 puncte procentuale. Exporturile de bunuri și servicii vor spori cu un ritm mediu anual de 5,2%, iar importurile de bunuri și servicii se vor mări, în medie, cu 6,2%.

Creșterea economică

- modificări procentuale anuale -

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PIB real	-3,7	5,9	2,9	4,4	4,8	4,5
PIB nominal	0,0	11,6	12,3	10,0	8,3	7,5
Componentele PIB-ului real - metoda cheltuielilor						
Cheltuielile consumului privat	-5,1	7,9	3,1	4,5	4,7	4,5
Cheltuielile consumului guvernamental	1,8	0,4	1,3	1,7	2,8	2,4
Formarea brută de capital fix	4,1	2,3	4,8	8,6	9,1	7,1
Exporturi de bunuri și servicii	-9,4	12,5	4,4	5,3	5,5	4,9
Importuri de bunuri și servicii	-5,2	14,6	5,1	6,5	6,5	5,5
Componentele PIB-ului real - partea ofertei						
Industria	-4,5	5,0	1,5	4,5	4,8	4,0
Agricultură, silvicultură și piscicultură	-14,9	13,5	-0,4	5,1	2,7	2,0
Construcții	9,3	-1,7	5,7	8,4	9,2	7,5
Servicii	-3,6	6,1	3,4	3,9	4,5	4,5

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Contribuții la creșterea PIB - metoda cheltuielilor (procente)</i>						
Cererea internă finală	-2,0	5,5	3,3	5,3	5,8	5,1
Modificarea stocurilor	-0,3	1,8	0,2	0,0	-0,2	-0,1
Export net	-1,5	-1,4	-0,6	-0,9	-0,8	-0,6
<i>Contribuții la creșterea PIB - partea ofertei (procente)</i>						
Industrie	-1,0	1,0	0,3	1,0	1,1	0,9
Agricultură, silvicultură și piscicultură	-0,6	0,5	0,0	0,2	0,1	0,1
Construcții	0,5	-0,1	0,4	0,6	0,7	0,6
Servicii	-2,1	3,7	2,0	2,2	2,5	2,5

Sursa: INS și CNSP - 2022-2025 Prognoza de primăvară

Deficitul contului curent al balanței de plăți va atinge, în anul 2022, valoarea de 18,5 mld. euro, ajungând la o pondere în PIB de 6,9%.

Pentru perioada 2023-2025, se estimează că soldul negativ al contului curent va avea o valoare medie anuală de 19,6 mld. euro, iar ponderea sa în PIB se va îmbunătăți, de la 6,7% în anul 2023 la 5,9% în 2025. Estimările iau în calcul atât contribuția pozitivă a balanței serviciilor, cât și o majorare a excedentului pe latura veniturilor secundare, pe măsură ce va crește nivelul sumelor atrase din fonduri europene.

Comerțul exterior și contul curent

- mld. euro -

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Export FOB	62,2	77,7	85,9	92,5	98,3	103,6
- modificare procentuală anuală, %	-9,9	20,1	15,0	7,7	6,3	5,4
Import CIF	80,6	98,4	114,6	124,1	132,5	139,6
- modificare procentuală anuală, %	-6,6	22,1	16,5	8,3	6,7	5,4
Sold Balanță Comercială FOB - CIF	-18,4	-23,7	-28,8	-31,6	-34,2	-36,0
Deficit de cont curent	-10,9	-16,8	-18,5	-19,4	-19,7	-19,7
- % din PIB	-5,0	-7,0	-6,9	-6,7	-6,3	-5,9

Sursa: INS și CNSP - 2022-2025 Prognoza de primăvară

Pentru 2022, se estimează că **inflația** va crește până la 10,1%, ca medie anuală, respectiv 9,7% la sfârșit de an. Estimările pentru perioada 2023-2025 se prefigurează, însă, a avea un trend descendent, pe măsură ce efectele șocurilor exercitate asupra ofertei se vor atenua.

Inflația

- % -

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
- sfârșitul anului	2,06	8,19	9,7	3,5	2,7	2,5

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
- medie anuală	2,63	5,05	10,1	5,4	3,0	2,7

Sursa: INS și CNSP - 2022-2025 Prognoza de primăvară

Pe fondul continuării creșterii economice estimate pentru perioada 2022 - 2025, se așteaptă ca și **piața muncii** să înregistreze o evoluție favorabilă, creându-se condiții pentru creșterea locurilor de muncă și îmbunătățirea ocupării pentru populația în vârstă de 20-64 ani (cu 4,1 puncte procentuale până în 2025, respectiv un nivel de 71,2%).

Forța de muncă

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	65,2	67,1	67,8	68,8	70,1	71,2
- bărbați	74,7	77,0	78,0	79,1	80,5	81,6
- femei	55,4	56,9	57,5	58,3	59,5	60,6
Rata șomajului (conf. BIM) - %	6,1	5,6	5,4	5,2	4,8	4,6

Sursa: Eurostat și CNSP - 2022-2025 Prognoza de primăvară

De asemenea, se așteaptă ca numărul șomerilor să continue să se situeze pe o pantă descrescătoare, astfel încât **rata șomajului** să se diminueze până la 4,6% în 2025, nivel mai mic cu un punct procentual comparativ cu anul 2021.

Creșterea economică potențială s-a redresat începând din 2021, fiind estimată la 3,3%, de la 2,9% în 2020. Pentru 2022 se așteaptă un potențial de creștere similar anului anterior, în timp ce, pe măsură ce implementarea investițiilor din PNRR avansează, dinamica reală a PIB potențial va accelera la 3,7% în 2023 și 3,8% în 2024 și 2025. *Output-gap* se situează la valori negative, însă urmează o traiectorie de închidere relativ rapidă, evoluând de la -2,6% în 2022 la -0,4% în 2025.

Dacă în perioada pre-pandemică contribuția factorilor la creșterea economică potențială era puternic asimetrică în favoarea productivității totale a factorilor - PTF (peste două treimi), în prezent, datorită investițiilor masive preconizate în cadrul PNRR, contribuțiile stocului de capital (alimentat de investiții) și PTF sunt aproximativ egale (în medie, în perioada 2022-2025, de 1,8 puncte procentuale în cazul capitalului și 1,75 puncte procentuale în cazul PTF).

În ceea ce privește contribuția factorului muncă, se estimează o menținere în teritoriu ușor pozitiv (în medie 0,1 puncte procentuale), cu o influență favorabilă și din partea influxului din ce în ce mai semnificativ de lucrători din străinătate.

3. PRIORITĂȚI ÎN MATERIE DE REFORME

3.1. Politica fiscal-bugetară și stabilitatea financiar-bancară

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

România acordă o importanță deosebită obiectivelor vizând domeniul fiscal-bugetar în PNRR, ca parte a Pilonului III - Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii. Principalele obiective vizate de reformele în acest domeniu sunt creșterea veniturilor și optimizarea cheltuielilor prin asigurarea predictibilității și echității măsurilor fiscale, consolidarea activității de colectare a veniturilor, eficientizarea cheltuielilor publice, precum și o reformă majoră a sistemului de pensii care să contribuie la asigurarea sustenabilității fiscale.

Domeniul fiscal-bugetar este abordat în Componentele 4, 6 și 8 din PNRR. Componenta 8 - Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii - include măsuri cu termen de implementare până la finalul trim. I/2022, precum reforma ANAF prin digitalizare sau reforma sistemului public de pensii. Componentele 4 și 6 - Transport sustenabil și Energie - includ fiecare câte o reformă în domeniul fiscal-bugetar cu termene de implementare ulterioare trim. I/2022.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- conectarea a 538.485 case de marcat electronice la sistemul informatic al ANAF;
- intrarea în vigoare a cadrului legal privind obligativitatea înregistrării în Spațiul Privat Virtual pentru toți contribuabilii persoane juridice, prin aprobarea OG nr. 11/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 207/ 2015 privind Codul de procedură fiscală și reglementarea unor măsuri fiscale;
- operaționalizarea Planului comun de acțiune al ANAF și al Inspecției Muncii privind organizarea controalelor fiscale pentru prevenirea și limitarea fenomenului de evaziune a muncii la gri/la negru (17 februarie 2022);
- aprobarea metodologiei de elaborare, monitorizare și raportare a programelor bugetare (prin HG nr. 467/2022 pentru aprobarea metodologiei de elaborare și execuție a programelor bugetare);
- semnarea contractului de asistență tehnică cu BM în vederea pregătirii analizei și a propunerilor de reformă a sistemului de pensii;
- intrarea în vigoare a unui ordin prin care se instituie un comitet de monitorizare însărcinat cu revizuirea, cu sprijinul furnizorului de asistență tehnică, a sistemului de pensii și a intervențiilor la nivel de politici în sistemul de pensii (MMSS, MF, Consiliul Fiscal, CNPP);
- intrarea în vigoare a modificărilor aduse cadrului de reglementare pentru a se asigura sustenabilitatea pensiilor din cadrul pilonului 2.

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ consolidarea bugetară
- ✓ gestionarea eficientă a investițiilor publice
- ✓ eficientizarea cheltuielilor bugetare

- ✓ îmbunătățirea colectării taxelor și impozitelor
- ✓ îmbunătățirea activității vamale
- ✓ stabilitatea financiar-bancară

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR.

Consolidarea bugetară

În 2020 și 2021, politica fiscal-bugetară a reprezentat un instrument important pentru stoparea efectelor negative ale crizei pandemice, măsurile bugetare adoptate fiind menite să consolideze capacitatea sistemului de sănătate, să țină sub control pandemia și să ofere ajutor persoanelor și sectoarelor cele mai afectate. Măsurile adoptate în 2020 (unele prelungite și în 2021), precum și măsurile noi adoptate în 2021 au fost conforme cu Recomandările Consiliului adoptate în contextul *Procedurii aplicabile Deficitelor Excesive* (PDE, declanșată pentru România în 2020), fiind fie temporare, fie contrabalansate de măsuri compensatorii.

Principalele măsuri fiscal-bugetare implementate în 2021 au avut în vedere: menținerea salariilor de bază, a soldelor, indemnizațiilor, sporurilor, primelor alocate personalului plătit din fonduri publice la nivelul din decembrie 2020; neacordarea de premii și indemnizații de vacanță; compensarea orelor suplimentare exclusiv cu timp liber corespunzător; sprijinirea mediului de afaceri și a lichidităților din economie (scutirea de impozit specific unor activități pentru 180 de zile; acordarea unor reduceri pentru impozitul pe profit, impozitul pe veniturile microîntreprinderilor sau impozitul specific unor activități). În aceste condiții, **execuția bugetului general consolidat pe anul 2021 s-a încheiat cu un deficit (metodologie cash) de 6,72% din PIB** (80 mld. lei), în confomitate cu Recomandarea Consiliului UE din contextul PDE și în scădere față de nivelul înregistrat în 2020 (9,61% din PIB, respectiv 101,8 mld. lei). **Evoluția pozitivă a deficitului bugetar în 2021** a fost determinată de:

- **creșterea veniturilor bugetare cu 1,4 p.p. din PIB** (an/an). Veniturile bugetului general consolidat au însumat 379,61 mld. lei în 2021, cu 17,7% peste nivelul încasat în 2020. Această evoluție favorabilă a fost influențată atât de **încasările reduse din 2020** - ca efect al măsurilor de sprijinire a contribuabililor (amânarea termenelor de plată, bonificații, scutiri), cât și de **redresarea indicatorilor economici**, respectiv recuperarea parțială a unor categorii de venituri (TVA, contribuții de asigurări, impozit pe venit și profit);
- **reducerea cheltuielilor bugetare cu 1,5 p.p. din PIB** (de la 40,1% din PIB în 2020 la 38,6% din PIB în 2021), în principal ca urmare a diminuării ponderii în PIB a cheltuielilor cu salariile și asistența socială. În termeni nominali, cheltuielile bugetului general consolidat au însumat 459,63 mld. lei în 2021, în creștere cu 8,3% față de anul precedent; cheltuielile de investiții au fost cu 6,1 mld. lei mai mari în 2021 față de 2020, iar plățile cu caracter excepțional generate de pandemie au fost de 14,76 mld. lei.

Cele mai importante **măsuri de macrostabilizare adoptate de Guvern pe parcursul anilor 2020, 2021 și 2022** pentru combaterea efectelor negative ale pandemiei și sprijinirea populației și mediului de afaceri au fost:

- **Susținerea mediului de afaceri prin finanțarea unor programe importante**, precum: Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții; Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciza pentru motorina utilizată drept combustibil (finalizate la sfârșitul anului 2020); programul **IMM INVEST ROMÂNIA** (lansat în 2020 și prelungit succesiv până la 30 iunie 2022); programul **IMM LEASING** de echipamente și utilaje; programul **IMM FACTOR** (finalizat în iunie 2021).

Detalii legate de aceste programe se găsesc în tabelul de raportare extras din baza electronică de date CeSaR (Anexa I, secțiunea dedicată implementării RST.2020.3 Subcomponenta 3).

Garanțiile de stat acordate în 2021 în cadrul programelor guvernamentale de sprijin pentru susținerea activității IMM-urilor, a companiilor mari și a IMM-urilor cu cifra de afaceri de peste 20 mil. lei au fost în valoare de 12,11 mld. lei (1,2% din PIB).

În 2022 au fost aprobate (prin OUG nr. 24/2022) alte *patru programe guvernamentale de sprijin a companiilor prin acordarea de garanții de stat*, respectiv IMM PROD, RURAL INVEST, GARANT CONSTRUCT și INNOVATION, cu un plafon al garanțiilor de 7,5 mld. lei pentru 2022 (detalii la capitolul 3.4). Programele vor fi operaționalizate în perioada următoare.

- **Măsuri de protecție socială în contextul pandemiei:** șomaj tehnic, reducerea temporară a timpului de muncă (kurzarbeit), stimularea angajării persoanelor de peste 50 de ani și a șomerilor între 16-29 ani, stimularea angajărilor pe perioade determinate, asigurarea unei surse de venit pentru alte categorii de persoane active economic (detalii la cap. 3.5).
- **Măsuri care să ușureze povara fiscală:** efectuarea ulterioară a inspecției fiscale pentru procedura de rambursare a TVA (permanentizată din februarie 2022); acordarea de facilități fiscale pentru contribuabilii cu datorii restante, cu condiția achitării obligațiilor bugetare principale; flexibilizarea condițiilor de accesare a restructurării obligațiilor bugetare restante și simplificarea procedurilor de eşalonare la plată.
- **Scutiri de TVA pentru teste și medicamente folosite în lupta împotriva pandemiei:** pentru dispozitive medicale pentru diagnosticul COVID-19, vaccinuri împotriva COVID-19, precum și pentru serviciile de vaccinare și testare aferente; pentru achizițiile intracomunitare de Remdesivir (măsuri aplicabile până la 31 decembrie 2022); pentru importurile efectuate de către COM, organismele și agențiile UE de bunuri/ servicii achiziționate în vederea îndeplinirii unui mandat conferit prin dreptul UE de a combate pandemia de COVID-19 (de la 1 ianuarie 2021).

De asemenea, în 2022, în contextul declanșării crizei din Ucraina, au fost adoptate următoarele măsuri fiscale în cadrul altor demersuri guvernamentale:

- deductibilitate integrală a donațiilor în bani acordate de persoanele juridice pentru **sprijin și asistența umanitară** a cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, până la data de 31 decembrie 2022;
- deductibilitate limitată pentru cheltuielile cu bunurile acordate și serviciile prestate, destinate persoanelor afectate de conflictul armat din Ucraina.

Pe termen mediu, România are ca obiectiv realizarea graduală a consolidării fiscale prin măsuri care să permită atingerea țintei de deficit bugetar prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul anului 2024. Astfel, planificarea bugetară pe anul 2022 și estimările pentru perioada 2023-2024 stabilesc un **deficit bugetar ESA de 6,2% din PIB pentru anul 2022**, urmând ca acesta să ajungă la 4,4% din PIB în 2023 și la 2,95% din PIB în 2024.

În **termeni structurali**, se estimează că deviația înregistrată în 2016 de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu stabilit pentru România (1% din PIB) se va menține pe tot orizontul de referință, *perioada de ajustare începând cu anul 2021*. Continuarea traiectoriei de ajustare a deficitului începută în 2021, se asigură, pe de o parte, prin limitarea cheltuielilor curente ale administrației publice, iar pe de altă parte prin utilizarea fondurilor externe puse la dispoziție de UE (atât din resurse tradiționale cât și din MRR) pentru a majora semnificativ cheltuielile de investiții.

Construcția bugetului pentru anul 2022 a reprezentat un proces responsabil, având în vedere necesitatea de a concilia gestionarea situațiilor dificile cu care se confruntă România (criza sanitară, șocul prețurilor la energie, efecte ale tensiunilor pe piețele internaționale), care reclamă resurse adecvate, cu nevoia stringentă de consolidare bugetară. În aceste condiții, bugetul pentru 2022 a fost construit pe o țintă de deficit bugetar cash estimată la 5,8% din PIB.

Principalele măsuri fiscal-bugetare care vizează **reducerea cheltuielilor bugetare în 2022** au în vedere trei direcții principale: (i) menținerea quantumurilor brute ale salariilor, sporurilor, indemnizațiilor și a bazei de calcul pentru anumite beneficii la nivelul celor din decembrie 2021,

pentru majoritatea personalului bugetar; (ii) neacordarea de tichete cadou/ culturale, premii, indemnizații pentru ieșirea la pensie pentru personalul bugetar; (iii) prorogarea, până în 2023, a prevederilor legale privind alocarea bugetară minimă a unui procent din PIB pentru anumite sectoare și a unor ajutoare/ stimulente pentru anumite categorii sociale/ defavorizate.

Pentru a susține în continuare obiectivul de ajustare a deficitului bugetar către niveluri sustenabile, **cheltuielile bugetare totale planificate pentru 2022 au fost diminuate cu 0,5 p.p.** Chiar și în aceste condiții, **cheltuielile planificate de investiții au fost majorate cu peste 1 p.p.**, până la 6,7% din PIB, în special prin utilizarea fondurilor externe nerambursabile puse la dispoziție de UE.

În ceea ce privește **datoria publică** calculată conform metodologiei UE, la sfârșitul anului 2021, aceasta s-a situat la **48,8% din PIB**, nivel inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Pentru sfârșitul anului 2022, se estimează că datoria guvernamentală calculată conform metodologiei UE se va situa la **49,4% din PIB**; pe termen mediu (2024), în condiții de consolidare fiscală, estimăm că datoria publică se va menține la **niveluri sustenabile de până la 50% din PIB**.

Detalii cu privire la politica fiscal-bugetară a României, inclusiv datoria publică, se regăsesc în Strategia Fiscal Bugetară 2022-2024 și Programul de Convergență 2022-2025.

Gestionarea eficientă a investițiilor publice

MF urmărește anual modul în care ordonatorii principali de credite reflectă rezultatele **prioritizării proiectelor de investiții publice semnificative** în proiectele lor bugetare anuale, fiind abilitat să aplice sancțiuni în cazul nerespectării prevederilor legale.

În data de 8 decembrie 2021, Guvernul a aprobat *Memorandumul conținând rezultatele prioritizării proiectelor de investiții publice semnificative utilizate la elaborarea proiectului de buget aferent anului 2022*. Acesta conține **177 proiecte de investiții publice semnificative prioritizate**, gestionate de 8 ordonatori principali de credite (față de 160 proiecte în 2020, respectiv 158 în 2019). Cea mai mare pondere în portofoliu o deține MTI care administrează 140 proiecte, urmat de MMAP cu 11 proiecte, MDLPA cu 9 proiecte, MS cu 7 proiecte, MJ cu 4 proiecte, MAPN cu 3 proiecte, MCID cu 2 proiecte și Serviciul de Protecție și Pază cu un proiect.

Un proces similar de evaluare va avea loc și în anul 2022 vizând prioritizarea proiectelor de investiții publice semnificative ce vor fi utilizate la elaborarea proiectului de buget aferent anului 2023.

În ceea ce privește eforturile de **raționalizare a portofoliului de investiții publice**, **exercițiul pilot** demarat de MF în colaborare cu MTI a continuat și pe parcursul anului 2021. Portofoliul MTI de proiecte de investiții publice a fost analizat în vederea identificării proiectelor neperformante și includerii acestora în programul de raționalizare. Din analiză au fost excluse 116 proiecte (considerente de excludere: stadiul fizic de execuție de peste 90%, proiecte începute în anii 2016, 2017 și 2018, neîndeplinirea criteriilor analizei). În urma analizelor efectuate în cadrul grupului de lucru MF-MTI, MF a elaborat *Nota privind rezultatele exercițiului pilot cu tema Raționalizarea portofoliului de investiții publice al MTI*, în care au fost prezentate etapele derulării exercițiului pilot, precum și concluziile acestuia. Din cele 22 proiecte de investiții identificate ca fiind neperformante în urma aplicării criteriilor propuse de BM, MTI a justificat menținerea a 21 proiecte în Programul de investiții publice, fundamentând introducerea în programul de raționalizare a unui singur proiect din domeniul feroviar, respectiv proiectul *Linie nouă de cale ferată Vâlcele-Râmnicu Vâlcea*, aprobat în 2008 și cu un stadiu fizic de implementare de doar 3%.

Referitor la **Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL)**, până la 25 martie 2022 au fost recepționate 6.482 obiective de investiții, dintre care 3.398 obiective finanțate prin intermediul PNDL etapa I (2015-2023) și 3.084 obiective finanțate prin intermediul PNDL etapa II (2017-2022). Valoarea sumei decontate pentru derularea obiectivelor de investiții a fost de 34,68 mld. lei.

De asemenea, atât în 2021 cât și în 2022, au fost prevăzute în bugetul MDLPA credite de angajament în vederea suplimentării sumelor alocate de la bugetul de stat pentru obiectivele de investiții incluse în PNDL etapa I și etapa II.

În ceea ce privește **proiectele de parteneriat public-privat (PPP)**, *Strategia la nivel național pentru implementarea proiectelor prioritare în regim PPP*, elaborată în 2020 de Unitatea de Management al Investițiilor Publice (UMIP) din cadrul MF împreună cu experți din cadrul BEI, a suferit modificări în cursul anului 2021. Documentul urmează să fie transmis pe circuitul de avizare ca proiect de act normativ (HG); aprobarea Strategiei este prevăzută pentru 2022.

De asemenea, este în desfășurare un *proiect de asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor PPP, finanțat în cadrul Programului de Sprijin pentru Reforme Structurale al COM*. Contractul de servicii de consultanță a fost semnat la 15 decembrie 2021, proiectul urmând a se desfășura pe o durată de 18 luni.

Eficientizarea cheltuielilor bugetare

Pentru monitorizarea **măsurilor de eficientizare a cheltuielilor publice**, se desfășoară proiectul *Asistență tehnică la nivelul CAECP⁴ din cadrul MF, în vederea întăririi capacității administrative prin realizarea unei metodologii de monitorizare și evaluare a impactului financiar al măsurilor stabilite în contextul unei analize de cheltuieli sau al unui program*. Proiectul a demarat în septembrie 2020, având inițial prevăzută o perioadă de desfășurare de 18 luni și conține 5 componente, o parte dintre acestea fiind deja parcurse. DG REFORM, a furnizat asistența tehnică pentru următoarele activități în cadrul proiectului: realizarea activităților pentru pregătirea metodologiei generale de monitorizare și evaluare a impactului măsurilor care rezultă din analizele de cheltuieli și/sau din punerea în aplicare a unui program; elaborarea specificațiilor tehnice aferente aplicației informatice pentru monitorizarea și evaluarea măsurilor stabilite în contextul analizei cheltuielilor și/sau implementării unui program care detaliază politicile pe care Guvernul intenționează să le aplice într-un anumit domeniu.

În contextul pandemiei, proiectul de asistență tehnică a fost prelungit până în decembrie 2022, fiind, totodată, introdusă o nouă componentă: elaborarea unei strategii multianuale privind viitoarele domenii care vor face obiectul analizelor de cheltuieli.

Îmbunătățirea colectării taxelor și impozitelor

În 2021 și prima parte a 2022, au continuat eforturile de îmbunătățire a colectării. Astfel, în 2021, ANAF a colectat suma de 311,1 mld. lei, fiind înregistrat un grad de realizare a programului de încasări venituri bugetare de 100,2% și o **creștere cu 18% față de 2020**, respectiv cu **14,5% față de 2019** (indici nominali). Această evoluție pozitivă a avut loc în condițiile unei creșteri substanțiale a rambursărilor de TVA (atât valoric cât și numeric).

De asemenea, în **primele două luni ale anului 2022**, ANAF a colectat **56,4 mld. lei**, ceea ce reprezintă o **creștere cu 27,2%** (indice nominal) față de perioada corespondentă din 2021 și un grad de realizare a programului de încasări venituri bugetare de 108,1%.

Ponderea în PIB a veniturilor nete colectate de ANAF în 2021 a fost de 26,1%, cu 1,1 p.p. peste cea din anul precedent, respectiv cu 0,5 p.p. peste cea din anul 2019. Pentru primele două luni ale anului 2022, ponderea în PIB a veniturilor nete colectate de ANAF a fost de 4,3%, cu 0,6 p.p. peste cea din perioada similară a anului 2021.

Aceste rezultate au fost realizate ca urmare a continuării implementării măsurilor din *Planul operațional pentru recuperarea veniturilor (PORV)*, plan elaborat în 2020 ca urmare a crizei generate de pandemie. Printre **cele mai importante măsuri operaționale adoptate în 2021**, distinct pe cele 3 capitole principale ale PORV, amintim:

⁴ Compartimentul de Analiză și Eficientizare a Cheltuielilor Publice

Capitolul I - Măsurile de salvagardare a veniturilor

- *Simplificarea procedurilor de înregistrare în scopuri de TVA*, prin aprobarea unor proceduri relevante (OPANAF nr. 239/2021, OPANAF nr. 393/2021, OPANAF nr. 699/2021);
- *Permanentizarea procedurii de rambursare a TVA cu control ulterior*, începând cu 1 februarie 2022 (prin OG nr. 11/2021);
- *Permanentizarea acordării eşalonării la plată în formă simplificată* (OPANAF nr. 1.767/2021);
- *Implementarea sistemului informatic E-Popri* (operațional de la 1 ianuarie 2021);
- *Evaluarea poverii fiscale pentru contribuabili*;
- *Implementarea proiectelor de digitalizare* - în 2021, au fost realizate cinci din cele 18 proiecte de digitalizare prioritare (majoritatea fiind urmărite prin PNRR): regimul special de TVA One Stop Shop; sistemul de facturare electronică; Fișierul Standard de Control Fiscal (SAF-T); interconectarea aparatelor de marcat electronice fiscale; sistemul informatic aferent NOES (Nivelul Operativ al Executării Silite);
- *Implementarea desk-auditului* ca metodă de verificare documentară realizată la sediul organului fiscal, fără interacțiune fizică cu contribuabilul (măsura este urmărită prin PNRR);
- *Realizarea de inspecții fiscale în concordanță cu planul BEPS și directiva ATAD* (reglementări privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale).

Capitolul II - Asigurarea disponibilității serviciilor pentru contribuabili

- *transmiterea de informări personalizate* către persoanele fizice și juridice care figurau cu obligații de plată restante;
- *pregătirea depunerii electronice a tuturor declarațiilor fiscale* - în martie 2022, erau digitalizate 52 formulare, alte 57 de formulare urmând să fie digitalizate în cursul anului 2022;
- *posibilitatea înregistrării electronice în sistemul One Stop Shop* (operațional de la 1 iulie 2021);
- *crearea posibilității de transmitere și primire electronică de către contribuabili a documentelor specifice activității de evitare a dublei impuneri și acorduri fiscale internaționale*, prin intermediul serviciului SPV și a portalului e-guvernare.ro;
- *extinderea conceptului self-service* la nivelul celor 210 unități fiscale;
- *dezvoltarea Call-center-ului* (creșterea numărului de apeluri simultane ce pot fi primite) și modificarea modului de interacțiune telefonică cu contribuabilii (mesaje redactate automat);
- *lansarea serviciului de chat pe website-ul ANAF* (noiembrie 2021);
- *înființarea Școlii de Fiscalitate* (la 1 aprilie 2022), ca centru de excelență în domeniul fiscal.

Capitolul III - Măsurile pentru susținerea proceselor de business

Măsurile au vizat problematici precum: telemunca, utilizarea noilor dispozitive electronice în contextul telemuncii, promovarea instrumentelor de comunicare on-line, atât pentru comunicarea internă, cât și cea externă, analiza canalelor de comunicare externă.

Îmbunătățirea activității vamale

În ceea ce privește activitatea de **control ulterior și reverificare a declarațiilor vamale** depuse și acceptate în anul 2021, au fost derulate 39.847 acțiuni în urma cărora au fost identificate 4.509 fraude și iregularități, întocmindu-se decizii de regularizare a situației cu suma constatată de plată în valoare de 226,4 mil. lei. Echipele mobile la nivel central și regional au efectuat în 2021 3.490 **acțiuni de control** în urma cărora au fost aplicate amenzi contravenționale în cuantum de 8,0 mil. lei, comparativ cu 11,1 mil. lei în anul 2020.

În domeniul **managementul riscului, analiză și selecție control vamal**, la 1 octombrie 2021 fost lansat *Sistemul de Control al importurilor* (ICS2-RO). Din cele 214.104 declarații procesate, au fost selectate pentru evaluare 510 declarații, pentru 215 dintre acestea fiind emise cereri de informații suplimentare.

Pentru **îmbunătățirea infrastructurii vamale și modernizarea birourilor vamale**, la nivelul celor două proiecte cu finanțare externă, în 2021 au fost realizate următoarele progrese: a fost semnat Contractul de finanțare aferent proiectului *Modernizarea biroului vamal de frontieră Siret, în vederea fluidizării traficului în punctul de trecere transnațională de pe frontiera de nord a României - DN2 (E85), județul Suceava*; au fost atribuite contractele de execuție a lucrărilor pentru birourile vamale Sculeni, Albița și Giugiulești (RO), precum și pentru punctele vamale Leușeni și Giurgiulești (MD). Proiectul *Reabilitarea și modernizarea birourilor vamale de frontieră de pe granița România - Moldova* va continua în 2022 cu activități de finalizare a lucrărilor de infrastructură și achiziție echipamente de control nedistructiv.

Sistemul de urmărire a mișcărilor de produse accizabile în regim suspensiv de accize este în prezent aliniat cerințelor COM. În cursul anului 2022 se urmărește atribuirea unui nou contract de dezvoltare software pentru noile cerințe DG Taxud (EMCS_RO faza 4), în prezent fiind în curs de finalizare procedura de achiziție publică.

Pentru **prevenirea și combaterea traficului ilicit cu produse din tutun**, în urma controalelor specifice, au fost reținute 28,7 mil. bucăți țigarete. Valoarea estimată a confiscărilor de bunuri și numerar (cu excepția confiscărilor de țigarete/alcool/produse energetice) a fost, în 2021, în cuantum de 11,8 mil. lei, comparativ cu 8,5 mil. lei în 2020. Potrivit studiului de piață realizat de compania NovelResearch, în noiembrie 2021 s-a înregistrat *cel mai mic nivel al pieței ilicite de țigarete din ultimii 15 ani - 7,4%*, media anului 2021 fiind de 8,4% (cea mai mică medie anuală înregistrată în același interval de timp).

Este în curs de implementare **Strategia UE privind managementul riscurilor vamale**, prin care se vor transpune prevederile Codului Vamal Unional (Regulamentul UE 952/2013).

Priorități pentru anul 2022

Principalele linii de acțiune stabilite pentru anul 2022 se încadrează în viziunea mai extinsă pe termen mediu și vizează următoarele domenii:

1. Dezvoltarea serviciilor pentru contribuabili și consolidarea relației de parteneriat cu aceștia. Se are în vedere *optimizarea și simplificarea serviciilor oferite în cadrul SPV* (Spațiul Privat Virtual) prin portalul ANAF, prin acțiuni precum:

- modernizarea portalului ANAF și a SPV;
- extinderea gamei de servicii oferite în sistem electronic prin SPV;
- extinderea disponibilității serviciilor electronice către beneficiari prin realizarea variantelor portalului ANAF adaptate la dispozitive de tip smartphone și tabletă;
- dezvoltarea unor aplicații pentru platformele Android și IOS prin care sunt accesibile anumite servicii furnizate prin SPV;
- introducerea de modalități noi de autentificare în sistem prin dispozitive mobile.

2. Transformarea digitală a ANAF prin soluții digitale integrate, care utilizează la maximum datele și informațiile disponibile. Se are în vedere finalizarea digitalizării tuturor formularelor și declarațiilor fiscale și extinderea posibilității de depunere on-line a acestora prin SPV și e-guvernare.ro.

3. Creșterea conformării voluntare prin accelerarea dezvoltării unor *proiecte pilot* privind veniturile realizate de contribuabili-persoane fizice din: cedarea folosinței bunurilor, prestarea unor activități de înfrumusețare/întreținere corporală, meditații/activități educaționale și alte forme de învățământ.

4. Intensificarea acțiunilor privind combaterea evaziunii fiscale, prin:

- creșterea numărului de inspecții fiscale cu 5%;
- eficientizarea acțiunilor de executare silită destinate recuperării arrieratelor fiscale, inclusiv transformarea executării silite în proces investigativ.

5. Eficientizarea și transparentizarea instituției, transformarea ANAF într-o instituție solidă, modernă și de încredere, prin:

- *operaționalizarea Școlii de Fiscalitate* (crearea unui corp de formatori interni și asigurarea nevoilor de formare prin intermediul unor specialiști din interiorul ANAF cu experiență și cunoștințe solide despre legislația în domeniu și mai ales modul de aplicare a legislației, programele informatice necesare);
- *creșterea performanței și a profesionalismului personalului ANAF* prin: continuarea colaborării cu mediul academic, dar și dezvoltarea unor parteneriate cu instituții/autorități publice/private pentru formarea performantă a personalului administrației fiscale; extinderea utilizării platformelor on-line de formare profesională continuă; prioritizarea nevoilor de formare a personalului administrației fiscale în contextul procesului de digitalizare și de modernizare a instituției;
- *dezvoltarea competențelor și a carierei personalului ANAF* prin organizarea de programe de formare orientate pe dobândirea de profiluri de competențe.

Stabilitatea financiar-bancară

BNR monitorizează permanent evoluțiile și inițiativele legislative în vederea **garantării securității juridice și a stabilității financiare**. Pe parcursul ultimilor ani, BNR s-a implicat într-o serie de proiecte legislative care au vizat sectorul financiar-bancar, prin furnizarea de puncte de vedere, observații și propuneri.

Informații relevante sunt prezentate în tabelul de raportare extras din baza electronică de date CeSaR (Anexa I, secțiunea dedicată implementării RST.2019.2 Subcomponenta 1).

În vederea menținerii stabilității financiare prin **prevenirea/ diminuarea riscurilor sistemice**, Comitetul Național pentru Supravegherea Macroprudențială (CNSM) emite recomandări și avertizări adresate BNR, ASF (în calitate de autorități naționale de supraveghere financiară sectorială) sau Guvernului. În 2021, CNSM a emis 9 recomandări privind *amortizorul anticiclic de capital, restricțiile aplicabile distribuirilor pe durata pandemiei de COVID-19*, conformarea cu Ghidul Autorității Bancare Europene (ABE) privind *detalierea și publicarea indicatorilor de importanță sistemică*, modul de implementare a Recomandării CERS referitoare la *identificarea entităților juridice, sprijinirea finanțării verzi* și amortizorul de capital pentru alte instituții de importanță sistemică din România.

Totodată, la nivelul CNSM s-a luat decizia de conformare cu prevederile Ghidului ABE privind subseturile adecvate de expuneri sectoriale cărora autoritățile competente sau desemnate le pot aplica un amortizor de risc sistemic în conformitate cu Directiva 2013/36/UE.

În cursul anilor 2020 și 2021 au fost înființate *două grupuri de lucru*, având ca mandat *identificarea de soluții pentru sprijinirea finanțării verzi (green finance)*, respectiv *sprijinirea intermedierei financiare*.

Grupul de lucru pentru sprijinirea finanțării verzi și-a finalizat activitatea în 2021, iar măsurile identificate au făcut obiectul *Recomandării CNSM nr. 6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi*⁵. Pentru implementarea măsurilor din cadrul acestei recomandări care îi sunt adresate, BNR a întreprins următoarele:

- a transmis instituțiilor de credit și IFN o scrisoare privind *așteptările sale referitoare la gestionarea riscului climatic* (noiembrie 2021);
- a realizat o *primă analiză privind flexibilizarea cerințelor prudențiale privind finanțările*

⁵ <https://www.cnsmro.ro/politica-macroprudentiala/lista-recomandarilor-2021/>

verzi pentru stimularea acestui tip de creditare fără afectarea stabilității financiare, publicată parțial în Raportul privind stabilitatea financiară, ediția decembrie 2021;

- a elaborat și publicat prima ediție (2021) a *tabloului de monitorizare a riscurilor climatice asupra sectorului bancar din România*⁶. Un prim exercițiu de testare la stres pe aspecte asociate riscurilor climatice a fost realizat în 2019, o parte a analizei fiind publicată în Raportul privind stabilitatea financiară, ediția decembrie 2019. Instrumentul de testare la stres pe aspecte asociate riscurilor climatice va fi dezvoltat în perioada următoare printr-un program de asistență tehnică finanțat prin Instrumentul de Sprijin Tehnic al COM (Analiza scenariilor de impact asupra mediului și evaluarea riscurilor climatice);
- a finalizat *specificațiile de raportare la Centrala Riscului de Credit*⁷ pentru completarea acestora cu *informații privind creditele verzi* (plecând de la taxonomia europeană), prima lună de raportare fiind iunie 2022.

În condițiile accelerării dinamicii creditului neguvernamental și ale persistenței tensiunilor în privința echilibrului macroeconomic, pentru **reducerea și prevenirea creșterii excesive a îndatorării** și, implicit, pentru diminuarea potențialelor vulnerabilități legate de riscul de credit, BNR a adoptat următoarele măsuri:

- *majorarea ratei amortizorului anticiclic de capital*, la nivelul de 0,5% (de la 0%), începând cu data de 17 octombrie 2022;
- începând cu 1 aprilie 2022, au intrat în vigoare *limite ale raportului dintre valoarea creditului și valoarea garanțiilor reduse* cu 10 puncte procentuale (echivalent cu o creștere a avansului de 10 p.p. sau prezentarea unei garanții imobiliare suplimentare) pentru creditele acordate persoanelor fizice care dețin în proprietate o locuință la data solicitării creditului pentru achiziționarea altui imobil.

În 2022, BNR va continua să monitorizeze evoluțiile din sectorul financiar-bancar și să se implice în dezbaterile cu privire la proiecte legislative al căror obiect de reglementare se circumscrie domeniilor de competență și atribuțiilor băncii centrale. În acest context, BNR va evalua impactul acestor inițiative legislative asupra sectorului financiar-bancar și va prezenta puncte de vedere, observații și propuneri, promovând soluții care să nu afecteze stabilitatea financiară și să nu genereze risc sistemic.

În ceea ce privește **piața de capital**, având în vedere mărimea sectorului de fonduri de investiții în România și interesul investitorilor pentru acestea, pe parcursul anului 2021 ASF a derulat un **exercițiu de testare a lichidității fondurilor de investiții** și a capacității acestora de a onora cererile de răscumpărare primite în condițiile unor fluxuri negative semnificative. În cadrul exercițiului au fost incluse 76 Organisme de Plasament Colectiv în Valori Mobiliare (OPCVM) și 19 Fonduri de Investiții Alternative (FIA); au fost excluse Fondul Proprietatea și cele cinci societăți de investiții financiare. Rezultatele indică faptul că *toate fondurile deschise de investiții au capacitatea de a rezista la șocurile în lichiditate*, deoarece majoritatea administratorilor de fonduri au o strategie prudentă și conservatoare, lichiditatea deținută fiind suficientă pentru a acoperi răscumpărările investitorilor. Rezultatele testului de stres au fost incluse în Raportul privind stabilitatea piețelor financiare nebankare nr. 2/2021.

În ceea ce privește **sectorul asigurărilor**, ASF și Autoritatea Europeană privind Asigurările și Pensiile Ocupaționale (EIOPA) au derulat în perioada 2020-2021 un program de **evaluare independentă a sectorului de asigurări din România** printr-un exercițiu de evaluare a activelor și pasivelor (*Balance Sheet Review*). Exercițiul a inclus 24 de companii de asigurare din România, raportul final al consultantului furnizând o imagine a riscurilor și vulnerabilităților din cadrul acestui sector în România. Pe baza rezultatelor evaluării și a analizei indicatorilor prudențiali,

⁶ <http://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=31565>

⁷ bază de date în cadrul BNR care conține informații referitoare la datele de identificare ale debitorilor, la creditele acordate acestora și la angajamentele asumate în numele lor în lei / valută de către fiecare persoană declarantă, precum și la fraudele cu carduri produse de către posesori.

societățile participante au fost clasificate și fac obiectul unor măsuri de remediere diferențiate, în funcție de dimensiunea deficitului de capital rezultat.

În contextul priorităților strategice la nivel european în ceea ce privește creșterea durabilă, în cadrul Instrumentului de Sprijin Tehnic 2022 al COM, a fost aprobat proiectul multi-country ***Project on Sustainable Finance - Enhancement of the Supervisory Capacity***, având ca beneficiari ASF alături de alte trei autorități. Proiectul se încadrează în prioritățile *Green*, anume *reducerea decalajului de finanțare pentru combaterea efectelor climatice cu instrumente de politici publice*. Obiectivele proiectului vizează analiza cadrului legal în ceea ce privește finanțele verzi, consolidarea capacității instituționale a ASF în vederea implementării cerințelor de raportare și informații publice privind finanțarea durabilă, precum și conștientizarea participanților la piață și a investitorilor asupra importanței investițiilor verzi în stimularea creșterii economice sustenabile. Data de începere este estimată pentru toamna anului 2022, iar proiectul se va derula pe o perioadă de 18 luni.

Strategia națională de educație financiară, elaborată în cadrul Comitetului pentru educație financiară (constituit în baza protocolului de colaborare între BNR, ASF, MEd, MF și ARB), se află în consultare publică pe siteul MEd, adoptarea acesteia fiind așteptată în trim. II/2022.

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 8.

3.2. Tranziția verde

3.2.1. Mediu și schimbări climatice

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

Obiectivele vizând politicile de mediu și schimbări climatice sunt reflectate extins în conținutul PNRR, confirmând importanța deosebită a Pilonului I - Tranziția verde în ansamblul proiecției generale a Planului. Principalele reforme și investiții în raport cu aceste obiective vizează managementul apei, protecția pădurilor și a biodiversității, managementul deșeurilor, promovarea transportului sustenabil, renovarea clădirilor, politica energetică, educație verde etc. De asemenea, prin unele din aceste reforme este asigurată complementaritatea măsurilor vizând cele două procese de tranziție - verde și digital. Astfel, domeniul mediului și schimbărilor climatice este abordat în Componentele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 și 15 din PNRR.

Componenta 1 - Managementul apei, prin R1. Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene vizează măsuri cu termen de implementare până în trim. I/2022, precum modificările aduse Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare. Componentele 2 și 3 - Protejarea pădurilor și a biodiversității și Managementul deșeurilor au prevăzute măsuri cu termen de implementare ulterioare trim. I/2022. Componentele 4 și 5 - Transport sustenabil și Valul renovării includ măsuri privind protecția mediului și reducerea poluării, precum intrarea în vigoare a legii pentru stimularea utilizării de vehicule nepoluante și programe de reînnoire a parcului auto, decarbonizarea transportului rutier, creșterea numărului de vehicule cu emisii zero, măsuri de creștere a performanței energetice a blocurilor de locuințe. Componenta 6 sprijină tranziția verde fiind prevăzute reforme emblematice privind eliminarea treptată a cărbunelui și investiții în noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile. Componentele 7, 8 și 9 includ măsuri privind digitalizarea serviciilor publice și a mediului de afaceri, precum și investiții în infrastructură digitală cu eficiență energetică crescută. În cadrul Componentei 10 - Fondul local sunt vizate măsuri precum: înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public, asigurarea infrastructurii pentru transportul verde. Componenta 11 - Turism și cultura tratează problematica mediului prin finanțarea implementării a 3.000 km de piste pentru biciclete, iar în cadrul Componentelor 12 și 13 - Sănătate și Reforme sociale se sprijină dezvoltarea infrastructurii publice spitalicești, infrastructură nouă de clădiri cu un consum de energie cu 20% mai mic decât cerința pentru clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero (nZEB) și reabilitarea, renovarea și dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități - clădiri nZEB+. De asemenea, alte măsuri care pot fi menționate ca exemplu și care sprijină această problematică se regăsesc în Componenta 14 - Buna Guvernanță și se referă la sprijin pentru calificarea funcționarilor publici să îndeplinească funcția de „experți în dezvoltare durabilă” în instituțiile publice de la nivel central și local, respectiv în Componenta 15 - Educație prin dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- Semnarea acordului de contribuție dintre COM și Guvernul României în cadrul investițiilor I2. Măsura 2. Garanția de portofoliu pentru Acțiune climatică și I2. Măsura 5. Instrumentul financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor (trim. IV/2021);
- Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006 (trim. IV/2021);
- Adoptarea strategiei de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025 și aplicarea

planului de acțiune (trim. IV/2021);

- Scoaterea din operare a 1695 MW din capacitatea de producție a energiei electrice pe bază de cărbune (trim. IV/2021);
- Intrarea în vigoare a legii de aprobare a programului național „Prima conectare la apă și canalizare” (trim. I/2022);
- Instituirea unei scheme naționale de sprijin pentru renovarea și renovarea integrată energetică și din punctul de vedere al eficienței (consolidare seismică și eficiență energetică) a clădirilor rezidențiale multifamiliale (trim. I/2022);
- Instituirea unei scheme naționale de sprijin pentru renovarea și renovarea integrată în scopul asigurării eficienței energetice (consolidare seismică și eficiență energetică) pentru clădiri publice (trim. I/2022);
- Lansarea unei proceduri de ofertare pentru proiecte de producție de energie din surse regenerabile (energie eoliană și solară) (trim. I/2022);- Instituirea instrumentului financiar („fondul”) și adoptarea politicii de investiții a fondului (trim. I/2022)
- În cadrul investiției 2.4 Instrumente financiare pentru sectorul privat - Fondul pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes (trim. I/2022).

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ **diminuarea emisiilor GES din sectoarele energie și transporturi**
- ✓ **îmbunătățirea managementului deșeurilor, inclusiv al deșeurilor periculoase**
- ✓ **susținerea dezvoltării durabile și îmbunătățirea infrastructurii și calității mediului, protecția naturii și conservarea biodiversității**
- ✓ **măsuri de adaptare la schimbările climatice care vizează sectorul agricol**

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR.

Diminuarea emisiilor GES din transporturi

Pentru **diminuarea emisiilor de GES din transporturi** se urmărește dezvoltarea într-un ritm accelerat a **infrastructurii naționale pentru combustibili alternativi**, dar și **promovarea utilizării de vehicule de transport rutier nepoluante și eficiente**.

Astfel, în baza de date CeSaR se regăsesc detalii privind implementarea unor programe finanțate de **Fondul pentru mediu**: (i) *Programul privind dezvoltarea infrastructurii de reîncărcare pentru vehiculele electrice și electrice hibrid plug-in la nivelul autostrăzilor, drumurilor europene și drumurilor naționale*; (ii) *Programul privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în municipiile reședință de județ*; (iii) *Programul privind dezvoltarea infrastructurii de reîncărcare pentru vehicule electrice și electrice plug-in în localități, prin instalarea de stații de reîncărcare cu putere normală*; (iv) *Programul de stimulare a înnoirii parcului auto național (Programul RABLA Clasic)*; (v) *Programul privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic 2020-2024 (Programul RABLA PLUS)*; (vi) *Programul destinat finanțării autovehiculelor mai puțin poluante în transportul public local de persoane - autobuze și troleibuze electrice/GNC*; (vii) *Programul*

privind îmbunătățirea calității aerului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră utilizând autovehicule mai puțin poluante în transportul elevilor-microbuze electric-hibride, electrice, GNC.

Detalii suplimentare privind măsurile de dezvoltare a unui sistem de transport eficient și sustenabil se regăsesc la capitolul 3.4.2 Transporturi.

Îmbunătățirea managementului deșeurilor, inclusiv al deșeurilor periculoase

Îmbunătățirea managementului deșeurilor este unul dintre obiectivele majore în contextul eforturilor din domeniul mediului și schimbărilor climatice. În acest scop, prin POIM, AP 3, OS 3.1 se finanțează proiectele de consolidare și extindere a sistemelor integrate de management al deșeurilor (inițiate pe POS Mediu - se preconizează realizarea unei capacități suplimentare de reciclare a deșeurilor, ținta POIM pentru anul 2023 fiind de 1.300.000 t/an), precum și proiectele noi integrate/individuale pentru consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, cu respectarea ierarhiei deșeurilor. Prin Acordul de servicii de asistență tehnică pentru proiecte - PASSA 2020-2023, semnat în decembrie 2019, experții BEI vor continua să acorde sprijin MIPE (AM POIM) pentru executarea a 11 planuri județene de gestionare a deșeurilor pentru îndeplinirea condiției favorizante din sectorul deșeurilor.

Din *Fondul pentru mediu* se finanțează următoarele programe: (i) *Programul de gestionare a deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase* - finanțează operatorii economici care realizează instalații de reciclare și tratare a deșeurilor. Programul contribuie implicit la dezvoltarea economică a regiunilor în care sunt realizate investițiile și, indirect, la crearea de locuri de muncă, concomitent cu îmbunătățirea calității mediului înconjurător, economisirea de materii prime și energie, asigurând astfel un echilibru între protecția mediului, creșterea economică și accesul echitabil la resurse între generații. (ii) *Programul național de înlocuire a echipamentelor electrice și electronice uzate cu unele mai performante din punct de vedere energetic - denumit generic Rabla Electrocasnice* - prin acest program, în 2021 au fost scoase din uz un număr de 149.058 DEEE-uri, echivalent a aproximativ 4800 tone DEEE. (iii) *Planul de închidere a 10 depozite de deșeurii municipale neconforme* - pentru trei din cele 10 depozite, procedurile s-au finalizat în 2021, iar pentru restul procedurile specifice de închidere sunt în curs. (iv) *AFM urmează să utilizeze o finanțare de aprox. 100 mil. euro pentru închiderea unor depozite de deșeurii industriale periculoase și nepericuloase neconforme, în conformitate cu Memorandumul cu tema „Închiderea tuturor depozitelor de deșeurii neconforme de pe teritoriul României” aprobat de guvern la 22 septembrie 2020.* (v) *Programul vizând educația și conștientizarea publicului privind gestionarea deșeurilor*, contribuie la conștientizarea publicului cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor de ambalaje, deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE), deșeurilor voluminoase, deșeurilor provenite din construcții și demolări, dar și cu privire la drepturile și obligațiile ce revin persoanelor fizice în circuitul gestionării deșeurilor, precum și cu privire la posibilitățile de colectare existente la nivel local. (vi) *Programul privind ecologizarea zonelor afectate de deșeurii;* (vii) *Programul vizând educația și conștientizarea publicului privind protecția mediului.*

În cadrul Programului Mediu, *adaptare la schimbările climatice și ecosisteme*, finanțat prin granturile SEE și Norvegiene 2014-2021, sunt în derulare 4 proiecte care contribuie la restaurarea zonelor umede și turbăriilor (3,55 mil. euro) pentru refacerea ecosistemelor degradate și asigurarea îmbunătățirii stării de conservare a acestora, respectiv a 45 de zone umede/turbării aflate în stadiu avansat de degradare ce însumează o suprafață de 11,22 km².

Susținerea dezvoltării durabile și îmbunătățirea infrastructurii și calității mediului, protecția naturii și conservarea biodiversității

Dezvoltarea infrastructurii de mediu necesită investiții majore pentru **extinderea rețelelor de apă și apă uzată, realizarea și reabilitarea/modernizarea stațiilor de tratare, a rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare.** Astfel, gradul de acoperire cu sisteme de colectare a apelor

uzate, în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., corespunde unei încărcări biologice de cca. 66,15% locuitori echivalenți, iar gradul de acoperire cu stații de epurare a apelor uzate corespunde unei încărcări biologice de cca. 63,58% locuitori echivalenți. Investițiile realizate în perioada ianuarie - decembrie 2020 pentru infrastructura de apă uzată se ridică la cca. 348 mil. euro.

Pentru întărirea capacității beneficiarilor din **sectorul de apă și apă uzată** în procesul de management strategic al portofoliului de proiecte POIM, MIPE a încheiat cu BERD *Acordul de servicii de asistență tehnică pentru consolidarea sectorului de apă și apă uzată din România*. Pentru investițiile în domeniul apei-apei uzate, prin OS 3.2 din POIM sunt prevăzute a se realiza rețele de apă și canalizare, inclusiv stații de epurare a apei. În context, ținta POIM aferentă anului 2023 este de 2.851.330 persoane în ceea ce privește alimentarea cu apă și respectiv de 1.938.904 persoane în privința unei mai bune tratări a apelor uzate.

De asemenea, pentru întărirea capacității autorităților a fost semnat *"Acordul de prestări de servicii de asistență tehnică rambursabilă privind asistența acordată României pentru analizarea și abordarea provocărilor apărute în îndeplinirea cerințelor din Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (DEAUU)"*, încheiat de către MMAP cu BM. Rezultatele proiectului vor consta în: (i) elaborarea unui *Plan reactualizat de implementare a DEAUU* - care este în curs de finalizare; (ii) elaborarea unei *Strategii naționale privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate urbane* - în curs de realizare; (iii) dezvoltarea și implementarea sistemului de colectare, prelucrare și raportare a datelor - în luna ianuarie 2022 a fost semnat contractul de achiziție publică/acordul-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice pentru "Servicii de consultanță și asistență tehnică pentru implementarea și operaționalizarea unei aplicații/platfome informatice pentru dezvoltarea sistemului de colectare, prelucrare și raportare a datelor în procesul de implementare a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane" - în curs de realizare; (iv) promovarea unui proiect de act normativ (lege) privind definirea obligațiilor și responsabilităților legate de colectarea și epurarea apelor uzate urbane, care decurg din prevederile DEAUU - realizat parțial prin OUG nr. 144/2021 pentru modificarea și completarea Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006. Proiectul este finanțat prin POCA 2014-2020 și are valoarea de 15,821 mil. lei, activitățile începute în august 2019, având termenul de finalizare decembrie 2022.

Continuă într-un ritm susținut lucrările de **îmbunătățire a sistemelor de protecție împotriva riscului la inundații**, dar și lucrările de realizare a sistemelor complexe de desecare-drenaj și de îmbunătățiri funciare, respectiv desecare, atât prin intervenții ale ANAR - MMAP, cât și ale ANIF-MADR. *Detalii în acest sens sunt oferite în Anexa I privind baza de date CeSaR.*

În perioada 1 septembrie - 15 octombrie 2021 au fost organizate exercițiile de simulare a producerii de inundații și accidente la construcții hidrotehnice pe bazine hidrografice și județe în vederea verificării modului de funcționare a fluxului informațional meteorologic și hidrologic de avertizare-alarmare a populației. Independent, pentru pregătirea personalului, respectiv eficientizarea intervenției în situații de urgență, fiecare Administrație Bazinală de Apă a organizat exerciții de simulare a producerii de inundații.

În perioada 13 septembrie -26 noiembrie 2021, la nivelul fiecărui județ, a fost organizată acțiunea de verificare a stării tehnice și funcționale a construcțiilor hidrotehnice cu rol de apărare împotriva inundațiilor, de pe râurile interioare și de la Dunăre, indiferent de deținător.

Pentru propunerea de soluții privind problema riscului de inundații și schimbul de informații privind elaborarea celor mai bune practici pentru gestionarea riscului de inundații au fost organizate întâlniri/ mese rotunde cu autoritățile relevante în domeniu.

Deoarece proiectele/ măsurile care vizează **protecția împotriva riscului la inundații** pot fi considerate ca proiecte/ măsuri complementare celor similare prevăzute a se realiza cu finanțare prin PNRR și raportate în detaliu în baza de date aferentă, în cele ce urmează vor fi enumerate doar cele mai importante proiecte din acest domeniu: **A) cu finanțare în cadrul POCA 2014-2020:** (i) *Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații - RO-FLOODS;* (ii) *Întărirea capacității*

autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în scopul implementării Strategiei Naționale de Management la Inundații (SNMRI) pe termen mediu și lung; B) cu finanțare în cadrul POIM: (iii) Creșterea nivelului de pregătire pentru o reacție rapidă și eficientă la dezastre a echipajelor de intervenție; (iv) Dotarea și training asociat pentru AN Apele Române cu utilaje și echipamente de măsurare și supraveghere a infrastructurii de gospodărire a apelor precum și îmbunătățirea capacității de intervenții și acțiuni preventive de asigurare a capacităților existente; (v) Proiectul WATMAN II - Sistem informațional pentru Managementul Integrat al Apelor - Etapa II - sisteme de alarmare, comunicații integrate și DSS, cu posibilitatea finanțării din fonduri externe nerambursabile (PODD); (vi) Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor, pentru reducerea efectelor și a pagubelor asupra populației, cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundații și eroziune costieră, din care: (vi) a) Reducerea eroziunii costiere faza II (2014-2020) - proiect pentru prevenirea eroziunii costiere, prin acțiuni specifice de limitare a efectelor negative ale acestora asupra zonelor de coastă ale litoralului românesc, beneficiar ANAR și (vi) b) Apărarea împotriva inundațiilor a localității Babadag, județul Tulcea - proiect în valoare de 82,5 mil. lei, beneficiar MMAP în parteneriat cu ANAR.

În ceea ce privește protecția naturii și conservarea biodiversității, în anul 2021 nu au fost desemnate noi situri Natura 2000. În prezent, ANANP are în derulare trei proiecte pentru implementarea planurilor de management (pentru patru situri natura 2000 și ariile naturale protejate de interes național aferente) și încă două proiecte sunt în evaluare la AM POIM (din cele 51 de parteneriate active încheiate de ANANP în anii 2019 - 2021 în vederea implementării planurilor de management). Totodată, ANANP a semnat, în anul 2021, 17 contracte de finanțare pentru elaborarea a 137 planuri de management pentru arii naturale protejate.

Creșterea capacității instituționale a ANANP se realizează prin: recrutarea personalului adecvat, dotarea instituției cu aparatură și echipamente, digitalizarea activității în vederea creșterii gradului de protecție a habitatelor și speciilor conform obiectivelor specifice de conservare.

Personalul instruit a elaborat obiectivele specifice de conservare a unui număr de 240 situri Natura2000, respectiv Măsuri de conservare pentru un număr de 263 situri Natura2000, actualmente fiind în diferite stadii de elaborare documentațiile pentru 103 situri. Astfel în cel mai scurt timp, toate cele 606 situri Natura2000 vor beneficia de aceste documentații imperios necesare în cadrul procedurilor de reglementare.

Pentru armonizarea amenajamentelor silvice, agropastorale și a planurilor de urbanism cu planurile de management ale ariilor naturale protejate, în cursul anului 2021, în procedura de reglementare, ANANP a avizat un număr de 15 amenajamente pastorale. Pentru protejarea și refacerea biodiversității, prin OS 4.1 din POIM, până la 31 decembrie 2021, a fost deschis un apel de proiecte privind elaborarea și implementarea planurilor de management a ariilor protejate/planurilor de acțiune pentru specii/seturilor de măsuri de conservare, iar până la 30 iunie 2022 va fi deschis un apel de proiecte pentru acțiunea privind menținerea și refacerea ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate. Prin proiectele selectate se va obține un stadiu de conservare mai bun pentru suprafețe habitate, ținta POIM aferentă anului 2023 fiind de 48.686 ha și vor fi elaborate și aprobate seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune, ținta POIM pentru anul 2023 fiind de 57 de planuri.

În cadrul Programului de Cooperare Teritorială InterReg Danube se finanțează proiectul GoDanuBio - Ecosisteme participative pentru stimularea revitalizării cooperării rural-urban prin guvernarea bioeconomiei circulare în regiunea Dunării⁸, în care MEc este membru partener în cadrul consorțiului proiectului. Obiectivul principal al proiectului este abordarea în mod activ a schimbărilor demografice prin revitalizarea zonelor rurale, folosind cooperarea participativă la mai multe niveluri de guvernare. Proiectul își propune să realizeze o platformă comună a cărei funcționare va continua după finalizarea acestuia (platforma Danube Circular-Bioeconomy Brain

⁸ Mai multe detalii cu privire la proiect se regăsesc la adresa <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/godanubio>

Trust). Bioeconomia circulară va fi folosită ca sistem de regenerare care va pune accentul pe zonele rurale și va reduce diferențele printr-o cooperare reînnoită rural-urban. Proiectul, cu o valoare totală de 2,71 mil. euro, trebuie implementat până la finalul anului 2022.

În cadrul acestui program, în februarie 2021, au fost finalizate Rapoartele regionale în care sunt prezentate și analizate proiectele și documentele macroregionale ce vizează cele 3 teme de referință pentru proiectul GoDanuBio: dezvoltare rurală sustenabilă, bioeconomie/economie circulară și schimbări demografice⁹. În perioada 20 - 21 mai 2021 s-a desfășurat conferința de lansare a proiectului GoDanuBio la Sofia, Bulgaria.

Pentru **atenuarea efectelor schimbărilor climatice continuă măsurile de împădurire a terenurilor degradate**, cu finanțare atât prin PNRR (detalii în Anexa I), cât și de la bugetul de stat, prin bugetul AFM (6 mil. lei buget alocat în anul 2021), al Gărzilor Forestiere (3,45 mil. lei buget alocat în anul 2021) și al RNP-Romsilva (0,137 mil. lei buget alocat în anul 2021).

Pentru **asigurarea monitorizării calității aerului**, se află în desfășurare *Programul de dezvoltare și optimizare a Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA)*, prin care se derulează activități de optimizare pentru echipamentele existente în RNMCA, respectiv activități de dezvoltare prin introducerea de noi puncte de măsurare a calității aerului în RNMCA și prin relocarea unor echipamente/stații existente în RNMCA, pe alte amplasamente. În perioada aprilie 2021 - aprilie 2022 au fost puse în funcțiune încă opt stații de monitorizare a calității aerului, rezultând 158 stații existente în RNMCA, alte patru stații livrate în perioada septembrie-noiembrie 2021, fiind în curs de branșare la rețeaua de energie electrică.

Pentru informarea în timp real a publicului cu privire la concentrațiile de particule în suspensie (PM₁₀/PM_{2,5}) în aerul înconjurător, în luna octombrie 2021, prin *Programul de dezvoltare și optimizare a Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA)*, s-au contractat servicii de furnizare a 30 de analizoare ce vor fi amplasate astfel încât să completeze rețelele locale din București (inclusiv zona Ilfov), Brașov, Cluj-Napoca, Craiova și Iași.

De asemenea, în vederea îmbunătățirii capacității de intervenție în cazul unor episoade de poluare și de informare a publicului în timp real cu privire la calitatea aerului înconjurător, în luna octombrie 2021 au fost contractate servicii de furnizare a patru autolaboratoare echipate cu aparatură necesară monitorizării calității aerului pentru rețelele locale de monitorizare a calității aerului din aglomerările Bacău, Brașov, București și Iași. Pentru efectuarea măsurărilor, autolaboratoarele vor fi dotate cu echipamente de măsurare a poluanților (SO₂, NO_x/NO₂, CO, COV, PM₁₀, H₂S, NH₃), echipamente de calibrare, echipamente pentru monitorizarea parametrilor meteorologici, sisteme de transmitere a datelor, inclusiv aplicații software pentru colectarea, prelucrarea și transmiterea datelor specifice RNMCA, etc.

Pentru accesarea datelor în timp real privind calitatea aerului la nivelul întregii țări, au fost contractate servicii de furnizare interfață/aplicație calitate aer pentru telefonul mobil. Aplicația, odată descărcată, permite informarea utilizatorilor cu privire la calitatea aerului, prin intermediul unei platforme ușor de accesat, utilizând telefonul mobil.

În plus, prin POIM 2014-2020, OS 4.2 este finanțat proiectul *Îmbunătățirea Sistemului de Evaluare și Monitorizare a Calității Aerului la nivel național* (cu o valoare totală eligibilă de 15,04 mil. euro), precum și proiectul *Extinderea și modernizarea infrastructurii de monitorizare și control a calității aerului în scopul creșterii acurateței informațiilor și a capacității de răspuns la episoadele de poluare* (cu o valoare totală eligibilă de 11,52 mil. euro).

⁹ Cele 11 rapoarte regionale sunt disponibile pe pagina de internet proiectului: <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/godanubio/outputs>

Măsuri de adaptare la schimbările climatice care vizează sectorul agricol

Prin PNDR 2014-2020¹⁰ este sprijinită **reducerea emisiilor de GES și de amoniac din sectorul agricol** prin investiții pentru atingerea unui nivel adecvat de dotare a fermelor, facilități moderne pentru depozitarea și aplicarea gunoierului de grajd și a nămolului de epurare, facilități de biogaz, utilaje folosite în agricultură pentru reducerea amprenteii GES și amoniac, precum și tehnologii care contribuie la susținerea unei economii cu un nivel scăzut de carbon. Până la 7 aprilie 2022, erau contractate prin acest program 449 proiecte, plățile efectuate fiind în valoare de 238,82 mil. euro.

De asemenea, este urmărită **modernizarea infrastructurii secundare de irigații** prin investiții, finanțate din FEADR, destinate adaptării la schimbările climatice (clădiri aferente stațiilor de pompare și/sau racordarea la utilități, inclusiv modernizarea bazinelor de colectare și stocarea apelor de irigații). În prezent, Sunt finanțate 477 contracte care răspund acestui obiectiv în cadrul PNDR 2014-2020.

Dezvoltarea activității de îmbunătățiri funciare a constituit în permanență o prioritate în politicile adoptate în acest sector, fiind implementate o serie de măsuri privind adaptarea la schimbările climatice și reducerea efectelor acestora, precum și măsuri luate pentru creșterea eficienței energetice în aplicarea irigațiilor și o mai bună gestionare a apei, așa cum se regăsesc acestea în cadrul *Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale din România* (PNI).

Pentru perioada următoare se au în vedere următoarele măsuri: **(i)** asigurarea contribuției la gestionarea vulnerabilității producției agricole la schimbările climatice, incluzând și creșterea gradului de prevenire și gestionare a riscurilor legate de climă; **(ii)** finanțarea de investiții pentru adaptarea infrastructurii de îmbunătățiri funciare la noile cerințe privind utilizarea durabilă din punct de vedere al mediului, prin integrarea echipamentelor mai eficiente din punct de vedere energetic și reducerea pierderilor de apă, precum și prin investiții în infrastructura pentru combaterea căderilor de grindină și creșterea precipitațiilor, pentru a răspunde provocărilor pe termen lung generate de schimbările climatice; **(iii)** abordarea provocărilor rezultate din tranziția verde, care urmăresc prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă, astfel încât să se reducă efectul negativ al climatului actual și viitor asupra persoanelor, naturii sau activităților desfășurate în zonele deservite de aceste infrastructuri; **(iv)** promovarea practicilor agricole durabile și de gestionare a apei, în vederea creșterii durabilității și eficientizării infrastructurii de îmbunătățiri funciare, și trecerea la culturi și practici de gestionare a apei în vederea reducerii cantităților de apă utilizate; **(v)** reforma zootehniei, care vizează creșterea gradului de reziliență a sectoarelor suin și avicol, prin dezvoltarea de exploatații axate pe eficiență energetică, protecția mediului, bunăstarea animalelor și competitivitate economică; **(vi)** îmbunătățirea biodiversității, a serviciilor ecosistemice, conservarea habitatelor, a peisajelor, creșterea capacității de sechestrare a carbonului și de consolidare a rezilienței pajiștilor permanente, pentru aprox. 2,1 mil. ha pajiști permanente.

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 1, ODD 2, ODD 3, ODD 6, ODD 7, ODD 9, ODD 11, ODD 12, ODD 13, ODD 14 și ODD 15.

¹⁰ În cadrul priorității 5 - *Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic*, domeniul de intervenție (DI) 5D *Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură*. Submăsura 4.1 *Investiții în exploatații agricole* se încadrează în măsura 4 *Investiții în active fizice* și contribuie la domeniile de intervenție DI 2A *Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor*, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole și DI 5D *Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură*.

3.2.2. Energie

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

Importanța domeniului energetic pentru asigurarea unui viitor mai sustenabil este reflectată *in extenso* în PNRR, în principal prin componenta dedicată - componenta 6 Energie, unde se regăsesc reformele fanion, precum și prin componentele 5 și 10 din PNRR. Toate aceste componente includ reforme și măsuri-cheie pentru decarbonizarea sectoarelor energiei și transporturilor, reforme menite să elimine treptat producția de energie electrică pe bază de cărbune până în 2032, să capaciteze potențialul de energie din surse regenerabile și de reabilitare energetică, mobilitatea durabilă, managementul apei și al deșeurilor și biodiversitatea, care sunt etape esențiale pentru decarbonizare și pentru consolidarea economiei circulare, precum și să dezvolte un cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului (de ex. pentru hidrogen). Investițiile în energie din surse regenerabile, în eficiența energetică a clădirilor publice și private și utilizarea eficientă a resurselor de către acestea și în domeniul mediului, precum și măsurile specifice privind economia circulară vor favoriza, de asemenea, tranziția verde în sectoare-cheie ale economiei.

Planul include, de asemenea, investiții considerabile în eficiența energetică a clădirilor publice și private și în utilizarea eficientă a resurselor de către acestea, prevăzute în cadrul Componentelor 5 - Valul renovării și 10 - Fondul local pentru tranziția verde și digitală, și măsuri de facilitare a investițiilor private în sectoarele industriale, prevăzute în cadrul Componentei 6 - Energie.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- Scoaterea din operare a 1695 MW din capacitatea de producție a energiei electrice pe bază de cărbune (trim. IV/2021);
- Instituirea unei scheme naționale de sprijin pentru renovare și renovarea integrată energetică și din punctul de vedere al eficienței (consolidare seismică și eficiență energetică) a clădirilor rezidențiale multifamiliale și pentru clădiri publice (trim. I/2022);
- Lansarea unei proceduri de ofertare pentru proiecte de producție de energie din surse regenerabile (energie eoliană și solară) (trim. I/2022).

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ promovarea surselor regenerabile de energie;
- ✓ încurajarea producției de energie din surse regenerabile mai puțin exploatate;
- ✓ promovarea cogenerării de înaltă eficiență;
- ✓ modernizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică;
- ✓ creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale, clădiri publice și sistemele de iluminat public;
- ✓ creșterea capacității de interconectare a sistemelor naționale de transport de energie electrică și gaze naturale.

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR.

Promovarea surselor regenerabile de energie (SRE)

Fondul pentru mediu a continuat finanțarea următoarelor programe de promovare a surselor regenerabile de energie (SRE): (i) *Programul privind instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională*, pentru regiunea București - Ilfov; (ii) *Programul Sisteme fotovoltaice pentru gospodării izolate - beneficiari persoane fizice*.

A fost continuată promovarea SRE și prin intermediul **certificatelor verzi (CV)**. ANRE a stabilit cota anuală obligatorie de achiziție de certificate verzi, având în vedere un impact mediu pentru consumatorul final de maximum 14,5 euro/MWh începând cu anul 2022.

În plus, ANRE a elaborat **un nou cadru de reglementare care să faciliteze comercializarea energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile** cu puterea electrică instalată de cel mult 400 kW pe loc de consum aparținând prosumatorilor și livrată în rețeaua electrică către furnizorii de energie electrică cu care aceștia au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice.

Astfel, compensarea cantitativă a prosumatorilor cu instalații cu o putere de până în 200 kW va fi acordată până la data de 31 decembrie 2030, în contextul măsurilor și acțiunilor legate de atingerea angajamentelor privind ponderea energiei din surse regenerabile în 2030 precizate în Planul Național Energie și Schimbări Climatice.. În ceea ce privește prosumatorii care produc energie electrică în unități de producere a energiei cu o putere instalată între 200 kW și 400 kW și cu care au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice, furnizorii de energie electrică vor achiziționa energia electrică produsă și livrată la un preț egal cu prețul mediu ponderat înregistrat în Piață pentru ziua următoare în luna în care a fost produsă energia respectivă și vor realiza în factura prosumatorilor regularizarea financiară între energia electrică livrată și energia electrică consumată din rețea.

Utilizarea SRE este promovată și prin intermediul POR. Prin *Programul privind instalarea de sisteme fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională, pentru cele 7 regiuni de dezvoltare ale României*, se preconizează finanțarea a 11.344 contracte cu beneficiarii finali, cu o valoare eligibilă de 105,24 mil. euro (din care FEDR 89,45 mil. euro). Au fost semnate șapte contracte de finanțare cu Administrația Fondului de Mediu, cu o valoare eligibilă de 105,24 mil. euro (din care FEDR 89,45 mil. euro). Până la 18 martie 2022, valoarea plăților efectuate de AM POR era de 27,6 mil. euro.

Încurajarea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate

Investiții pentru sprijinirea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate (**biomasă, biogaz, geotermal**) se realizează și cu finanțare din FESI, prin POIM, OS 6.1. În acest sens, a fost adoptată HG nr. 1037/2020 pentru aprobarea *Schemei de ajutor de stat privind sprijinirea investițiilor destinate promovării producției și distribuției de energie termică în sistem centralizat, din surse regenerabile mai puțin exploatate, respectiv biomasă, biogaz, energie geotermală*, prelungită, pentru SACET, prin HG nr. 1287/2021. Totodată, a fost aprobată HG nr. 195/2022 pentru aprobarea *Schemei de ajutor de stat privind sprijinirea investițiilor destinate promovării producției de energie din surse regenerabile mai puțin exploatate, respectiv biomasă, biogaz, energie geotermală*, și a *Schemei de ajutor de stat privind sprijinirea investițiilor în cogenerare de înaltă eficiență*. Pentru sectorul distribuție, a fost emis Ordinul nr. 860/2021 privind aprobarea *Schemei de ajutor de stat pentru realizarea de investiții în infrastructura energetică în scopul preluării energiei produse din surse regenerabile în condiții de siguranță a SEN, precum și implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la consumatorii casnici*, aferentă Axei Prioritare 6 Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon.

În cadrul Programului Energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică, finanțat

din Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021 (62,8 mil. euro), 46 de proiecte sunt în implementare (19 proiecte de energie regenerabilă, 21 pentru eficiență energetică, patru pentru electrificarea gospodăriilor și două pentru hidro). Alte nouă proiecte au fost finalizate, iar în evaluare sunt proiectele depuse în cele trei apeluri care s-au derulat în perioada 2020-2021 (*Alte surse de energie regenerabilă, Geotermal și Cercetare și Dezvoltare*).

Promovarea cogenerării de înaltă eficiență

MEn, împreună cu ANRE și CC, au întreprins demersurile pentru **modificarea schemei de ajutor de stat de tip operațional pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență**. Bugetul total al schemei de sprijin, pentru perioada 2021 - 2033, este estimat la 21,883 mld. lei. În urma emiterii Deciziei COM în 20 decembrie 2021 pentru aprobarea acestor modificări, în data de 25 martie 2022 a fost aprobată Hotărârea nr. 409/2022 pentru modificarea și completarea HG nr. 1.215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, în conformitate cu cele prevăzute în Decizie.

Pentru **sprijinirea investițiilor în instalațiile și echipamentele care conduc la economii de energie în întreprinderile din industrie**, SNGN ROMGAZ SA va finaliza investiția sa la CTE lernut până la sfârșitul anului 2022.

Modernizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică

Pentru continuarea **modernizării și înființării de sisteme de alimentare centralizată cu energie termică**, prin OUG nr. 53/2019 a fost aprobat **Programul Termoficare**, care se implementează în perioada 2019-2027, beneficiarii programului fiind unitățile administrativ-teritoriale (UAT). Acest program multianual vizează, în principal, asigurarea continuării lucrărilor de modernizare a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică, pe următoarele componente funcționale: unitatea (unitățile) de producție agent termic; rețeaua de transport agent termic primar (apă fierbinte); stațiile termice sau modulele termice la nivel de imobil, acolo unde se justifică economic; rețeaua de distribuție a apei calde și a agentului termic de încălzire. De asemenea, va fi finanțată și înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a localităților.

Creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale, clădiri publice și sistemele de iluminat public

În vederea asigurării cadrului de politici publice din perspectiva **performanței energetice în clădiri**, MDLPA a elaborat, cu sprijinul BM, *Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050*. Strategia a fost aprobată prin HG nr. 1034/2020 și urmărește o abordare integrată a intervențiilor asupra fondului construit din perspectiva consolidării seismice, dar și a eficienței energetice, reducerii riscului la incendiu, ameliorării calității aerului interior și tranziției spre clădiri inteligente, asigurând, în procesul de implementare, corelarea măsurilor stabilite pentru acestea din urmă cu cele de reducere a riscului legat de activitatea seismică, în vederea unei prioritizări obiective a finanțării investițiilor.

În vederea implementării strategiei a fost elaborat proiectul de HG pentru aprobarea *Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050 - etapa 1 - 2022-2030*, aflat în prezent pe circuitul de avizare inter-

instituțională.

În cadrul POR 2014-2020 este în continuare implementat un pachet de măsuri care vizează **creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale și publice și a sistemelor de iluminat public**, cu o alocare din FEDR, pentru întreaga perioadă, de 793,25 mil. euro.

Prin **Fondul pentru mediu** (din sumele rezultate în urma licitării certificatelor de emisii GES) sunt finanțate: (i) *Programul privind creșterea eficienței energetice și a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public*; (ii) *Programul privind efectuarea de lucrări destinate creșterii eficienței energetice în locuințe unifamiliale, beneficiari persoane fizice, care urmărește reabilitarea clădirilor unifamiliale prin izolarea pereților, acoperișului, înlocuirea părților vitrate etc.*; (iii) *Programul privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice care urmărește reabilitarea clădirilor publice prin izolarea pereților, acoperișului, înlocuirea părților vitrate etc.*

Prin *Programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe*, derulat de către MDLPA, conform OUG nr.18/2009 cu modificările și completările ulterioare, în decursul anului 2021, au fost finalizate 70 obiective de investiții - blocuri de locuințe. În prezent se află în derulare trei programe de finanțare multianuale pentru care sunt alocate credite de angajament în valoare de 298,1 mil. lei, respectiv 89,6 mil. lei pentru programul cu derulare în perioada 2021-2023, suma de 74,6 mil. lei pentru programul cu derulare în perioada 2020-2022 și 133,9 mil. lei pentru programul cu derulare în perioada 2022-2024. Pentru obiectivele aflate în execuție în cadrul celor două programe, în anul 2021, a fost decontată de la bugetul de stat suma de 34,2 mil. lei. Prin legea bugetului de stat, pentru anul 2022 au fost alocate credite de angajament în valoare de 150 de mil. lei și credite bugetare în valoare de 48 mil. lei.

În cadrul POIM, pentru obiectivele care promovează eficiența energetică sunt implementate următoarele proiecte: (i) *Promovarea unor sisteme de măsură, evidență și monitorizare a consumurilor de energie de pe platformele industriale (POIM OS 6.2)*; (ii) *Realizarea și modernizarea centralelor electrice de cogenerare de înaltă eficiență (maximum 8 MWe) pe gaz natural și biomasă, la nivelul întreprinderilor și care utilizează gaze reziduale provenite din procese industriale (POIM OS 6.4)*; (iii) *Modernizarea sistemelor centralizate de transport și distribuție a energiei termice din anumite orașe (POIM OS 7.1)*; (iv) *Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București (POIM OS 7.2)*; (v) *Creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie în vederea pregătirii unei redresări verzi, digitale și rezilierea economiei (OS 10.2 în AP 10, cu finanțare din REACT-EU)*. [Detalii ale implementării acestor proiecte se regăsesc în baza de date CeSaR.](#)

Creșterea capacității de interconectare a sistemelor naționale de transport, energie electrică și gaze naturale

Pentru creșterea capacității de interconectare a sistemului național de transport de energie electrică și atingerea nivelului de interconectivitate asumat (15,4% în anul 2030), în *Planul de dezvoltare a rețelei electrice de transport (RET) pentru perioada 2020 - 2029* sunt prevăzute proiecte de investiții care vizează integrarea transfrontalieră a rețelelor energetice ale României pe următoarele direcții: (i) Serbia, prin interfața de vest și sud-vest a României; (ii) Bulgaria; (iii) Ucraina și Republica Moldova.

Pentru realizarea proiectului *Digitalizarea sistemului energetic românesc, inclusiv a rețelelor de transport și distribuție ("smart grids")*, ANRE monitorizează implementarea acestor sisteme digitale și publică pe pagina de internet proprie, până la sfârșitul trim. II al anului în curs, *Raportul privind stadiul implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice pentru anul precedent*¹¹. Astfel, până la 30 iunie 2022, urmează să fie publicat raportul pentru anul 2021.

¹¹ <https://www.anre.ro/ro/energie-electrica/informatii-de-interes-public/info-sisteme-de-masurare-inteligenta>

În cazul **gazelor naturale**, Transgaz elaborează anual *Planul de dezvoltare a sistemului național de transport gaze naturale* pe o perioadă de 10 ani, ultima ediție (proiect PDSNTGN 2021-2030) detaliind măsurile privind finanțarea proiectelor majore estimate la aprox. 3,55 mld. euro. Dintre proiectele propuse amintim: **(i)** conectarea pe coridorul bidirecțional de transport gaze naturale Bulgaria-România-Ungaria-Austria (BRUA); **(ii)** preluarea gazelor naturale de la țărmul Mării Negre (conectare pe coridorul Sudic de Transport prin conductă telescopică pe direcția Tuzla-Amzacea-Podișor și conectare Vadu-Tranzit 1); **(iii)** conectare România - Serbia, pe direcția Arad-Mokrin; **(iv)** conectare România - Ucraina (conectare pe direcția Gherăești - Siret; conectare cu conducta de transport internațional gaze naturale Tranzit 1 și reverse flow Isaccea; modernizare SMG Isaccea și SMG Negru Vodă, în vederea realizării curgerii bidirecționale pe conductele Tranzit 1, Tranzit 2 și respectiv Tranzit 3); **(v)** conectare SNT în zona de Nord - Est a României, în scopul îmbunătățirii aprovizionării cu gaze naturale a zonei precum și a asigurării capacităților de transport spre/dinspre Republica Moldova (punctul de interconectare Ungheni), pe direcția Onești-Gherăiești-Lețcani; **(vi)** interconectare România - Bulgaria, pe direcția Giurgiu-Ruse; **(vii)** dezvoltarea/ modernizarea SNT din zona de Nord-Vest a României.

Cu finanțare din POIM (AP 8, OS 8.2), a fost lansat un nou apel de proiecte *Creșterea gradului de interconectare a Sistemului Național de Transport a gazelor naturale cu alte state vecine* (lansat în 17 august 2020 și prelungit până la 31 decembrie 2021), prin care proiectele selectate la finanțare vor contribui la atingerea țintei pentru anul 2023 a indicatorului lungimea rețelelor inteligente de transport și distribuție a gazelor naturale (336 km). Bugetul alocat apelului de proiecte este de 169,34 mil. euro, cu o limită de supracontractare de 235,29 mil. euro. În cadrul apelului de proiecte au fost depuse 243 de cereri de finanțare în valoare de 2,56 mld. euro (de 10 ori mai mare față de limita de buget a apelului), dintre care 10 proiecte în valoare totală de 322,52 mil. euro au fost semnate în cursul anului 2021, iar 15 proiecte au fost aprobate și urmează să fie contractate în trim. II/2022.

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 6, ODD 7, ODD 9, ODD 11, ODD 12, ODD 13 și ODD 15.

3.3. Transformarea digitală

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

Transformarea digitală este cel de-al doilea pilon pe care s-a construit arhitectura PNRR, prin realizarea acestui obiectiv fiind vizată crearea de condiții pentru adoptarea tehnologiilor digitale în toate sectoarele și domeniile de activitate, precum și pentru creșterea gradului de transparentizare a activității instituțiilor în raport cu cetățeanul și reducerea barierelor birocratice. Caracterul transversal al obiectivului vizând transformarea digitală este reflectat și prin includerea de măsuri în toate cele 15 componente ale PNRR. Domeniul transformării digitale este abordat atât într-o componentă dedicată - Componenta 7 - Transformare digitală, cât și prin celelalte componente din PNRR, în special Componentele 8, 9, 12, 14 și 15.

Componenta 7 *Transformare digitală* se axează pe serviciile publice digitale pentru cetățeni și întreprinderi, conectivitate, securitate cibernetică și pe competențe digitale. Reformele și investițiile vizează cloud-ul guvernamental, emiterea, pe scară largă, a cărților de identitate electronice, digitalizarea activităților și a sectoarelor esențiale, cum ar fi: achiziții publice, mediu, sistemul judiciar, furnizarea de asistență medicală și integrarea pe piața forței de muncă. Investițiile, care urmăresc mai mult decât simpla achiziție de echipamente TIC, au drept obiectiv dezvoltarea și implementarea unor tehnologii avansate, cu scopul de a optimiza procesele și de a spori accesibilitatea și disponibilitatea serviciilor publice interoperabile, respectând principiul „doar o singură dată”.

Fiecare dintre cele 15 componente ale PNRR cuprinde și măsuri legate de domeniul digital, în special: Componenta 8 *Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii*, care vizează inclusiv digitalizarea administrației fiscale și a sistemului de pensii; Componenta 9 *Sprijin pentru mediul de afaceri, cercetare, dezvoltare și inovare*, care prevede și digitalizarea întreprinderilor și Componenta 15 *Educație* care se axează și pe digitalizarea procesului educațional, inclusiv prin modificări ale cadrului juridic pentru a permite abordări integrate și îmbunătățirea competențelor digitale atât pentru elevi, cât și pentru profesori.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- operaționalizarea unui *task-force* pentru implementarea și monitorizarea reformelor și investițiilor digitale propuse în PNRR (trim. IV/2021);
- intrarea în vigoare a *legii privind securitatea rețelelor 5G* (trim. IV/2021);
- adoptarea *Strategiei naționale privind securitatea cibernetică 2021-2026* (trim. IV/2021);
- finalizarea analizei opțiunilor privind arhitectura *cloud-ului guvernamental* (trim. I/2022);
- lansarea cererii de propuneri pentru *Sprijin sub formă de granturi pentru competențe digitale* (trim. I/2022);
- intrarea în vigoare a *Ordinului ministerial pentru asigurarea standardelor pentru dotarea școlilor cu echipamente tehnologice și resurse în scopuri educaționale online și pentru a asigura un impact durabil al investițiilor propuse* (trim. I/2022).

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ transformarea digitală a administrației publice
- ✓ securitatea cibernetică
- ✓ infrastructura digitală
- ✓ digitalizarea IMM-urilor

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR.

Transformarea digitală a administrației publice

Cadrul instituțional pentru realizarea și coordonarea implementării strategiilor și a politicilor publice în domeniul transformării digitale și societății informaționale este funcțional/operational prin următoarele organisme: cu rol decizional - *Comitetul pentru e-guvernare și reducerea birocrăției*¹²; cu rol de sprijin în emiterea avizelor de specialitate - *Comitetul Tehnico-Economic pentru Societatea Informațională - CTE*¹³ (în anul 2021, CTE s-a întrunit în 39 de ședințe ordinare și o ședință extraordinară, emițând 203 avize) și cu rol consultativ - *Consiliul Național pentru Transformare Digitală - CNTD*¹⁴ (oferă expertiză din mediul privat și mediul academic).

Astfel, continuă să funcționeze ca structură cu personalitate juridică în cadrul aparatului de lucru al Guvernului Autoritatea pentru Digitalizarea României (ADR)¹⁵, în subordinea Ministerului pentru Cercetare, Inovare și Digitalizare (MCID), conform HG nr. 371/2021.

La nivelul politicilor și măsurilor în domeniu, în prezent, se urmărește punerea în aplicare a direcțiilor de acțiune prevăzute în *Documentul strategic pentru guvernarea digitală și managementul serviciilor publice electronice la nivelul administrației - politica publică în domeniul e-guvernării*, iar foaia de parcurs pentru următorii 10 ani a digitalizării serviciilor publice a fost adoptată de guvern, la 3 iunie 2021.

În vederea *consolidării capacității instituționale, precum și pentru eficientizarea procesului de transformare digitală la nivelul administrației publice*, se derulează/continuă implementarea următoarelor proiecte: *Procesul de Transformare Digitală a administrației publice din România; Cadrul strategic pentru adoptarea și utilizarea de tehnologii inovative în administrația publică 2021-2027 - soluții pentru eficientizarea activității* (SIPOCA 704) și *Dezvoltarea capacității administrative în domeniul guvernării publice - o abordare coordonată a centrului Guvernului României*, prin componenta Guvernarea digitală.

Sunt operaționale o serie de *sisteme informatice de tip e-guvernare* care vizează creșterea gradului de accesare a serviciilor publice de către cetățeni și de simplificare a procedurilor administrative: a) *Sistemul Electronic Național SEN* (www.e-guvernare.ro), care găzduiește inclusiv Portalul Digital Unic, în cadrul rețelei europene *Single Digital Gateway*; b) *Sistemul Electronic de Achiziții Publice - SEAP* (www.e-licitatie.ro); c) *Sistemul de Atribuire Electronică în Transporturi* (www.autorizatiiauto.ro); d) *Sistemul Național Electronic de Plată (SNEP)* a taxelor și impozitelor utilizând cardul bancar (www.ghiseul.ro); e) *Portalul de servicii online al ONRC* (<https://portal.onrc.ro>); f) *Serviciul PatrimVen* (<https://epatrim.anaf.ro>); g) *Platforma informatică Spațiul Privat Virtual* (https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/servicii_online/inreg_inrol_pf_pj_spv).

În vederea *creșterii gradului de utilizare a sistemelor de e-guvernare*, în cadrul POC, au fost

¹² Înființat, la 24 mai 2021, prin Decizia Prim-Ministrului României nr. 331/2021

¹³ Înființat în conformitate cu HG nr. 941/2013

¹⁴ Creat prin HG nr. 89/2020 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Digitalizarea României

¹⁵ Idem 17

aprobate toate cele 17 proiecte depuse, din care 15 proiecte au fost contractate, iar două proiecte propuse de CNA și OSIM sunt depuse spre finanțare. Din cele 15 proiecte contractate, cinci proiecte au fost finalizate, iar 10 proiecte sunt în diferite stadii de implementare: 1) Sistem de interoperabilitate tehnologică cu statele membre UE SITUE; 2) Sistem electronic integrat al ONRC consolidat și interoperabil destinat serviciilor de e-guvernare centrate pe evenimente de viață; 3) Sistemul Informatic Integrat pentru Emiterea Actelor de Stare Civilă - SIIEASC; 4) Sistem Național de Management privind Dizabilitatea (SNMD) 5) HUB de Servicii MMPS - SII MMPS 6) Hub de servicii (centrul de furnizare servicii electronice) la nivelul MAI; 7) la nivelul MAE - proiectele Sistem informatic integrat de emitere și gestiune a pașaportului electronic, pașaportului diplomatic și de serviciu și a titlurilor de călătorie în oficiile posturilor consulare (ePass) și 8) Sistem integrat de alertare personalizată și actualizare permanentă a indicatorilor de risc pentru destinațiile de călătorie ale cetățenilor; 9) proiectul Sistemul informatic național pentru adopție - SINA; 10) proiectul Platforma Software Centralizată pentru Identificare Digitală (PSCID). [Detalii privind stadiul implementării proiectelor se regăsesc în Anexa CeSaR.](#)

În ceea ce privește **identitatea electronică**, unul din pilonii esențiali ai digitalizării, s-au înregistrat mai multe progrese:

- a fost reglementat cadrul general pentru *utilizarea înscrisurilor în formă electronică la nivelul autorităților și instituțiilor publice*, prin adoptarea OUG nr. 38/2020, instituțiile având responsabilitatea de a stabili tipul de semnătură electronică aplicabilă pentru utilizarea de către persoanele fizice sau juridice a serviciilor proprii disponibile online;
- continuă implementarea proiectului **Platforma Software Centralizată pentru Identitate Digitală (PSCID)**, contractat în septembrie 2020, destinat asigurării identității electronice unice a fiecărui cetățean. Prin proiect, se urmărește *asigurarea porții de acces și a primului punct de securizare a serviciilor electronice de e-guvernare.*

Pentru o mai bună integrare a serviciilor de e-guvernare destinate mediului de afaceri și cetățenilor în Sistemul Electronic Național (SEN), este operațională platforma **Punctul de Contact Unic electronic - PCUe** (<https://edirect.e-guvernare.ro/SitePages/landingpage.aspx>), care continuă să fie dezvoltată prin finanțare ADR, prin implementarea proiectului *Servicii de e-guvernare - PCUe*, demarat în iunie 2021 (termen iunie 2023). Prin intermediul PCUe, se pot obține autorizații/avize/certificări/calificări, pe cale electronică. De asemenea, PCUe va permite, din perspectiva implementării principiilor prevăzute în Regulamentul UE 2018/1724 privind înființarea unui portal digital unic (gateway), **integrarea cu sistemul informatic aferent PSCID** și a HUB-ului de interoperabilitate, precum și implementarea principiului “once only” care va asigura interoperabilitatea sistemelor informatice ale instituțiilor guvernamentale din zona serviciilor publice electronice.

Digitalizarea în domeniile construcției, arhitectură și urbanism este vizată a se realiza prin intermediul unor acțiuni complementare derulate de MDLPA, finanțate prin POCA 2014-2020 și PNRR.

Securitatea cibernetică

Au continuat eforturile de consolidare a capacității administrative în domeniul securității cibernetice: a fost transformat Centrul Național de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică - CERT-RO în Directoratul Național de Securitate Cibernetică - DNSC, organ de specialitate în administrația publică cu personalitate juridică, ulterior adoptării Legii nr. 11/2022; este în curs de finalizare (termen - mai 2022) proiectul *Sistem integrat de management pentru o societate informațională performantă (SIMSIP) - SIPOCA 391*; este în curs de implementare proiectul *Capacity building in line with the Cybersecurity Act for the Romanian competent authorities CERT-RO and RENAR*; ocupațiile specifice domeniului securității cibernetice figurează în *Clasificarea Ocupațiilor din România (COR)* din anul 2021.

Creșterea capacității operaționale a DNSC, se va realiza și prin implementarea proiectului *Sistem*

de alertă timpurie și informare în timp real - RO-SAT, derulat prin POC.

Având în vedere **provocările în domeniul securității cibernetice** (amenințări și atacuri cibernetice), DNSC mai implementează următoarele proiecte: A) finanțate prin CEF TELECOM: 1) proiectul *Cyber Exchange*; 2) *Joint Threat Analysis Network - JTAN* și B) finanțate prin ORIZONT 2020: 1) *Geiger Cybersecurity Counter (GEIGER)*; 2) *Artificial Intelligence Threat Reporting and Incident Response System - IRIS* cu și 3) *SECurity And privacy protection in Internet of Things devices - SECANT* (detalii în Anexa I).

Pentru a se **asigura securitatea cibernetică a sistemelor TIC și a rețelelor informatice** (Acțiunea 2.3.2 a POC), este în curs de implementare proiectul *Consolidarea capabilităților de prevenire, identificare, analiză și reacție la incidentele cibernetice, la nivelul Serviciului de Protecție și Pază “POC_CYBER_2021”* și, de asemenea, două proiecte destinate creșterii capacității operaționale a SRI: *Actualizarea și dezvoltarea sistemului național de protecție a infrastructurilor IT&C cu valențe critice pentru securitatea națională împotriva amenințărilor provenite din spațiul cibernetic* și proiectul *Sistem de protecție a terminalelor operaționalizate la nivelul SRI împotriva amenințărilor provenite din spațiul cibernetic*.

Infrastructura digitală

Pentru transpunerea *Directivei (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice*, proiectul de lege pentru *modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor de comunicații electronice* este în proces de adoptate, actul normativ fiind aprobat de Parlament la 13 martie 2022.

De asemenea, în temeiul *Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1070 al Comisiei din 20 iulie 2020*¹⁶, ANCOM a colectat și a raportat COM informațiile privind punctele de acces pe suport radio cu acoperire restrânsă la care se face referire în Regulament.

În vederea *simplificării și accelerării procesului de instalare subterană a rețelelor de comunicații electronice*, a fost publicat de către ANCOM, la 18 ianuarie 2021, *Ghidul solicitantului privind aprobarea condițiilor de acces la canalizația subterană pentru instalarea rețelelor de comunicații pentru a sprijini autoritățile administrației publice, în special cele locale, în aplicarea eficientă a Legii nr. 159/2016*¹⁷. De asemenea, pentru aplicarea aceleiași legi, ANCOM a stabilit tarifele maxime de acces la infrastructura fizică în proprietate publică și a adoptat *Decizia președintelui ANCOM nr. 156/2022 privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea*.

A fost finalizată de către ANCOM versiunea a *treia a hărții de acoperire cu rețele publice de comunicații electronice în bandă largă*, care a fost pusă la dispoziția MCID în baza Memorandumului cu tema: *Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante “Plan național sau regional privind banda largă” prevăzută prin propunerea de Regulament CE de stabilire a unor prevederi comune pentru o serie de fonduri UE post 2020 (CPR)*, aprobat în ședința Guvernului din 14 mai 2019.

Este vizată elaborarea unei *propuneri de politică publică în domeniul comunicațiilor în bandă largă (Broadband) în cadrul proiectului Stabilirea cadrului de referință în domeniul dezvoltării rețelei de bandă largă în România*, cu termen de implementare 31 iulie 2023.

Referitor la realizarea *infrastructurii de comunicații în bandă largă*, se are în vedere finalizarea, până la jumătatea anului 2022, a proiectului *Ro-NET Construirea unei infrastructuri naționale de broadband în zonele defavorizate*, prin utilizarea fondurilor structurale, finanțat prin POC.

¹⁶ De specificare a caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă în temeiul articolului 57 alineatul (2) din Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice

¹⁷ Privind regimul infrastructurii fizice a rețelelor de comunicații electronice, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru reducerea costului instalării rețelelor de comunicații electronice

Digitalizarea IMM-urilor

Pentru finanțarea IMM-urilor în scopul creșterii gradului de inovare a produselor TIC românești, aferent Acțiunii 2.2.1¹⁸ din cadrul POC, au fost lansate trei apeluri de proiecte în valoare de 100 mil. euro. Până în prezent, au fost finalizate 112 proiecte.

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 1, ODD 8, ODD 9, ODD 11 și ODD 16.

¹⁸ Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere

3.4. Mediul de afaceri și competitivitate

3.4.1. Crearea mediului favorabil pentru investițiile publice și private

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

Sprijinul pentru mediul de afaceri este abordat în Componentele 3, 6, 7, 8, 9 și 11 din PNRR.

Mediul de afaceri este sprijinit cu precădere în cadrul Componentei 9 - *Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare*, prin instrumente financiare, finanțarea unui proiect de importanță strategică în domeniul microelectronicii, precum și o reformă privind transparența legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri. În cadrul componentei CDI, IMM-urile pot participa la proiecte de cercetare complexe, programe de mentorat pentru susținerea dezvoltării excelenței organizațiilor, precum și a participării României la parteneriatele și misiunile din Orizont Europa.

În cadrul Componentei 8 - *Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii* este prevăzută înființarea Băncii Naționale de Dezvoltare, care va acoperi deficitul de finanțare din piață, va asigura un acces îmbunătățit la finanțare pentru beneficiarii eligibili și va furniza expertiză pentru dezvoltarea de noi produse. Mediul de afaceri este abordat și în cadrul Componentei 3 - *Managementul deșeurilor*. În Componenta 6 - *Energie* sunt prevăzute investiții în noi capacități de producție din surse regenerabile, Lanț industrial de producție și/sau asamblare și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice, precum și noi capacități de stocare a energiei electrice. De asemenea, Componentele 7 și 11 prevăd investiții în scheme dedicate perfecționării/ recalificării angajaților din firme și accelerarea digitalizării producției și distribuției de filme.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- Semnarea acordului de contribuție dintre COM și Guvernul României pentru investițiile: I2. Măsura 1. Garanția de portofoliu pentru Reziliență, I2. Măsura 2. Garanția de portofoliu pentru Acțiune climatică, I2. Măsura 5. Instrumentul financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor (trim. IV/2021);
- Instituirea și operaționalizarea Unității de implementare a reformelor din cadrul mecanismului de sprijin al politicilor (PSF) (trim. IV/2021);
- Semnarea acordului de finanțare între Fondul European de Investiții și Guvernul României pentru crearea *Fondului de fonduri de capital de risc pentru redresare* și adoptarea politicii de investiții a fondului pentru I2. Măsura 3. Fondul de fonduri de capital de risc pentru redresare (trim. IV/2021);
- Instituirea instrumentului financiar („fondul”) și adoptarea politicii de investiții a fondului pentru I2.4 Instrumente financiare pentru sectorul privat - Fondul pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes (trim. IV/2021);
- Selectarea administratorului schemei pentru I3.1 Scheme de ajutor pentru sectorul privat - Schemă de ajutor pentru digitalizarea IMM-urilor (trim. I/2022).

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ dezvoltarea sectoarelor cu potențial de creștere economică
- ✓ sprijinirea IMM-urilor
- ✓ susținerea industriilor culturale și creative
- ✓ îmbunătățirea performanțelor întreprinderilor publice
- ✓ acordarea de ajutoare de stat pentru sprijinirea investițiilor
- ✓ alte măsuri pentru îmbunătățirea mediului de afaceri

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR.

La 11 aprilie 2022, a fost prezentat Programul **Sprijin pentru România**, un pachet de măsuri economice și sociale menit să atenueze efectele crizelor multiple din această perioadă. Pachetul are o valoare de 17,3 mld. lei (aproximativ 52% din fonduri europene și aproximativ 48% din fonduri de la BS) și urmărește realizarea a trei obiective principale: susținerea economiei pentru o creștere economică sănătoasă, realizarea coeziunii sociale și a solidarității între generații. Măsurile anunțate sunt îndreptate către protejarea locurilor de muncă, măsuri sociale pentru persoane defavorizate, vârstnici, angajați, elevi, familii, copii și tineri, susținerea agriculturii, sprijinirea IMM-urilor, a transportatorilor și distribuitorilor, stimularea investițiilor cu impact major în economie și continuarea investițiilor publice în derulare.

Dezvoltarea sectoarelor cu potențial de creștere economică

Pentru dezvoltarea unor piețe de produse și servicii mai competitive, sunt finanțate de la bugetul de stat și din FESI 2014-2020 proiecte de investiții orientate către **dezvoltarea celor 10 sectoare economice competitive**¹⁹.

În scopul **creșterii competitivității IMM-urilor** în sectoare competitive identificate în *Strategia Națională de Competitivitate (SNC) 2015-2020* și în Planurile de dezvoltare regionale, prin POR, P.I. 2.1 A, în cadrul bugetului total alocat de 1.056,5 mil. lei, se finanțează proiecte de **investiții ale microîntreprinderilor din mediul urban**. Astfel, până la 18 martie 2022, s-au semnat 2839 contracte de finanțare, cu o valoare eligibilă de 517,7 mil. euro (din care 353,8 mil. euro FEDR), pentru care s-au efectuat plăți în valoare de 333 mil. euro.

Pentru a **sprijini IMM-urile pentru crearea și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor**, prin POR, P.I. 2.2, sunt acordate **ajutoare de stat și ajutoare de minimis**, până la 18 martie 2022, fiind contractate 1458 proiecte, cu o valoare eligibilă de 1,567 mld. euro (din care 869,2 mil. euro FEDR), pentru care s-au făcut plăți în valoare de 558,3 mil. euro.

De asemenea, în vederea **susținerii investițiilor în dezvoltarea incubatoarelor de afaceri**, bugetul total alocat prin POR, P.I. 2.1 B fiind de 529,4 mil. lei. Până la 18 martie 2022, au fost semnate 39 de contracte de finanțare, cu o valoare eligibilă de 114,9 mil. euro (din care 61,8 mil. euro FEDR), pentru care s-au efectuat plăți în valoare de 14,6 mil. euro.

Sunt în implementare o serie de proiecte în cadrul **Programului Dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM-uri în România**, finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021 (45 mil. euro), prin care este vizată sprijinirea **lansării de start-up-uri** în domenii precum: inovare verde în industrie, creștere albastră și TIC.

Începând cu 5 octombrie 2020, se derulează proiectul privind **Managementul de calitate și**

¹⁹ Sectoarele competitive identificate în SNC sunt: turism și eco-turism; textile și pielărie; lemn și mobilă; industrii creative; industria auto și componente; TIC; procesarea băuturilor și alimentelor; sănătate și produse farmaceutice; energie și management de mediu; bio-economie.

performanță în cadrul Ministerului Economiei, pentru reducerea poverii administrative și dezvoltarea IMM-urilor inovatoare (SIPOCA 716), cu o perioadă de desfășurare de 36 de luni și un buget de 16,6 mil. lei. Au fost realizate procedurile de achiziții publice conform planului de achiziție al proiectului, precum și alte activități de implementare.

Elaborat prin proiectul *Dezvoltarea capacității instituționale a Ministerului Economiei*²⁰ și aprobat în cadrul Comitetului Interministerial pentru Competitivitate, *Documentul de Politică Industrială a României*²¹ stabilește măsurile care vizează îmbunătățirea competitivității sectoarelor industriei prelucrătoare, pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă, în acord cu *Programul de Guvernare* și SNC. Conform acestui document, sunt prioritare dezvoltarea întreprinderilor inovative, a clusterelor, dar și aplicarea în consecință a normelor privind ajutorul de stat, astfel încât industria să poată valorifica cele mai bune tehnici disponibile.

Între obiectivele proiectului sus-menționat se evidențiază și elaborarea *Atlasului Economic al României/AEC*, cu infrastructura *hardware* și *software* aferentă.

Procedura de achiziție publică cu privire la elaborarea și implementarea AEC a fost finalizată în luna martie 2021. Valoarea (estimată) aferentă AEC este de peste 50%²² din valoarea totală a proiectului.

Pentru anul 2022 se preconizează definitivarea SNC 2021-2027 și demararea implementării acesteia, elaborarea unor metodologii de monitorizare a SNC 2015-2020 și 2021-2027, dar și extinderea accesibilității datelor furnizate de AEC către mediul extern.

De asemenea, proiectul *Creșterea capacității administrative a Ministerului Economiei în vederea monitorizării, evaluării și coordonării politicilor publice din domeniul competitivității economice*²³ vizează consolidarea capacității ministerului de implementare și evaluare a strategiilor/politicilor publice pe care le coordonează. Astfel, obiectivele sale fac referire la: punerea la dispoziția MEc a instrumentelor necesare în vederea elaborării, implementării și monitorizării SNC 2021-2027; extinderea sferei de aplicație a AEC către zona utilizatorilor din afara MEc; dezvoltarea competențelor angajaților acestui minister în domeniul politicilor publice. În perioada iunie 2020 - iulie 2021, prin organizarea și desfășurarea cursului cu tematica *Politici publice în domeniul stimulării competitivității economice* au fost îmbunătățite cunoștințele și abilitățile unui număr de 200 persoane din cadrul MEc și al unităților aflate în subordinea, coordonarea sau sub autoritatea MEc.

Tot în cadrul acestui proiect a fost elaborată o secțiune a SNC privind identificarea și propunerea unui *set de acțiuni* pentru asigurarea managementului tranziției industriale, condiție favorizantă aferentă Obiectivului de politică 1- *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*.

Referitor la **industria microelectronicii**, investițiile vor fi implementate, în principal, prin participarea sau asocierea într-un **proiect important de interes comun european** (IPCEI ME), la care și-au manifestat intenția de a lua parte 19 SM (inclusiv România).

În ceea ce privește **economia circulară**, Guvernul României va crea un cadru juridic strategic pentru tranziția către economia circulară prin adoptarea *Strategiei Naționale pentru Economia Circulară* și a planului de acțiune aferent. Documentele strategice se află în curs de elaborare și vor fi definitive cu sprijinul Instrumentului de Sprijin Tehnic al COM (*Technical Support Instrument/TSI*), printr-un proiect al SGG - Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, MMAP și MEc. Propunerile de măsuri care să asigure **realizarea tranziției României de la economia liniară la economia circulară** vizează: **1. Noi tehnologii de reciclare a deșeurilor, precum și cercetare, dezvoltare și testare de noi produse; 2. Centre de colectare deșeuri atipice și de reparare; 3.**

²⁰ Cod SIPOCA 7

²¹ Disponibil pe pagina de internet a MEc la adresa: <http://www.economie.gov.ro/proiectul-dezvoltarea-capacitatii-institutionale-a-ministerului-economiei-cod-sipoca-7>

²² Respectiv 5.308.284,17 lei (cu TVA)

²³ Cod SIPOCA 605 - durată de implementare de 30 luni, începând cu 4 martie 2019

Revalorizarea materiei prime secundare și a achizițiilor verzi prin **crearea unei Platforme digitale naționale** astfel încât, prin acest sistem național de legătură între producătorii industriali, deșeurile unei industrii să devină materia primă pentru o altă industrie. Includerea în circuitul economic a tuturor resurselor disponibile în economie și închiderea buclei materiale - *Nimic nu se pierde, totul se transformă*; 4. Instrumentarea calculului GES și a **Strategiei Naționale pentru Economia Circulară**.

Sprrijinirea IMM-urilor

Sprrijinirea IMM-urilor și susținerea investițiilor, inclusiv a celor afectate de pandemia COVID-19, sunt priorități ale guvernului, transpuse în diverse măsuri avute în vedere a se realiza inclusiv prin intermediul PNRR.

Alături de măsurile incluse în PNRR, pentru sprrijinirea acestui sector, continuă derularea unor programe și sunt avute în vedere atât modificarea cadrului normativ, cât și oferirea de noi forme de sprrijin financiar.

I. Astfel, **pentru încurajarea și stimularea dezvoltării IMM-urilor**, continuă implementarea unui program din cele instituite în acest scop și derulate prin intermediul *Fondului Național de Garantare și Creditare a IMM-urilor* (FNGCIMM), în calitate de organism de implementare al acestor programe: **Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie - IMM INVEST ROMÂNIA**, destinat susținerii accesului IMM-urilor la capital financiar. În ceea ce privește **Subprogramul AGRO IMM INVEST**, prin OUG nr. 142/2021, alături de FNGCIMM, a fost introdus și Fondul de Garantare a Creditului Rural (FGCR), în calitate de mandatar al statului român, pentru acordarea de garanții de stat. Plafonul garanțiilor de stat care pot fi acordate în anul 2022, în cadrul Programului IMM INVEST ROMÂNIA, este de 10 mld. lei, din care 5 mld. lei pentru Subprogramul AGRO IMM INVEST.

Complementar, la 16 martie 2022, a fost adoptată *OUG nr. 24/ 2022 privind aprobarea și finanțarea unor programe de garantare în domenii prioritare pentru economia românească*, programele²⁴ prevăzute în actul normativ fiind următoarele:

a) **Programul IMM PROD**, care asigură finanțări pentru firme de producție (IMM-uri, start-up-uri din zona urbană). Bugetul schemei de ajutor de stat este de 268,54 mil. lei, fiind estimat un număr de 2.550 de beneficiari, iar pentru anul 2022 se propune aprobarea unui plafon total al garanțiilor care pot fi acordate în cadrul programului de 1,5 mld. lei.

b) **Programul RURAL INVEST**, care are drept obiectiv asigurarea lichidităților și finanțarea investițiilor realizate de către beneficiarii eligibili care își localizează producția în mediul rural și urban mic. Bugetul schemei de ajutor de stat este de 530,5 mil. lei, pentru un număr estimat de 4.286 de beneficiari, iar pentru anul 2022 se propune aprobarea unui plafon total al garanțiilor care pot fi acordate în cadrul programului de 2,5 mld. lei.

c) **Programul GARANT CONSTRUCT**, destinat proiectelor privind îmbunătățirea eficienței energetice, investițiile în domeniul energiei verzi și alinierea la obiectivele de mediu implementate de IMM-uri din sectorul construcțiilor și unități administrativ-teritoriale. Pentru anul 2022, se propune aprobarea unui plafon total al garanțiilor care pot fi acordate în cadrul programului de 2.5 mld. lei, pentru fiecare subprogram din cele două (*Subprogramul de susținere a proiectelor de investiții pentru IMM-urile din sectorul construcții* și *Subprogramul de susținere a proiectelor de investiții de scară mică pentru UAT-uri*) alocându-se suma de 1.25 mld.lei. Bugetul schemei de ajutor de stat este de 495.5 mil. lei pentru un număr estimat de 4.165 beneficiari.

d) **Programul INNOVATION** are ca obiectiv sprrijinirea realizării invențiilor, susținerii activităților la export ale IMM-urilor cu activitate în domenii de comerț și servicii, cu cifra de afaceri mai mică

²⁴ Schemele de ajutor de stat nu sunt încă operaționale. Au fost inițiate procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, prevăzute de OUG nr. 77/2014

de 1 mil. euro, care activează în industria exportatoare, nepoluantă. Pentru anul 2022, se propune un plafon total al garanțiilor care pot fi acordate în cadrul programului de 1 mld. lei. Bugetul schemei de ajutor de stat este de 214,5 mil. lei, pentru un număr de 1.835 de beneficiari.

II. Pentru facilitarea **accesului IMM-urilor la credite și garanții** a continuat *implementarea instrumentului de tip garanție neplafonată*, derulat în cadrul *Axei Prioritare 15 din POR 2014-2020 Inițiativa pentru IMM*, prin oferirea unei rate de garantare, cu alocări din FEDR 2014-2020 (în valoare totală de 250 mil. euro). Până la sfârșitul perioadei de implementare, vor fi susținute aprox. 6.250 IMM-uri prin facilitarea accesului la credite, prin oferirea unei rate de garantare medie pe portofoliu de 60%.

III. În vederea asigurării **accesului IMM-urilor grav afectate în contextul economic actual la un nou instrument de finanțare**, a fost adoptată, la 16 februarie 2022, *OUG nr. 9 pentru stabilirea unor măsuri bugetare în vederea sprijinirii sectorului întreprinderilor mici și mijlocii*. Astfel, s-a creat cadrul legal pentru implementarea **Programului de accelerare a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii**, sumele bugetate provenind din rambursarea creditelor de către beneficiarii *Programului Româno - Elvețian pentru IMM-uri*, finanțat din contribuția elvețiană din perioada 2014 - 2019.

IV. La 16 februarie 2022, a fost adoptată *OUG nr. 8 privind modificarea și completarea OUG nr. 130/2020*, care a pus bazele modificării POC, prin crearea *Axei Prioritare 3*, urmată de lansarea schemei de ajutor de stat aferentă - **Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19**. Actul normativ prevede deblocarea plăților pentru beneficiarii **Măsurii 2 - Grant pentru capital de lucru**. Schema de ajutor de stat mai prevede **Măsura 1 - Microgrant**.

V. Cu scopul îmbunătățirii cadrului legislativ destinat sprijinirii IMM-urilor, la 25 februarie 2022, a fost lansat procesul de consultare publică privind *propunerea de proceduri de implementare a programelor pentru IMM-uri*, ce urmează a fi derulate în acest an. Primul program vizat este **Start-Up Nation România**, ediția a treia, care prevede o alocare de 200.000 lei per proiect, bugetul total prevăzut pentru anul 2022 fiind de 520,03 mil. lei. Proiectul procedurii de implementare a acestui program a fost publicat la 8 aprilie 2022. Ediția din acest an urmărește stimularea antreprenoriatului și crearea de noi locuri de muncă, cu accent pe educație, training, mentorat și va cuprinde cheltuieli eligibile obligatorii, precum vouchere de digitalizare.

VI. Se are în vedere **reluarea, precum și implementarea unor programe noi destinate sprijinirii diverselor sectoare ale mediului de afaceri**, instituite în baza legii nr. 346 din 14 iulie 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, fiind prevăzute alocări financiare în acest scop în legea bugetului de stat nr. 317/2021 pe anul 2022:

a) *Programul național multianual de micro-industrializare* (bugetul prevăzut pentru anul 2022 - 50 mil. lei). Măsura va asigura și deducerea până la 80% din costurile necesare pentru invenții, inclusiv acoperirea cheltuielilor cu înregistrarea și protejarea invențiilor cu obligația implementării efective în România și va cuprinde cheltuieli eligibile obligatorii, precum vouchere de digitalizare.

b) *Programul de dezvoltare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață*. Măsura vizează stimularea comerțului on-line, precum și a digitalizării, inclusiv prin acordarea de vouchere în acest scop (buget prevăzut pentru anul 2022 - 50 mil. lei).

Aceste două programe au fost supuse procesului de dezbatere publică la 31 martie 2022.

c) *Programul național multianual pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul femeilor din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii* (bugetul prevăzut pentru anul 2022 - 157,6 mil lei).

d) *Programul național multianual de înființare și dezvoltare de incubatoare tehnologice și de afaceri* va sprijini înființarea incubatoarelor de afaceri pentru studenți în universități, în conlucrare cu partenerii locali, precum autorități publice și companii (bugetul prevăzut pentru anul 2022 - 5 mil. lei).

e) *Programul național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului* (bugetul prevăzut pentru anul 2022 - 1 mil lei).

f) *Programul pentru organizarea târgului întreprinderilor mici și mijlocii* (bugetul prevăzut pentru anul 2022 - 1 mil. lei).

V. Pentru a **sprijini industria HoReCa**, se are în vedere lansarea unei noi ediții a programului destinat acestui sector. Schema de ajutor, instituită prin *OUG nr. 224/2020 din 30 decembrie 2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar pentru întreprinderile din domeniul turismului, structuri de cazare, structuri de alimentație și agenții de turism, a căror activitate a fost afectată în contextul pandemiei de COVID-19, precum și privind unele măsuri fiscale*, cu modificările și completările ulterioare, s-a finalizat, până la 27 ianuarie 2022, fiind solicitată finanțare de către 10.185 de operatori economici, din care au fost selectați 8.294 operatori, valoarea contractelor ajungând la 2,13 mld. lei.

Sprijinirea companiilor mari și IMM-urilor cu cifra de afaceri de peste 20 mil. lei

Programul instituit la 4 iunie 2020²⁵ pentru derularea unor măsuri de sprijin a societăților comerciale eligibile, prin intermediul Băncii de Export-Import a României EximBank, a fost prelungit până la jumătatea anului 2022, bugetul schemei de 4 mld. lei fiind destinat unui număr estimat de 425 beneficiari²⁶. De la lansarea Programului, EximBank a înregistrat peste 500 de solicitări din partea societăților comerciale eligibile, valoarea totală a facilităților de finanțare și garantare acordate în anul 2021 fiind de 2,34 mld. lei.

Susținerea industriilor culturale și creative

Elaborarea *Strategiei sectoriale în domeniul culturii și patrimoniului cultural pentru perioada 2021-2027* este prevăzută în cadrul proiectului *Viziune strategică și coerentă pentru sectorul cultural*, a cărui implementare cu durata de 28 de luni a debutat la 1 ianuarie 2021.

Ca prim rezultat al proiectului *Monumente istorice - Planificare strategică și politici publice*, a cărui implementare a debutat în iulie 2018, a fost finalizat proiectul *Codului patrimoniului cultural*, aflat în consultare publică până la 11 aprilie 2022.

Totodată, s-a finalizat și procesul de elaborare a *Strategiei naționale privind protejarea monumentelor istorice*²⁷. Strategia s-a aflat în dezbatere publică pe parcursul lunii februarie 2022.

Pentru *prezervarea patrimoniului cultural, științific și educațional*, continuă implementarea proiectului *E-Cultura: Biblioteca Digitală a României* (valoarea totală a acestuia fiind de aprox. 53 mil. lei, din care 43,6 mil. lei finanțare din FEDR) (progres fizic 78%, 29 martie 2022). Având în vedere că termenul de finalizare este 12 iulie 2022, s-a avansat în realizarea platformei on-line *Culturalia.ro*, care va oferi acces la 560.640 de resurse culturale din 31 de instituții publice de cultură, de cercetare și de media din România, participante la acest proiect.

În ceea ce privește *digitalizarea patrimoniului*, până la data curentă au fost digitalizate peste

²⁵ Prin aprobarea Memorandumului cu tema: *Încadrarea Setului de măsuri de ajutor de stat și de minimis sub formă de credite, garanții la credite, subvenții de dobândă și de prime de garantare în contextul pandemiei COVID-19 pentru companii mari și întreprinderi mici și mijlocii cu cifra de afaceri peste 20 de milioane de lei, precum și majorarea fondurilor de finanțare, garantare și în condiții de piață, respectiv asigurare în condiții non-piață administrate în numele și contul statului de EximBank în politicile economico-bugetare și financiare ale Statului Român*.

²⁶ Conform Normei nr. N3.12 din 10 decembrie 2021 privind Finanțări EximBank în cadrul schemei de ajutor de stat COVID-19 și Normei N3.13 din 10 decembrie 2021 "Garanții EximBank în cadrul schemei de ajutor de stat COVID-19" (NI-GAR-14-IV/0), publicate în MO nr. 8 din 4 ianuarie 2022, respectiv MO nr. 43 din 14 ianuarie 2022.

²⁷ www.umpcultura.ro/monumente-istorice_doc_982_strategia-nationala-privind-protejarea-monumentelor-istorice_pg_0.htm

575.000 de elemente de patrimoniu cultural mobil.

Este continuat procesul de dezvoltare a proiectelor destinate *debirocratizării și digitalizării sectorului cultural*. Astfel, se are în vedere implementarea proiectului *E-patrimoniu*, proiect complementar cu *E-Cultura: Biblioteca Digitală a României*.

Pentru *creșterea gradului de acces la cultură, promovarea diversității culturale și consolidarea dialogului intercultural*, se derulează Programul RO-CULTURA. În cadrul acestuia, până în prezent, au fost lansate 6 apeluri de propuneri de proiecte: un apel destinat *susținerii expozițiilor inovative cu bunuri culturale mobile restaurate (9 contracte încheiate)*; un apel destinat *restaurării și revitalizării monumentelor istorice (10 contracte încheiate)*; 3 apeluri destinate *consolidării antreprenorialului cultural și dezvoltării audienței și a publicului (13 contracte încheiate pentru primul apel, 11 contracte încheiate pentru al doilea apel)* și un apel destinat *sprijinirii inițiativelor culturale despre minoritatea romă - în cadrul căruia vor fi finanțate 10 proiecte*.

Pentru *relansarea sectorului cultural* grav afectat de pandemia COVID-19, a fost lansată și supusă dezbaterii publice, la 9 martie 2022, *Schema de ajutor de minimis pentru sectorul cultural independent*, care vizează susținerea a aproximativ 5.000 de entități care activează în acest domeniu. Bugetul total disponibil este de 140 mil. lei (aproximativ 28 mil. euro).

Restaurarea, conservarea și valorificarea obiectivelor de patrimoniu cultural se realizează prin diverse investiții finanțate din FEDR 2014-2020 în cadrul POR, care are alocat un buget de 369,3 mil. euro, din care FEDR 312,58 mil. euro. Au fost semnate 217 contracte de finanțare cu o valoare eligibilă de 509,32 mil. euro, din care FEDR 430,49 mil. euro, pentru care s-au efectuat plăți către beneficiari în valoare de 283,96 mil. euro.

Pentru *susținerea derulării de proiecte culturale în mediul online* în contextul pandemiei COVID-19, au fost lansate două ediții ale *Programului ACCES Online*, destinat susținerii artiștilor independenți și profesioniștilor din domeniul culturii care nu au putut derula activități cu public în perioada respectivă, cu un buget de 1 milion lei fiecare și cu o alocare de maxim 50 mii lei/proiect. Domeniile vizate au fost: teatru, muzică, dans, arte vizuale, patrimoniu imaterial. În cadrul *ediției din 2020*, au fost semnate 20 de contracte de finanțare, în valoare totală de 984.490 lei, iar în cadrul *programului Acces 2021*, au fost semnate 23 contracte de finanțare, în valoare totală de 997.950 lei.

Îmbunătățirea performanțelor întreprinderilor publice (ÎP)

O preocupare constantă este reprezentată de urmărirea **implementării guvernantei corporative**, inclusiv prin acțiuni de control. Raportul anual privind activitatea întreprinderilor publice în anul 2020 a fost aprobat și publicat pe pagina de internet a MF. În Anexa I la raport se regăsesc informații referitoare la concluziile acestuia, precum și la rezultatele acțiunilor de control efectuate în anii 2020 și 2021 de către Direcția Generală de Inspecție Economico-Financiară (DGIEF) din cadrul MF și de către structurile teritoriale de inspecție economico-financiară din cadrul ANAF²⁸, având ca obiectiv respectarea prevederilor *OUG nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice*. Acțiunile de control vor continua și pe parcursul anului 2022.

Potrivit *Legii nr. 173/2020 privind unele măsuri pentru protejarea intereselor naționale în activitatea economică*, modificată prin OUG nr. 166/2020, este interzisă, pentru o perioadă de 2 ani, înstrăinarea acțiunilor deținute de stat la companiile și societățile naționale, la instituții de credit, precum și la orice altă societate la care statul are calitatea de acționar, indiferent de cota de capital social deținută și se suspendă, pentru o perioadă de 2 ani, cele aflate în curs de realizare. Totodată, legea permite dobândirea de participații de către stat, cu respectarea dispozițiilor privind ajutorul de stat, concurența și competitivitatea. În ședința guvernului din 3

februarie 2021 a fost adoptat proiectul de *Lege pentru modificarea Legii nr. 173/2020*, înaintat la 11 februarie 2021 spre aprobare în procedură parlamentară, prin care se propune abrogarea prevederilor art. 1- 3 din respectiva lege. Ulterior adoptării acesteia de către Parlament, va fi reluată analiza privind oportunitatea și necesitatea promovării proiectului de *Lege privind administrarea și valorificarea participațiilor statului*.

Proiectul cu finanțare din FSE, *Simplificarea legislației în domeniul resurselor minerale și societăților cu capital de stat*²⁹ a fost finalizat în iulie 2021. Proiectul a avut ca obiective: **simplificarea și sistematizarea fondului activ al legislației din domeniul resurselor minerale și societăților cu capital de stat** în concordanță cu *Strategia pentru mai bună reglementare 2014-2020* și **elaborarea de politici publice bazate pe dovezi**. În acest sens, au fost publicate în MO două acte normative, câte unul pentru fiecare domeniu de intervenție (*resurse minerale non-energetice*, respectiv *societăți cu capital de stat*).

În privința **îmbunătățirii performanțelor întreprinderilor publice prin implementarea managementului profesionist**, în cursul anului 2021, MEAT/Mec a declanșat proceduri de selecție și a derulat o parte din etapele Planului de selecție la operatori economici aflați sub autoritate. Tot în anul 2021, au fost finalizate negocierile indicatorilor de performanță financiari și nefinanciari pentru administratorii uneia dintre companiile din portofoliu, definitivându-se astfel instrumentele de măsurare a performanțelor stabilite cu scopul de a determina eficientizarea activității din cadrul ÎP și creșterea profitabilității acesteia.

Acordarea de ajutoare de stat pentru sprijinirea investițiilor

În ceea ce privește acordarea de ajutor de stat pentru **stimularea investițiilor cu impact major în economie** (HG nr. 807/2014), în perioada 2015- martie 2022 au fost emise 142 acorduri pentru finanțare, dintre care 5 au fost revocate. Pentru cele **137 de acorduri menținute**, a fost aprobat un ajutor de stat în valoare de 959,96 mil. euro, până în prezent fiind efectuate plăți în valoare de 385,57 mil. euro. 14 întreprinderi (din cele 137) se află în prezent în etapa de monitorizare privind menținerea investiției.

În cazul finanțării investițiilor ce contribuie la **crearea de locuri de muncă și reducerea disparităților regionale** (HG nr. 332/2014), în perioada 2015-2021 au fost emise 72 acorduri pentru finanțare, dintre care 24 au fost revocate. Pentru cele **48 de acorduri menținute** a fost aprobat un ajutor de stat în valoare de 104,23 mil. euro și au fost efectuate plăți în valoare de 26,71 mil. euro. 22 de întreprinderi se află în etapa de monitorizare privind menținerea a locurilor de muncă nou create.

Schemele de ajutor de stat pentru **dezvoltare economică durabilă** (HG nr. 1680/2008, în cadrul căreia au fost emise acorduri de finanțare pentru 38 de întreprinderi și au fost efectuate plăți în valoare de 338,44 mil. euro), **dezvoltare regională prin stimularea investițiilor** (HG nr. 753/2008, în cadrul căreia au fost emise acorduri de finanțare pentru 3 întreprinderi și au fost efectuate plăți în valoare de 70,94 mil. euro), **dezvoltare regională prin utilizarea tehnologiilor noi și crearea de locuri de muncă** (HG nr. 797/2012, în cadrul căreia au fost emise acorduri de finanțare pentru 14 întreprinderi și au fost efectuate plăți în valoare de 99,33 mil. euro) au fost închise, respectivele scheme aflându-se în prezent în perioada de monitorizare.

În contextul crizei economice generate de pandemie, au fost promovate și aprobate diverse modificări legislative pentru a **flexibiliza mecanismele de plată a ajutorului de stat și de monitorizare a investițiilor finanțate**.

În perioada 2022-2023, se intenționează continuarea susținerii mediului de afaceri prin măsuri de natura ajutorului de stat, pentru a încuraja participarea activă a întreprinderilor la reducerea decalajelor economice dintre regiuni, atât prin stimularea realizării de investiții în active fixe de înaltă tehnologie, pentru realizarea de produse cu valoare adăugată mare, cât și

²⁹ Cod SIPOCA 388

prin crearea de locuri de muncă.

Alte măsuri pentru îmbunătățirea mediului de afaceri

Pentru a veni în **sprijinul cetățenilor și mediului de afaceri**, CC menține operaționale două platforme online: a) *platforma avertizorilor de concurență* (prin intermediul căreia fie este facilitat dialogul între autorități și avertizor, fie CC se autosesizează și declanșează investigații; în anul 2021, numărul sesizărilor crescând la 160 de la 124); b) *monitorul prețurilor* (prin intermediul căreia consumatorii pot verifica prețul alimentelor și ale carburanților).

Cu scopul creșterii competitivității întreprinderilor, în baza recomandărilor OCDE rezultate în urma finalizării proiectului *Analiza impactului reglementărilor în vigoare în trei sectoare cheie ale economiei românești*³⁰ asupra unui mediu concurențial, au fost implementate aprox. o treime din recomandările OCDE (integral sau parțial). CC continuă dialogul cu instituțiile vizate de recomandările OCDE, fiind constituit un grup de lucru la nivelul instituției care monitorizează evoluțiile în acest sens.

Referitor la **redimensionarea completă a sistemului de licențiere din România**, în scopul modernizării acestui sistem, precum și al consolidării capacității instituțiilor competente privind autorizarea și alinierea acestuia la cele mai bune practici internaționale, a fost finalizat proiectul aferent de asistență tehnică derulat de către CC, în colaborare cu OCDE.

Eficiențizarea activității investigative a CC folosind instrumente specifice Big Data, a fost vizată a se realiza prin implementarea proiectului *Optimizarea interacțiunii cu mediul de afaceri și implementarea unor mecanisme avansate de analiză și schimb de date prin implementarea unui sistem informatic de e-guvernare și analiză de tip Big Data în cadrul Consiliului Concurenței*³¹, încheiat la 28 ianuarie 2022.

A fost transpusă **Directiva Europeană 2019/633 privind practicile comerciale neloiale în sectorul agroalimentar** prin adoptarea, la 14 martie 2022, de către Parlament a proiectului de lege aferent (PL-x nr. 178/2022).

Vor fi continuate demersurile pentru a finaliza procesul privind modificarea și completarea **Legii nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale**, precum și pentru modificarea și completarea **Legii concurenței nr. 21/1996**.

Pentru **îmbunătățirea mediului concurențial, a cadrului de reglementare și a structurii pieței în domeniul energiei electrice**, dar și în anumite segmente ale pieței gazelor, a fost demarată, în luna decembrie 2021, cu sprijinul experților de la BM, implementarea proiectului³² *Consolidarea pieței interne a UE prin acțiune pe piața energiei și a gazului. Concurență, intervenție în domeniul reglementărilor și mecanisme de piață*.

În vederea creșterii accesului întreprinderilor la serviciile prestate de autorități pentru susținerea acestora pe tot ciclul de viață continuă **simplificarea/optimizarea procedurilor care susțin IMM-urile/întreprinderile pe tot ciclul de viață**³³, astfel:

- a) **elaborarea unor proceduri în domeniul urbanismului și autorizării construcțiilor** care vor contribui la îmbunătățirea capacității autorităților publice locale pentru furnizarea serviciilor de autorizare: 1) procedura privind elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism; 2) procedura pentru obținerea certificatelor de urbanism, avizelor și acordurilor necesare și autorizațiilor de construire, în sistemul de ghișeu unic; 3) procedura pentru facilitarea schimbului electronic de informații între entitățile

³⁰ Sectoarele agro-alimentar, construcții și transporturi de marfă

³¹ Axa prioritară 2, POC 2014-2020, destinată consolidării și asigurării interoperabilității sistemelor informatice dedicate serviciilor de e-guvernare tip 2.0 (Acțiunea 2.3.1)

³² Valoarea finanțării proiectului este de 600 mii euro, prin Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale 2017-2020 (precursorul actualului Instrument de Sprijin Tehnic)

³³ Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020

avizatoare ale documentațiilor de urbanism, respectiv ministere sau instituții deconcentrate, operatorii economici gestionari ai rețelelor edilitare și autorități emitente ale certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire; d) Protocol-cadru de cooperare pentru operaționalizarea ghișeului unic online între autoritățile administrației publice locale, entitățile avizatoare.

Procedurile menționate sunt dezvoltate în cadrul proiectului *Sistematizarea legislației din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor și consolidarea capacității administrative a structurilor de specialitate din instituțiile publice centrale cu responsabilități în domeniu* - SIPOCA 50.

b) îmbunătățirea activității cadastrale - ANCPI vizează creșterea calității serviciilor sale prestate și finalizarea înregistrării în *Sistemul integrat de cadastru și carte funciară (SICCF)*, prin implementarea *Programului național de cadastru și carte funciară 2015-2023 (PNCCF)* și a proiectului major, finanțat prin axa prioritară 11 a POR 2014-2020, *Creșterea gradului de acoperire și incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România* care a fost elaborat să răspundă PNCCF. Acest program se implementează în conformitate cu prevederile OUG nr. 35/2016, care stipulează alocarea de fonduri autorităților publice locale de către ANCPI pentru a se asigura finanțarea/cofinanțarea procesului de înregistrare sistematică a imobilelor, demarat de UAT-uri. La 31 martie 2022, situația înregistrărilor în SICCF era următoarea: 19.296.860 imobile (42,41%) din cele 40 mil. imobile estimate la nivel național; 11.099.550,32 ha - suprafață de teren; 133 UAT-uri cu lucrări de înregistrare sistematică a imobilelor finalizate (din care pentru 123 UAT-uri lucrările de înregistrare sistematică a imobilelor sunt finalizate în integralitate și pentru 10 UAT-uri parțial); 18.434 sectoare cadastrale finalizate. De asemenea, au fost angajate și instruite 604 de persoane în acest domeniu, conform unui alt obiectiv al proiectului.

Din cele 660 de UAT-uri rurale incluse în proiectul major, au fost încheiate Acorduri cadru și Contracte de servicii pentru 336 UAT-uri. În 25 UAT-uri au fost finalizate lucrările de înregistrare sistematică a imobilelor (din care: pentru 15 UAT-uri au fost finalizate lucrările de înregistrare sistematică a imobilelor în integralitate și pentru 10 UAT-uri parțial); 296 UAT-uri sunt cu lucrări în derulare. 291 UAT-uri (din cele 297 participante la licitație) sunt în procedura de evaluare a ofertelor (ulterior publicării în SEAP a Anunțului nr. CN1033469/03.08.2021), iar 42 UAT-uri vor face obiectul unei noi proceduri de achiziție.

Sunt operaționale serviciile de plată³⁴ online prin care persoanele fizice și juridice pot obține extrasul de carte funciară pentru informare, precum și serviciile de poziționare GNSS în timp real (Sistemul Global de Navigație prin Satelit).

c) insolvența întreprinderilor. În perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2021, numărul firmelor dizolvate a crescut cu 24,7% față de aceeași perioadă a anului 2020. În perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2021, numărul firmelor radiate a crescut cu 29,36% față de aceeași perioadă a anului 2020.

d) înregistrarea întreprinderilor. Se mențin active: portalul de servicii online al ONRC; platforma online destinată interconectării registrului comerțului al ONRC cu Registrele de Afaceri din SM UE (BRIS); Registrul Beneficiarilor Reali, pentru persoanele juridice supuse obligației de înregistrare în registrul comerțului. Pentru a facilita obținerea de informații în timp real despre beneficiarii reali, printr-un punct unic, în trim. III/2022, fiind planificată interconectarea ONRC cu registrele beneficiarilor reali din state membre UE (o funcționalitate asigurată de portalul european e-Justiție prin sistemele BRIS din SM UE).

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 1, ODD 8, ODD 9, ODD 11, ODD 12 și ODD 13.

³⁴ <https://epay.ancpi.ro/epay/Welcome.action>

3.4.2. Transporturi

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

Domeniul transporturilor reprezintă o altă prioritate a PNRR. Obiectivul reformelor și investițiilor incluse în Plan este de a spori sustenabilitatea acestui sector prin sprijinirea tranziției verzi și digitale, respectiv de a dezvolta o infrastructură de transport durabilă și ecologică, cu standarde de siguranță adecvate, care să contribuie la finalizarea rețelelor transeuropene de transport (TEN-T). Astfel, sectorul transporturilor nu este văzut doar ca un pilon de sprijin pentru alte sectoare, ci ca aducând o contribuție majoră la reziliența economică. Transporturile sunt abordate prioritar în Componenta 4 - Transport sustenabil, precum și în componenta 10 - Fondul local.

Măsurile prevăzute în PNRR în cadrul Componentei 4 -Transport sustenabil vizează printre altele punerea în aplicare a unui nou sistem de taxare bazat pe principiul „poluatorul plătește” și a principiului impozitării ecologice; adoptarea unei legi pentru stimularea utilizării de vehicule nepoluante și programe de reînnoire a parcului auto de către utilizatori casnici, companii private și instituții publice; casarea a 250.000 de autovehicule poluante; creșterea numărului de vehicule cu emisii zero; instalarea, la nivel național, a 30.000 de stații de încărcare pentru vehicule electrice; adoptarea Strategiei naționale privind siguranța rutieră; adoptarea Strategiei de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025 și aplicarea planului de acțiune; adoptarea Strategiei privind transportul naval; modernizarea infrastructurii feroviare; dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în Municipiile București și Cluj-Napoca.

Totodată, în cadrul Componentei 10 - Fondul local sunt prevăzute măsuri precum: aprobarea legislației în domeniul mobilității urbane durabile, reducerea emisiilor de poluanți atmosferici, creșterea cu 20% a volumului total anual de pasageri care utilizează transportul public local în 2026 comparativ cu 2019, achiziția a 2.783 de vehicule suplimentare cu emisii zero; creșterea la 60% a ponderii călătoriilor în unitățile administrativ-teritoriale cu servicii de transport public local care utilizează vehicule cu emisii zero; sisteme de transport inteligente și e-ticketing/alte infrastructuri TIC; piste pentru bicicliști operaționale la nivel local/metropolitan (1.091 km).

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- Adoptarea Strategiei de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025 și aplicarea planului de acțiune (trim. IV/2021);
- Intrarea în vigoare a Legii nr. 50/2021 pentru aprobarea OUG nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România - S.A. (CNAIR) și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere - S.A. (CNIR) (trim. II/2021).

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*

*

*

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ îmbunătățirea capacității administrative, a cadrului strategic și eficientizarea activității întreprinderilor publice din domeniul transporturilor
- ✓ transport durabil, modern și sigur: transport rutier, transport feroviar, transport urban durabil, transport naval și intermodal, transport aerian

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR.

Dezvoltarea infrastructurii de transport reprezintă o prioritate a guvernului, obiectivul principal fiind asigurarea conectivității și accesibilității la principalele coridoare de transport. Pentru recuperarea deficitului de infrastructură de bază la nivel național, cu respectarea obiectivelor de înverzire a sectorului de transport stabilite în cadrul Pactului Ecologic European și în conformitate cu RST 2019 și 2020, investițiile sunt orientate pe dezvoltarea unei infrastructuri moderne, sigure și durabile, eforturile fiind concentrate, în principal, pe îmbunătățirea pregătirii și accelerarea implementării proiectelor de investiții în infrastructura de transport pentru punerea în aplicare a priorităților stabilite prin *Master Planul General de Transport al României (MPGT)*³⁵.

Îmbunătățirea capacității administrative, a cadrului strategic și eficientizarea activității întreprinderilor publice din domeniul transporturilor

MTI (cu sprijinul BEI - PASSA) a elaborat *Programul Investițional (PI) pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2021-2030*³⁶. Scopul documentului este de actualizare a Strategiei de Implementare a MPGT, ținând cont de eficiența socio-economică și recalibrarea obiectivelor de investiții printr-o analiză multicriterială (pornind de la proiectele realizate deja și cele în curs de realizare, identificarea nevoilor viitoare și a surselor de finanțare - PNRR, POIM/POT, CEF și bugetul național).

PI acoperă nevoile integrale de dezvoltare a infrastructurii de transport din România și prevede: necesitatea realizării a 6.624,1 km de rețea rutieră (2.900,5 km aferenți rețelei primare și 3.723,6 km aferenți rețelei secundare) și 4.502,8 km de cale ferată (3.274,8 km aferenți rețelei primare și 1.228 km aferenți rețelei secundare); dezvoltarea de noi magistrale de metrou și extinderea celor existente; valorificarea portului Constanța și a legăturii acestuia cu restul Europei prin intermediul coridorului multimodal TEN-T Rin - Dunăre (format din căi navigabile, căi ferate și rețea de autostrăzi); dezvoltarea aeroporturilor pentru creșterea siguranței și securității aeroportuare concomitent cu asigurarea neutralității climatice; extinderea investițiilor pentru dezvoltarea terminalelor multimodale.

Pentru îmbunătățirea capacității de gestionare a fondurilor europene și de pregătire și implementare a proiectelor de infrastructură de transport, este în derulare *Acordul PASSA 2020-2023*³⁷. Prin acest acord, experții BEI sprijină MIPE, MTI și beneficiarii POIM pentru implementarea programului operațional, oferind asistență tehnică pentru pregătirea, evaluarea, contractarea și monitorizarea proiectelor de investiții din domeniul transporturilor.

MTI continuă eforturile de eficientizare a activității și implementarea principiilor de **guvernanta corporativă la întreprinderile publice (ÎP)** care funcționează sub autoritatea sa. În acest scop, continuă procesul de *selectare a managementului profesionist*³⁸. În anul 2021 au fost parcurse mai multe etape din procedura de recrutare și selecție a candidaților pentru pozițiile de administratori vacante sau ocupate provizoriu la 10 ÎP. În anul 2022 s-a declanșat procedura de achiziție a serviciilor de recrutare și selecție a candidaților în vederea numirii membrilor consiliilor de administrație la ÎP (inclusiv regii autonome) pentru ocuparea locurilor vacante. Procedura este în derulare și se va finaliza printr-un Acord - cadru. Scopul acordului este contractarea de experți independenți specializați în recrutarea resurselor umane, iar termenul pentru îndeplinirea obligațiilor din acord este de doi ani.

În 2022, continuă eforturile pentru *restructurarea și eficientizarea activității TAROM* (termen de

³⁵ Aprobat prin HG nr. 666/2016. MPGT, cu modificările și completările ulterioare, constituie instrumentul strategic de planificare a intervențiilor majore pentru perioada 2016-2030, semnificative pentru obiectivele de transport la nivel național. Obiectivele MPGT sunt puse în aplicare în baza Strategiei de Implementare ce stabilește prioritizarea proiectelor, programul de eșalonare a proiectelor, perioada acestora de implementare și sursa de finanțare.

³⁶ Documentul a fost aprobat prin HG nr. 1312/2021.

³⁷ Acordul PASSA este în valoare de 20 mil. euro și se finanțează prin POAT.

³⁸ Procesul de recrutare și selecție se realizează cu respectarea prevederilor Ordonanței de urgență nr. 109/2011 privind Guvernanta Corporativă a Întreprinderile Publice, aprobată prin Legea nr. 111/2016 și a principiilor nediscriminării, tratamentului egal și transparenței precum și cu respectarea Hotărârii Guvernului nr. 722/2016.

finalizare trim. II/2024). *Programul de restructurare al companiei* conține măsuri de eficientizare a activității (precum reînnoirea flotei, optimizarea costurilor și eficiența organizațională), fiind notificat COM la data de 28 mai 2021.

Alte măsuri de reformă legate de performanța principalelor ÎP (inclusiv societăți pe acțiuni - CNIR, CNAIR, CFR și Metrorex) și autorități publice din domeniul transporturilor (ARF, AFER) sunt asumate prin PNRR.

Transport rutier

Dezvoltarea infrastructurii rutiere de-a lungul rețelei TEN-T de bază și extinse se va realiza în mod echilibrat și sustenabil în toate regiunile, având ca scop creșterea mobilității, accesibilizarea polilor de dezvoltare economică și asigurarea unei rețele de transport rutier prietenoase cu mediul. Investițiile finanțate prin POIM³⁹ vizează dezvoltarea de autostrăzi, drumuri expres, variante de ocolire, coridoare de legătură națională, precum și cu țările vecine, inclusiv introducerea de tehnologii ecologice și digitale: instalarea de stații de reîncărcare pentru vehicule electrice (contribuind la dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu combustibili alternativi), aplicarea ITS, dezvoltarea unor sisteme de informare a utilizatorilor și de interoperabilitate a sistemelor de transport etc. Până la sfârșitul anului 2021, au fost construiți 174,741 km de drumuri noi pe rețeaua TEN-T, 396,6 km de autostrăzi și drumuri expres se aflau în diferite etape de construcție și alți 2.375,77 km erau în diferite stadii de pregătire.

În ceea ce privește **siguranța rutieră și securitatea pe toate modurile de transport**⁴⁰, în 2022 va continua implementarea celor 12 proiecte contractate în scopul eliminării a 95 de puncte negre și semnalizării a 150 de treceri la nivel cu calea ferată.

Prin CEF sunt în implementare proiectele *Europarking Secure Parking* și *Creating a network of connected safe and secure parking areas in Hungary and Romania (SecureNetwork)*. Proiectele contribuie atât la optimizarea și îmbunătățirea siguranței rutiere de-a lungul coridoarelor Rin-Dunăre și Orient/ Est - Mediteraneean ale rețelei TEN-T, cât și la îmbunătățirea condițiilor sociale și de securitate pentru șoferi, având ca scop asigurarea unor zone de parcare sigură, echipate cu sistem IT pentru furnizarea de informații statice și dinamice privind parcare camioanelor.

În scopul **stimulării mobilității la nivel regional**⁴¹, se finanțează proiectele de investiții de la nivel regional și local pentru modernizarea/reabilitarea rețelei de drumuri județene situate în proximitatea rețelei TEN-T. Implementarea celor 129 de proiecte de investiții contractate până la 18 martie 2022, va conduce la modernizarea/reabilitarea a 4.250 km de drumuri județene.

Transport feroviar

Pentru **dezvoltarea infrastructurii feroviare**, investițiile finanțate prin POIM⁴² se concentrează pe modernizarea infrastructurii feroviare amplasate pe rețeaua TEN-T centrală și globală, inclusiv a gărilor, și achiziția sistemului ERTMS (Sistemul Feroviar European de Management al Traficului). Lungimea liniilor de cale ferată renovate/modernizate, respectiv dotate cu sistemul ERTMS,

³⁹ POIM, AP 1 Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a transportului cu metroul: OS 1.1 - Creșterea mobilității prin dezvoltarea transportului rutier pe rețeaua TEN-T centrală; AP 2 Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient: OS 2.1 - Creșterea mobilității pe rețeaua TEN-T și OS 2.2 - Creșterea accesibilității zonelor cu o conectivitate redusă la infrastructura rutieră a TEN-T

⁴⁰ POIM, AP 2 Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient: OS 2.5 - Creșterea gradului de siguranță și securitate pe toate modurile de transport și reducerea impactului transporturilor asupra mediului

⁴¹ POR, Prioritatea de investiții 6.1 - Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale

⁴² POIM, AP 1 Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a transportului cu metroul: OS 1.2 - Creșterea mobilității pe rețeaua feroviară TEN-T centrală; AP 2 Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient: OS 2.7 - Creșterea sustenabilității și calității transportului feroviar.

cuprinse în proiectele majore aprobate de COM este de 314,47 km.

În cadrul CEF, au fost demarate lucrările de reabilitare a 112 km de cale ferată (Brașov - Sighișoara) și au fost semnate contracte de finanțare pentru studii de fezabilitate aferente secțiunilor de cale ferată București-Craiova, Coșlariu-Cluj Napoca și Apahida-Suceava și pentru modernizarea liniilor de cale ferată și instalațiilor din Complexul Feroviar București.

Până la sfârșitul anului 2021, Compania Națională de Căi Ferate CFR S.A. avea în derulare 37 de contracte pentru elaborarea de studiilor de fezabilitate, cu finanțare din programele POIM și CEF. Obiectivele acestora sunt modernizarea/reabilitarea a 1.781,39 km de linii de cale ferată, 48 de gări, poduri, canale și tuneluri (faza II).

Achiziția de material rulant are ca scop creșterea atractivității transportului de călători pe calea ferată și valorificarea coridoarelor de cale ferată modernizate sau reînnoite. La nivelul lunii februarie 2022, licitațiile pentru lotul 1 (achiziția a 62 de rame regionale RE-R) și lotul 2 (achiziția a 37 de rame electrice interregionale RE-IR) erau în diferite stadii de derulare și era în pregătire documentația pentru achiziția a 11 rame electrice cu tracțiune alternativă (cu Hidrogen), cu finanțare din POIM 2014-2020/POT 2021-2027.

Transport urban durabil

Dezvoltarea infrastructurii de metrou contribuie la creșterea mobilității urbane verzi. Pentru perioada următoare, prioritățile de investiții finanțate prin POIM⁴³ vizează proiectele aflate în implementare sau în pregătire: *Magistrala 5 - Secțiunea 2 Eroilor-Piața Iancului; Magistrala 6 - Secțiunea 1 Mai-Tokyo și Secțiunea 2 Tokyo - Otopeni; Accesibilizarea stațiilor de metrou în funcțiune pentru persoanele cu deficiențe de vedere*. În ceea ce privește achiziția de material rulant, este în pregătire documentația pentru achiziția a 50 de trenuri, iar pentru perioada de finanțare 2021-2027 se are în vedere implementarea conceptului de tren metropolitan.

Pentru dezvoltarea mobilității urbane durabile, atât în orașe mici și mijlocii, cât și în municipii reședință de județ⁴⁴, sunt finanțate proiectele destinate reducerii dependenței de utilizare a autoturismelor, prin dezvoltarea unui sistem de transport public de călători atractiv și eficient și stimularea mobilității cu bicicleta, pe jos sau cu autoturisme nepoluante. Până la 18 martie 2022, au fost contractate 304 proiecte, având ca scop dezvoltarea unui sistem de transport public de călători atractiv și eficient, prin crearea/modernizarea/extinderea unei rețele coerente de piste/trasee pentru biciclete, dar și prin crearea/modernizarea unor trasee/spații pietonale sau predominant pietonale confortabile pentru pietoni, inclusiv prin achiziționarea de mijloace de transport public electrice și nemotorizate, ce pot fi echipate cu softuri și echipamente aferente sistemelor de bilete integrate pentru călători (e-bilete sau e-ticketing) și sistemelor inteligente de management al traficului (ITS).

Transport naval și intermodal

Dezvoltarea transportului naval și intermodal vizează valorificarea potențialului oferit de Dunăre, de transportul fluvial, dezvoltarea porturilor comerciale la Dunăre și transformarea portului Constanța în lider regional. Cu finanțare prin POIM⁴⁵, sunt în derulare lucrări pentru

⁴³ POIM, AP 1 Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a transportului cu metroul: OS 1.4 - Creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în București - Ilfov

⁴⁴ POR, AP 3 Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, PI 3.2 - Reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă și AP 4 - Sprijinirea dezvoltării urbane durabile, PI 4.1. - Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă

⁴⁵ POIM, AP 1 Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a transportului cu metroul: OS 1.3 - Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor situate pe rețeaua TEN-T central și AP 2 Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient: OS 2.4 - Creșterea volumului de mărfuri tranzitate prin terminale intermodale și porturi

modernizarea a 9 porturi (Constanța, Tulcea, Brăila, Galați, Medgidia, Ovidiu, Giurgiu, Calafat și Isaccea - non TEN-T), sunt în stadiu avansat de pregătire proiectele pentru porturile non TEN-T Corabia și Luminița și se vor realiza 36 de km de apărări de maluri pe Canalul Sulina și două terminale intermodale. Pentru perioada de finanțare 2021-2027, dezvoltarea/ modernizarea porturilor dunărene și maritime va include și instalarea de infrastructură de alimentare cu combustibili alternativi.

În cadrul CEF, au fost semnate două contracte de finanțare pentru studii de fezabilitate (unul aferent construirii unui terminal trimodal în portul Drobeta-Turnu Severin și un altul aferent proiectului *EALING - European flagship Action for cold ironING in ports* care are ca scop crearea cadrului tehnic necesar pentru accelerarea tranziției către electrificare în porturi maritime), iar până la sfârșitul anului 2022 vor fi finalizate trei proiecte (*FAST Danube - Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe sectorul comun româno - bulgar al Dunării/ studiu de fezabilitate*, *SWIM-SMART* și *Protect - Modernizarea infrastructurii și protecția mediului în Portul Constanța*).

Transport aerian

Pe termen scurt și mediu se are în vedere continuarea **dezvoltării infrastructurii aeroportuare**, în special pentru contracararea efectelor negative asupra transportului aerian cauzate de pandemia de COVID-19 și pentru „înverzirea” aeroporturilor (echipamente, vehicule și infrastructură aeroportuară). Prin POIM⁴⁶, continuă implementarea celor 19 proiecte contractate, până la sfârșitul anului 2021 fiind modernizate trei aeroporturi. România participă în cadrul proiectului *SESAR Deployment Programme Implementation 2019 - IOP Foundation* (finanțat prin CEF) care vizează eficientizarea și modernizarea serviciilor de navigație aeriană.

Alte măsuri avute în vedere pentru asigurarea unei infrastructuri aeroportuare durabile se referă la implementarea *Programului strategic de dezvoltare a infrastructurii aeroportuare la Aeroportul Internațional Henri Coandă - București/AIHCB* și reducerea impactului aviației civile asupra mediului (menținerea acreditărilor ACA⁴⁷ pentru Aeroportul Internațional București Otopeni - Henri Coandă/AIHCB, Aeroportul Internațional București Băneasa - Aurel Vlaicu/AIBB-AV și Aeroportul Internațional Avram Iancu Cluj; continuarea procesului de înnoire a flotei companiei TAROM).

Măsuri suplimentare privind transportul durabil (ex. promovarea vehiculelor mai puțin poluante și instalare de infrastructură de alimentare cu combustibili alternativi), finanțate din Fondul pentru mediu, se regăsesc la sub-capitolul 3.2.1 *Mediu și schimbări climatice*.

Măsurile prezentate în acest sub-capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 9 și ODD 11.

⁴⁶ POIM, AP 2 Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient: OS 2.3 - *Creșterea gradului de utilizare sustenabilă a aeroporturilor*

⁴⁷ Standardul de Acreditare a Nivelurilor de CO2 pentru Aeroporturi (Air Carbon Accreditation)

3.4.3. Cercetare, dezvoltare, inovare (CDI)

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

Domeniul cercetare, dezvoltare, inovare este abordat în Componenta 9 din PNRR.

Reformele abordează fragmentarea și lipsa de eficacitate a sistemului de CDI și promovează cooperarea acestuia cu sectorul privat, de exemplu, prin clarificarea și raționalizarea guvernantei sistemului de CDI din România (reforma 2) și prin reforma legislativă menită să simplifice cooperarea dintre mediul de afaceri și cel de cercetare publică (reforma 4).

În special, se preconizează că reformele din cadrul acestei componente vor asigura o concepere și implementare, monitorizare și evaluare armonizate ale politicii în domeniul CDI la nivel interministerial și interagenții, vor atrage cercetători, vor încuraja crearea de parteneriate între investițiile publice și cele private în CDI și vor spori ponderea organizațiilor de cercetare care utilizează în comun infrastructuri de cercetare în România.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru instituirea și operaționalizarea Unității de implementare a reformelor din cadrul mecanismului de sprijin al politicilor/ PSF (trim. IV/2021).

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ îmbunătățirea capacității administrative și a cadrului legislativ aferent sistemului național de cercetare și inovare
- ✓ dezvoltarea sistemului de CDI: resurse umane, știință deschisă, organizații de cercetare competitive, infrastructuri de cercetare-dezvoltare, colaborare europeană și internațională
- ✓ stimularea cooperării public-privat pentru inovare

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR.

Îmbunătățirea capacității administrative și a cadrului legislativ aferent sistemului național de cercetare și inovare

Măsurile necesare îndeplinirii condiției favorizante în domeniul CDI pentru perioada 2021-2027 “Buna guvernanta a strategiei naționale/regionale de specializare inteligentă”⁴⁸ sunt aduse la îndeplinire prin implementarea proiectului SIPOCA 592 - *Creșterea capacității sistemului CDI de a răspunde provocărilor globale. Consolidarea capacității anticipatorii de elaborare a politicilor publice bazate pe dovezi*⁴⁹. Printre altele, proiectul are următoarele obiective: elaborarea *Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă* (SNCISI) 2021-2027, elaborarea Planului Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (PNCIDI) 2022-2027, dezvoltarea unei platforme integrate de monitorizare și evaluare a SNCISI și interconectarea ei cu alte platforme relevante pentru domeniul CDI, inclusiv cu platforma dedicată finanțării instituționale

⁴⁸ Măsuri aflate în responsabilitatea MCID cu o singură excepție, “managementul tranziției industriale” care este în sarcina MEc

⁴⁹ Proiectul SIPOCA 592 derulat de MCID în parteneriat cu UEFISCDI: perioadă de implementare mai 2019 - februarie 2023, valoare totală - 26,04 mil. lei (FSE și BS)

a cărei interfață este dezvoltată cu noi module prin acest proiect.

Un alt obiectiv specific al proiectului SIPOCA 592 este revizuirea legislației în domeniul CDI, asociată cadrului strategic dezvoltat. Ca urmare a elaborării și aprobării prin act normativ a documentului cadru strategic - SNCISI 2021-2027 și a principalului său instrument de implementare - PNCDI 2022-2027, cadrul legislativ aferent sistemului național de cercetare și inovare va fi îmbunătățit.

De asemenea, măsuri noi pentru cercetarea publică vor fi definite pe baza rezultatelor proiectului SIPOCA 592, prin care **se va elabora cadrul funcțional pentru știința deschisă**. În conformitate cu țintele și recomandările propuse de COM privind trecerea de la acces liber “Open Access” (OA) la știința deschisă „Open Science” (OS) se au în vedere următoarele acțiuni: a) elaborarea de ghiduri tematice pentru OA, OS, „Open Research Data”, „citizen science”; b) elaborarea unei metodologii privind depozitele OA; c) consultarea cu actorii cheie asupra recomandărilor strategice privind OS; d) colaborarea cu „Open Science Knowledge Hub” și experți internaționali pentru organizarea de evenimente tip training și diseminare, webinarii pentru schimb de bune practici (schimb de experiență) pe subiecte specifice; e) participarea la grupurile de lucru ale Asociației EOSC (Cloud European pentru Știință Deschisă) și la implementarea activităților acestora, precum și asigurarea participării la grupuri de lucru și acțiuni conexe din cadrul altor inițiative la nivel internațional (Science Europe, OpenAIRE, CoNOSC) și național (RO-NOSCI).

În scopul asigurării continuității în finanțarea sistemului național de CD, inclusiv a participării românești la programul cadru pentru cercetare al UE - Orizont Europa, continuă implementarea de măsuri finanțate din FEDR (POC și POR) și bugetul de stat (perioada de implementare a PNCDI III a fost prelungită până la data de 30 iunie 2022, până la definitivarea documentelor strategice pentru perioada de programare 2021-2027).

Dezvoltarea sistemului de CDI

În scopul facilitării accesului potențialilor investitori la resurse umane bine pregătite și la oportunități de colaborare, se urmărește **dezvoltarea resurselor umane pentru cercetare și crearea de nuclee de competență pentru cercetare aplicată, dezvoltare experimentală și inovare**. Prin POC⁵⁰ sunt finanțate proiecte conduse de cercetători străini, iar PNCDI III⁵¹ sprijină proiecte de cercetare postdoctorală, pentru stimularea tinerelor echipe independente de cercetători, de mobilitate pentru cercetători tineri sau cu experiență din diaspora, pentru premiera publicării de articole ISI și pentru brevete înregistrate la OSIM, EPO sau USPTO. De asemenea, prin POCU⁵² se acordă **sprijin pentru doctoranzi și cercetători post-doctorat**, fiind încurajate activitățile de cercetare cu componentă aplicativă realizate în cadrul organizațiilor partenere (parteneri din mediul de afaceri, industrie, institute de cercetare etc.), precum și activități de dezvoltare a competențelor de cercetare avansată.

În 2022, va continua finanțarea proiectelor pentru **dezvoltarea marilor infrastructuri de CD**⁵³, precum și a **unor rețele de centre de CD**⁵⁴ având ca scop modernizarea și utilizarea eficientă a infrastructurilor de CDI pentru facilitarea accesului deschis cu efect de multiplicare/propagare a

⁵⁰ POC, Acțiunea 1.1.4 (Ghidul solicitantului, secțiunea E) - *Atragerea cercetătorilor de înaltă competență din străinătate*

⁵¹ PNCDI III, Programul 1 - Dezvoltarea sistemului național de CD: Subprogramul 1.1. - *Resurse umane*

⁵² POCU, AP 6: Educație și competențe, Obiectivul tematic 10, PI 10.iv, OS 6.13. - Creșterea numărului absolvenților de învățământ terțiar universitar și non universitar care își găsesc un loc de muncă urmare a accesului la activități de învățare la un potențial loc de muncă / cercetare/ inovare, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și domeniile de specializare inteligentă conform SNCI

⁵³ POC, Acțiunea 1.1.1 - Mari infrastructuri de CD (Ghidul solicitantului secțiunile: A - Investiții pentru departamentele de CD ale întreprinderilor; B - Clustere de inovare și F - Proiecte de investiții pentru instituțiile publice de CD/universități)

⁵⁴ POC, Acțiunea 1.1.2 - Dezvoltarea unor rețele de centre CD, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil și asigurarea accesului cercetătorilor la publicații științifice și baze de date europene și internaționale

cunoștințelor și rezultatelor CDI în economie, precum și creșterea gradului de implicare și conectare a cercetătorilor români pe plan național și internațional. Pentru continuarea *asigurării accesului la literatura internațională științifică de cercetare*, la data de 1 aprilie 2022, a fost lansată competiția pentru atribuirea proiectului “Servicii de acces la literatura științifică și tehnică”, cu finanțare prin PNCDI III.

Pentru *crearea și dezvoltarea infrastructurii naționale și a capacității de CDI în domeniul genomicii*, MCID sprijină implementarea HG nr. 693/24.06.2021 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Cercetare-Dezvoltare în Genomică. Proiectul pentru dezvoltarea infrastructurii de CD se intenționează a se finanța prin viitorul program operațional în domeniul sănătății și răspunde obiectivelor perioadei multianuale de finanțare 2021-2027. *Detalii suplimentare se regăsesc la capitolul 3.6 Sănătate.*

În vederea valorificării oportunităților de integrare în Spațiul European de Cercetare (ERA), continuă **implementarea/ promovarea proiectelor de infrastructuri pan-europene de cercetare**: *Light Infrastructure-Nuclear Physics (ELI-NP)*; *Advanced Lead Fast Reactor European Demonstrator (ALFRED)*; *Centrul internațional de studii avansate pentru sisteme fluvii-deltamări DANUBIUS-RI*. Pe termen mediu se are în vedere sprijinirea unor proiecte în domeniul tehnologiilor avansate, precum inteligența artificială și hidrogenul.

Susținerea CD din domeniul agricol și al dezvoltării rurale se realizează prin *Planul sectorial pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală, aferent perioadei 2019-2022 - “Agricultură și Dezvoltare Rurală - ADER 2022”*, prin care sunt în implementare 111 proiecte de cercetare aplicată și inovare specifice domeniului agricol. Pentru îmbunătățirea potențialului socio-economic de dezvoltare al mediului rural și, în special, în sectorul agroalimentar, obiectivul general este de *creștere a competitivității cercetării agroalimentare la nivel național*, prin îndeplinirea a două obiective specifice: (1) îmbunătățirea activității de CD, prin asigurarea finanțării proiectelor cuprinse în ADER 2022 și promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil (inclusiv prin diseminarea rezultatelor cercetării obținute în cadrul proiectelor, pe pagina de internet a MADR); (2) revalorizarea cercetării științifice în domeniul agricol pentru creșterea performanței în cercetare.

Sprijinirea colaborărilor europene și internaționale are ca scop creșterea participării românești la programe și parteneriate europene și internaționale de CDI pentru mai buna integrare în ERA. Investițiile cu finanțare prin POC⁵⁵ urmăresc crearea de sinergii cu Programul Orizont Europa, iar PNCDI III⁵⁶ sprijină dezvoltarea cooperărilor bilaterale/ multilaterale pentru CDI și RIS3 (ex. RO-FR, RO-BE, ERA-NET/Cofund, *Eureka*, *Eurostars* și *Active and Assisted Living/AAL*, premierea participării la Orizont 2020).

Stimularea cooperării public - privat pentru inovare și susținerea ecosistemelor de inovare

În scopul creșterii nivelului investițiilor private în inovare vor fi avute în vedere măsuri de încurajare a colaborării public-private, dezvoltare a transferului tehnologic și de cunoștințe, precum și de susținere a antreprenoriatului inovativ pentru asigurarea unei mase critice de startup-uri inovative și crearea unui ecosistem antreprenorial inovativ matur și funcțional.

FEDR contribuie la **stimularea cererii întreprinderilor pentru inovare**⁵⁷, prin finanțarea de proiecte derulate de întreprinderi inovatoare (de tip start-up și spin-off sau întreprinderi inovatoare nou-înființate), individual sau în parteneriat cu institute de CD/universități.

⁵⁵ POC, AP 1, Acțiunea 1.1.3 - Crearea de sinergii cu acțiunile de CDI ale Programului Orizont 2020 și alte programe de CDI internaționale

⁵⁶ PNCDI III, Programul 3 - Cooperare europeană și internațională, subprogramele 3.1 - Bilateral/Multilateral, 3.2 - Orizont 2020, 3.5 - Alte inițiative și programe europene și internaționale și 3.6 - Suport

⁵⁷ POC, Acțiunea 1.2.1 - Stimularea cererii întreprinderilor pentru inovare prin proiecte de CDI (Ghidul solicitantului, secțiunile C - Proiecte ale întreprinderilor inovatoare de tip start-up sau spin-off și D - Proiecte ale întreprinderilor nou-înființate inovatoare)

Crearea de parteneriate public-private pentru CD și transfer de cunoștințe are ca scop principal întărirea legăturii dintre mediul privat și cel al CD pentru conceperea, realizarea și testarea de modele demonstrative pentru produse/servicii noi sau cu îmbunătățiri semnificative și lansarea de produse/ servicii noi pe piață. Cu finanțare din FEDR⁵⁸, continuă implementarea a 38 de proiecte de parteneriat pentru transfer de cunoștințe, iar pentru finanțare prin PNCDI III⁵⁹, au fost depuse 2.014 proiecte experimental-demonstrative și 303 proiecte de transfer la operatorul economic.

Plecând de la Agenda strategică de cercetare⁶⁰, **achizițiile publice pentru inovare** au ca scop conectarea activităților de cercetare și inovare cu provocările societale și oferirea de soluții pentru reducerea impactului provocărilor asupra cetățenilor. Prin PNCDI III⁶¹ sunt finanțate proiecte pe teme de CD care răspund nevoilor punctuale identificate de autorități publice centrale.

Dezvoltarea ecosistemului regional de inovare se va realiza în primul rând prin **promovarea transferului tehnologic**⁶² și **creșterea gradului de inovare în firme**⁶³. În acest scop sunt finanțate proiecte pentru sprijinirea entităților de inovare și transfer tehnologic (ITT), a parcurilor științifice și tehnologice și pentru implementarea de către IMM-uri a rezultatelor cercetării - inovării în parteneriat cu ITT. În anul 2022 se are în vedere lansarea a două apeluri destinate implementării unor scheme pilot pentru testarea/ crearea/ dezvoltarea pieței de inovare din România.

În scopul **sporirii accesului IMM-urilor inovative la finanțare**⁶⁴, prin POC au fost alocate 59,3 mil. euro pentru sprijinirea activităților de inovare în domeniile de specializare inteligentă. Astfel, IMM-urile pot beneficia de investiții sau împrumuturi prin Instrumentul de creditare cu dobândă subvenționată și partajarea riscurilor și prin Instrumentul de capital de risc - acceleratorul de antreprenariat și investiții de tip *seed*.

Măsurile suplimentare care pot contribui la întărirea legăturii dintre mediul privat (IMM-uri și industrie) și cel de CD și academic, prin încurajarea întreprinderilor să inoveze și/ sau să integreze tehnologii noi (ex. sprijinirea IMM-urilor pentru crearea și extinderea capacităților avansate de producție, sprijinirea lansării de start-up-uri în domenii precum inovare verde în industrie, creștere albastră și TIC, derularea unor programe pentru întreprinderi de tip start-up, incubatoare tehnologice, digitalizare), se regăsesc la [*sub-capitolul 3.4.1 Crearea mediului favorabil pentru investițiile publice și private*](#).

Măsurile prezentate în acest sub-capitol contribuie la îndeplinirea ODD 2, ODD 3, ODD 9, ODD 13 și ODD 14.

⁵⁸ POC, Acțiunea 1.2.3 (Ghidul solicitantului, secțiunea G) - *Parteneriate pentru transfer de cunoștințe*

⁵⁹ PNCDI III, Programul 2 - Creșterea competitivității economiei românești prin cercetare, dezvoltare și inovare, subprogramul 2.1. - Competitivitate prin cercetare, dezvoltare și inovare, Acțiunile: 2.1.1. Cecuri de inovare, 2.1.2. Proiect transfer de cunoaștere la agentul economic - Bridge Grant, 2.1.3. Proiect experimental - demonstrativ (demonstrare concept), 2.1.4. Proiect de transfer la operatorul economic, 2.1.5 Organizare și dezvoltarea cluster - Cluster inovativ

⁶⁰ În 2021, în urma unui amplu proces de consultare, au fost stabilite principalele șase domenii care vizează provocări societale, și anume: digitalizare, industrie și spațiu; climă, energie și mobilitate; hrană, bioeconomie, resurse naturale, agricultura și mediu; sănătate; cultură, creativitate și societate incluzivă; securitate civilă pentru societate.

⁶¹ PNCDI III, Programul 2 - Creșterea competitivității economiei românești prin cercetare, dezvoltare și inovare, subprogramul 2.1. - Competitivitate prin cercetare, dezvoltare și inovare, Acțiunea: Soluții

⁶² POR, AP 1 - Promovarea transferului tehnologic: PI 1.1.A - Sprijinirea entităților de inovare și transfer tehnologic, PI 1.1.B - Sprijinirea parcurilor științifice și tehnologice și PI 1.1.C - Investiții pentru IMM-uri pentru implementarea unui rezultat al cercetării - inovării în parteneriat cu ITT

⁶³ POR, AP 1 - Promovarea transferului tehnologic: PI 1.2 - Creșterea inovării în companii prin sprijinirea abordărilor multisectoriale rezultate în urma implementării "Inițiativei Regiuni mai puțin dezvoltate" în România

⁶⁴ POC, AP1, Acțiunea 1.2.2: Instrumente de creditare și măsuri de capital de risc în favoarea IMM-urilor inovative și a organizațiilor de cercetare care răspund cererilor de piață. Implementarea *schemei de ajutor de stat și de minimis sub formă de investiții de capital de risc* (aprobată prin OMFE nr. 194/2018) este administrată de FEI (în calitate de Fond de Fonduri).

3.5. Piața muncii, incluziunea socială și combaterea sărăciei

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

Obiectivul vizând aspectele sociale este prioritar în cadrul Pilonului V al PNRR - Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională, printr-o componentă dedicată acestuia - Componenta 13 Reforme sociale. Domeniul social este, de asemenea, abordat în Componentele 1, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 14 și 15 din PNRR, mai ales în condițiile în care multe dintre reformele propuse în cadrul PNRR pe diverse domenii au asociată o componentă socială.

Componenta 1 - Managementul apei vizează măsuri cu termen de implementare trim. I/2022, atât pentru consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată, cât și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate.

Prin intermediul măsurilor din Componentele 4 și 5 - Transport sustenabil și Valul Renovării - se preconizează că activitățile de construcție vor contribui la creștere economică și la crearea de locuri de muncă. Investițiile asupra fondului de clădiri rezidențiale realizate în cadrul Componentei 5 vor aborda nu numai aspecte privind tranziția energetică, ci și îmbunătățirea calității vieții populației. Se vor implementa, de asemenea, și măsuri pentru consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin cursuri de formare privind eficiența energetică.

Investițiile prevăzute în Componenta 5 pentru renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale pentru comunități expuse riscului de sărăcie și excluziune socială vor răspunde nevoilor comunităților marginalizate care țin de asigurarea accesului nediscriminatoriu la condiții decente de locuire. Operațiunea se adresează UAT-urilor din mediul rural și urban, în care sunt identificate zone marginalizate, adică zone cu populație aflată în risc de sărăcie și excluziune socială, astfel încât prin Strategiile de Dezvoltare Locală sau Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană dedicate acestor zone, să se implementeze măsuri care să diminueze acțiunea factorilor ce generează sărăcie și excluziune socială.

Componenta 7 - Transformarea digitală vizează măsuri de creștere a competențelor digitale și alinierea pieței forței de muncă la cele mai recente evoluții din sector.

Prin implementarea Componentei 8 - Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii se va asigura stabilitatea pe termen lung a cheltuielilor publice brute totale cu pensiile, prin adoptarea unei noi legi privind sistemul public de pensii, corectând astfel actualele inegalități ale sistemului public de pensii.

Componenta 10 - Fondul local include măsuri care vizează sprijinirea persoanelor vulnerabile și construirea unei economii sustenabile.

Obiectivul Componentei 11 - Turism și cultură este de a spori coeziunea socială, economică și teritorială și de a crea noi locuri de muncă, în special în zonele rurale.

În Componenta 12 - Sănătate, se preconizează că accesibilitatea, calitatea și acoperirea asistenței medicale primare vor fi îmbunătățite ca urmare a introducerii finanțării bazate pe performanță, precum și a mecanismelor de plată revizuite și a stimulentei pentru furnizorii de servicii de asistență medicală primară.

Componenta 13 - Reforme Sociale vizează măsuri pentru îmbunătățirea accesului grupurilor defavorizate la piața forței de muncă, în special prin politici active, și pentru a crea stimulente de formalizare a muncii.

Componenta 14 - Creșterea capacității organizațiilor societății civile de stimulare a cetățeniei active, de implicare profesionistă în planificarea și implementarea politicilor publice privind

drepturile sociale vizate de planul național de redresare și reziliență și monitorizarea reformelor asociate vizează intrarea în vigoare a legislației privind dialogul social, care să prevadă un dialog social și negocieri colective semnificative și oportune, în conformitate cu recomandările OIM.

Componenta 15 - Educație se axează pe diminuarea disparităților regionale și economice prin implementarea mai multor proiecte de investiții în domenii cum ar fi educația și îngrijirea timpurie, precum și pentru combaterea fenomenului de părăsire timpurie a școlii sau îmbunătățirea infrastructurii și a echipamentelor în întregul sistem de învățământ. Investițiile în sistemul de învățământ vor stimula competitivitatea economiei românești, pregătindu-i în același timp pe elevi pentru noile provocări și oportunități tehnologice și promovând incluziunea socială.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- perfecționarea/recalificarea angajaților din firme (trim. I/2022);
- promovare a 12 rute turistice/culturale (trim. I/2022);
- asistență tehnică contractuală furnizată de o entitate selectată în conformitate cu legislația națională privind achizițiile publice (trim. IV/2021);
- intrarea în vigoare a modificărilor aduse cadrului de reglementare pentru a se asigura sustenabilitatea pensiilor din cadrul pilonului 2 (trim. II/2022);
- operaționalizarea/aprobarea Planului comun de acțiune al Agenției Naționale de Administrare Fiscală și al Inspecției Muncii pentru prevenirea și limitarea fenomenului de evaziune a muncii la gri/la negru (trim. I/2022);
- intrarea în vigoare a legislației și a normelor de aplicare privind sistemul de tichete pentru lucrătorii casnici (trim. I/2022).
- Instituirea unei scheme naționale de sprijin pentru renovarea și renovarea integrată energetică și din punctul de vedere al eficienței (consolidare seismică și eficiență energetică) a clădirilor rezidențiale multifamiliale - Operațiunea A.2 Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale pentru comunități expuse riscului de sărăcie și excluziune socială (trim. I/2022).

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*

*

*

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ creșterea accesului incluziv și egal la ocupare de calitate, în condiții de sustenabilitate, pentru întreaga populație aptă de muncă cu focalizare pe grupurile dezavantajate
- ✓ atenuarea impactului crizei asupra ocupării forței de muncă prin măsuri de redresare și reziliență pe piața muncii
- ✓ participarea adulților la formare continuă
- ✓ consolidarea sistemului național de asistență socială în vederea asigurării accesului tuturor categoriilor de persoane vulnerabile la servicii sociale eficiente și de calitate
- ✓ continuarea reformei în domeniul beneficiilor de asistență socială bazate pe testarea mijloacelor
- ✓ extinderea măsurilor de protecție socială
- ✓ îmbunătățirea accesului la servicii esențiale
- ✓ ocupare, incluziune socială și dezvoltare locală în mediul rural

Măsurile realizate sau avute în vedere reflectă răspunsul la provocările identificate în RST 2019 și 2020, fiind urmărită în același timp și integrarea principiilor Pilonului European al Drepturilor Sociale.

Creșterea accesului incluziv și egal la ocupare de calitate, în condiții de sustenabilitate, pentru întreaga populație aptă de muncă, cu focalizare pe grupurile dezavantajate

Grupurilor vulnerabile confruntate cu provocări privind participarea la piața muncii le sunt oferite măsuri personalizate atât prin **Programul național de ocupare a forței de muncă (BAS)**, implementat de ANOFM, cât și prin alte inițiative dedicate **integrării pe piața muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă sau a celor inactive (FSE)**.

Reconversia zonelor afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic este acompaniată de măsuri (cu finanțare din FSE) de creare a alternativelor de ocupare, (re)calificare, mobilitatea lucrătorilor și serviciile de acompaniament crescând șansele de ocupare a persoanelor aflate în risc de excludere de pe piața muncii.

În vederea unei mai bune aplicări a *Garanției pentru tineret consolidată*, s-a extins vârsta maximă pentru tinerii NEETs până la împlinirea vârstei de 30 ani⁶⁵, acestora fiindu-le oferite măsuri active de ocupare, inclusiv programe de ucenicie și formare profesională, stagii pentru absolvenții cu studii superioare, precum și subvenționarea locurilor de muncă pentru angajatori. Gestionarea tranziției către piața muncii se bazează, de asemenea, pe serviciile de identificare și furnizare de pachete personalizate în acord cu nevoile individuale ale tinerilor.

Pentru a spori protecția socială a lucrătorilor, a fost reglementată definirea, combaterea și sancționarea muncii subdeclarată și redefinirea și sancționarea muncii nedeclarate, fiind create pârghiile juridice favorabile salariaților în sensul achitării contribuțiilor de asigurări sociale la nivelul salariului real primit, în situația în care sunt prejudiciați de acestea⁶⁶.

Îmbunătățirea gradului de adecvare a veniturilor, în condițiile economice existente la nivel național, va răspunde cerințelor salariaților de asigurare a unui nivel de trai decent. De la 1 ianuarie 2022, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată poate fi aplicat pentru un salariat pentru o perioadă de max. 24 luni de la momentul încheierii contractului individual de muncă. După expirarea perioadei respective, acesta va fi încadrat cu un salariu de bază superior salariului de bază minim brut⁶⁷.

Atenuarea impactului crizei asupra ocupării forței de muncă prin măsuri de redresare și reziliență pe piața muncii

În ansamblu, criza a generat o scădere moderată a nivelului ocupării, aceasta fiind explicată și prin adoptarea unor măsuri de menținere a locurilor de muncă și de prevenire a creșterii șomajului. Pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă sau a activității au fost **sprijiniți atât mediul de afaceri și salariații, cât și alte categorii de persoane care realizează venituri**⁶⁸. Aceste măsuri au constat în acordarea unei indemnizații (șomaj tehnic) în cuantum de

⁶⁵ OUG nr. 101/2021 pentru modificarea art. 5 pct. IV⁴ din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat

⁶⁶ OUG nr. 117/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii

⁶⁷ OUG nr. 130/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

⁶⁸ OUG nr. 211/2020 privind prelungirea aplicării unor măsuri de protecție socială adoptate în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru modificarea OUG nr. 132/2020 privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-

75% din salariul de bază aferent locului de muncă ocupat, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut prevăzut de Legea Bugetului asigurărilor sociale de stat. Profesioniștii reglementați conform Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, persoanele fizice care obțin venituri exclusiv din drepturile de autor și drepturile conexe și persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă în baza Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției au beneficiat de o indemnizație lunară de 75% din câștigul salarial mediu brut. De asemenea, o indemnizație de 75% din drepturile în bani aferente contraprestației activității sportive, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut, a fost acordată persoanelor angajate cu contract de activitate sportivă, dacă contractul a fost suspendat din inițiativa structurii sportive.

O altă măsură de susținere a mediului de afaceri vizează posibilitatea de **reducere temporară a timpului de muncă**⁶⁹, determinată de instituirea stării de urgență și alertă, inclusiv pe o perioadă de până la 3 luni de la data încetării ultimei perioade în care a fost instituită starea de urgență și alertă. Salariații beneficiază de plata unei indemnizații în cuantum de 75% din salariul de bază aferent orelor de reducere a programului de lucru, în situația diminuării acestuia cu cel mult 80% din durata zilnică / săptămânală / lunară prevăzută în contractul individual de muncă pentru cel puțin 5 zile lucrătoare, cuprinse în perioada de 30 de zile calendaristice, începând cu prima zi de aplicare efectivă a măsurii.

De asemenea, în anul 2021, a fost stimulată angajarea anumitor categorii de persoane, printre care **șomerii cu vârsta peste 50 ani sau tinerii cu vârsta 16 - 29 ani**, care și-au pierdut locul de muncă sau au fost în imposibilitatea de a se angaja și care prin pierderea veniturilor sunt supuse riscului de excluziune socială⁷⁰.

A fost, de asemenea, adoptată o măsură de susținere a **locurilor de muncă pentru salariații cărora angajatorii, a căror activitate a fost afectată de criza din Ucraina, Federația Rusă și Belarus**, le suspendă temporar contractul individual de muncă. Măsura - șomajul tehnic - se va acorda până la 31 decembrie 2022, fiind suportată din BAS⁷¹.

Participarea adulților la formare continuă

Sunt furnizate programe (finanțate din FSE) de **formare corelată cu cerințele locurilor de muncă, inclusiv dobândirea competențelor digitale**. Pentru **corelarea cererii cu oferta de forță de muncă** vor fi introduse noi instrumente și mecanisme de monitorizare și evaluare a politicilor publice și de anticipare a nevoilor de competențe⁷²: mecanism integrat de monitorizare a inserției absolvenților programelor de educație și de formare profesională; mecanism interconectat de anticipare a nevoii de calificări și competențe pe piața muncii; mecanism interconectat de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și de formare profesională.

Consolidarea sistemului național de asistență socială în vederea asigurării accesului tuturor categoriilor de persoane vulnerabile la servicii sociale eficiente și de calitate

Conform Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei și a Planului de

CoV-2, precum și pentru stimularea creșterii ocupării forței de muncă și OUG nr. 111/2021 pentru stabilirea unor măsuri de protecție socială a angajaților și a altor categorii profesionale în contextul interzicerii, suspendării ori limitării activităților economice, determinate de situația epidemiologică generată de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2

⁶⁹ OUG nr. 132/2020 privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru stimularea creșterii ocupării forței de muncă

⁷⁰ OUG nr. 220/2020 pentru instituirea unor măsuri active de sprijin destinate angajaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru modificarea unor acte normative

⁷¹ OUG nr. 36/2022 privind stabilirea unor măsuri de protecție socială a salariaților în contextul conflictului armat din Ucraina, precum și ca urmare a sancțiunilor internaționale aplicate Federației Ruse și Belarusului

⁷² Proiectul ReCONNECT - Adaptare la schimbare - Mecanism Integrat de Anticipare, Monitorizare, Evaluare a Pieței Muncii și Educației

acțiune pentru perioada 2022-2027⁷³, **România și-a asumat reducerea numărului persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială cu cel puțin 7%, până în anul 2027, față de anul 2020.** Sunt prevăzute măsuri de combatere a sărăciei, dreptul la asistență socială, accesul la servicii de interes public general, oportunitatea de participare socială și economică a grupurilor vulnerabile, respectarea drepturilor omului, precum și măsuri de redresare și reziliență a sistemului de servicii sociale, finanțarea acestora fiind suportată din bugetul de stat și fonduri europene. Prin aprobarea strategiei se îndeplinește una din condițiile favorizante necesare pentru accesarea fondurilor europene aferente cadrului financiar multianual 2021-2027.

În perioada 2022-2024 vor fi implementate programe de interes național, finanțate din bugetul de stat, dedicate **dezvoltării serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice**, și anume servicii comunitare la domiciliu, servicii de acordarea hranei, centre de zi de asistență și recuperare și servicii sociale de asistență comunitară⁷⁴. De asemenea, de la bugetul de stat sunt alocate fonduri, din sumele defalcate din TVA, pentru finanțarea cheltuielilor de funcționare a căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București⁷⁵.

Continuă, și în anul 2022, implementarea programului de subvenționare a asociațiilor și a fundațiilor cu personalitate juridică care înființează și administrează unități de asistență socială în baza Legii nr. 34/1998 cu modificările și completările ulterioare.

Sunt derulate investiții (FSE) dedicate consolidării rețelei publice de asistență socială comunitară⁷⁶, furnizării integrate a serviciilor sociale, medicale și educaționale⁷⁷ și reducerii sărăciei și integrării socio-economice a persoanelor din comunitățile marginalizate, inclusiv cele în care există populație de etnie romă. Alte proiecte vizând incluziunea socială a copiilor și a tinerilor aflați în situații de risc, intensificarea utilizării serviciilor sociale de către grupurile defavorizate, îmbunătățirea incluziunii și a abilității romilor, îmbunătățirea cunoștințelor administrației centrale și locale pentru punerea în aplicare a principiilor bune guvernări și sporirea punerii în aplicare a recomandărilor formulate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru România sunt implementate cu finanțare din Granturi SEE și Norvegiene 2014 - 2021.

Planul Național de Implementare a Garanției pentru Copii, a cărui elaborare a fost deja demarată, include o mare parte din măsurile prevăzute în Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2022-2027, astfel fiind asigurată convergența cu direcțiile generale ale Recomandării de instituire a unei Garanții europene pentru copii.

Asigurarea unui mediu familial stabil, respectiv o familie adoptatoare, pentru un număr cât mai mare de copii este una dintre prioritățile sistemului de protecție specială. **Aplicarea Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției și continuarea activității de monitorizare a procesului de adopție și a managementului de caz** vor conduce la creșterea semnificativă a numărului de adopții, a familiilor atestate și a copiilor declarați adoptabili. O altă prioritate vizează tranziția de la servicii sociale furnizate în sistem instituționalizat către cele asigurate la nivelul comunității, fiind alocate fonduri pentru **dezvoltarea rețelei de asistență maternală**⁷⁸.

Programul național de suport pentru copii - Din grijă pentru copii⁷⁹ asigură mecanismul de prevenire și intervenție multidisciplinară pentru situațiile de abuz, neglijare, exploatare și orice formă de violență asupra copilului, precum și dezvoltarea competențelor specialiștilor care, în

⁷³ HG nr. 440/2022 privind aprobarea Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022 - 2027

⁷⁴ HG nr. 435/2022 privind aprobarea unor programe de interes național pentru dezvoltarea serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice

⁷⁵ Legea nr. 17/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare

⁷⁶ Proiectul Dezvoltarea sistemului de asistență socială pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale

⁷⁷ Proiectul Crearea și implementarea serviciilor comunitare integrate pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale

⁷⁸ Proiectul Team-Up: Progres în calitatea îngrijirii alternative a copiilor

⁷⁹ OUG nr. 105/2021 privind aprobarea și implementarea Programului național de suport pentru copii, în contextul pandemiei de COVID-19 - Din grijă pentru copii

exercitarea atribuțiilor de serviciu, intră în contact cu diferite categorii de copii și echiparea acestora cu instrumente și proceduri de lucru unitare. Prin program a fost înființat numărul unic 119 care a devenit funcțional începând din 5 ianuarie 2022, ceea ce reprezintă o premieră națională prin utilizarea acestui canal de semnalare a situațiilor de acest gen, dar și de îndrumare și sprijin a tuturor celor care au nevoie de astfel de informații.

Proiectul de lege privind unele **măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale**, adoptat de guvern la 10 decembrie 2021, pune în acord legislația (Codul civil, Codul de procedură civilă și unele dispoziții din legi speciale) cu Constituția României, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 601/2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 164 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil. Sunt reglementate o serie de instrumente juridice menite să răspundă întregului palier de dizabilități intelectuale și psihosociale, atât prin configurarea unei măsuri de sprijin care nu știrbește capacitatea de exercițiu a celui care beneficiază de aceasta (asistența pentru încheierea actelor juridice), cât și a două măsuri care presupun restrângerea (proporțională, graduală, limitată în timp și individualizată) a capacității de exercițiu, toate acestea alături de un mijloc privat de ocrotire (mandatul de ocrotire). Demersul legislativ are în nucleul său persoana destinatară a regimului de sprijin / ocrotire și pune accentul pe respectarea demnității, a drepturilor și libertăților, a voinței, nevoilor și preferințelor acesteia, precum și salvagardarea autonomiei sale. Inițiativa legislativă va contribui la combaterea excluziunii sociale și a discriminării, precum și la încurajarea participării active a persoanelor ocrotite la viața civilă sau (re)integrarea acestora în plan socio-economic, cu efecte benefice, inclusiv asupra stării lor de sănătate.

Au fost adoptate modificări legislative menite să impulsioneze **integrarea socio-profesională a persoanelor cu dizabilități**. Unitățile protejate autorizate, înființate în cadrul organizațiilor acestor persoane, pot desfășura activități de vânzări și / sau intermediari, cu condiția ca min. 75% din profitul astfel obținut să fie destinat unor programe cu acest scop⁸⁰. Sunt, de asemenea, alocate fonduri (FSE) pentru creșterea participării persoanelor cu dizabilități pe piața muncii și în societate prin crearea unui mediu de lucru adaptat nevoilor lor⁸¹.

Procesul de restructurare a centrelor pentru persoane cu dizabilități continuă. Termenul de implementare a programelor (finanțate din bugetul de stat) de **dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități și de asigurare a tranziției tinerilor cu dizabilități de la sistemul de protecție specială a copilului către sistemul de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități** s-a prelungit până la finalul anului 2022, fiind în curs de implementare proiecte dedicate înființării de servicii sociale. Complementar, din FEDR, prin POR 2014 - 2020, se finanțează investiții având ca obiective **dezinstituționalizarea copiilor și înființarea de servicii sociale de tip centre de zi și locuințe protejate pentru persoanele cu dizabilități**.

Continuarea reformei în domeniul beneficiilor de asistență socială bazate pe testarea mijloacelor

Revizuirea legislației privind **venitul minim garantat (VMG)**⁸² va contribui la stimularea tranziției către ocupare a persoanelor în vârstă de muncă. Acordarea VMG se prelungește cu șase luni, dacă beneficiarii se angajează pentru o perioadă de cel puțin 24 luni, aceștia putând urma programe de educație tip "A doua șansă". În vederea stimulării comportamentului activ pe piața muncii, persoanele apte de muncă au obligația prezentării la agențiile de ocupare pentru aplicarea măsurilor de stimulare a ocupării, semestrial sau ori de câte ori sunt solicitate.

Începând din anul 2022, **valoarea** Indicatorului social de referință (ISR), utilizat ca bază de calcul

⁸⁰ Legea nr. 81/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap

⁸¹ Proiectul Facilitarea inserției pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități

⁸² OUG nr. 101/2021 pentru modificarea art. 5 pct. IV⁴ din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat

pentru prestațiile sociale, **se actualizează, din oficiu, la 1 martie, cu rata medie anuală a inflației din anul precedent**⁸³. Prin majorarea valorii ISR se vor înregistra modificări ale cuantumurilor beneficiilor de asistență socială care sunt raportate la ISR, inclusiv a ajutorului social și a alocației pentru susținerea familiei.

Extinderea măsurilor de protecție socială

Majorarea alocației de stat pentru copii are scopul asigurării protecției sociale a acestora, din luna ianuarie 2022, cuantumul alocației fiind de 600 lei pentru copiii cu vârsta de până la 2 ani sau de până la 3 ani, în cazul copilului cu handicap. Pentru copiii cu vârsta între 2 - 18 ani, tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, până la terminarea acestora, precum și pentru tinerii cu handicap care urmează o formă de învățământ preuniversitar, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 26 ani, cuantumul este de 243 lei. În cazul copilului cu handicap cu vârsta între 3 - 18 ani, alocația este de 600 lei. Din ianuarie 2023, alocația de stat se va indexa anual, din oficiu, cu rata medie anuală a inflației.

De la 1 ianuarie 2021, a fost revizuit programul de acordare a stimulentele educaționale pentru copiii care provin din medii defavorizate - familii care au stabilit dreptul la alocație pentru susținerea familiei, indiferent dacă familia se află în plata acestui drept sau acesta este suspendat - și care urmează o formă de educație preșcolară. Acestora li se acordă **stimulente educaționale** (tichet social) în cuantum lunar de 100 lei/lunar pentru fiecare copil înscris la grădiniță, din familia îndreptățită la alocația de susținere a familiei⁸⁴.

Copiii, proveniți din familiile ale căror venituri sunt la nivelul veniturilor sociale minime, care urmează o formă de învățământ de stat preșcolar și cei din ciclul primar sau gimnazial, cursuri de zi, beneficiază de **tichete sociale, pe suport electronic, pentru sprijin educațional**. Instituirea Schemei naționale de sprijin pentru elevii cei mai defavorizați⁸⁵ (finanțată din FEAD) va contribui la diminuarea riscului de sărăcie extremă în rândul acestora.

Creșterea inflației și majorarea prețurilor pentru bunuri și servicii au afectat puterea de cumpărare a anumitor categorii vulnerabile. Pentru a diminua riscul de sărăcie și excluziune socială, **persoanele adulte și copiii cu dizabilități au beneficiat în mod excepțional de o indemnizație compensatorie**, acordată o singură dată în luna ianuarie 2022⁸⁶.

Au fost adoptate măsuri de protecție socială prin care să se asigure un nivel adecvat al veniturilor pentru beneficiarii sistemului public de pensii, fiind **majorate punctul de pensie și indemnizația socială pentru pensionari**. De la 1 ianuarie 2022 nivelul indemnizației sociale este de 1.000 lei, iar valoarea punctului de pensie a crescut la 1.586 lei⁸⁷. În plus, pentru a reduce riscul de excluziune socială pentru **pensionarii sistemului public de pensii cu pensii mai mici sau egale cu 1.600 lei, în luna ianuarie 2022, a fost acordat un ajutor financiar**, astfel încât aceștia să beneficieze de un venit de 2.200 lei⁸⁸.

Din FEAD este, de asemenea, susținută furnizarea de **asistență pentru persoanele defavorizate**, fiind acordat sprijin alimentar și asistență materială de bază.

⁸³ Legea nr. 225/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă

⁸⁴ Legea nr. 49/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate

⁸⁵ OUG nr. 133/2020 privind unele măsuri pentru sprijinirea categoriilor de elevi cei mai defavorizați care beneficiază de sprijin educațional pe bază de tichete sociale pe suport electronic pentru sprijin educațional acordate din fonduri externe nerambursabile, precum și unele măsuri de distribuire a acestora

⁸⁶ OUG nr. 126/2021 pentru modificarea Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, precum și pentru acordarea unei indemnizații compensatorii pentru persoanele cu handicap

⁸⁷ OUG nr. 125/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii, precum și pentru modificarea și completarea OUG nr. 6/2009 privind instituirea pensiei sociale minime garantate

⁸⁸ OUG nr. 132/2021 privind acordarea unui ajutor financiar pensionarilor din sistemul public de pensii în anul 2022, precum și pentru modificarea alin. (10) al art. 7 din OUG nr. 43/2020 pentru aprobarea unor măsuri de sprijin decontate din fonduri europene, ca urmare a răspândirii coronavirusului COVID-19, pe perioada stării de urgență

Criza economică și sanitară a generat o accentuare a inegalităților sociale. România a înregistrat o creștere alarmantă a numărului **persoanelor fără adăpost**, astfel încât nevoia unui răspuns urgent și eficient la această problemă a devenit evidentă. MMSS a derulat, în perioada 2019-2021, proiectul FIECARE OM CONTEAZĂ! Evaluarea nevoilor persoanelor fără adăpost și a impactului serviciilor sociale existente asupra calității vieții acestora, finanțat din FSE. Acesta a oferit oportunitatea analizării problemelor specifice persoanelor fără adăpost și identificării, prin implicarea factorilor interesați, a posibilelor soluții la acest fenomen. Ca rezultat, a fost dezvoltată o **propunere de politică publică pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost**, aflată în proces de consultare publică.

Începând cu 1 martie 2022 s-a majorat valoarea indemnizației de șomaj ca urmare a actualizării ISR (525,5 lei) cu rata medie anuală a inflației din anul precedent, potrivit Legii nr. 225/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.

Îmbunătățirea accesului la servicii esențiale

Legea nr. 226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie prevede instrumentele de sprijin care vor contribui la prevenirea și combaterea sărăciei energetice.

Creșterea prețurilor pe piețele de energie electrică și gaze naturale, la nivel internațional, a determinat adoptarea de măsuri complementare de protecție a populației expusă dificultăților legate de achitarea acestor costuri. A fost reglementat un **mecanism de compensare pentru perioada 1 noiembrie 2021 - 31 martie 2022** a prețurilor la energie electrică și gaze naturale plătite de consumatorul casnic⁸⁹. În sezonul rece, respectiv în perioada de 5 luni cuprinsă între data de 1 noiembrie a anului curent și data de 31 martie a anului următor, **se aplică o cotă redusă de TVA de 5% asupra bazei de impozitare pentru livrarea energiei termice**⁹⁰ destinată populației și altor categorii de consumatori⁹¹. Prin Legea nr. 286/2021 și Legea nr. 287/2021, **cota de TVA a fost redusă de la 19% la 5% pentru livrările de lemn de foc către persoanele fizice și juridice sau alte entități, inclusiv școli, spitale, dispensare medicale și unități de asistență socială**. Ca rezultat al analizei efectelor aplicării prevederilor OUG nr. 118/2021, **în perioada 1 februarie - 31 martie 2022, consumatorilor casnici li s-a acordat o compensație unitară de cel mult 0,291 lei/kWh în cazul energiei electrice și de cel mult 40% din valoarea componentei prețului gazelor naturale din contractul de furnizare și s-a plafonat prețul final facturat al energiei electrice și al gazelor naturale**⁹². Pentru perioada 1 aprilie 2022 - 31 martie 2023, **se plafonează temporar prețul final facturat la energie electrică și gaze naturale**, astfel încât să se asigure protecția socio-economică a consumatorilor casnici⁹³.

În scopul oferirii unui standard decent de viață unor categorii vulnerabile de populație, din bugetul

⁸⁹ OUG nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022, precum și pentru completarea OUG nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei "Delta Dunării"

⁹⁰ OUG nr. 130/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea unor acte normative

⁹¹ Spitale publice și private definite conform Legii nr. 95/2006 și unități de învățământ publice și private definite conform Legii educației naționale nr. 1/2011; ONG-uri și unitățile de cult reglementate de Legea nr. 489/2006; furnizori publici și privați de servicii sociale prevăzuți în Nomenclatorul serviciilor sociale, aprobat prin HG nr. 867/2015

⁹² OUG nr. 3/2022 pentru modificarea și completarea OUG nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021–2022, precum și pentru completarea OUG nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei „Delta Dunării”

⁹³ OUG nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei

de stat se finanțează programe pentru **construcția de locuințe sociale** - locuințe sociale și de necesitate conform Legii nr. 114/1996 și locuințe pentru tineri destinate închirierii.

Asigurarea accesului populației, din zonele izolate și comunitățile subdezvoltate, la servicii esențiale, la standarde de calitate și siguranță este o altă prioritate. Administrația publică locală este sprijinită, prin bugetul de stat, în efortul de dezvoltare a **infrastructurii de bază de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, canalizare și stații de epurare a apelor uzate, drumuri / acces la căile de comunicație și extinderea / racordarea la sistemele de gaze naturale**⁹⁴. A continuat, de asemenea, derularea investițiilor finanțate din bugetul de stat, prin PNDR/ etapa II (2017-2022), pentru realizarea **rețelelor de alimentare cu apă și canalizare**.

Alte investiții în eficiența energetică a sistemelor centralizate de alimentare, transport și distribuție a energiei termice, introducerea sistemelor inteligente în sectorul energetic, sisteme fotovoltaice pentru gospodării izolate, infrastructura de furnizare apă și tratare apă uzată, canalizare se regăsesc la [*cap. 3.2. Tranziția verde*](#).

Ocupare, incluziune socială și dezvoltare locală în mediul rural

Investițiile (FEADR) ce contribuie la **diversificarea economiei locale în mediul rural** conduc la crearea de noi locuri de muncă prin măsurile de înființare a activităților neagricole și dezvoltare a activităților neagricole de către întreprinderile / fermele existente. Continuă derularea măsurilor care finanțează atragerea noilor generații de fermieri - instalarea tinerilor fermieri - și dezvoltarea fermelor de mici dimensiuni în vederea orientării către piață și creșterii veniturilor.

Comunitățile dezavantajate din mediul rural sunt beneficiare ale fondurilor (FSE) pentru **dezvoltarea antreprenoriatului social**, astfel fiind create oportunități de ocupare și facilitată integrarea vocațională în întreprinderile sociale pentru persoanele inactive din aceste zone.

Stimularea investițiilor în mediul rural creează premisele favorabile pentru dezvoltarea mediului de afaceri și modernizarea comunităților locale. Programul RURAL INVEST, cu un buget de aprox. 530,583 mil. lei, finanțează investiții în mediul rural și mic urban, încurajând astfel dezvoltarea afacerilor și înființarea de noi locuri de muncă în aceste zone⁹⁵.

Sprijinul financiar (FEADR) a fost, de asemenea, direcționat către **crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructură de bază** - grădinițe / creșe, conducte apă / apă uzată, drumuri comunale - contribuind la dezvoltarea socio-economică a zonelor rurale și la îmbunătățirea accesului populației la servicii esențiale.

Comunitățile rurale au beneficiat de fonduri (FEADR) atât pentru realizarea de **investiții în obiective de patrimoniu cultural** (clădiri / monumente din patrimoniul de clasă B, așezăminte monahale de clasă B, cămine culturale), cât și pentru construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces către așezămintele monahale de clasă B.

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 1, ODD 2, ODD 4, ODD 5, ODD 6, ODD 7, ODD 8, ODD 10 și ODD 11.

⁹⁴ OUG nr. 95/2021 pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny”

⁹⁵ OUG nr. 24/2002 privind aprobarea și finanțarea unor programe de garantare în domenii prioritare pentru economia românească

3.6. Sănătate

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

În condițiile în care domeniul sănătății este constant evocat în Rapoartele de Țară ale COM, întreaga componentă din PNRR dedicată acestui domeniu răspunde, în principal Recomandărilor Specifice de Țară referitoare la îmbunătățirea accesului la asistență medicală și eficiența sectorului sănătății din punct de vedere al costurilor, precum și consolidarea rezilienței sistemului de sănătate, inclusiv în ceea ce privește personalul medical. Domeniul sănătății este abordat prioritar în Componenta dedicată - Componenta 12 - Sănătate, dar și în Componenta 7 din PNRR.

Componenta 12 - *Sănătate* include măsuri privind reducerea ratei mortalității evitabile, reducerea disparităților regionale, sociale și între mediul rural și cel urban în ceea ce privește accesul la servicii medicale de bază, creșterea accesului la servicii medicale de calitate, îmbunătățirea infrastructurii spitalicești și prespitalicești, precum și optimizarea cheltuielilor pentru îngrijirea medicală și gestionarea resurselor. De asemenea, în cadrul Componentei 7 - *Transformarea digitală*, pentru domeniul sanitar sunt prevăzute o serie de măsuri care vizează investiții pentru digitalizarea serviciilor și furnizorilor de servicii de sănătate.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru elaborarea Manualului Centrelor Comunitare Integrate, care reprezintă metodologia de înființare și aprobare a funcționării Centrelor Comunitare Integrate, indiferent de sursa de finanțare, de la bugetul de stat, fonduri europene sau alte fonduri cu destinație specială.

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ reziliența sistemului de sănătate, inclusiv limitarea efectelor provocate de pandemia COVID-19 asupra sistemului de sănătate
- ✓ creșterea accesului persoanelor, inclusiv a celor vulnerabile, la servicii medicale de calitate
- ✓ dezvoltarea capacității instituționale în furnizarea de servicii medicale, în condiții de siguranță pentru pacienți
- ✓ îmbunătățirea eficienței și sustenabilității financiare a sistemului de sănătate
- ✓ modernizarea infrastructurii de sănătate și asistență medicală la nivel regional
- ✓ reducerea morbidității și mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile
- ✓ digitalizarea sistemului de sănătate
- ✓ îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor publice din sistemul sanitar românesc prin promovarea integrității publice și a responsabilității în gestionarea resurselor

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR, precum și în Anexa III privind Pilonul European al Drepturilor Sociale.

Printre prioritățile asumate în Programul de Guvernare 2021-2024 care vizează domeniul sanitar se află creșterea accesibilității și rezilienței sistemului de sănătate prin implementarea reformei în domeniu. Această prioritate va fi susținută atât prin investiții finanțate din Planul

Național de Redresare și Reziliență al României, dar și din Programul Operațional dedicat sectorului sănătății (nou creat în cadrul exercițiului financiar 2021-2027).

Încă de la începutul anului 2020, au fost întreprinse **acțiuni de combatere a efectelor provocate de pandemia de COVID-19 asupra sistemului de sănătate** și a continuat punerea în aplicare a măsurilor de reformă ce vizează în special **îmbunătățirea accesului persoanelor la servicii medicale de calitate, a sustenabilității financiare a sistemului sanitar, modernizarea infrastructurii de sănătate și asistență medicală la nivel regional, precum și reducerea morbidității și mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile**. Măsurile enunțate, inclusiv cele destinate rezilienței sistemului de sănătate, răspund cerințelor formulate în RST adresate României pentru sectorul medical, fiind urmărită și integrarea principiului aferent acestui domeniu, enunțat în cadrul *Pilonului European al Drepturilor Sociale*.

Pe lângă măsurile luate pentru **limitarea efectelor provocate de pandemia de COVID-19 asupra sistemului de sănătate** (*amintite în Anexa I privind baza de date CeSaR*), în anul 2022, a fost extinsă testarea la nivelul medicilor de familie, existând peste 4000 de cabinete de medicină de familie și centre de testare publice sau private care realizează testare rapidă. În vederea îmbunătățirii accesului pacienților infectați cu COVID-19 la servicii medicale au fost înființate 217 centre de evaluare care sunt structuri funcționale organizate în unități sanitare cu paturi, ce asigură diagnosticul și tratamentul pacienților în sistem ambulatoriu, scăzând astfel numărul de pacienți internați cu COVID-19 în spitale. Totodată, la nivelul medicilor de familie aflați în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate se derulează activitatea de monitorizare a stării de sănătate a pacienților cu manifestări clinice sugestive pentru COVID-19.

Din anul 2021 a fost extins pachetul de servicii de bază acordat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate prin includerea de servicii medicale pentru pacienții cu afecțiuni post-COVID-19. În vederea susținerii și menținerii în activitate a personalului medical de la nivelul unităților spitalicești publice, au fost avute în vedere creșteri salariale și acordarea unor drepturi suplimentare de natură financiară din bugetul *Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate* (FNUASS).

De asemenea, în anii 2020 și 2021 au fost adoptate măsuri de reglementare în ceea ce privește finanțarea din FNUASS a unor activități având drept scop creșterea capacității furnizorilor aflați în relații contractuale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate de a contribui la combaterea efectelor răspândirii virusului SARS-CoV-2, dar și de a-și menține activitatea.

În acest sens, activitatea de vaccinare împotriva COVID-19 se desfășoară nu doar în cadrul centrelor de vaccinare, ci și de către medicii de familie, precum și de către medicii de specialitate care își desfășoară activitatea în cadrul furnizorilor din ambulatoriul de specialitate pentru specialități clinice (inclusiv ambulatoriul integrat al spitalului), aflați în relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate.

Cu finanțare UE, au fost sprijinite instituțiile/autoritățile române implicate în combaterea pandemiei prin achiziționarea de echipamente medicale și de protecție destinate personalului medical care deservește aceste echipamente, precum și pentru personalul medical implicat în tratarea pacienților contaminați cu coronavirus.

După aprobarea de către COM, în anul 2021, a deciziei de amendare a PO Infrastructură Mare 2014-2020, au fost alocate sumele aferente FEDR REACT-EU, în valoare de aprox. 484 mil. euro pentru anul 2021, în cadrul noului obiectiv tematic *"Sprijinirea ameliorării efectelor provocate de criză în contextul pandemiei de COVID-19 și a consecințelor sale sociale și pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiei"*. De asemenea, la 24 februarie 2022 a fost aprobată de către COM suplimentarea finanțării FEDER REACT-EU cu 216,17 mil. euro, alocarea totală pentru AP 10 ajungând la 700,05 mil. euro. Astfel, pentru Obiectivul Specific 10.1 dedicat protejării sănătății populației în vederea sprijinirii ameliorării efectelor provocate de criză și al consecințelor sale sociale sunt alocate 283, 88 mil. euro în anul 2021 și 216,17 mil. euro în anul 2022.

De asemenea, ca urmare a numirii ONAC (organism centralizat de achiziții) pentru desfășurarea

procedurilor de atribuire în vederea încheierii de acorduri-cadru pentru acoperirea necesităților de stocuri de materiale medicale de urgență, ca mijloace pentru consolidarea rezilienței sistemului de sănătate în situații de urgență, au fost încheiate aproximativ 130 de acorduri-cadru de furnizare produse medicale.

Creșterea accesibilității și rezilienței sistemului de sănătate prin implementarea reformei în domeniu va fi susținută prin investiții finanțate din PNRR, dar și din noul program operațional dedicat sectorului sănătate, astfel că cele două tipuri de instrumente financiare vor cuprinde măsuri care răspund constatărilor din ultimele *Rapoarte de țară* adresate României și vizează preponderent dezvoltarea unei politici publice de sănătate care să ducă la **creșterea accesului la servicii de prevenție, de diagnostic și tratament precoce, reforma sistemului public de îngrijire medicală spitalicească, cu scopul creșterii siguranței și calității actului medical, reforma gestiunii fondurilor asigurărilor publice de sănătate și a fondurilor destinate investițiilor în sănătate, investiții pentru construirea spitalelor regionale și pentru infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major.**

Au fost inițiate demersuri în vederea elaborării unei noi strategii pentru domeniul sănătate, aferente perioadei de programare 2021-2027, fiind aprobate masterplanurile pentru servicii medicale pentru regiunile NE, NV și SV (prin ordinele de ministru nr. 746/2020, nr. 1686/2020 și 2.899/2021). Planificarea trasează principalele direcții de reorganizare și optimizare a serviciilor medicale la nivel regional⁹⁶, contribuind la creșterea calității serviciilor acordate și a siguranței pacientului, dar și adaptarea condițiilor de furnizare a asistenței medicale la condițiile pandemiei SARS-CoV2. Masterplanurile de servicii medicale, care au fost supuse dezbaterii principalelor părți interesate (autorități locale, case de asigurări de sănătate, spitale, alți furnizori de servicii medicale), precum și dezbaterii publice, înainte de aprobare, permit susținerea argumentată a finanțării proiectelor de infrastructură, servicii și formare profesională, din fonduri europene și de la buget.

În ultimii ani, în vederea **creșterii accesului persoanelor, inclusiv a celor vulnerabile, la servicii medicale de calitate**, a continuat punerea în aplicare a unor programe de sănătate publică/screening ce acoperă diferite tematici, iar granturile SEE și norvegiene 2014-2021 contribuie la îmbunătățirea politicilor și serviciilor de prevenție a bolilor, respectiv îmbunătățirea accesului la serviciile de îngrijire a sănătății pentru grupurile vulnerabile (așa cum se arată în Anexa I privind baza de date CeSaR). Se află în curs de implementare mai multe proiecte precum cel referitor la *consolidarea rețelei naționale de furnizori de îngrijiri primare de sănătate* sau cel ce se desfășoară în cadrul unui parteneriat între MMSS, MS și MED, *Crearea și implementarea serviciilor comunitare integrate pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale*, la nivelul a 139 de comunități rurale și mic urbane cu tip de marginalizare peste medie și severă. În perioada trim. III/2018 - trim. III/2021, 657.607 pensionari cu venituri mici și medii⁹⁷ au beneficiat de medicamente acordate în ambulatoriu. A fost extins pachetul de servicii medicale acordat pentru pacienții cu afecțiuni post-COVID agravate și a continuat accesul persoanelor asigurate la investigații paraclinice efectuate în regim ambulatoriu, necesare monitorizării pacienților diagnosticați cu COVID-19, precum și a pacienților diagnosticați cu boli oncologice, diabet, afecțiuni rare, boli cardiovasculare, boli cerebrovasculare, boli neurologice. În plus, în scopul furnizării de servicii medicale de calitate și sigure pentru pacienți, se implementează două proiecte menționate în Anexa I privind baza de date CeSaR. De asemenea, MS urmărește elaborarea, implementarea și finanțarea *Planului național de combatere a cancerului* prin abordarea integrată a luptei împotriva cancerului.

În scopul **creșterii capacității instituționale în furnizarea de servicii medicale de calitate**, în

⁹⁶ Extinderea competențelor medicilor de familie pentru îngrijirea copiilor și a bolnavilor cronici, screening pentru diferite patologii, dezvoltarea echipelor de asistență medicală comunitară integrată, construirea și operaționalizarea spitalelor regionale și dezvoltarea rețelei regionale de asistență spitalicească integrată, re-orientarea serviciilor de spitalizare continuă către servicii ambulatorii, spitalizare de zi, recuperare, paliativă, îngrijiri pe termen lung etc.

⁹⁷ De până la 990 lei/lună, respectiv 1139 lei/lună începând cu 1 septembrie 2019, respectiv 1299 lei/lună începând cu 1 septembrie 2020.

condiții de siguranță pentru pacienți, MS, alături de MMSS, ANMCS, CNAS și Fundația Hospice Casa Speranței, implementează proiectul PAL-PLAN *Creșterea capacității instituționale pentru dezvoltarea națională coordonată a îngrijirilor paliative și îngrijirilor la domiciliu*, în perioada 2 martie 2020 - 2 martie 2023 (cod SIPOCA 733/cod MySMIS 129439). Două dintre rezultatele proiectului sunt un program național de dezvoltare graduală a îngrijirii paliative în unități cu paturi, la domiciliu și în ambulatoriu, bazat pe practici din țări cu sisteme de sănătate similare și un program național de dezvoltare graduală a îngrijirilor la domiciliu.

În plus, MS derulează, până în septembrie 2022, proiectul *Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde în MS ce optimizează procesele decizionale privind activitatea de vaccinare în România-ROVAC*, finanțat în cadrul POCA 2014-2020. Obiectivul general al proiectului (cu o valoare totală de 21,9 mil. lei, din care cheltuieli rambursabile 18.4 mil. lei) este întărirea capacității sistemului de sănătate publică în implementarea programelor naționale de vaccinare.

În plus, prin implementarea HG nr. 693/2021 privind înființarea, organizarea și funcționarea Institutului de Cercetare-Dezvoltare în Genomică⁹⁸ se are în vedere realizarea unei infrastructuri naționale în domeniu care va contribui la promovarea sănătății, prevenirea bolilor și furnizarea de asistență medicală de calitate pentru cetățeni, ținând cont de strategiile existente din domeniile CDI, sănătate și dezvoltare durabilă.

Cu scopul de a îmbunătăți eficiența și sustenabilitatea financiară a sistemului de sănătate, ponderea cheltuielilor pentru servicii medicale acordate în ambulator, în anul 2021, a fost de 17,84%, cel mai mare procent (8,56%) fiind acordat asistenței medicale primare, iar în perioada 2020-2021 au fost realizate patru actualizări ale listei de medicamente⁹⁹ prin care au fost incluse în rambursare peste 100 denumiri comune internaționale noi aferente diferitelor afecțiuni.

În plus, prin intenția de extindere a mandatului ONAC pentru achiziționarea centralizată de produse medicale, Guvernul României își propune să obțină economii în sectorul sănătății. În acest sens, *Nota de fundamentare pentru modificarea și completarea OUG nr. 46/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea ONAC și a HG nr. 119/2019 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 46/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea ONAC și pentru modificarea anexei nr. 1 la HG nr. 502/2018*, precum și modificările legislative propuse au fost transmise MF, în luna ianuarie 2022, pentru inițierea modificării actului normativ. MF a demarat procesul de avizare în luna februarie 2022.

În vederea modernizării infrastructurii de sănătate și asistență medicală la nivel regional, MS are în curs de realizare construcția a trei spitale regionale de urgență (SRU). Au fost aprobate de către COM, în cursul anului 2020, aplicațiile de proiecte majore pentru cele trei SRU și au fost semnate contractele de finanțare pentru cele trei proiecte, în două faze, având o valoare totală de 1,63 mld. euro (din POR 2014-2020, POS 2021-2027 și cofinanțare de la bugetul statului). *Alte informații cu privire la construcția acestor spitale se regăsesc în Anexa I privind baza de date CeSaR.*

În cazul măsurilor aflate în responsabilitatea MDLPA ce vizează creșterea accesului la servicii medicale acordate în ambulatoriu, până la 18 martie 2022 au fost depuse (în cadrul POR 2014-2020) 177 de proiecte referitoare la infrastructura pentru ambulatorii, cu o valoare nerambursabilă de 365,14 mil. euro (143 de proiecte contractate, cu o valoare eligibilă de 322,19 mil. euro) și 69 de proiecte privind infrastructura centrelor comunitare integrate, cu o valoare nerambursabilă de 9,35 mil. euro (18 proiecte contractate, cu valoare nerambursabilă de 1,73 mil. euro). Perioada de implementare a proiectului ce vizează reabilitarea spitalului județean de la Tulcea (în contextul mecanismului ITI Delta Dunării) este de 66 de luni (01.07.2018-31.12.2023).

În perioada 2019-2021, au fost organizate peste 35 campanii de informare/educare naționale, la nivel local, în comunitățile vulnerabile, pe diferite tematici (inclusiv vaccinare și identificare a comunităților cu risc de îmbolnăvire prin hepatită A), în scopul reducerii morbidității și

⁹⁸ Instituție publică cu personalitate juridică care își desfășoară activitatea în subordinea Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București.

⁹⁹ Aprobata prin HG nr. 720/2008, cu modificările și completările ulterioare

mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile și a fost perfecționat personalul medical în vederea depistării și tratamentului pacienților cu boli hepatice cronice.

Digitalizarea sistemului de sănătate a continuat și după publicarea OUG nr. 196/2020 prin care s-a reglementat domeniul telemedicinei, MS având în curs de elaborare normele metodologice de punere în aplicare a acesteia, care vor fi aprobate prin HG. Au fost depuse două proiecte, în cadrul POC, de către MS, în vederea consolidării sistemului informatic integrat în domeniul e-sănătății (inclusiv în cel al telemedicinei), pentru proiectul *Sistem informatic pentru registrele de sănătate - RegInterMed* implementarea începând din ianuarie 2021, iar pentru al doilea proiect, *Sistem Informatic pentru Evidența Clinică a secțiilor ATI*¹⁰⁰, implementarea începând în mai 2021. De asemenea, la nivelul CNAS, se află în implementare proiectul *Sistem Integrat de Management în Sistemul de Asigurări Sociale de Sănătate*, finanțat prin POCA. Obiectivul acestui proiect este crearea unui sistem integrat de management care să susțină un proces decizional performant continuu și o planificare strategică fundamentată pe dovezi, pentru atingerea obiectivelor instituționale.

Au continuat demersurile pentru **îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor publice din sistemul sanitar românesc prin promovarea integrității publice și a responsabilității în gestionarea resurselor**. Astfel, la nivelul CNAS, prin proiectul *Sistem integrat de management în sistemul de asigurări sociale de sănătate* (cod SIPOCA 729), cu o perioadă de implementare de 36 de luni, se va asigura un sistem integrat de management, ale cărui beneficii vizează îmbunătățirea acțiunilor de control cu privire la activitățile derulate de furnizorii de servicii aflați în relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate. Soluția ce se dorește a fi implementată prin acest proiect va asigura interoperabilitatea sistemului propus cu alte sisteme existente și viitoare din *Platforma Informatică a Asigurărilor de Sănătate* (PIAS) prin utilizarea de standarde comune în domeniu¹⁰¹.

Implementarea măsurilor ce vizează domeniul sănătății va continua prin **creșterea accesului persoanelor, inclusiv a celor vulnerabile, la servicii medicale de calitate, dezvoltarea capacității instituționale în vederea furnizării unor astfel de servicii, în condiții de siguranță pentru pacienți**, inclusiv prin perfecționarea personalului medical, **îmbunătățirea eficienței și a sustenabilității financiare a sistemului sanitar**, o altă măsură avută în vedere de către MS fiind **elaborarea unei noi strategii naționale în domeniu**, aferente perioadei de programare 2021-2027, proiectul strategiei fiind publicat pe site-ul MS.

Vor fi urmărite **modernizarea infrastructurii de sănătate și asistență medicală la nivel regional, creșterea numărului de tipuri de servicii medicale acordate în ambulatoriu, digitalizarea sistemului de sănătate și alte măsuri destinate reducerii morbidității și mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile**, precum finanțarea și implementarea de către MS a unor programe și campanii de comunicare de sănătate publică pentru creșterea educației în domeniu, dar și pentru încurajarea adoptării unui stil de viață sănătos.

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 1, ODD 3, ODD 5, ODD 10 și ODD 11.

¹⁰⁰ ATI - Anestezie și Terapie Intensivă

¹⁰¹ Prin extragerea, analizarea și arhivarea volumelor mari de date eșantionate, existente în cele patru sisteme informatice ce compun PIAS și generarea de rapoarte personalizate în vederea efectuării de analize de diferite tipuri sau statistici.

3.7. Consolidarea capacității administrative și alte măsuri guvernamentale

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

Consolidarea capacității administrative este abordată în Componentele 5, 7, 10 și 14 din PNRR.

Componenta 14 - *Buna guvernanță* include măsuri menite să îmbunătățească procesul decizional, inclusiv luarea deciziilor pe bază de date concrete, planificarea pe termen lung și consultările publice, noul sistem național de recrutare și promovare a funcționarilor publici, noul sistem multianual de planificare a recrutărilor, reforma remunerării funcționarilor publici, un nou cadru de competențe și o nouă metodologie pentru concursuri. De asemenea, se are în vedere îmbunătățirea procesului de achiziții publice, inclusiv digitalizarea și consolidarea capacităților.

Se preconizează că reformele-cheie din cadrul Componentei 14. *Buna guvernanță* vor asigura independența sistemului judiciar, vor îmbunătăți calitatea și eficiența sa, vor intensifica lupta împotriva corupției, prin adoptarea cadrului strategic național de prevenire a acestui fenomen, prin consolidarea capacității instituției competente de combatere a corupției și recuperarea daunelor/produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni și vor consolida integritatea în funcția publică, asigurând un sistem eficient de declarare a averilor și intereselor, implementând, totodată, noua strategie anticorupție.

Axa 2 *Investiții în clădiri publice pentru o tranziție rezilientă și verde*, din cadrul Investiției 1 *Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent*, Componenta 5 - *Valul renovării* instituie o schemă națională de sprijin pentru renovare, ce vizează asigurarea eficienței energetice și renovarea integrată.

Investiția 16 *Program de formare de competențe digitale avansate pentru funcționarii publici* din cadrul Componentei 7 - *Transformarea digitală* urmărește sporirea competențelor digitale avansate ale funcționarilor publici. Tot în cadrul acestei componente, Investiția 10 *Transformarea digitală în managementul funcției publice* vizează operaționalizarea a două platforme interoperabile pentru reducerea birocrației și sporirea calității serviciilor publice.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- intrarea în vigoare a unei OG privind stabilirea mandatului legal al MIPE, MF și al Autorității de Audit (trim. IV/2021);
- intrarea în vigoare a actului legislativ de aprobare a noii *Strategii Naționale Anticorupție* (trim. IV/2021);
- intrarea în vigoare a metodologiilor și procedurilor de îmbunătățire a raționamentului în materie de politici publice și a planificării și simplificării administrative (trim. I/2022),
- intrarea în vigoare a unui act legislativ de operaționalizare a unei structuri care să asigure implementarea unui mecanism eficace de control al calității în materie de reglementare (trim. I/2022);
- intrarea în vigoare a HG de aprobare a *Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2022-2025* (trim. I/2022);
- intrarea în vigoare a *Legii privind protecția avertizorilor* (trim. I/2022);
- intrarea în vigoare a modificării legislației naționale privind căile de atac (Legea nr. 101/2016) (trim. I/2022).

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene
- ✓ reluarea și consolidarea procesului de descentralizare
- ✓ consolidarea culturii transparenței și a guvernării participative
- ✓ stabilirea unui regim juridic-cadru unitar pentru administrația publică centrală și locală
- ✓ îmbunătățirea managementului resurselor umane din administrația publică
- ✓ profesionalizarea personalului din administrație
- ✓ mai buna reglementare
- ✓ dezvoltarea teritorială și îmbunătățirea condițiilor privind locuirea
- ✓ continuarea reformei sistemului de achiziții publice
- ✓ alte demersuri în sprijinul funcționării administrației

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR.

Procesul decizional și mecanismele de guvernare eficiente, focalizate pe priorități, creșterea calității și accesului la servicii publice, resursele umane competente, integre, transparența și accesul la informații pentru cetățeni, simplificarea administrativă, precum și încurajarea implicării directe a societății civile și mediului privat în adoptarea și prioritizarea măsurilor de debirocratizare se înscriu în categoria *obiectivelor generale ale Programului de Guvernare 2021-2024* pentru domeniul *administrație publică*. Reformele în acest sector trebuie să promoveze atât principiul integrității și corectitudinii, cât și schimbarea culturii administrative.

Creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene

România poate beneficia de un volum mare de fonduri europene, în următorii ani, inclusiv în cadrul politicii de coeziune, complementare fondurilor puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țăntelor în materie de reforme și investiții pentru a sprijini reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere.

Astfel, pe lângă implementarea *Planului Național de Redresare și Reziliență* (PNRR), printre prioritățile înscrise în *Programul de Guvernare 2021-2024* se află atât **gestionarea urgentă și eficientă a absorbției de fonduri europene în cadrul financiar multianual (CFM) 2014-2020**, cât și implementarea *Acordului de Parteneriat* și a programelor operaționale (PO) aferente fondurilor europene din CFM 2021-2027.

Pe parcursul anului 2021, în vederea creșterii capacității de absorbție a FESI și pentru îmbunătățirea administrării acestora, precum și pentru maximizarea impactului utilizării fondurilor puse la dispoziția României de către UE, au fost implementate măsuri care vizează accelerarea implementării PO finanțate din FESI 2014-2020, prin creșterea și optimizarea capacității de implementare a proiectelor deja admise la finanțare, accelerarea ritmului de evaluare și contractare a proiectelor, precum și prin urgentarea lansării/relansării ultimelor apeluri de proiecte pentru sumele rămase disponibile, în special a celor dedicate sectorului de sănătate (inclusiv pentru consolidarea capacității de gestionare a crizei sanitare cauzate de

pandemia COVID-19), domeniului educație, investițiilor sociale, competențelor digitale, creșterii competitivității economice și măsurilor de combatere a efectelor negative ale crizei generate de COVID-19. Alte direcții de acțiune se referă la asigurarea transparenței în implementarea programelor și proiectelor europene, aplicarea unor măsuri de simplificare, precum și sprijinirea beneficiarilor de proiecte, dar și a IMM-urilor prin utilizarea instrumentelor financiare și teritoriale.

În contextul **monitorizării implementării programelor FESI 2014-2020**, până la finalul lunii martie 2022, au fost lansate 416 apeluri de proiecte, bugetul total fiind de aprox. 28,6 mld. euro, ceea ce reprezintă aprox. 101% din alocarea totală disponibilă pentru implementarea PO finanțate în cadrul politicii de coeziune (POIM, POC, POAT, POCU, POR și POCA). De asemenea, au fost contractate 12.875 proiecte, în valoare totală de aprox. 44 mld. euro, rata contractării fiind de cca. 150% din alocarea UE. Rata sumelor primite de România pentru aceste programe (prefinanțări și rambursări) este de aprox. 54%.

În cadrul contractelor semnate, Autoritățile de Management (AM) au efectuat plăți în valoare totală de aprox. 14,5 mld. euro, din care 12,7 mld. euro contribuție UE (52,7% din alocarea UE a PO), astfel: POIM (5,9 mld. euro), POC (904 mil. euro), POAT (222 mil. euro), POCU (2,9 mld. euro), POR (4,32 mld. euro) și POCA (283 mil. euro).

Până la data de 30 martie 2022, pentru PO aferente politicii de coeziune a fost solicitată COM suma de aprox. 12,2 mld. euro, reprezentând aprox. 51% din alocarea UE a PO, respectiv: POIM (5,2 mld. euro), POC (635 mil. euro), POAT (233 mil. euro), POCU (2,3 mld. euro), POR (3,5 mld. euro) și POCA (280 mil. euro).

Sumele totale primite de la COM, reprezentând prefinanțări și rambursări, aferente programelor finanțate din FESI (POIM, POC, POR, POCA, POAT, POCU, PNDR, POPAM), se situează la aprox. 20,4 mld. euro, ceea ce reprezintă 58% din alocarea UE aferentă acestor programe.

În ceea ce privește cadrul normativ și procedural, au fost publicate *OUG nr. 48/2021 pentru modificarea OUG nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente PO Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene*, *OUG nr. 72/2021 pentru modificarea OUG nr. 133/2020 privind unele măsuri pentru sprijinirea categoriilor de elevi cei mai defavorizați care beneficiază de sprijin educațional pe bază de tichete sociale pe suport electronic pentru sprijin educațional acordate din fonduri externe nerambursabile, precum și unele măsuri de distribuire a acestora*, *HG nr. 511/2021 pentru completarea art. 40 alin. (1) din Normele metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020, aprobate prin HG nr. 93/2016*, precum și *OUG nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din FEDR, FC, FSE Plus, Fondul pentru Tranziție Justă*.

Pentru **asigurarea unei transparențe totale în implementarea programelor și proiectelor europene**, pe paginile de internet ale instituțiilor care gestionează fonduri europene sunt disponibile informații relevante privind ghidurile solicitantului aprobate și ghidurile aflate în consultare publică. Până la finalul lunii martie 2022, au fost publicate 426 ghiduri ale solicitantului (atât finale, cât și în consultare publică).

De asemenea, în cadrul proiectului *Sprijin privind dezvoltarea/optimizarea unor module specifice sistemului informatic integrat SMIS2014+/MySMIS2014 cod SMIS 126444*, finanțat prin POAT, funcționează secțiunea dedicată informării în timp real a publicului larg despre stadiul absorbției din fondurile UE (în cadrul <https://www.fonduri-ue.ro/statistici>), având ca surse atât pagina de internet a COM, cât și baza de date a sistemului informatic național SMIS2014+/MySMIS2014.

Începând cu anul 2020 au fost întreprinse **șase măsuri principale de simplificare a procesului de implementare a proiectelor finanțate din fonduri europene**, ca urmare a publicării *OUG nr. 65/2020*, *HG nr. 485/2020*, *OUG nr. 114/2020*. În plus, au fost stabilite reglementări privind utilizarea de către toate AM-urile pentru programele finanțate din FEDR și FC a tuturor

funcționalităților MySMIS, în relația cu solicitanții și beneficiarii fondurilor europene, eliminarea solicitării unor documente redundante la depunerea proiectelor pentru finanțare din FESI și utilizarea crescută a eșantionării pe baza analizei de risc, în procesul de verificare a cererilor de rambursare. Totodată, MIPE are în vedere implementarea interoperabilității sistemului informatic SMIS/MySMIS cu aplicații ale unor terți (ONRC, SICAP, ANAF, MAI, CSM etc.).

Demersurile de simplificare au continuat pe parcursul anului 2021 prin identificarea măsurilor de simplificare a procesului de achiziții, astfel încât să se optimizeze platforma Sistemului Electronic de Achiziții Publice (SEAP), procesul de evaluare și să se creeze cadrul legal adecvat pentru securitatea juridică a contractelor de achiziții:

- Protocol de colaborare nr. 358/04.02.2021 între MF, MIPE, MDLPA, MADR, MJ, ANAP, CNSC, ONAC;
- propuneri și măsuri privind îmbunătățirea facilităților tehnice ale SEAP;
- colaborare la elaborarea *OUG nr. 3/2021 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul achizițiilor publice*.

Măsurile de simplificare a procesului de accesare și implementare a fondurilor aferente politicii de coeziune vor continua și vizează o mai bună disciplină a pregătirii lansării apelurilor de proiecte, creșterea standardizării cerințelor în procesul de depunere a cererilor de finanțare, eficientizarea procesului de evaluare și selecție și utilizarea verificărilor pe bază de risc. De asemenea, un aspect important este constituit de extinderea utilizării opțiunilor de costuri simplificate, pentru care au fost înregistrate progrese - au fost analizate PO la nivelul cărora se pot aplica opțiuni de costuri simplificate, documentele fiind actualmente în pregătire sau în stadiul de analiză ex-ante a Autorității de Audit.

Sprijinirea beneficiarilor de proiecte finanțate din fonduri europene a continuat prin instruirea a 3.834 persoane în cadrul proiectelor finanțate din POAT 2014-2020, sesiunile de formare abordând tematici precum: elaborarea cererilor de finanțare/rapoartelor de progres/cererilor de rambursare, conflict de interese și incompatibilități, prevenirea neregulilor și a fraudei, achizițiile publice, aplicarea legislației în domeniul ajutorului de stat, managementul de proiect, accesarea fondurilor europene, managementul financiar, gestionarea resurselor, managementul riscurilor, managementul serviciilor IT și al securității, prelucrarea datelor cu caracter personal, corelarea intervențiilor finanțate prin diverse programe de sprijin și creșterea capacității administrative în rândul beneficiarilor din mediul public, lecții învățate din exercițiile anterioare de programare, problemele întâmpinate în implementarea proiectelor și soluțiile identificate, oportunități de finanțare și noutățile legislative cu impact asupra investițiilor finanțabile la nivel regional în perioada 2021-2027 și exemple de tipuri de intervenții și bune practici pe următoarele teme: orașe inteligente, eficiență energetică, infrastructuri verzi și mobilitate urbană curată și inteligentă, dezvoltare urbană, strategii regionale de inovare și creșterea capacității administrative în rândul beneficiarilor.

Sprijinirea utilizatorilor sistemului informatic va continua prin instruirea a 1000 persoane din cadrul structurilor de gestionare și control FESI, cât și a 1000 de persoane, beneficiari FESI. Sesiunile de formare vor aborda tematici privind utilizarea sistemului informatic integrat SMIS2014+/MySMIS2014, prin proiectul *Sprijin privind dezvoltarea/optimizarea unor module specifice sistemului informatic integrat SMIS2014+/MySMIS2014*, cod SMIS 126444.

La nivelul anului 2021 au fost întreprinse o serie de măsuri în vederea implementării prevederilor Acordului de Parteneriat 2014-2020 și POAT 2014-2020, respectiv respectării angajamentelor asumate prin *Programele Naționale de Reformă 2018, 2019 și 2020*, în vederea **asigurării accesului la informații consecvente și pentru susținerea reală a beneficiarilor prin intermediul unei rețele naționale de informare**, gestionată de MIPE. În acest context, pornind de la restricțiile și oportunitățile generate de contextul pandemic în ceea ce privește activitățile de comunicare și informare publică, proiectul *Centrul de Informare pentru Investiții Europene*, cod SMIS 120018, a fost reconfigurat astfel încât să aducă eficiență în derularea acțiunilor de comunicare pe tematica fondurilor europene. Astfel, Centrul este operaționalizat la nivelul MIPE,

prin internalizarea comunicării și realizarea acțiunilor de comunicare cu resurse proprii prin intermediul instrumentelor de comunicare prevăzute în proiect (portalul fonduri-ue.ro, aplicația de Helpdesk, evenimente etc.). Totodată, pentru a asigura acoperirea teritorială angajată prin Acordul de Parteneriat 2014-2020, s-a prevăzut interconectarea aplicației Helpdesk (din portalul fonduri-ue.ro) cu website-urile celor 41 de consilii județene, Primăriei Municipiului București și celor 6 primării de sectoare printr-un logo dedicat, astfel încât să se asigure informarea pe tematica fondurilor europene, în mediul online, la nivelul tuturor județelor și capitalei. În acest sens, începând cu luna martie 2022, au fost demarate discuțiile cu instituțiile menționate în vederea semnării protocoalelor de colaborare.

De asemenea, recunoscut atât de publicul larg, cât și de cel specific, portalul unic www.fonduri-ue.ro, lansat în anul 2013 și prevăzut în Acordul de parteneriat și POAT 2014-2020, se află în proces de restructurare/dezvoltare în cadrul aceluiași proiect pentru a se alinia la prevederile Regulamentului (UE) 1060/2021 privind informarea, comunicarea și vizibilitatea informațiilor privind fondurile europene din CFM 2021-2027 destinate politicii de coeziune. De la începutul anului 2021 și până în martie 2022, un număr de peste 297.450 de utilizatori (dintre care 56% utilizatori noi), respectiv 1044 de solicitanți unici înscriși în aplicația de Helpdesk (1827 de solicitări adresate) au accesat, prin instrumentele de comunicare și informare integrate în portal, informațiile privind fondurile europene alocate României prin politica de coeziune (lista operațiunilor, stadiul absorbției, finanțări disponibile, apeluri etc.) disponibile pe www.fonduri-ue.ro.

De asemenea, datele deschise din cadrul secțiunii <https://www.fonduri-ue.ro/statistici>, integrate și reutilizate de către COM în cadrul proiectului - www.kohesio.eu, contribuie la promovarea rezultatelor programelor de finanțare gestionate de autoritățile naționale și regionale din România în colaborare cu COM în cadrul politicii de coeziune a UE. Proiectul vizează realizarea unei baze de date a proiectelor și beneficiarilor, cofinanțate de UE, accesibilă publicului larg prin utilizarea de standarde deschise și instrumente open-source.

Se are în vedere crearea unui portal prin care să se asigure informarea/comunicarea și consultarea de informații relevante/complementare între structurile responsabile cu gestiunea programelor cu finanțare europeană și beneficiarii acestora, prin proiectul *Dezvoltarea capacității instituționale a Ministerul Fondurilor Europene printr-un sistem integrat de management al calității*, cod SMIS 129934.

A continuat **susținerea IMM-urilor prin utilizarea instrumentelor financiare și a celor teritoriale**, astfel aprox. 13.139 întreprinderi fiind sprijinite prin POCU și 88 prin POC. Până la 31 decembrie 2021, au fost finanțate 3333 de IMM-uri în cadrul *Inițiativei pentru IMM* (instrument financiar de tip garanție de portofoliu neplafonată). În cazul instrumentului financiar capital de risc, finanțat din POR 2014-2020 - P.I. 2.2, cei doi intermediari selectați *Morphosis Capital* și *Black Sea* au realizat până în martie 2022: nouă investiții în valoare totală de 42 mil. euro, alocarea pe sectoare fiind 50% sănătate, 40% producție, 10% software.

Având în vedere nevoia de asistență tehnică identificată la începutul anului 2020 cu privire la asigurarea capacității la nivel local în **procesul de pregătire a documentațiilor tehnico-economice pentru proiectele aferente perioadei de programare 2021-2027 în domenii strategice pentru România**, AM POAT a lansat două apeluri de proiecte, în care grupul țintă este reprezentat de ADR-urile din regiunile mai puțin dezvoltate ale României:

- un apel dedicat pregătirii proiectelor de infrastructură în domeniul specializării inteligente, pentru care a fost instituită o schemă transparentă de ajutoare de stat și *de minimis*, finanțată din POAT 2014-2020, aprobată prin OMFE nr. 894/03.08.2021 și modificată în baza OMIPE nr. 1293/17.11.2021 prin care s-a aprobat prelungirea perioadei de implementare a schemei de ajutor până la data de 31.12.2022;
- un apel dedicat pregătirii proiectelor de infrastructură în cinci domenii strategice: mobilitate urbană, regenerare urbană, infrastructură rutieră de interes județean (inclusiv variantele ocolitoare și/sau drumuri de legătură), centre de agrement/baze turistice (tabere școlare) și

infrastructură și servicii publice de turism (inclusiv obiective de patrimoniu cu potențial turistic).

Astfel, au fost contractate 17 proiecte, dintre care unul a fost reziliat, pentru finanțarea din POAT 2014-2020 în vederea pregătirii portofoliului de proiecte pentru perioada de programare 2021-2027, în valoare de 67,34 mil. euro, acestea vizând elaborarea de documentații tehnico-economice pentru aprox. 249 de proiecte de investiții în domeniile menționate, dar și în domeniul specializării inteligente.

În plus, în a doua parte a anului 2020, AM POAT a lansat și un apel destinat sprijinirii ADR-urilor din toate cele opt regiuni de dezvoltare a României în vederea îndeplinirii atribuțiilor de AM pentru PO Regionale 2021-2027, prin care au fost contractate opt proiecte, câte unul pentru fiecare regiune de dezvoltare.

Au fost realizate **măsuri de pregătire a accesării fondurilor europene din CFM 2021-2027, în special a celor destinate politicii de coeziune**, prin Acordul PASSA 2020-2023 fiind acordat sprijin MIPE și instituțiilor relevante pentru îndeplinirea condițiilor favorizante pentru perioada de programare 2021-2027. Măsurile adoptate pentru pregătirea acestei perioade de programare au vizat asigurarea monitorizării îndeplinirii condițiilor prealabile, asigurarea cadrului partenerial și funcționarea Grupurilor de lucru pentru elaborarea documentelor de programare post 2020 și finalizarea negocierilor cu COM. În cursul anului 2021, Acordul de Parteneriat și PO au fost actualizate pentru a răspunde observațiilor formulate de serviciile de specialitate ale COM, în vederea creării de sinergii și asigurării complementarității cu prioritățile incluse în PNRR, precum și pentru a fi în concordanță cu alocarea comunicată oficial de COM. Pe baza autoevaluărilor și a documentelor strategice existente, COM a acceptat ca îndeplinite patru condiții favorizante (două orizontale și două tematice), respectiv piața achizițiilor publice, normele privind ajutorul de stat, cadrul eficient de gestionare a riscurilor la dezastre și biodiversitatea.

În vederea asigurării unui răspuns eficient la criza generată de COVID-19, **Guvernul României, prin MIPE, a sprijinit cu finanțare din fonduri europene, eforturile instituțiilor/autorităților române implicate în combaterea pandemiei**, atât pentru procurarea de echipamente medicale/protecție destinate personalului medical implicat în tratarea pacienților contaminați cu COVID-19, cât și pentru realizarea de produse/tehnologii/procese/servicii noi sau semnificativ îmbunătățite pentru consolidarea răspunsului la criza COVID-19, în scopul producției și comercializării. În plus, în vederea consolidării capacității de gestionare a crizei sanitare, prin finanțare POAT, a fost întărită capacitatea AM POIM în procesul de evaluare a proiectelor depuse în cadrul noii axe prioritare a POIM dedicate acestui obiectiv - *AP 9 Protejarea sănătății populației în contextul pandemiei cauzate de virusul COVID-19, respectiv AP 10, OS 10.1 Sprijinirea ameliorării efectelor provocate de criză în contextul pandemiei de COVID-19 și al consecințelor sale sociale*, prin angajarea de experți în afara organigramei.

În scopul creșterii capacității de absorbție a fondurilor europene, precum și în vederea stimulării competitivității economice și a combaterii efectelor negative ale crizei generate de COVID-19 se va urmări, complementar măsurilor prevăzute în *Planul Național de Redresare și Reziliență*, lansarea/ accelerarea apelurilor de proiecte dedicate în special domeniului sănătate (inclusiv pentru consolidarea capacității de gestionare a crizei sanitare cauzate de pandemia COVID-19), dar și investițiilor sociale, educației, digitalizării.

Ca urmare a aprobării Regulamentului (UE) 2020/2221 de modificare a *Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 în ceea ce privește resursele suplimentare și măsurile de implementare cu scopul de a oferi asistență pentru sprijinirea ameliorării efectelor provocate de criză în contextul pandemiei de COVID-19 și al consecințelor sale sociale și pentru pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiei (REACT-EU)* au fost inițiate și aprobate de COM modificări ale PO, în vederea includerii alocărilor suplimentare.

Astfel, în ceea ce privește alocarea REACT-EU pentru România, pentru anul 2021, în valoare de 1.323.880.463 euro, COM a aprobat modificările de program pentru POIM, POC, POAD, POCU. Referitor la alocarea pentru anul 2022 (216.176.714 euro), propunerea de suplimentare a

bugetului POIM a fost aprobată prin Decizia de implementare a COM nr. 1256/24.02.2022.

Alocarea REACT-EU este dedicată, în principal, sprijinirii ameliorării efectelor provocate de criză. Astfel, s-au continuat cu precădere măsurile deja implementate în contextul pandemiei COVID-19, pentru care s-a aplicat supracontractarea, cu scopul de a se putea finanța cât mai multe contracte, atât din bugetul inițial, cât din resursele suplimentare REACT-EU. Perioada de eligibilitate a cheltuielilor pentru perioada de programare 2014-2020 se termină în decembrie 2023, inclusiv pentru sumele suplimentare. La nivelul PO, sunt întreprinse deja acțiuni pentru implementarea intervențiilor ce vor fi finanțate prin REACT-EU.

În ceea ce privește procesul de pregătire pentru utilizarea fondurilor aferente perioadei de programare 2021-2027, prin HG nr. 936/2020 și OUG nr. 122/2020 a fost stabilit cadrul instituțional pentru cele 16 PO (din care opt PO regionale) prin desemnarea autorităților implicate în sistemele de management și control. Comparativ cu exercițiul financiar 2014-2020, noutatea este reprezentată de nominalizarea Agențiilor pentru Dezvoltare Regională ca și AM pentru PO Regionale 2021-2027, ca parte componentă a procesului de descentralizare a gestiunii FEDR, la nivel regional, și a MTI pentru PO Transport.

De asemenea, în vederea asigurării premiselor pentru demararea imediată a implementării programelor, ulterior aprobării acestora de către COM, a fost adoptată OUG nr. 133/2021 care stabilește **fluxurile financiare pentru gestionarea fondurilor europene alocate României în cadrul politicii de coeziune în perioada de programare 2021-2027**. Pornind de la experiența deja acumulată în exercițiul financiar 2014-2020, actul normativ instituie toate mecanismele necesare pentru derularea fluxurilor de fonduri între autoritățile de gestionare și beneficiari, reglementând inclusiv aspecte specifice pentru derularea operațiunilor financiare de către ADR-uri ca AM pentru PO regionale în perioada 2021-2027. În completarea cadrului legislativ, a fost întocmit proiectul de act normativ privind eligibilitatea cheltuielilor pentru fondurile 2021-2027, care se află în avizare interinstituțională și urmează să fie supus aprobării de către guvern.

În vederea parcurgerii procesului de pregătire și definitivare a sistemelor de management și control, au fost puse la dispoziția tuturor structurilor desemnate ca AM principalele instrumente necesare, precum: lista atribuțiilor detaliate în conformitate cu noul regulament general, lista de proceduri, lista de autoevaluare pentru definitivarea sistemului de gestiune.

Reluarea și consolidarea procesului de descentralizare

Descentralizarea competențelor către administrația publică locală, fundamentată pe o analiză reală și pe un amplu proces de consultare între autoritățile publice relevante, constituie unul dintre obiectivele specifice ale Guvernului. Potrivit *Programului de Guvernare 2021-2024*, procesul de descentralizare se va derula în paralel cu îmbunătățirea capacității administrative la nivel local și va avea în vedere, ca etape principale, *analiza competențelor administrației publice centrale ce pot fi transferate către administrația locală și capacitatea acesteia din urmă de a gestiona noile competențe, corelarea transferului de competențe cu cel al resurselor bugetare, precum și predictibilitatea, transparența, stabilitatea și depolitizarea sistemului general de transferuri de la bugetul de stat*, în scopul asigurării de resurse suficiente pentru furnizarea serviciilor publice, sprijinirea dezvoltării economice locale și creșterea autonomiei financiare locale.

MDLPA, în calitate de coordonator al procesului de descentralizare, va intensifica demersurile în vederea realizării obiectivului de elaborare, de către ministerele implicate, a standardelor de calitate și de cost pentru serviciile publice descentralizate.

Pe parcursul anului 2021 au continuat eforturile în direcția descentralizării, chiar dacă situația pandemică și modificările instituționale au impus decalarea termenelor de finalizare a măsurilor circumscrise obiectivelor stabilite prin strategia generală în domeniu. Evoluțiile în implementarea acestei strategii au fost, de altfel, reliefate în cadrul unui Raport de monitorizare semestrială, elaborat la sfârșitul trim. IV/2021. În privința proiectelor de HG pentru *aprobarea standardelor de calitate pentru serviciile publice descentralizate privind serviciile comunitare de utilități*

publice, acestea urmează să fie promovate ulterior intrării în vigoare a *HG pentru organizarea și funcționarea Comitetului Tehnic Interministerial pentru Descentralizare și a grupurilor de lucru pentru descentralizarea competențelor* (proiect aflat în circuitul de avizare interministerială).

Pentru a sprijini fundamentarea și implementarea politicii de descentralizare, MDLPA își propune să **monitorizeze, periodic, capacitatea administrativă a UAT și modul de exercitare a competențelor descentralizate la nivelul acestora**, inclusiv prin intermediul platformei informatice *Serviciile administrației locale pentru tine*¹⁰².

Consolidarea culturii transparenței și a guvernării participative

Pentru susținerea obiectivului privind **transparența în administrația publică**, Guvernul se va axa pe transparentizarea proceselor și procedurilor administrative, prin promovarea de date și informații deschise, asigurarea accesului la informații pentru toți cetățenii.

Pentru anul 2022, acțiunile SGG vor fi orientate, în principal, către *uniformizarea implementării politicii în domeniul transparenței decizionale (Legea nr. 52/2003) și al accesului la informații de interes public (Legea nr. 544/2001), monitorizarea Planului Național de Acțiune (PNA) 2020-2022 al Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă (PGD), elaborarea noului PNA 2022-2024*, inclusiv implementarea proiectelor finanțate prin Instrumentul de Sprijin Tehnic și Mecanismul Norvegian, programe și activități în vederea susținerii capacității societății civile de a contribui la procesul de elaborare și implementare a politicilor publice.

Din această perspectivă, SGG va continua **monitorizarea anuală și evaluarea periodică a aplicării Legii nr. 52/2003 și a respectării standardelor din Legea nr. 544/2001** și va sprijini instituțiile în vederea implementării acestor acte normative (ex. sesiuni de informare și pregătire a reprezentanților autorităților publice centrale și locale, îndrumare și asistență tehnică).

În ceea ce privește **punerea în practică a angajamentelor cuprinse în PNA 2020-2022 al PGD**, vor avea loc două runde de monitorizare, vor fi organizate grupuri de lucru cu reprezentanții societății civile și întâlniri tematice pentru a promova noile tendințe în materia guvernării deschise. Pentru o serie de angajamente prevăzute în PNA 2020-2022, procesul de implementare va continua și în acest an: este cazul a două proiecte-pilot care vizează *transparentizarea acordării finanțărilor nerambursabile din fonduri publice conform Legii nr. 350/2005 la nivelul ministerelor și consiliilor județene, respectiv coordonarea gestionării proceselor inovative ale ministerelor și consiliilor județene pentru eficientizarea participării societății civile la deciziile administrației publice*.

O altă direcție de acțiune vizează **elaborarea noului PNA al PGD 2022-2024**, în colaborare cu administrația centrală și locală, dar și cu societatea civilă. Aprobarea Memorandumului privind acest plan este preconizată în trim. III/2022.

Pentru a sprijini **implicarea comunităților de expertiză în procesul de decizie publică**, se va pune accent pe dezvoltarea capacității de identificare și coordonare a strategiilor guvernamentale privind formele asociative și creșterea capacității societății civile de a contribui la elaborarea politicilor publice. Realizarea **cadrelui de dialog cu societatea civilă** rămâne în centrul preocupărilor.

Prin platforma CONECT¹⁰³ va fi continuată și încurajată **colaborarea administrație publică-sector neguvernamental**; vor avea loc consultări publice, întâlniri etc. cu mediul asociativ și vor fi dezvoltate instrumente pentru asigurarea cadrului de dialog cu societatea civilă. Totodată, este avută în vedere construirea de **parteneriate administrație publică-voluntari**, prin organizarea celei de-a treia ediții¹⁰⁴ a Programului *Promotorii Voluntariatului*.

¹⁰² SALT.GOV.RO, gestionată de MDLPA

¹⁰³ În 2021, platforma www.conect.gov.ro a fost extinsă cu noi funcționalități, cu scopul de a dezvolta structurile pentru relația cu mediul asociativ la nivelul ministerelor și a fost elaborat un ghid de informare pe tema importanței RUTİ.

¹⁰⁴ Aceasta a demarat în luna martie 2022.

De asemenea, SGG va continua să actualizeze **evidența unică a persoanelor juridice fără scop lucrativ de utilitate publică** și să sprijine autoritățile inițiatoare în monitorizarea și evaluarea aplicării prevederilor în materia statutului de utilitate publică¹⁰⁵.

Din punct de vedere al **proiectelor cu finanțare externă** (demarate în anul 2021), prin Instrumentul de Sprijin Tehnic al COM este susținut un proiect axat pe *consolidarea coerenței politicilor, transparenței și coordonării la Centrul Guvernului*. În cadrul său, în anul 2022, va fi scanat spațiul civic al României și vor fi elaborate Strategia pentru implicarea societății civile în procesul decizional, respectiv foaia de parcurs privind implementarea sa. Prin Mecanismul Financiar Norvegian (MFN), SGG derulează (în parteneriat cu MJ, ADR, OCDE) un proiect care urmărește *întărirea capacității în domeniul guvernancei publice*. Prin cele cinci componente incluse în proiect se va realiza o abordare strategică integrată a domeniilor *dezvoltare durabilă, guvernare deschisă, digitalizare, integritate publică și inovarea în sectorul public*, menită să conducă la consolidarea capacității sectorului public de a oferi servicii de calitate și transparente, precum și la elaborarea de politici publice eficiente în aceste domenii.

Stabilirea unui regim juridic-cadru unitar pentru administrația publică centrală și locală

Obiectivul de a crea **un regim juridic-cadru unitar, coerent, pentru administrația publică centrală și locală** este abordat în strânsă corelare cu activitatea de codificare, adoptarea de coduri stabile contribuind la creșterea încrederii cetățenilor în continuitatea și durabilitatea reglementărilor legale.

Proiectul *Instrumente de sistematizare a legislației, de monitorizare și de evaluare în administrația publică* (SIPOCA 59, încheiat în luna aprilie 2022) a răspuns acestui obiectiv prin activități menite să conducă la **elaborarea proiectului Codului de procedură administrativă (principalele evoluții din anul 2021 se regăsesc în Anexa I, CeSaR)**. Versiunea tehnică a proiectului de Cod va fi definitivată până în trim. II/2022 și va surprinde, la nivel de reglementare-cadru, dimensiunea procedurală din administrația publică privită intra-instituțional, inter-instituțional și din punct de vedere al relației cu clienții administrației publice și, în același timp, va facilita folosirea unei terminologii unitare pentru aceleași realități juridice, instituții, principii.

Prin același proiect, SIPOCA 59, a fost finalizată acțiunea de **evaluare a impactului implementării sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrație**. Primul raport de evaluare elaborat în acest domeniu¹⁰⁶ recomandă, între altele, revizuirea/reluarea *Planului privind implementarea etapizată a managementului calității în autorități și instituții publice* pentru 2021-2025, precum și promovarea unor măsuri de consolidare a rolului grupului de lucru tematic *Managementul calității și servicii publice*, coordonat de MDLPA.

Proiectul **Codului finanțelor publice locale**¹⁰⁷ urmează să fie supus unui nou proces de consultare cu structurile asociative ale administrației publice locale, termenul estimat pentru adoptare fiind sfârșitul anului 2023.

Componenta de **monitorizare anuală a implementării Codului administrativ** este, de asemenea, avută în vedere pentru a identifica disfuncționalitățile cadrului legislativ și dificultățile în punerea în practică la nivelul autorităților și instituțiilor publice. *Raportul de monitorizare a aplicării prevederilor Codului administrativ pentru perioada iulie 2019 - decembrie 2021* a fost definitivat în luna aprilie a.c.

Îmbunătățirea managementului resurselor umane din administrația publică

Resursele umane din sectorul public constituie unul dintre obiectivele specifice ale actualului Program de Guvernare, articulat în jurul unor elemente-cheie, cum ar fi: administrație în

¹⁰⁵OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații

¹⁰⁶ http://www.dpfbf.mdrap.ro/documents/strategia_administratiei_publice/Raport_evaluare_impact_MC.pdf

¹⁰⁷ Tezele prealabile ale Codului finanțelor publice locale au fost aprobate prin HG nr. 285/2017.

interesul cetățeanului și orientare către rezultate, cadru unitar de competențe, sistem instituțional și legal stabil, coerent și eficace, management unitar, model profesionist și imparțial de recrutare în funcția publică etc.

În acest context, în anul 2022, ANFP se va concentra pe **finalizarea**, cu asistență tehnică furnizată de BM, a **proiectului Dezvoltarea unui sistem de management unitar al resurselor umane din administrație** (SIPOCA 136) și pe **continuarea demersului legislativ**, care se va concretiza într-o serie de proiecte de HG esențiale pentru reforma în domeniu. **Activitatea la nivel programatic**, dar și **componenta de monitorizare** se vor afla, de asemenea, în atenția ANFP.

În ceea ce privește proiectul SIPOCA 136, în anul 2021, BM a elaborat mai multe livrabile pe tema reformei managementului resurselor umane (*detalii în Anexa I, CeSaR*). În perioada februarie-martie 2022, rezultatele SIPOCA 136 au fost diseminate prin webinarii la nivel regional și un seminar național; astfel, au fost prezentate *modelul cadrelor de competență, noul model de recrutare în funcția publică și managementul performanței*. Urmează să fie finalizate două livrabile aferente componentei IT din cadrul proiectului: propunerea arhitecturii sistemului informatic, corelat cu noul model de recrutare în funcția publică propus și propunere pentru dezvoltarea sistemului informatic integrat de management al funcțiilor publice și funcționarilor publici, existent la nivelul ANFP, pentru asigurarea unui management unitar al carierei în funcția publică. Aceste modele vor fi utilizate pentru realizarea măsurilor de reformă pe care ANFP le are de îndeplinit în cadrul PNRR¹⁰⁸. Durata de implementare a proiectului a fost prelungită până la 8 septembrie 2022.

Referitor la demersurile de **modificare și completare a cadrului normativ specific resurselor umane**, în luna iunie 2022, se intenționează avansarea în atenția guvernului, în vederea adoptării, a proiectului de HG privind întocmirea, actualizarea și administrarea *Sistemului electronic național de evidență a ocupării în sectorul public, precum și detalierea operațiunilor necesare completării bazei de date*, iar în luna iulie a.c., a proiectului de HG pentru aprobarea normelor privind conținutul, competența și procedura de elaborare și avizare a *cadrelor de competență*. Până la finalul semestrului I/2022, proiectul de act normativ care va reglementa organizarea proiectului-pilot al *concursului de ocupare a unor funcții publice vacante* va parcurge procesul de transparență decizională și consultare cu autoritățile, instituțiile publice din administrația centrală și locală, alți parteneri de dialog social (se estimează că proiectul de HG pentru aprobarea normelor în materie va fi prezentat, spre aprobare, guvernului în luna septembrie 2022). Se acordă atenție, de asemenea, completării dispozițiilor legale privind *organizarea și funcționarea ANFP*, un proiect de HG urmând a fi definitivat în semestrul I/2022.

Din perspectiva activității de **monitorizare**, urmează să fie elaborat *Raportul privind implementarea principiilor și a standardelor de conduită, precum și a procedurilor disciplinare în cadrul autorităților și instituțiilor publice pentru anul 2021*. Acesta va cuprinde aspecte referitoare la consilierea etică, modalitățile de prevenire a încălcării normelor de conduită, motivele sesizărilor, durata cercetării administrative, normele juridice încălcate etc.

La nivel programatic, în semestrul I/2022, vor fi definitive **proiectul Strategiei în domeniul funcției publice pentru perioada 2022-2027**, precum și proiectul actului normativ de aprobare. Obiectivele generale ale viitoarei Strategii vizează, în principal, elaborarea și implementarea politicilor publice pentru managementul resurselor umane în domeniul funcției publice, bazate pe date și orientate spre viitor, transformarea digitală a acestui sector, managementul competențelor necesare pentru furnizarea de servicii publice de calitate etc.

Profesionalizarea personalului din administrație

Formarea funcționarilor publici în vederea adaptării acestora la o viziune pro-contribuabil se înscrie în categoria obiectivelor generale statuate prin *Programul de Guvernare 2021-2024* pentru

¹⁰⁸ Componenta 14, măsura B1 - Concurs național de intrare în corpul funcționarilor publici, corelat cu selecția pe post

domeniul *administrație publică*.

În contextul dezvoltării rețelei de parteneri externi, INA a adus în atenție subiecte de actualitate, precum necesitatea consolidării competențelor pentru formarea online, utilizarea instrumentelor inovatoare de formare online, integritatea în administrație. Programele de formare și webinariile¹⁰⁹ au beneficiat de sprijinul ENA și al Ambasadei Republicii Franceze în România. În plus, prin *Școala de vară* a fost facilitat schimbul de bune practici la nivel local, național și internațional (1500 participanți: funcționari publici de conducere (16,6%) și de execuție (56,5%), personal contractual (16,9%), aleși locali, prefecți și subprefecți, demnitari, reprezentând toate palierele administrației publice).

Portofoliul de *programe de formare profesională (perfecționare și formare specializată)* pentru anul 2022 va fi în concordanță cu domeniile prioritare de formare pentru administrația publică și se va adresa tuturor categoriilor de personal din acest sector, precum și altor persoane interesate. Ofertele vor fi finalizate după avizarea grilelor și regulamentelor programelor de formare profesională de către Consiliul de Coordonare al INA (termen preconizat: trim. II/2022). Procesul de recrutare și selecție a personalului specializat utilizat în susținerea programelor de formare profesională a fost reluat, iar materialele-suport vor fi adaptate la noile tendințe în domeniu (digitalizarea procesului de formare). Pentru o abordare unitară a procesului de formare pentru administrația publică, intenția INA este de a crea și operaționaliza, în cursul anului 2022, *rețeaua furnizorilor de formare (ReForm)*¹¹⁰.

Pregătirea programelor de formare specializată pentru ocuparea funcțiilor de demnitate publică de prefect și subprefect, precum și a unei funcții publice corespunzătoare categoriei *înalților funcționari publici* se află, de asemenea, în atenția INA. Alte direcții de acțiune vor viza: (i) *dezvoltarea competențelor pentru implementarea unei bune guvernări* prin intermediul organizațiilor guvernamentale performante și *exercitarea funcțiilor de conducere* din administrația publică, inclusiv funcția de *secretar general al UAT*; (ii) *îmbunătățirea și dezvoltarea cunoștințelor, atitudinilor și aptitudinilor pentru exercitarea calității de reprezentanți ai colectivității locale*.

Totodată, vor continua *programele de leadership* pentru factorii decizionali și conducerea executivă a autorităților, instituțiilor și serviciilor publice, contribuind la profesionalizarea personalului din administrația centrală și locală.

În calitate de *beneficiar/partener*, INA va susține, în continuare, activitățile din cadrul proiectelor care vizează consolidarea capacității sale de a dezvolta studii/ analize cu impact asupra sistemului de formare profesională (SIPOCA 617), formarea specializată a persoanelor cu atribuții în domeniul achizițiilor publice (SIPOCA 625), cât și a personalului/decidenților de la nivelul administrației locale și centrale cu atribuții în procesul de derulare a procedurilor de achiziții publice (SIPOCA 1100).

Mai buna reglementare

Eforturile în direcția *creșterii calității reglementărilor* vor continua, îndeosebi prin intermediul proiectului *Studii de impact pentru o reglementare mai bună*¹¹¹, derulat cu asistența Băncii Mondiale. În cadrul acestui proiect, a fost elaborată o analiză-diagnostic cu recomandări clare pentru *operaționalizarea unui mecanism de control al calității reglementărilor*. Astfel, la 30 martie 2022 a fost adoptată HG nr. 443¹¹², prin care s-a înființat *Consiliul consultativ pentru evaluarea impactului actelor normative*. Acesta își desfășoară activitatea pe lângă SGG, ca

¹⁰⁹ Principiile e-learning și proiectarea unui program de formare online; Anticorupție și Integritate - Bune practici din sistemul francez

¹¹⁰ În cadrul proiectului SIPOCA 617

¹¹¹ SIPOCA 603

¹¹² HG pentru aprobarea conținutului instrumentului de prezentare și motivare, a structurii raportului privind implementarea actelor normative, a instrucțiunilor metodologice pentru realizarea evaluării impactului, precum și pentru înființarea Consiliului consultativ pentru evaluarea impactului actelor normative (MO nr. 333/5 aprilie 2022)

organism cu rol consultativ, fără personalitate juridică și este format din minimum 5 membri și maximum 11 (dintre care un coordonator), cu experiență și expertiză relevante pentru elaborarea și fundamentarea proiectelor de acte normative și a documentelor de politici publice, implementarea și/sau evaluarea acestora. Membrii săi au un mandat de 4 ani, cu posibilitate de prelungire, fiind numiți și revocați prin decizie a prim-ministrului, la propunerea secretarului general al Guvernului.

Consiliul analizează conformitatea instrumentelor de prezentare și motivare ce însoțesc proiectele de acte normative anterior adoptării lor de către guvern și formulează puncte de vedere în etapa de consultare, analizează conformitatea studiilor de impact și a rapoartelor privind implementarea actelor normative, contribuie la întocmirea raportului anual privind evaluarea impactului actelor normative, identifică priorități de reformă în domeniul unei reglementări mai bune și al evaluării preliminare a impactului reglementărilor și sprijină SGG în activitatea de coordonare a implementării acestora.

Tot în acest an, va fi elaborat *Raportul privind evaluarea impactului reglementărilor în 2021* (al treilea raport anual pe această temă). De asemenea, au fost selectate trei instituții care vor primi asistență tehnică cu privire la elaborarea unor analize de impact (MED, MADR și MTI).

Prin același proiect vor fi continuate, în perioada următoare, activitățile privind consolidarea și extinderea Comunității Experților în Evaluarea Impactului Reglementărilor/EIR (organizarea de ateliere de lucru și actualizarea unei platforme *online*).

O atenție deosebită va fi acordată **debirocratizării și simplificării administrative**. O contribuție în acest sens o au activitățile proiectului *Zero birocrație*¹¹³, aflat în faza de contractare a serviciilor de asistență tehnică. Acesta vizează analizarea serviciilor publice cu impact birocratic semnificativ asupra mediului de afaceri și cetățenilor, precum și dezvoltarea de noi instrumente metodologice de măsurare și reducere a birocrației, respectiv a unui mecanism integrat de simplificare a sarcinilor administrative, de natură să faciliteze comunicarea cu instituțiile publice, prin acces la proceduri electronice.

În privința celor două mecanisme¹¹⁴ aferente *Planului integrat pentru simplificarea procedurilor administrative aplicabile cetățenilor* (de monitorizare¹¹⁵, respectiv de evaluare a impactului măsurilor de simplificare), în anul 2021 s-au înregistrat o serie de progrese, *prezentate în Anexa I, CeSaR*.

Pentru al doilea mecanism aferent Planului, cel de **evaluare a impactului măsurilor de simplificare a procedurilor administrative aplicabile cetățenilor**, contractul pentru serviciile de realizare a platformei informatice a fost semnat în luna octombrie 2020, analiza de business a fost definitivată în luna februarie 2021, operaționalizarea platformei fiind realizată în trim. I /2022.

Dat fiind contextul epidemiologic, termenul estimat pentru **realizarea mecanismului de evaluare** a fost prelungit până în trim. IV/2021, când a și fost finalizat. În baza acestui mecanism, a fost elaborat, în trim. I/2022, **primul raport de evaluare**.

Dezvoltarea teritorială și îmbunătățirea condițiilor privind locuirea

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR), document programatic prin care sunt stabilite obiective de dezvoltare, măsuri, acțiuni și proiecte concrete la nivel teritorial, se află în procedură de adoptare parlamentară¹¹⁶. Inițierea procesului de aprobare a proiectelor de *HG*

¹¹³ SIPOCA 399

¹¹⁴ Dezvoltate în cadrul proiectului *Instrumente de sistematizare a legislației, de monitorizare și de evaluare în administrația publică*, SIPOCA 59

¹¹⁵ Aprobat de CNCISCAP la 10 iulie 2020, ulterior fiind colectate datele necesare elaborării primului raport de monitorizare (finalizat la sfârșitul lunii mai 2021).

¹¹⁶ Strategia a fost retransmisă, la 11 noiembrie 2018, de către Plenul Camerei Deputaților (decizională) la *Comisia pentru administrație publică și amenajarea teritoriului*. Proiectul a fost actualizat și urmează să fie reintrodus pe

necesare implementării SDTR¹¹⁷ va fi posibilă numai după promovarea proiectului *Legii pentru aprobarea SDTR*.

În baza rezultatelor din cadrul proiectelor SIPOCA 50¹¹⁸ și SIPOCA 711¹¹⁹, se preconizează reluarea procesului de promovare a proiectului de *Lege privind revizuirea Planului de Amenajare a Teritoriului Național, secțiunea a IV-a Rețeaua de localități*.

Corelat cu măsurile de eficiență energetică și cele de dezvoltare durabilă, în cadrul proiectului *Creșterea coerenței cadrului normativ și a eficienței reglementărilor tehnice în domeniul construcțiilor* (SIPOCA 731) sunt în curs de elaborare următoarele reglementări:

- în ceea ce privește măsurile legate de asigurarea calității aerului interior, în implementarea *Planului Național de Acțiune la Radon*, aprobat prin HG nr. 526/2018, se află în curs elaborare Reglementarea tehnică (ghid) privind metodele de prevenire și control a pătrunderii radonului în clădirile noi, ghiduri privind metodele de prevenire și control a pătrunderii radonului în clădirile noi și Reglementarea tehnică (ghid) privind metodele de remediere în clădiri existente pentru reducerea nivelului de expunere la radon. Abordarea de soluții de renovare integrate, care să asigure standarde de sănătate și de mediu ridicate, vine în contextul acțiunilor prioritare stabilite prin strategia UE *Valul Renovării/Renovation Wave*, precum și al celor propuse prin *Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung*.

- în privința măsurilor legate de adaptarea la schimbări climatice, în sprijinul *Planului de măsuri pentru diminuarea riscului la inundații*, pentru implementarea *Strategiei naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung*, aprobată prin HG nr. 846/2010, se află în curs de elaborare Ghidul de bune practici privind măsuri de adaptare aplicabile clădirilor existente și clădirilor noi, situate în zone inundabile pentru reducerea vulnerabilității la inundații, prin îmbunătățirea performanțelor acestora și Ghidul de bune practici privind măsuri de protecție aplicabile clădirilor existente și clădirilor noi, situate în zone inundabile.

Pentru îmbunătățirea condițiilor privind locuirea, sunt în curs de revizuire/elaborare o serie de reglementări tehnice finanțate din venituri proprii ale MDLPA, precum elaborarea *Regulamentului de gestionare a situațiilor de urgență generate de cutremure* sau revizuirea *Normativului de siguranță la foc a construcțiilor*.

Continuarea reformei sistemului de achiziții publice

În domeniul achizițiilor publice vor continua demersurile în direcția **îmbunătățirii transparenței și eficienței achizițiilor publice, a creșterii capacității administrative a autorităților contractante și a continuării reformei controlului ex-ante**, în cadrul proiectului *Sprijin în implementarea Strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice prin consolidarea capacității administrative a ANAP și a autorităților contractante* (SIPOCA 625).

De asemenea, vor continua să fie puse în aplicare măsuri în scopul **consolidării capacității administrative a autorităților contractante**, cu accent pe profesionalizare și aspecte de integritate. *Raportul privind analiza nevoilor de formare și dezvoltare profesională ale personalului responsabil cu achizițiile publice în cadrul autorităților și entităților contractante*, întocmit de BM, va contribui la **elaborarea programului de formare specializată**.

circuitul de avizare/aprobare.

¹¹⁷ Proiectele HG pentru adoptarea metodologiei de identificare și evaluare a peisajelor, metodologiei de identificare a așezărilor informale și metodologiei de calcul și aplicare a indexului de dezvoltare teritorială; proiectul HG pentru aprobarea procedurii de evaluare a impactului teritorial al strategiilor, programelor și politicilor în profil teritorial elaborate de către autoritățile administrației publice centrale; proiectul HG pentru aprobarea Planului de implementare a Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României.

¹¹⁸ Sistemizarea legislației din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor și consolidarea capacității administrative a structurilor de specialitate din instituțiile publice centrale cu responsabilități în domeniu

¹¹⁹ Elaborarea politicii urbane ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a zonelor urbane din România

Progresele realizate în îndeplinirea activităților proiectului SIPOCA 625, inclusiv cele înregistrate în privința înființării a cel puțin două unități pilot de achiziții centralizate la nivel local¹²⁰, sunt *prezentate pe larg în Anexa I, CeSaR*.

În plus față de activitățile realizate prin proiectul SIPOCA 625, pentru **creșterea transparenței și eficienței sistemului de achiziții publice**, prin OUG nr. 114/2020 au fost modificate prevederile OUG nr. 98/2017 privind funcția de control ex-ante al procesului de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică, a contractelor/acordurilor-cadru sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii. Cele mai importante modificări vizează: **eliminarea controlului ex-ante voluntar¹²¹; introducerea verificării ex-ante pe un eșantion de maximum 10%¹²² din totalul procedurilor de atribuire** ce pot face obiectul unui astfel de control; **digitalizarea integrală a controlului ex-ante¹²³; concentrarea verificărilor ex-ante pe contractele care se încadrează în categoriile cu cel mai mare risc; eficientizarea controlului ex-ante**, cu realizarea unei singure intervenții ANAP pe fiecare etapă care face obiectul controlului, prin emiterea avizului conform, care se realizează prin SEAP etc.

Pentru măsurile aflate în responsabilitatea ONAC procesul de punere în aplicare va continua (ex. asigurarea calității procesului de achiziții publice centralizate și implementarea metodelor de simplificare și gestionare eficientă a acestui proces¹²⁴, aplicarea a 5 proceduri de achiziție centralizată cu sprijin de la BEI sau derularea sesiunilor de formare profesională ONAC, CNSC și MAI - DSU și IGSU). *Informațiile despre stadiul implementării acestora sunt prezentate în Anexa I, CeSaR*.

Alte demersuri în sprijinul funcționării administrației

Pentru asigurarea unei *justiții eficiente*, Programul de Guvernare 2021-2024 consacră o serie de obiective articulate în jurul unor elemente-cheie, precum: sistem judiciar echilibrat, responsabil, acces la serviciul public de justiție, resursă umană pregătită. Măsurile avute în vedere vizează, între altele, revizuirea legislației, pentru a deveni predictibilă pentru cetățeni, mediul privat, instituții, inclusiv pentru decidenții politici, promovarea mijloacelor de soluționare alternativă a litigiilor civile (ex. medierea, folosirea procedurilor simplificate), consolidarea dialogului instituțional și cooperarea cu mediul de afaceri etc. Continuarea eforturilor de adoptare, respectiv implementare a strategiilor specifice domeniului se înscrie, de asemenea, în viziunea strategică a Guvernului pentru funcționarea eficientă a sistemului judiciar.

În luna mai 2021, în reuniunea platformelor de cooperare anticorupție, a fost aprobat ultimul **raport anual de monitorizare** a implementării SNA 2016-2020. **Evaluarea ex-post** a acestei strategii a avut loc în cadrul unui proiect finanțat prin Programul *Justiție* (MFN). Experții OCDE au evidențiat faptul că România a obținut scoruri peste media OCDE la șase din cei opt *Indicatori de Integritate Publică* analizați (la trei dintre aceștia, scorul a fost peste media primelor zece țări evaluate¹²⁵). Cu titlu general, experții OCDE recomandă o mai bună coordonare a strategiei în materia luptei împotriva corupției, implicarea eficientă a instituțiilor publice în procesul de implementare, interacțiunea acestora cu organismele internaționale de control (ex. EPPO, OLAF, Europol) etc. Recomandările au fost avute în vedere la elaborarea SNA 2021-2025, ale cărei obiective vor fi implementate în cadrul PNRR.

¹²⁰ Măsură susținută prin activitatea nr. 6 (*Configurarea unităților de achiziții centralizate la nivel local*) din cadrul proiectului SIPOCA 625

¹²¹ Control care nu se mai realizează la solicitarea autorităților contractante, ci de către ANAP, într-un mod selectiv, pe baza unei metodologii, cu scopul verificării conformității cu dispozițiile legale aplicabile în domeniul achizițiilor publice/ sectoriale/ concesiunilor, din punctul de vedere al regularității și calității, pe bază de liste de verificare

¹²² Față de eșantionul inițial de 5%

¹²³ Fără a fi necesară deplasarea personalului ANAP la sediul autorității contractante, cu excepția cazurilor în care procedurile de atribuire nu se desfășoară prin mijloace electronice.

¹²⁴ Care se realizează prin proiectul *Dezvoltarea și implementarea unor mecanisme electronice integrate pentru desfășurarea și monitorizarea achizițiilor centralizate* (SIPOCA 753)

¹²⁵ Inclusivitatea și transparența consultărilor interguvernamentale și publice; conformitatea structurilor de implementare și raportare; transparența practicilor de evaluare și utilizarea în luarea deciziilor

Din perspectiva **consolidării cooperării cu Grupul de lucru al OCDE privind combaterea mitei**, la 28 martie 2022, MJ a primit raportul analitic elaborat de OCDE pe tema conformității legislației naționale cu standardele Convenției anti-mită. Acesta a fost distribuit instituțiilor implicate, spre analiză (în special, sub aspectul recomandărilor formulate). Ulterior finalizării raportului, se intenționează organizarea, împreună cu OCDE, a unui eveniment de prezentare, adresat, cu precădere, entităților publice relevante din România. O evoluție importantă o reprezintă decizia Consiliului OCDE privind deschiderea negocierilor de aderare a României la acest for interguvernamental.

Totodată, se mențin în atenție activitățile de **promovare, la nivel local, a eticii, integrității și principiilor bunei guvernări** (transparența instituțională, asumarea responsabilității în adoptarea deciziilor, implicarea cetățenilor, utilizarea de tehnologii în furnizarea serviciilor publice). În acest scop, MDLPA continuă **dialogul cu reprezentanții autorităților locale**, pe diferite componente: acordarea de *asistență tehnică* UAT-urilor pentru a identifica și pune în aplicare cele mai bune instrumente de prevenire a corupției, organizarea periodică de *sesiuni de informare* etc.

Vor continua, de asemenea, inițiativele care constituie un reper în materie de consolidare a integrității în administrația locală, cum ar fi **competiția Rețeaua campionilor în domeniul integrității**, instrument important pentru a promova inovația, calitatea și buna guvernare. De altfel, ediția 2021 a *Indexului integrității în administrația publică locală* a constatat o creștere substanțială a mediei punctajelor obținute de cele 725 UAT analizate (70,30 puncte) față de ediția precedentă (59,10 puncte) și, implicit, o creștere a gradului de preocupare pentru aplicarea standardelor de integritate și a măsurilor specifice privind transparența decizională și accesul la informații de interes public.

În același timp, obiectivul MCV de îmbunătățire a activității referitoare la identificarea, sancționarea și prevenirea cazurilor de incompatibilități, conflicte de interese și averi nejustificate rămâne în atenția autorităților. În acest sens, este urmărită în continuare implementarea măsurii care vizează **evaluarea averilor și intereselor, a incompatibilităților și conflictelor de interese și asigurarea unui follow-up eficient al cazurilor ANI care ajung pe rolul instanțelor de judecată sau al comisiilor de disciplină**. În perioada ianuarie 2021 - martie 2022, ANI a finalizat 1800 dosare și a aplicat 991 amenzi. În perioada raportată, au rămas definitive și irevocabile 209 incompatibilități, 69 conflicte de interese administrative, 8 averi nejustificate.

În anul 2021, sistemul PREVENT a analizat 7803 de proceduri de achiziție publică, în vederea identificării posibilelor conflicte de interese. Din totalul procedurilor analizate, 5079 au fost proceduri de achiziție publică singulare (fără loturi), 2724 au fost proceduri de achiziție publică subsecvente (conținând 39.817 loturi), iar aprox. 20% dintre acestea se referă la contracte finanțate din fonduri europene. Au fost emise 26 avertismente de integritate în ceea ce privește posibile încălcări ale legislației privind conflictul de interese în achiziții publice (aprox. 26,9 mil. euro).

De asemenea, la începutul anului 2021, a fost reglementată **procedura de transmitere la distanță a declarațiilor de avere și de interese**¹²⁶. Sistemul electronic de declarare a averii și intereselor (platforma e-DAI) a devenit complet funcțional în trim. I/2021; până la finalul lunii martie 2022, erau înscrși în platformă 211.560 deponenți și 5.163 instituții cu cel puțin un cont creat, fiind depuse 27.430 declarații de avere, respectiv 27.310 declarații de interese. În plus, prin OUG nr. 127/2021, s-a stabilit că, **începând cu 1 ianuarie 2022, toate declarațiile de avere și de interese**¹²⁷ **vor fi completate și transmise ANI exclusiv prin sistemul electronic e-DAI**. Prin același act normativ, a fost prorogat, până la 31 decembrie 2022, termenul aferent obligației de a semna aceste declarații exclusiv cu semnătură electronică calificată. Astfel, doar până la

¹²⁶ Ordinul nr. 96/2021, publicat în MO nr. 22 din 8 ianuarie 2021

¹²⁷ În cazul persoanelor prevăzute la art. 1, alin. (1), pct. 1-38 din Legea nr. 176/2010 (ex. Președintele României, președinții Camerelor Parlamentului, deputații și senatorii; prim-ministrul, secretarii de stat, consilierii de stat; membrii CSM; judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți etc.)

finalul anului 2022, Agenția va mai accepta atât declarații semnate electronic, prin intermediul noii platforme e-DAI, cât și pe cele completate și depuse în format clasic, semnate olograf. În prezent, ANI a demarat o nouă serie de sesiuni de instruire cu privire la modalitatea de utilizare a platformei e-DAI (peste 1600 participanți; număr total estimat: aprox. 4000 persoane).

Agenția și-a asumat, de asemenea, obiectivul de a demara un amplu **proiect de actualizare a legislației în domeniul integrității**, pe fondul fragmentării cadrului juridic specific (neconcordanțe între regimurile de conflict de interese, slăbirea regimului sancționatoriu privind conflictul de interese pentru aleșii locali etc.)¹²⁸. Acest deziderat va fi materializat prin proiectul SIPOCA 1158 - *NIAct - Actualizarea legislației în domeniul integrității și oferirea de sprijin autorităților și deponenților în tranziția către declararea digitală a averilor și intereselor*¹²⁹. Obiectivul final este reprezentat de o intervenție legislativă de clarificare/corectare a deficiențelor identificate.

În ansamblu, alocarea de fonduri nerambursabile pentru domeniul *justiție* a permis finanțarea în anul 2021 a unui număr important de măsuri, atât **prin MFN**, cât și **prin POCA 2014-2020**, menite să contribuie la consolidarea instituțională a sistemului judiciar, realizarea de investiții în sfera transformării digitale, consolidarea managementului strategic la nivelul instituțiilor din sistem. De exemplu, prin Programul *Justiție din cadrul MFN* sunt finanțate zece proiecte predefinite în domenii cheie, precum consolidarea luptei împotriva corupției și a criminalității organizate, combaterea fenomenului violenței domestice (termen de finalizare: 2024).

În calitate de *beneficiar*, MJ a încheiat în 2021 implementarea unor proiecte, precum cele privind *Dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat de management strategic la nivelul sistemului judiciar* (SIPOCA 55), *Consolidarea capacității administrative a secretariatului tehnic al SNA 2016-2020 de a sprijini implementarea măsurilor anticorupție* (SIPOCA 62), *Consolidarea capacității administrative a MJ prin dezvoltarea unei platforme de gestiune a proceselor de lucru și a aplicațiilor aferente* (SIPOCA 57).

O serie de proiecte co-finanțate din FSE (POCA), având MJ ca *beneficiar*, continuă până la finalul anului 2023, cum ar fi cel referitor la *Analiza funcțională și strategia de dezvoltare a sistemului judiciar post 2020*. În plus, a fost extins parteneriatul MJ - BM, fiind în derulare un proiect în valoare de 65 mil. euro (prevăzut și în actualul Program de Guvernare), axat pe îmbunătățirea serviciilor judiciare.

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 11 și ODD 16.

¹²⁸ Aspecte semnalate prin mecanismele Rule of Law și MCV

¹²⁹ Implementat de ANI, în parteneriat cu MJ și Transparency International România (februarie 2022-august 2023)

3.8. Educație și competențe

REFORME ȘI INVESTIȚII VIZATE DE PNRR

PNRR pune un accent deosebit pe domeniul educației, cu obiectivul general de creștere a capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv. Astfel, domeniul educației beneficiază de o componentă dedicată - Componenta 15 - Educație, fiind, de asemenea, abordat în Componentele 7 și 14 din PNRR.

Componenta 7 - Transformarea digitală prevede măsuri dedicate digitalizării administrației publice (atât transversal, cât și pe sectoare), cât și pentru îmbunătățirea competențelor digitale.

Prin **Componenta 14 - Buna guvernare** sunt instituite mecanisme și organisme de coordonare pentru a alinia competențele din administrația publică la evoluțiile tehnologice și pentru a orienta, prin tranziția digitală, acest domeniu.

În cadrul **Componentei 15 - Educație** se preconizează că digitalizarea educației va contribui la dezvoltarea competențelor elevilor și ale cadrelor didactice. Investițiile în educație vor stimula competitivitatea economiei românești, pregătindu-i, în același timp, pe elevi și studenți pentru noile provocări și oportunități tehnologice și promovând incluziunea socială. Componenta 15 asigură un echilibru adecvat între investițiile în infrastructura educațională și cele în capitalul uman și contribuie la asigurarea resurselor adecvate de personal în instituțiile de învățământ.

Până la finalul trim. I/2022, au fost implementate măsuri pentru:

- perfecționarea/recalificarea angajaților din firme (trim. I/2022);
- reformarea sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii (trim. IV/2021);
- sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar printr-un apel de proiecte necompetitiv pentru sprijinirea elevilor în vederea asigurării tranziției de la învățământul secundar inferior la cel superior, pe baza a cinci indicatori definiți în Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație - MATE (trim. IV/2021);
- acordarea a 750 de granturi pentru unități de învățământ (lotul 1) (trim. I/2022);
- intrarea în vigoare a OM pentru asigurarea standardelor pentru dotarea școlilor cu echipamente tehnologice și resurse în scopuri educaționale online și pentru a asigura un impact durabil al investițiilor propuse (trim. I/2022);
- semnarea contractului de asistență tehnică pentru elaborarea Planului de măsuri de reformare a guvernării, inclusiv a programului de formare și îndrumare pentru manageri și inspectori (trim. I/2022).

Informații și în Anexa II privind baza de date FENIX.

*
* *

ALTE MĂSURI (în afara PNRR)

Direcții de acțiune:

- ✓ dezvoltarea și extinderea serviciilor de educație și îngrijire timpurie
- ✓ creșterea calității învățământului și a nivelului de competențe, inclusiv digitale și verzi

- ✓ consolidarea învățământului profesional și tehnic, inclusiv a celui dual
- ✓ îmbunătățirea infrastructurii educaționale prin crearea de școli “verzi” și moderne
- ✓ modernizarea și adaptarea curriculumului școlar și universitar la cerințele pieței muncii
- ✓ prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii și a abandonului universitar
- ✓ consolidarea unei abordări incluzive prin sprijinirea elevilor și studenților din mediul rural, a grupurilor dezavantajate și a studenților non-tradiționali
- ✓ crearea și dezvoltarea unui cadru de învățare pe tot parcursul vieții deschis și accesibil și dezvoltarea sistemului de calificări

Informații suplimentare se pot regăsi în Anexa I privind baza de date CeSaR, precum și în Anexa III privind Pilonul European al Drepturilor Sociale.

Dezvoltarea și extinderea serviciilor de educație și îngrijire timpurie

Este continuată implementarea de acțiuni și programe care să asigure, din punct de vedere legislativ, organizarea și funcționarea serviciilor de educație ca servicii integrate, pentru a deveni, treptat, servicii universale. În acest sens, *Regulamentul de organizare și funcționare a învățământului preșcolar*, deja redactat, va fi completat cu informații privind educația timpurie ante-preșcolară cuprinse în documentele ce vor fi elaborate, în anul 2022, în cadrul proiectului *Educație timpurie incluzivă și de calitate* (ETIC). Termenul estimat de aprobare a regulamentului este trim. IV/2022.

În cadrul proiectului ETIC au fost formați 223 de mentori pentru educație timpurie, 94 de experți în dezvoltare curriculară (instruiți de către cele trei universități partenere¹³⁰) și 2.283 de cadre didactice din învățământul preșcolar - nivelul educație timpurie. Din cei 223 de mentori formați, universitățile partenere au selectat câte 74 de mentori per universitate care s-au ocupat de formarea în cascadă a celor 2.283 de cadre didactice din învățământul preșcolar (câte 50/județ), care urmează să lucreze cu copii cu vârste între 2 și 3 ani cuprinși în grădinițe. Astfel, în intervalul 12 august 2019 - 15 martie 2022, au fost formate în total 2.600 de cadre didactice din învățământul preșcolar și ante-preșcolar. Proiectul a fost prelungit până la sfârșitul anului 2022, în vederea finalizării activității de formare fiind introdusă o nouă activitate intitulată *Extinderea competențelor obținute în cadrul programelor de formare cu abordări noi la nivel european - vizită de studiu în Reggio Emilia, Italia*. Activitatea vizează organizarea de către beneficiarul proiectului a unei runde de formare continuă specializată pentru cadrele didactice din învățământul antepreșcolar și formarea a 44 de cadre didactice din învățământul preuniversitar.¹³¹ Totodată, derularea activității *Campanie de conștientizare la nivel național privind noul cadru instituțional și curricular, cu deschidere către servicii de calitate pentru copiii ante-preșcolari, ca premisă a prevenirii părăsirii timpurii a școlii* a fost replanificată până la sfârșitul perioadei de implementare a proiectului, respectiv 11 decembrie 2022.

Prin proiectele din apelul *Dezvoltarea serviciilor de educație ante-preșcolară* (alocare bugetară de 168 mil. euro) vor fi finanțate proiecte destinate creșterii ratelor de participare la educație ante-preșcolară a copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 2 ani, prin înființarea unor grupe de creșă. Implementarea celor 36 proiecte selectate a început în luna ianuarie 2021 și se va finaliza în trim. IV/2023. Fiecare proiect vizează un grup minim de 52 de ante-preșcolari beneficiari, numărul total al copiilor ce vor fi sprijiniți fiind de 1.872. După o perioadă de suspendare (necesară pregătirii condițiilor pentru acreditare a creșelor), activitățile din cadrul proiectului au fost

¹³⁰ Universitatea din Pitești, Universitatea Aurel Vlaicu din Arad și Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava

¹³¹ 42 de cadre didactice care au parcurs modulele de formare din cadrul proiectului și două cadre didactice sunt persoane de decizie la nivelul MEI cu rol în elaborarea și implementarea politicilor în domeniul educației timpurii. Cele 42 de cadre didactice selectate vor deveni persoane-resursă pentru inspectoratele școlare județene/al municipiului București în procesul de coordonare metodologică a activității din creșe. Programul de formare a fost oferit de Centrul Loris Malaguzzi din Reggio Emilia, Italia, într-o singură etapă cuprinzând cinci zile de formare, în perioada 28 Martie - 1 Aprilie 2022.

reluete la începutul acestui an.

La 28 aprilie 2022, Guvernul a adoptat prin HG¹³² *Metodologia de organizare și funcționare a creșelor și a altor unități de educație timpurie antepreșcolară*, inițiată de MEd. Documentul stabilește modul de organizare și funcționare a unităților de educație timpurie antepreșcolară.

Creșterea calității învățământului și a nivelului de competențe, inclusiv digitale și verzi

Pandemia de COVID 19 a multiplicat oportunitățile de inovare și accelerare a transformării digitale a școlii și de dezvoltare a competențelor digitale ale cadrelor didactice și ale elevilor, pentru adaptarea la situația epidemiologică și asigurarea incluziunii educaționale, egalității de șanse și calității proceselor educaționale.

Închiderea școlilor și a activităților școlare *față în față* a condus la necesitatea stabilirii la nivelul fiecărei școli a modalităților adecvate de a continua cursurile, iar echipele manageriale au decis modalitățile de organizare a activităților de învățare la distanță și de comunicare cu elevii. Opțiunile principale au depins de factori precum: accesul la echipamente, existența unui spațiu online de învățare, echilibrul între activitățile sincron și cele asincron, existența unor resurse umane cu competențe IT etc. MEd a decis redeschiderea parțială a școlilor pentru al doilea semestru din anul școlar 2020-2021, în funcție de evoluția ratei de infectare la nivel local. Deoarece varianta de predare hibridă nu a dat rezultate pentru anul școlar 2021-2022, aceasta a fost eliminată complet din decizia luată de autorități. Pentru cei mai mulți elevi din România, anii școlari 2020-2021 și 2021-2022 au constituit o alternanță variabilă de cursuri cu prezență fizică și educație la distanță.

În scopul *creșterii calității învățământului preuniversitar*, pentru *configurarea completă, la nivelul MEd, a unui mecanism de culegere și procesare de date*, în cadrul *Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR)* a mai fost dezvoltat un modul privind Desegregarea școlară. În acest sens, au fost definite rolurile utilizatorilor implicați în colectarea datelor și **monitorizarea segregării școlare**. De asemenea, pentru colectarea informațiilor necesare indicatorilor din procesul de monitorizare a segregării școlare, au fost definite fișe de colectare a informațiilor pentru fiecare entitate implicată.

Pentru îmbunătățirea instrumentelor de management al calității, a fost aprobată *Metodologia de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație*¹³³. De asemenea, au fost aprobate standardele actualizate de autorizare, acreditare și evaluare externă periodică în învățământul preuniversitar¹³⁴. Conform noii legislații, evaluarea internă și externă a calității educației este axată pe factori cheie care îmbunătățesc participarea școlară, rezultatele învățării și starea de bine a copilului/tânărului, precum și capacitatea cadrelor didactice, a managerilor școlari și a comunității privind factorii menționați anterior, dar și pe comunicarea și cooperarea cu toate părțile interesate, echitatea ofertei de educație, eliminarea discriminării, a segregării școlare și a hărțuirii (bullying-ului) și promovarea incluziunii și a interculturalității. Astfel, în baza noii metodologii, în anul 2021 au fost evaluate un număr de 73 organizații furnizoare de educație, iar în anul 2022, până în prezent, 408 furnizori de educație au depus cereri de evaluare externă. Ca urmare a pandemiei de COVID-19, în anul 2021 ARACIP și-a propus reluarea demersurilor (suspendate temporar) pentru încheierea unui nou contract de servicii în vederea desfășurării activităților de evaluare externă periodică începând cu trim. II/2021, pentru un număr de 176 de unități de învățământ preuniversitar de stat, care intră sub incidența art. 40 din OUG nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației și care nu au fost evaluate periodic. Totodată, în anul 2022, s-a hotărât reorganizarea ARACIP, în organul colectiv de conducere al instituției fiind cooptați, pe lângă 6 experți ai agenției, reprezentanți ai MEd, ai învățământului privat și ai învățământului militar, precum și un reprezentant al ARACIS.

¹³² HG a fost emisă în baza Legii nr. 17/2022 de aprobare a Ordonanței de urgență nr. 100/2021, potrivit căreia, începând cu anul școlar 2021 - 2022, creșele au fost incluse în sistemul de educație.

¹³³ HG nr. 993/2020

¹³⁴ HG nr. 994/2020; Noua metodologie de evaluare externă a intrat în vigoare începând cu 10 decembrie 2020.

De asemenea, la ședințele Consiliului ARACIP iau parte, în calitate de observatori, reprezentanți ai organizațiilor sindicale, federației părinților și ai Consiliului Elevilor. Impactul estimat asupra evaluării calității în învățământul preuniversitar se va materializa prin:

- îmbunătățirea modului de organizare al vizitei de evaluare cu scopul măsurării calității procesului didactic;
- asigurarea transparenței prin implicarea tuturor actorilor implicați;
- creșterea capacității instituționale a ARACIP cu efecte pozitive în furnizarea de servicii educaționale de o calitate mai bună;
- o mai bună structurare a atribuțiilor angajaților pentru a răspunde nevoilor instituționale.

În perioada imediat următoare, ARACIP intenționează modificarea structurii vizitei de evaluare externă, printr-o componentă online (de consultare a documentelor) și o vizită la fața locului. În acest sens, ARACIP vizează dezvoltarea competențelor digitale ale evaluatorilor externi și aparatului intern, precum și de o redefinire a infrastructurii digitale prin creșterea capacității de stocare a datelor și securității accesului la platforma de evaluare¹³⁵.

Prin intervenția sistemică realizată prin proiectul *Profesionalizarea carierei didactice - PROF*, care se derulează în perioada martie 2021 - decembrie 2023, beneficiind de un buget de 28 mil. euro (135,73 mil. lei, din care asistență financiară nerambursabilă 120,15 mil. lei), MEd **regândește sistemul formării profesionale pentru cariera didactică**, intervenind atât la nivelul formării inițiale (prin stagiile practice), cât și la cel al formării continue (prin crearea de comunități de învățare și de rute flexibile de acces și de evoluție în carieră). Până în anul 2023, prin PROF, se are în vedere elaborarea *Cadrului instituțional național pentru cariera didactică preuniversitară*, prin înființarea instituției mentoratului carierei didactice - Centrul Național de Mentorat al Carierei Didactice (CNMCD). Acesta va fi structurat ca rețea și va cuprinde 100 de Baze de Practică Pedagogică, 11 Centre de Tutorat Didactic și patru Centre de Formare pentru Cariera Didactică. Au fost acreditate două programe naționale de formare continuă în domeniul mentoratului didactic și, până în prezent, au fost formate 1.520 de cadre, în timp ce 1.123 de cadre didactice sunt în curs de formare prin programul PROF-II, dintr-un total de 28.000 cadre didactice asumat până în 2023. În prezent, Corpul de formatori în domeniul mentoratului de carieră didactică, constituit la nivelul fiecărui județ/ al municipiului București este în curs de instruire, iar Corpul național de experți în domeniul mentoratului de carieră didactică este în curs de constituire, proces demarat prin formarea a 3.000 de cadre didactice.

Referitor la **dezvoltarea și integrarea sistemului informatic din educație și cercetare**, au continuat acțiunile de pregătire a interconectării bazelor de date pentru învățământul superior, prin intermediul proiectului *Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc*. Astfel, au fost realizate servicii web pentru transferul individual de date încărcate în Registrul Educațional Integrat (REI) în platforma *Studenti, Absolvenți și Piața Muncii* (SAPM), servicii web de verificare a calității de asigurat a studenților (CNAS) și au fost elaborate rapoarte specifice pentru suprapunerea datelor din SAPM cu datele din Registrul Matricol Unic (RMU)¹³⁶. De asemenea, a fost dezvoltat un modul în Platforma națională de colectare a datelor statistice pentru învățământul superior (ANS), dedicat raportării de către universități a datelor privind activitatea de cercetare, informații utilizate pentru implementarea metodologiei de finanțare. Modulul facilitează procesul de raportare prin verificarea și validarea primară în timp real a datelor, cât și prin centralizarea acestora la nivel național, urmând să fie adaptat și pentru viitoarea etapă de raportare a datelor privind activitatea de cercetare, planificată pentru anul 2023. Interconectarea bazelor de date este în curs de implementare, în prezent realizându-se corelarea nomenclatoarelor RMU/ ANS și verificarea datelor existente, urmând ca procesul să se finalizeze până la încheierea proiectului, în trim. II/2022.

Începând cu anul universitar 2022-2023, se urmărește **extinderea Registrului Matricol Unic al**

¹³⁵ Platforma ARACIP <https://calitate.aracip.eu> are drept scop informatizarea evaluării interne și a procesului de îmbunătățire a calității.

¹³⁶ Cu respectarea politicilor de confidențialitate și pseudonimizare din GDPR

Universităților din România (RMUR) și pentru învățământul postuniversitar, iar pentru asigurarea integrării sistemelor de raportare de la nivel național și asigurarea unei raportări unice, corecte și unitare, se va continua colaborarea dintre MEd și INS, prin realizarea transferului direct de date din RMUR și ANS către INS, astfel încât MEd să devină prin platformele sale¹³⁷, furnizor al INS de date statistice și primare privind sistemul de educație.

De asemenea, a fost aplicat, în premieră, Chestionarul Național Studentesc (CNS)¹³⁸, în urma unui parteneriat între UEFISCDI și MEd. Prin acest chestionar a fost măsurat gradul de satisfacție a studenților privind calitatea învățământului superior, studenții răspunzând și la o serie de întrebări cu privire la modul în care pandemia de COVID-19 a generat transformări în procesul educațional. Rezultatele parțiale reflectă faptul că instituțiile de învățământ superior au dezvoltat sau au extins utilizarea sistemelor informatice în procesul online, în paralel cu flexibilizarea programului individual al studenților, în special în cazul celor înmatriculați în cadrul studiilor universitare de masterat și doctorat. Rezultatele finale obținute în urma aplicării CNS vor fi publicate până la sfârșitul lunii mai 2022.

În vederea **îmbunătățirii nivelului competențelor cadrelor didactice**, prin proiectul *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți - CRED*, continuă abilitarea curriculară a cadrelor didactice în vederea asigurării unei abordări metodologice centrate pe competențe cheie. În perioada aprilie - decembrie 2021, prin CRED, au fost formați 10.624 de profesori. În total, până în prezent, prin CRED, au beneficiat de formare 47.664 de profesori. Din ianuarie 2022, 3.700 de profesori, din ciclurile primar și gimnazial, urmează cursurile de formare CRED. În anul 2022 va continua activitatea de formare până la atingerea indicatorului-țintă stabilit de proiect (55.000 de profesori). Un element de noutate îl constituie introducerea, în perioada mai 2022-martie 2023, a unui modul de formare a 6.000 de directori și directori adjuncți de unități de învățământ de masă și special, care vor fi formați în domeniul managementului curriculumului la nivelul unității de învățământ. Tot prin proiectul CRED, în februarie 2022, au fost adoptate prin ordin de ministru¹³⁹ două noi metodologii privind programul *A Doua Șansă* pentru ciclurile primar și gimnazial.

De asemenea, în cadrul proiectului CRED, se realizează activitatea de testare-pilot a strategiilor de adaptare curriculară în 25 școli defavorizate. Activitatea cuprinde aproximativ 180 de profesori care, prin formare profesională, sprijin metodologic și instrumente adaptate își dezvoltă competențele profesionale de lucru cu elevii aparținând grupurilor vulnerabile, în vederea sprijinirii participării acestora la o educație de calitate. În primăvara anului 2022 vor demara trei categorii de programe de formare continuă acreditate: *Managementul implementării eficiente a curriculumul național: MANAGER - CRED (9 programe de formare)*; *Resurse educaționale digitale: realizare, utilizare, evaluare (9 programe de formare)*; *Programul de formare a formatorilor pentru educație nonformală (un program de formare)*, acesta din urmă fiind programat să înceapă în iunie 2022.

În vederea dezvoltării **competențelor digitale și interculturale ale elevilor și cadrelor didactice**, va continua implementarea acțiunii eTwinning în România. Prin intermediul proiectelor eTwinning (aprox. 3.400 proiecte implementate anual în România), elevii pot fi implicați în experiențe de învățare interculturale, transdisciplinare cu o abordare centrată pe elev, care facilitează dezvoltarea competențelor specifice disciplinelor, dar și a competențelor interpersonale, digitale și interculturale. La nivel național, peste 36.000 de cadre didactice din învățământul preuniversitar au acces, prin intermediul platformei eTwinning și instrumentelor sale, la activități de dezvoltare profesională continuă online și față în față, naționale și

¹³⁷ Platformele RMUR și ANS pentru învățământ superior sunt administrate de UEFISCDI.

¹³⁸ Chestionarul Național Studentesc a fost dezvoltat de către UEFISCDI în parteneriat cu MEd în cadrul proiectului *Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc*, cofinanțat din FSE prin POCU. Mai multe detalii sunt disponibile la adresa: <https://chestionar-studenti.ro>. Instrumentul online a fost completat în perioada noiembrie 2020 - ianuarie 2021 de un număr de 24.280 respondenți, din 79 de instituții de învățământ superior din România.

¹³⁹ Ordinul nr. 3.062 din 25 ianuarie 2022 pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea Programului "A doua șansă" - învățământ primar și a Metodologiei privind organizarea Programului "A doua șansă" - învățământ secundar.

internaționale, cu accent pe proiectarea și implementarea activităților didactice interdisciplinare, pe bază de proiect, în contexte interculturale cu suport digital.

Creșterea nivelului de competențe ale elevilor și cadrelor didactice din domeniul IT se realizează inclusiv prin proiectul *Promovarea și susținerea excelenței în educație prin dezvoltarea competențelor în tehnologia informației* care a fost prelungit până la sfârșitul anului 2022, cu acordul părților, în vederea finalizării procesului de dotare a celor 60 de centre cu aparatură ce face obiectul achiziției publice. Proiectul, finanțat printr-un grant nerambursabil în valoare de 8,78 mil. lei, acordat de Guvernul Japoniei, urmărește asigurarea condițiilor optime de pregătire și dezvoltare a elevilor din clasele IX-XIII, de la profilul matematică-informatică, capabili de performanțe înalte. Proiectul este în curs de implementare.

Proiectul *Sistem informatic pentru managementul școlarității - SIMS*, în valoare de 39,38 mil. euro, urmărește dezvoltarea și implementarea unei platforme și metodologii naționale centralizate pentru colectarea, gestionarea și analiza informațiilor referitoare la rezultatele școlare și activitatea școlară zilnică din învățământul preuniversitar. Documentația tehnică a procesului este în procedură de actualizare, în parteneriat cu STS și ADR. Proiectul a fost prelungit până la finalul anului 2023, iar licitația publică va fi lansată în trim. II/2022.

Pentru *asigurarea unui învățământ superior deschis, de calitate, competitiv și adaptat pieței muncii*, a fost implementată *Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020*. Conform raportului de progrese, în anul 2020, aproximativ 82% dintre activitățile cuprinse în Planul de implementare a *Strategiei naționale pentru învățământ terțiar 2015-2020*, au fost realizate în pondere de peste 50%, 9% într-o pondere mai mică de 50%, iar celelalte 9% nu au fost inițiate. În ceea ce privește categoria acțiunilor în curs de finalizare, o parte dintre acestea sunt intervenții anuale, metodologice sau legislative (metodologii, hotărâri de guvern).

MEd implementează, în perioada 2015-2022, *Proiectul privind învățământul secundar (ROSE)*, ce are ca obiectiv reducerea abandonului în învățământul secundar superior și primul an al învățământului terțiar și creșterea ratei de promovare a examenului de Bacalaureat, având ca rezultate așteptate: reducerea ratei de abandon în clasele terminale din liceele sprijinite în proiect, reducerea procentului liceelor având rate de abandon peste 7%, creșterea ratei de absolvire și a ratei de promovare a examenului de bacalaureat în liceele sprijinite în proiect, creșterea ratei de retenție în primul an universitar în facultățile sprijinite în proiect. ROSE sprijină tranziția elevilor din sistemul de învățământ secundar superior către învățământul terțiar, utilizând o abordare descentralizată, bazată pe acordarea de granturi individuale liceelor. În cadrul ROSE, sunt în implementare 874 de granturi, care propun activități menite să conducă la realizarea obiectivelor menționate și care includ: activități remediale, de consiliere, îndrumare și orientare profesională, de *coaching*, dezvoltare personală și dezvoltare a abilităților socio-emoționale, precum și activități extracurriculare și de informare, cum ar fi vizite/excursii de documentare, stagii de pregătire, participări la competiții și formarea de rețele interșcolare. Se află, de asemenea, în implementare 393 de granturi pentru facultăți/ universități, care susțin activități concepute să vină în întâmpinarea nevoilor studenților aflați în pericol să abandoneze facultatea în primul an de studiu, prin activități remediale, de tutorat, consiliere profesională și orientare în carieră, servicii de îndrumare și sprijin, precum și prin înființarea și dotarea unor centre de învățare, care să contribuie la sprijinirea studenților aflați în astfel de situații de risc. De asemenea, sunt finanțate programe de vară de tip punte pentru elevii de liceu, în cadrul cărora aceștia pot participa la cursuri, seminarii, activități de consiliere, activități sportive sau social-culturale, în campusurile universitare. Astfel, în liceele beneficiare de granturi, rata medie de abandon școlar în anii terminali a scăzut de la valoarea de referință 6,5% la 1,97%, rata medie de absolvire a liceului a crescut de la 86,9% la 96,47%, iar rata de promovare a examenului de bacalaureat a crescut de la 49,6% la 62,31%. În facultățile sprijinite prin granturi, rata de retenție după primul an de studii a crescut de la 79,4% la 81,52%.

Pentru a sprijini creșterea calității activităților de predare-învățare în liceele beneficiare de granturi ROSE, pentru fiecare dintre acestea a fost alocat un mentor, care să sprijine echipa pedagogică în ameliorarea abordărilor și practicilor didactice, în special în ceea ce privește

centrarea pe elev, capacitatea de a adapta curriculumul la nevoile și abilitățile elevilor. De asemenea, au fost elaborate și puse la dispoziția tuturor celor interesați, pe site-ul proiectului ROSE, 5 ghiduri pedagogice pentru licee (pentru educația incluzivă, activități remediale și de tutorat, consiliere și orientare profesională, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, respectiv pentru dezvoltare personală și coaching), precum și 2 ghiduri destinate universităților (un ghid pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale și unul pentru dezvoltare personală și coaching).

Consolidarea învățământului profesional și tehnic, inclusiv a celui dual

În privința ***consolidării învățământului profesional și tehnic (IPT), mai ales a componentei de învățare la locul de muncă***, este continuată implementarea *Strategiei educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020..* Atingerea, în perioada următoare, a tuturor Țintelor strategice și operaționale asociate strategiei sus-menționate este vizată prin asigurarea complementarității surselor de finanțare internă a instituțiilor responsabile cu finanțări externe, realizarea de proiecte cu finanțare din fonduri europene și programe operaționale dedicate (POEO 2021-2027, PNRR etc.). De asemenea, Proiectul *România Educată* acordă o atenție deosebită dezvoltării învățământului profesional, inclusiv dual, centrat pe nevoile elevilor și pe cele ale pieței muncii.

Continuă aplicarea proiectului *ReCONNECT - Adaptare la Schimbare - Mecanism Integrat de Anticipare, Monitorizare, Evaluare a Pieței Muncii și Educației*, contractat prin POCU.

Evaluarea colegială în cadrul rețelelor parteneriale este o metodă de îmbunătățire a procesului de asigurare a calității în IPT și de diseminare de bune-practici. În perioada aprilie 2021 - august 2023 se derulează proiectul ERASMUS+ „EUROPEAN QUALITY ASSURANCE FRAMEWORK FOR VET NRP-RO 2021” (EQAVET-NRP-RO 2021), cu un buget total aprobat de 203.889 euro (din care 173.306 euro contribuția UE). Începând cu aprilie 2021, în cadrul proiectului, a fost elaborată o metodologie pentru evaluarea colegială în rețelele parteneriale, împreună cu instrumentele de lucru aferente, pornind de la modelul european de evaluare colegială. De asemenea, a fost elaborat un *Manual pentru autoevaluare și evaluare colegială*. În cadrul proiectului, este îmbunătățită și actualizată platforma de feedback privind satisfacția elevilor, prin adăugarea unei interfețe pentru utilizatori, cu posibilitatea de alegere a gradului de detaliere a rapoartelor pe domeniu/calificare/unitate școlară etc. și cu mai multe niveluri pentru acces la rezultatele chestionarelor. Platforma de feedback poate fi utilizată, începând cu luna aprilie 2022, atât în cadrul proiectului, cât și pentru alte rapoarte calitative.

În perioada februarie-martie 2022, s-a desfășurat programul de formare continuă cu tema „Autoevaluarea și evaluarea colegială” prin care au fost instruite 126 de cadre didactice din rețelele parteneriale ce vor fi incluse într-o bază de date la nivel național cu evaluatori pentru evaluarea colegială și care vor participa la pilotarea metodologiei în cadrul rețelelor parteneriale. În perioada martie 2022 - aprilie 2023 se derulează câte 2 evaluări colegiale în 2 unități școlare din fiecare dintre cele 10 rețele parteneriale, totalizând 20 de evaluări colegiale, urmând ca, în perioada aprilie-iunie 2022, să fie aplicate, analizate și raportate chestionarele de feedback privind satisfacția elevilor din rețelele parteneriale cu privire la furnizarea și evaluarea rezultatelor învățării. În *Săptămâna europeană a competențelor profesionale 2022* (16-20 mai) va fi organizată o sesiune națională de informare la care vor fi invitați factori de decizie în domeniul formării profesionale, cadre didactice și reprezentanți ai companiilor.

CNDIPT a participat la apelul de selecție realizat prin *Programul de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor* în România finanțat prin Mecanismul Financiar SEE 2014-2021 prin proiectul *Evaluarea unitară a rezultatelor învățării în vederea îmbunătățirii calității învățării la locul de muncă - EVRICA*, care a fost aprobat. Implementarea acestuia a demarat în iunie 2021, obiectivul său general fiind susținerea procesului de evaluare a rezultatelor învățării, în mod unitar și relevant pentru piața muncii. În cadrul proiectului se va realiza o bază de itemi accesibilă

la nivel național care conține itemi testați, realizați cu implicarea operatorilor economici.¹⁴⁰ Baza de itemi va fi accesibilă pe site-ul *Alege-ți drumul*¹⁴¹ începând cu anul școlar 2022-2023.

Formarea competențelor antreprenoriale prin firma de exercițiu, prin simularea proceselor interne desfășurate într-o firmă reală și a relațiilor sale cu alte firme și instituții, ca metodă interactivă de predare - învățare pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, respectiv ca o concepție modernă de integrare și de aplicare interdisciplinară a cunoștințelor reprezintă o componentă a curriculumului național pentru profilul servicii și a curriculumului în dezvoltare locală pentru celelalte profiluri. În anul școlar 2020-2021, pe platforma ROCT¹⁴², au fost autorizate 1.285 firme de exercițiu/întreprinderi simulate din care 381 firme noi, 357 firme continuate și 392 firme preluate, acestea au desfășurat activitatea curentă prevăzută în curriculum și activități extracurriculare. În anul școlar 2021-2022, procesul de evaluare pentru acordarea certificatului *Marca de Calitate* (instrument prin care se evaluează conformitatea activității desfășurate de o firmă de exercițiu în raport cu Standardele de calitate specifice firmei de exercițiu din IPT) se desfășoară conform Notei CNDIPT nr. 36/10.01.2021, aprobată de MEd.

Referitor la proiectele finanțate prin POCU, în cadrul apelului POCU/90 *Stagii de practică pentru elevi și studenți în sectorul agroalimentar, industrie și servicii*, cu o alocare de 47,9 mil. euro, care susțin programele de învățare la locul de muncă pentru studenți și elevii din învățământul gimnazial, liceal și post-liceal, inclusiv școli de maiștri, au fost finalizate 79 de proiecte, alte nouă fiind în implementare la data de 28 februarie 2022. Astfel, din cele 19.209 persoane vizate pentru sprijin prin aceste proiecte, până la data de 31 martie 2022 au fost susținute 21.938, iar din ținta de 11.092 de cursanți calificați, până la data de 31 martie 2022, 8.497 au dobândit o calificare în cadrul acestor proiecte.

În cadrul apelului POCU/711 - *Stagii de practică pentru elevi, regiunea ITI Delta Dunării*, cu o alocare de 5 mil. euro, au fost semnate contracte de finanțare pentru nouă proiecte.

Prin apelul POCU/633 - *Stagii de practică pentru elevi pentru regiunile mai puțin dezvoltate*, cu o alocare de 70 mil. euro, au fost semnate contracte de finanțare pentru 156 proiecte.

Pentru adaptarea pe termen lung a ofertei de școlarizare în IPT la nevoile pieței muncii, în scopul asigurării unei oferte de formare profesională prin IPT, relevantă în raport cu nevoile de calificări previzionate ale pieței muncii, CNDIPT susține dezvoltarea de noi calificări profesionale ca modalitate de creștere a atractivității învățământului profesional și tehnic.¹⁴³

În ceea ce privește **identificarea competențelor verzi**, conform analizei privind cererea și oferta de competențe verzi realizată de Comitetul Sectorial pentru Formare Profesională în Protecția Mediului, se recomandă ca toate standardele ocupaționale să cuprindă competențe generale verzi, alese în funcție de cerințele ocupației respective. În perioada 2020-2022, ANC a aprobat 111 standarde ocupaționale (SO) și a avizat trei standarde de pregătire profesională (Spp) (după cum urmează: 17 SO și un Spp în 2020, 78 SO și două Spp în 2021, 16 SO în 2022), din care 27 conțin inclusiv competențe verzi (ex: sortare deșeurilor, aplicarea normelor de protecția mediului, utilizarea echipamentelor de protecție a mediului, evaluarea factorilor de risc în legătură cu pilonul de mediu al dezvoltării durabile; evaluarea impactului de mediu; gestionarea implementării politicii guvernamentale în domeniul mediului; promovarea conștientizării problemelor legate de mediu etc).

¹⁴⁰ În perioada 11-12.04.2022, în cadrul proiectului, a fost organizat Atelierul de lucru cu tema *Analiza testării itemilor selectați în baza de date*, la care vor participa cadre didactice din IPT de masă și din IPT special, reprezentanți ai partenerilor sociali din domeniile de pregătire profesională cărora le este destinată date cu itemi de evaluare.

¹⁴¹ <https://www.alegetidrumul.ro/>

¹⁴² <http://www.roct.ro/>

¹⁴³ Astfel, pe baza nevoilor identificate la nivelul operatorilor economici și a nevoilor de competențe exprimate de aceștia, au fost dezvoltate trei noi calificări: *Lutier*, *Electrician auto* și *Operator montator subansamble*. Pentru aceasta, MEd a asigurat sprijin metodologic, acordat de către inspectorii specializați pe curriculum ai unităților de învățământ pentru elaborarea de standarde de pregătire profesională și curriculum.

Îmbunătățirea infrastructurii educaționale prin crearea de școli “verzi” și moderne

Prin Proiectul Reforma Educației Timpurii în România (P.R.E.T.), au fost finalizate și dotate cu mobilier 303 grădinițe, iar 91 grădinițe se află în faza de execuție¹⁴⁴. Totodată, în 2022, se preconizează recepționarea a aproximativ 40 de grădinițe.

Numărul total de obiective de investiții în infrastructura educațională finanțate prin PNDL I și II este de 3.371, din care 1.717 au fost recepționate.¹⁴⁵

Un alt proiect de investiții, *Platformă națională integrată - Wireless Campus*, în valoare totală de 36,67 mil. euro, este în faza de implementare. Din cauza unei tranzacții comerciale private, implementarea proiectului a stagnat, însă acest proces va fi reluat la începutul lunii aprilie. Până în prezent, a fost realizată infrastructura WiFi, care este operațională în aprox. 4.350 de școli din totalul celor 4.500 vizate prin proiect.

Proiectul *Platforma digitală cu resurse educaționale deschise (EDULIB) (Biblioteca Virtuală)*, în valoare totală de 41,71 mil. euro, este, la rândul său, în faza de implementare¹⁴⁶. În prezent, este în curs de desfășurare execuția contractului pentru realizarea platformei multifuncționale, a resurselor educaționale, precum și a infrastructurii hardware. Progresul fizic estimat la nivelul proiectului, la începutul lunii martie 2022, era de aprox. 50%.

La 15 decembrie 2021, a fost publicată în MO Legea nr. 299 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre România și BIRD, semnat la București, la 6 mai 2021, pentru implementarea Proiectului *Școli mai Sigure, Incluzive și Sustenabile în România*. Proiectul se derulează pe o perioadă de 6 ani, are o valoare de 100 mil. euro, iar un prim lot de 23 de școli aflate în situație de risc au fost selectate pentru finanțare.

În privința dezvoltării infrastructurii învățământului superior, sunt în derulare proiecte de construcție a 30 de cămine studentești, în 15 orașe centre universitare, dintre care 12 obiective sunt contractate și se află în diverse stadii de implementare, iar lucrările pentru 3 obiective sunt în faza de achiziție.

Modernizarea și adaptarea curriculumului școlar și universitar la cerințele pieței muncii

În anul școlar 2020-2021, s-a asigurat conformitatea parcurgerii tuturor etapelor de elaborare, avizare și aprobare a unui număr de 450 de programe școlare, atât pentru discipline obligatorii, parte a curriculumului de bază, cât și de tip curriculum aflat la decizia școlii - programe școlare pentru discipline opționale incluse în oferta națională. MEd a demarat elaborarea curriculumului pentru disciplinele/ domeniile de studiu obligatorii din învățământul preuniversitar și pentru calificările/ domeniile de pregătire profesională pentru care școlarizarea se realizează prin IPT. În acest sens, au fost elaborate resurse educaționale ce constituie colecția *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*, rezultând o colecție formată din 100 de ghiduri distincte pentru cadrele didactice și care au acoperit întreg spectrul de discipline și module de specialitate prevăzute în planurile-cadru de învățământ liceal/ profesional pentru clasa a IX-a¹⁴⁷. Colecția sus-menționată vine în completarea unei colecții de materiale-suport pentru anul școlar 2020-2021 care conțin elemente pentru recapitularea,

¹⁴⁴ În trim. II/2022 vor fi demarate proceduri de achiziții pentru atribuire de lucrări (rest de executat) pentru o grădiniță, lucrări la o altă grădiniță și relansare a procedurii de achiziții lucrări pentru alte patru grădinițe.

¹⁴⁵ Valoarea alocațiilor multianuale aprobate pentru unități de învățământ în cadrul PNDL este de 1,08 mld. lei din PNDL I și 3,53 mld. lei din PNDL II. Bugetul actual al Programului de îmbunătățire a condițiilor sanitare în școli este de 64,9 mil. lei.

¹⁴⁶ Procedura de achiziție publică derulată în cadrul proiectului a fost contestată de două ori: prima contestație a fost respinsă și la Curtea de Apel, iar cea de a doua a fost respinsă de CNSC și se află pe rolul Curții de Apel.

¹⁴⁷ Colecția de repere metodologice a fost realizată în perioada iulie-august 2021 și a fost încărcată pe site-ul ministerului, fiind disponibilă online la adresa: https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022.

remediarea, fixarea și evaluarea unor competențe care au fost/ar fi trebuit formate/ dezvoltate în anul școlar 2019-2020, reunite sub titlul *Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor în anul școlar 2019-2020*.¹⁴⁸

Prin proiectul CRED, sunt în curs de elaborare și publicare ghiduri metodologice pentru diferitele discipline de studiu din învățământul primar și gimnazial, până în prezent fiind finalizate 18 ghiduri¹⁴⁹. De asemenea, sunt în curs de elaborare resurse educaționale deschise (RED) și alte resurse relevante pentru sprijinirea aplicării la clasă a noilor programe școlare (7.200 RED vor fi finalizate până la 14 august 2022). Au fost elaborate 20 de programe școlare-model pentru discipline opționale integrate (inclusiv ADS), care urmează a fi aprobate prin OM.

În vederea evaluării impactului curriculumului, în perioada 2021-2022, România participă la studiul PISA 2022, programul internațional de evaluare a nivelului de alfabetizare al elevilor de 15 ani în domeniile matematicii, științelor și lecturii. Pentru prima dată în România, administrarea PISA este una computerizată (de tip CBA - *computer-based assessment*). Studiul se va derula în 295 de școli din România, cu participarea unui număr estimat de 7.800 elevi.

Creșterea calității învățământului superior și a corelării cu piața muncii reprezintă un obiectiv urmărit constant. Prin HG nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, MEd a dobândit atribuția de a urmări traseul profesional al absolventului de învățământ superior, prin accesarea unor informații din Registrul general de evidență a salariaților. Prin OM nr. 4504/2021¹⁵⁰, MEd a nominalizat UEFISCDI ca instituție responsabilă cu testarea pilot a sistemului de monitorizare a angajabilității absolvenților de învățământ superior. Astfel, în această calitate, UEFISCDI a semnat un protocol de colaborare cu Inspekția Muncii privind accesul la informațiile din registrul general de evidență a salariaților, în vederea realizării interoperării cu platformele MEd.

Pentru a operaționaliza atribuțiile MEd în ceea ce privește urmărirea traseului absolvenților de învățământ superior, UEFISCDI a aplicat *Chestionarul Național privind Angajabilitatea Absolvenților de Învățământ Superior (CNAAIS)*¹⁵¹. Rezultatele sunt în curs de prelucrare, primele informații cu privire la acestea urmând a fi publicate începând cu luna mai 2022. Principalul scop urmărit este de a crește gradul de conectivitate a sistemului universitar cu dinamica pieței forței de muncă, prin cercetarea traseului absolvenților. CNAAIS îndeplinește și o serie dintre angajamentele asumate de România prin *Recomandarea Consiliului privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților* (2017), printr-o serie de acțiuni precum: colectarea de date administrative, diseminarea de chestionare, respectiv corelarea datelor administrative cu informațiile oferite de către absolvenți prin completarea unui chestionar. Au fost implementate cea mai mare parte a recomandărilor propuse de COM în ceea ce privește urmărirea traseului profesional al absolvenților¹⁵².

Totodată, România participă activ în Inițiativa europeană cu privire la monitorizarea absolvenților de învățământ superior, confirmând participarea la studiul pilot Eurograduate. Acesta urmează a fi implementat începând cu luna octombrie 2022. Totodată, MEd a desemnat UEFISCDI, prin OM

¹⁴⁸ Disponibile online la adresa: www.educatiaccontinua.edu.ro

¹⁴⁹ 15 ghiduri metodologice de aplicare a noilor programe școlare la învățământul primar și gimnazial, un ghid privind managementul de curriculum pentru directori/inspectori școlari și două ghiduri privind Programul „A Doua Șansă”

¹⁵⁰ OM nr. 4504/2021 *privind nominalizarea Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării ca instituție responsabilă cu pilotarea sistemului de monitorizare a angajabilității absolvenților de învățământ superior*.

¹⁵¹ Chestionarul Național privind Angajabilitatea Absolvenților de Învățământ Superior a fost dezvoltat de către UEFISCDI în parteneriat cu MEd în cadrul proiectului *Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc*, cofinanțat din FSE prin POCU. Mai multe detalii sunt disponibile la adresa: <https://chestionar-absolventi.ro>. Instrumentul online a fost completat în perioada 17 noiembrie 2021 - 28 februarie 2022 de un număr de 7.303 respondenți, datele sunt în curs de prelucrare.

¹⁵² COM, *Mapping the state of graduate tracking policies and practices in the EU Member States and EEA countries. Final report*, Martie 2020;

nr. 5241/2021¹⁵³, și drept punct național de referință privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților și organism desemnat pentru realizarea sondajului pilot Eurograduate.

Proiectul *Îmbunătățirea politicilor publice în învățământul superior și creșterea calității reglementărilor prin actualizarea standardelor de calitate - QAFIN* (buget: 16,073 mil. lei) a fost finalizat, în octombrie 2021. Proiectul a avut drept scop realizarea și punerea în aplicare a politicilor publice bazate pe dovezi, respectiv corelarea planificării strategice cu bugetarea pe programe în domeniul finanțării instituțiilor de învățământ superior, prin creșterea calității reglementărilor cu privire la evaluarea calității în învățământul superior și la clasificarea și ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior, respectiv a programelor de studii, și prin îmbunătățirea capacității administrative a MEd și ARACIS, prin adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane, cu folosirea unor mecanisme transparente de consultări publice, care asigură participarea la decizie a cetățenilor, și aplicarea unor standarde de calitate europene. Rezultatele proiectului constau în diverse metodologii, ghiduri și alte documente care sunt disponibile online¹⁵⁴.

Începând cu luna decembrie 2020, MEd¹⁵⁵ implementează proiectul *Start în carieră prin master didactic*, finanțat din cadrul POCU 2014 - 2020. Proiectul are ca scop îmbunătățirea calității și eficienței învățământului terțiar prin diversificarea ofertelor educaționale în învățământul terțiar universitar, îmbunătățirea nivelului de competențe al personalului didactic din învățământul terțiar universitar în ceea ce privește conținutul educațional inovator și resursele de învățare moderne și flexibile, precum și prin stimularea accesului la învățământul superior. În cadrul acestui proiect au fost obținute următoarele rezultate: un prim proiect al profilului absolventului de master didactic; analize privind implementarea masterului didactic la nivel mondial; 14 oferte educaționale autorizate și implementate în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate participante la proiect; 393 studenți masteranzi care au finalizat un an și jumătate de studii; un proiect al Studiului de impact cu privire la implementarea programului de masterat didactic; o primă variantă de arhitectură a rețelei virtuale inovative destinate sprijinirii și îmbunătățirii programelor de master didactic; patru cereri de rambursare depuse.

Cu privire la finanțarea universitară continuă sprijinirea adaptării curriculumului la cerințele pieței muncii și prin alocarea *Fondului pentru Dezvoltare Instituțională* (conform OM nr. 3320/2021 și OM 5825/2021). În 2021, 44 de proiecte instituționale depuse de universități au fost implementate, suma totală finanțată de MEd pe această direcție fiind de 12,7 mil. lei. Pentru anul 2022, competiția s-a încheiat la sfârșitul lunii martie, fiind introdusă o direcție distinctă de finanțare - *D7-Piața Muncii* (care vizează corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii, consilierea și orientarea în carieră) urmând ca, până la sfârșitul anului, 46 de proiecte instituționale să fie implementate, beneficiind de o finanțare totală de 9,4 mil. lei.

În cadrul apelului *Bursa student antreprenor*, au fost contractate 22 proiecte, dintre care 15 proiecte s-au finalizat și șapte proiecte sunt în derulare. Prin aceste proiecte, până în prezent, 5.500 de elevi și studenți, precum și 669 de cadre didactice au fost certificate, 28 de oferte educaționale au fost validate/ autorizate/ implementate în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate iar 1.318 persoane (personal didactic) beneficiază de programe de formare/ schimb de bune practici etc. Pentru Apelul *Bursa student antreprenor*, suma avizată din cererile de rambursare este 104,79 mil. lei.

De asemenea, în cadrul apelului *Măsurile de optimizare a ofertelor de studii din învățământul superior în sprijinul angajabilității*, din cele 11 proiecte contractate, 10 proiecte au fost

¹⁵³ OM nr. 5241/2021 privind nominalizarea Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării ca Punct național de referință privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților și organism desemnat pentru realizarea sondajului pilot Eurograduate 2022.

¹⁵⁴ <https://www.aracis.ro/rezultatele-proiectului-qafin/>

¹⁵⁵ În parteneriat cu opt instituții de învățământ superior: Universitatea Politehnica din București, Universitatea din București, Academia de Studii Economice din București, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea Ovidius din Constanța, Universitatea din Craiova, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași, Universitatea de Vest din Timișoara și UEFISCDI.

finalizate, iar un proiect se află în faza de implementare. Prin intermediul acestor proiecte, 3.479 de elevi și studenți, precum și 770 de cadre didactice au fost certificate, 87 de oferte educaționale au fost validate/autorizate/implementate în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate iar 890 de persoane (personal didactic) beneficiază de programe de formare/schimb de bune practici etc.

Prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii și a abandonului universitar

Asigurarea accesului egal la educație și reducerea părăsirii timpurii a școlii rămân pe agenda intervențiilor prioritare, planificarea acestor intervenții fiind prevăzută și ca măsură de îndeplinire a condiției favorizante aplicabile educației și formării pentru accesul la fondurile europene în perioada de programare 2021-2027.

Proiectul *Mecanism de Avertizare Timpurie în Educație (MATE)* pentru prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, finanțat cu 0,4 mil. euro de COM (DG REFORM), a fost supus testării pilot, cu sprijinul Băncii Mondiale, prin activități educaționale în 11 unități de învățământ, pentru a fi continuat și valorificat la nivel național, prin Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS), aprobat prin HG nr. 1309/2021 și prevăzut la jalonul 462 din PNRR.

În vederea sprijinirii copiilor care intră într-un nou ciclu de învățământ, MEd a inițiat **proiectul Strategiei Naționale de Educație Parentală „Părinți educați, copii fericiți” 2022-2030**, lansat în dezbatere publică la 20 aprilie 2022, care urmează să fie aprobată prin HG în trim. III/2022. Direcțiile de acțiune ale strategiei vizează constituirea și asigurarea funcționalității unui sistem național intersectorial, integrat și coerent, de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale.

Consolidarea unei abordări incluzive prin sprijinirea elevilor și studenților din mediul rural, a grupurilor dezavantajate și a studenților non-tradiționali

În scopul asigurării incluziunii copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) și asigurării conformității sistemului de educație din România cu cerințele cadrului legal internațional privind drepturile persoanelor cu dizabilități, MEd a aprobat Procedura nr. 25.464/DGIP/11 februarie 2022 cu privire la **asigurarea condițiilor de egalizare a șanselor pentru elevii cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări de neuro-dezvoltare care susțin examenele naționale** (evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a și examenul național de bacalaureat) în anul 2022.

În scopul **reducerii și prevenirii abandonului școlar și promovării accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate**, sunt în curs de implementare proiectele din cadrul a două apeluri de proiecte competitive:

(1) POCU/74 *Școală pentru toți* - care promovează măsuri integrate de prevenire și reducere a abandonului școlar pentru școlarii tineri și adulți, de sprijin pentru personalul din învățământ, inclusiv prin programe de tipul *A doua Șansă* și *Școala după școală*. Până în prezent, au fost contractate 127 de proiecte, dintre care 44 se află în implementare și 100 proiecte au fost finalizate. Până la 31 martie 2022, 25.010 de copii, 141.689 de elevi și 10.648 de tineri/adulți au beneficiat de sprijin pentru participarea la programe de educație. De asemenea, 3.753 de copii/tineri/adulți au finalizat programe de tip *A doua șansă*, ca urmare a sprijinului primit și 295 de copii/tineri/adulți au obținut o calificare la finalizarea acestor programe.

(2) POCU/73 *Profesori motivați în școli defavorizate*, apel dedicat școlilor cu cel mai ridicat grad de defavorizare, care au mulți copii aflați în risc de abandon școlar și nu reușesc să atragă sau să mențină în școală profesori calificați. Până în prezent, au fost contractate 27 de proiecte, dintre care 26 au fost finalizate, iar un proiect se află în implementare. Până la 31 martie 2022, la nivelul POCU, 44.938 de cadre didactice și profesori de sprijin au beneficiat de programe de formare/schimb de bune practici, iar 37.285 dintre aceștia și-au îmbunătățit nivelul de competențe/au

fost certificați.

La 28 aprilie 2022 Guvernul a adoptat HG nr. 560/2022 pentru aprobarea **Strategiei de Incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027**. Obiectivul general al strategiei constituie creșterea calității vieții cetățenilor români aparținând minorității rome, fundamentată pe cetățenie activă, incluziune socioeconomică și valorizarea patrimoniului cultural rom. Elementele de noutate ale strategiei constau în două noi obiectivele sectoriale suplimentare axate pe combaterea rasismului împotriva romilor și elementele specifice promovării culturii, tradiției și identității rome și reconcilierea cu trecutul¹⁵⁶. În privința *educației*, principalele domenii de acțiune ale strategiei vizează: reducerea abandonului școlar în rândul elevilor de etnie romă; creșterea gradului de cuprindere a copiilor de etnie romă în sistemul educațional formal; asigurarea calității actului educațional în unitățile de învățământ (preșcolar și școlar) cu elevi preponderent romi, cu accent pe școlile segregate rezidențial și pe școlile din comunitățile izolate; promovarea interculturalității și crearea unui mediu școlar incluziv; păstrarea identității culturale și construcția stimei de sine în rândul elevilor de etnie romă.

Cu referire la accesul elevilor romi la liceu, în anul școlar 2021-2022, a fost organizată admiterea candidaților pe locuri speciale pentru romi în învățământul liceal și învățământul profesional/dual de stat. Numărul total de locuri ocupate de elevii de etnie romă a fost de 2.090, din care 1.762 în învățământ liceal și 328 în învățământul profesional, inclusiv dual.

Proiectul POCU/982/6/20/152864 „*Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România*”, cu o valoare de 44,48 mil. lei are ca scop prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii pentru elevi din învățământul preuniversitar obligatoriu, aparținând minorităților naționale din România, prin asigurarea accesului la un învățământ de calitate, prin formarea/dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română, pe baza unor resurse de învățare moderne/attractive și a asigurării formării continue unitare și specifice a personalului didactic.

Prin Instrumentul de Sprijin Tehnic se implementează proiectul *Consolidarea managementului sistemului de învățământ românesc, prin dezvoltarea și implementarea unui model eficient de guvernare locală și regională în sistemul de învățământ preuniversitar și sporirea echității sistemului de învățământ din România*, finanțat de DG REFORM. Sprijinul tehnic solicitat este complementar cu cel acordat prin PNRR, prin care va fi implementat PNRAS.

Pentru continuarea inițiativelor de tipul *A doua șansă*, sunt în curs de implementare proiectele din cadrul apelului competitiv intitulat *Măsuri de A doua șansă* (665 și 666), care finanțează acțiuni ce urmăresc asigurarea unei oferte adecvate de programe educaționale de tipul *A doua șansă*; în cadrul apelului (cu o alocare totală de 163,45 mil. euro) au fost contractate 36 de proiecte, din cele 47 de aplicații depuse. Acestea urmează să fie implementate până la finalul trim. IV/2023.

În cadrul apelurilor competitive care vizează *Măsuri de educație de tip A doua șansă pentru NEETs*, au fost finanțate măsuri de susținere a tinerilor NEETs care nu și-au finalizat educația obligatorie, în vederea reintrării lor în sistemul de educație și formare. Au fost semnate contracte de finanțare pentru 44 de proiecte în valoare de 42,5 mil. euro.

În cadrul POCU 2014-2020, a fost lansat apelul competitiv POCU/784 *Program pilot de stimulare a participării la educație a copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate*, în cadrul căruia au fost semnate pentru finanțare 66 de proiecte în valoare cumulată de 58,65 mil. euro. Proiectele vizează în special furnizarea unui pachet integrat de servicii destinat preșcolarilor și elevilor din ciclul primar (6-10 ani), gimnazial (11-14 ani) și secundar superior (14-16 ani) în vederea stimulării participării la educație și prevenirii fenomenului de părăsire timpurie a școlii (incluzând servicii de suport educațional, servicii psiho-sociale de sprijin și servicii de educație parentală și de

¹⁵⁶ Inclusiv evidențierea în sistemul de educație și la nivelul dezbaterii publice a perioadelor istorice nefaste pentru romi: Sclavia, Holocaustul, ori procesul de asimilare forțată din perioada regimului comunist

consiliere socială).

În privința **consolidării pachetului social pentru educație**, vizând elevii din grupurile cu riscuri particulare, MEd continuă să deruleze programe sociale naționale anuale:

- **Programul național de protecție socială *Bani de liceu***, prin care este acordat un sprijin financiar elevilor din învățământul liceal în vederea continuării/ finalizării studiilor. În urma adoptării HG nr. 712/2018, începând cu anul școlar 2018-2019, **fiecare elev beneficiar primește suma de 250 lei/ lunar** pe toata durata cursurilor, în situația respectării tuturor condițiilor legale prevăzute. Pe lângă indexarea acestei sume (de la 180 lei/lună), **a fost majorată și valoarea plafonului maxim de acordare a bursei de la 150 lei la 500 lei/ membru de familie**. În anul școlar 2021-2022, numărul beneficiarilor este de 22.853 de elevi;
- **Programul *Euro 200*** este un program național care vine în sprijinul elevilor și studenților cu posibilități financiare reduse în vederea achiziționării de calculatoare. În anul 2021, numărul de elevi și studenți beneficiari a fost de 2.150;
- **Programul *Masă caldă*** a fost introdus inițial în 2016 ca program-pilot și a inclus, în primă fază, 50 de unități școlare. Scopul principal al programului este reducerea ratei de abandon școlar. În februarie 2022, Guvernul României a aprobat prin HG nr. 185/2022 alocarea a 66,8 mil. lei, din fondul de rezervă pentru finanțarea Programului-pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolari și elevii din 150 de unități de învățământ preuniversitar de stat, pentru semestrul al II-lea al anului școlar 2021-2022;
- **Programul *Bursa profesională*** este un program social național care se adresează tuturor elevilor care frecventează învățământul profesional și constă într-un sprijin financiar lunar de care beneficiază și copiii cetățenilor străini beneficiari ai unei forme de protecție în România sau ai cetățenilor străini cu drept de ședere/rezidență pe teritoriul României, care frecventează învățământul profesional. În anul școlar 2021-2022, un număr de 99.342 elevi beneficiază de burse profesionale prin acest program;
- **Bursele de ajutor social au fost finanțate, până în anul 2020 inclusiv, doar de la bugetele locale** ale unităților administrativ-teritoriale. Pentru anul școlar 2020-2021, Guvernul României a stabilit, prin HG nr. 1064/2020, un quantum minim al burselor de performanță, de merit, de studiu și de ajutor social de 100 lei, care va fi asigurat de la bugetul de stat, din cote defalcate din TVA. În anul 2021, Guvernul României a stabilit, prin HG nr. 1094/2021, un nou quantum al burselor care vor fi acordate elevilor în anul școlar 2021-2022, diferențiat, pentru prima dată, în funcție de categoria de burse, după cum urmează: 500 de lei pentru bursa de performanță, 200 lei pentru bursele de merit și cele de ajutor social și 150 de lei pentru bursele de studiu.
- **Programul *pentru școli al României*** prevede acordarea gratuită pentru preșcolari din grădinițele cu program normal de 4 ore de stat autorizate/ acreditate și particulare acreditate dar și pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și particular de fructe și legume proaspete, lapte și produse lactate și de produse de panificație în limita unei valori zilnice/preșcolar/elev, precum și finanțarea unor măsuri educative care însoțesc distribuția fructelor, legumelor, laptelui și produselor lactate. Pentru anul școlar 2021-2022, suma alocată este de 501,553 mil. lei. Numărul total de preșcolari și elevi din ciclul primar și gimnazial, beneficiari ai programului, este de 1.903.851.
- **Transportul elevilor** este vizat prin acțiuni de asigurare a *mobilității elevilor și decontării transportului* acestora. În anul 2021, a fost aprobată OUG nr. 50 din 16 iunie 2021 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, care reglementează decontarea cheltuielilor de transport ale elevilor. Astfel, elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu li se decontează cheltuielile de transport între localitatea de domiciliu și localitatea unde sunt școlarizați, pe durata cursurilor școlare, din bugetul MEd, prin unitățile de învățământ unde sunt școlarizați, în limita a 50 km. De asemenea, elevilor care locuiesc la internat sau în gazdă li se asigură decontarea sumei ce reprezintă contravaloarea a opt

calatorii dus-întors pe semestru, din bugetul MEd, prin intermediul școlilor. Elevii vor putea solicita acordarea sumei în avans, cu decontare în luna următoare

- **Rechizitele școlare** sunt asigurate elevilor pentru stimularea prezenței la școală. La începutul fiecărui an școlar sunt distribuite pachete cu rechizite școlare specifice fiecărei clase prin Programul *rechizite școlare*. Numărul de beneficiari, în anul școlar 2021-2022, este de 258.356 elevi.
- **Acordarea de sprijin educațional pe bază de tichete sociale pe suport electronic** este asigurată prin OUG nr. 133/2020 prin care preșcolarii și elevii din ciclul primar și gimnazial care provin din familii cu venituri modeste beneficiază de tichete sociale pentru sprijin educațional în valoare de 500 lei fiecare. Cererea de finanțare aferentă derulării acestui program social a fost aprobată, bugetul proiectului fiind suplimentat de la 130 mil. la 216,26 mil. lei, astfel încât de această facilitate să beneficieze cât mai mulți copii. Tichetele sociale în format electronic oferă beneficiarilor posibilitatea alegerii rechizitelor școlare pentru copiii care frecventează o unitate de învățământ de stat - grădiniță sau școală generală - programul urmând să fie implementat pe parcursul a doi ani școlari. Numărul total de beneficiari pentru care au fost emise carduri este de 245.018 (copii/elevi) din 10.115 unități de învățământ, livrate până la mijlocul lunii aprilie 2022.

De asemenea, Guvernul României va implementa pachetul ***Sprijin pentru România***, care cuprinde inclusiv măsuri pentru susținerea elevilor care beneficiază de burse sociale, prin acordarea de vouchere în valoare de 30 de euro lunar pentru cumpărarea de alimente, rechizite și haine, precum și garantarea unor credite studenților, prin *Programul Național Student Invest*, pentru acoperirea unor cheltuieli precum taxe de studii, publicarea unor cărți sau a studiilor de specialitate, plata locurilor de cazare în căminele studentești.

Prin OM nr. 3300/2021, au fost aprobate normele metodologice de aplicare a Programului național pilot de tip *Școală după școală* pentru elevii până la clasa a VIII-a, inclusiv. Organizarea activităților de educație remedială, materializate în activități de învățare, vizează îmbunătățirea achizițiilor elevilor care contribuie, cu prioritate, la formarea competențelor de literație și a competențelor STEM, incluzând și activități pentru formarea comportamentelor specifice competenței „A învață să înveți”. Astfel, programul național pilot de tip POCU/933 *Școala după școală*, cu o alocare de 30 mil. euro, a fost lansat la 25 martie 2021, printr-un apel de proiecte tip non-competitiv finanțate prin POCU 2014-2020. La activitățile remediale, care s-au derulat în perioada martie - august 2021, în 2.354 de școli cu nivel de învățământ primar și gimnazial, au participat peste 170.000 de elevi, din care peste 120.000 din mediul rural, peste 20.000 de elevi romi și peste 2.000 de elevi cu dizabilități.

În scopul *stimulării absolvenților de învățământ secundar superior pentru continuarea studiilor în învățământul terțiar* (învățământ superior sau alte forme de învățământ postliceal), continuă implementarea schemei de granturi pentru licee în cadrul *Proiectului privind învățământul secundar* - ROSE. Având în vedere suspendarea repetată a cursurilor față-în-față și încetinirea activităților din granturi, din cauza pandemiei, 177 dintre cele 255 licee beneficiare de granturi în runda I, începută în 2017, au încheiat acte adiționale pentru prelungirea perioadei de implementare. În contextul pandemiei, în cadrul proiectului ROSE, au fost achiziționate echipamente electronice (59.072 laptopuri, 4.346 table interactive, 5.746 camere pentru videoconferință), pentru un număr de 1.093 de licee, care să ajute la combaterea efectelor pandemiei, permițând învățarea prin intermediul tehnologiei și internetului. Laptopurile achiziționate au sprijinit elevii dezavantajați, evitând astfel adâncirea inechităților cauzate de accesul inegal la resurse, precum și posibilul abandon. Tot în cadrul proiectului ROSE, au fost implementate 105 granturi în cadrul Schemei de granturi pentru universități *Programe de vară*, reprezentând numărul maxim posibil de granturi de acest tip. În anul universitar 2020-2021, 3.794 de elevi au beneficiat de programele de vară.

În vederea *sprijinirii studenților din mediul rural, a grupurilor dezavantajate și a studenților non-tradiționali pentru participarea în învățământul terțiar*, MEd continuă implementarea

programelor sociale: locuri speciale pentru absolvenții din mediul rural, acordarea de burse, subvenții pentru cazare și masă, decontarea parțială a transportului.

Pentru anul universitar 2021-2022, au fost alocate cifre de școlarizare distincte dedicate pentru absolvenții liceelor situate în mediul rural (2.000 locuri, din care au fost ocupate 1.170 locuri), pentru domeniile prioritare de dezvoltare a României (5.000 locuri - licență, 4.500 - master, 300 - doctorat), precum și pentru 400 de locuri pentru formarea inițială a viitoarelor cadre didactice (master didactic). Pentru cetățeni români aparținând minorității rome au fost alocate locuri speciale pentru studii universitare de licență (327 locuri), master (81 locuri) și doctorat (10 locuri). Conform datelor din luna octombrie 2021, în instituțiile de învățământ superior de stat sunt înmatriculați pe locuri speciale (toți anii de studii) la studii universitare de licență 4.730 de studenți, din care 3.923 studenți care au absolvit licee din mediul rural și 807 studenți de etnie romă. La studii universitare de master sunt înmatriculați pe locuri speciale (toți anii de studii) 109 studenți de etnie romă, iar la studii de doctorat sunt înmatriculați pe locuri speciale (toți anii de studii) 23 de studenți de etnie romă.

UEFISCDI a publicat, în anul 2021, o analiză a tranziției elevilor din mediul preuniversitar în învățământul superior, iar la începutul anului 2022, un raport sistemic privind învățământul post-secundar, ambele¹⁵⁷ fiind relevante atât prin datele pe care le analizează, cât și prin propunerile de politici pentru subiectul accesului la învățământul superior pentru grupurile dezavantajate și studenții non-tradiționali. Totodată, în anul 2022, UEFISCDI va publica **un cadru de politică publică privind accesul, progresul și absolvirea studiilor care va conține recomandări de îmbunătățire a mecanismelor politice și de reglementare în domeniu**, vizând în special studenții din categorii dezavantajate. De asemenea, va fi publicată o analiză privind impactul unui sistem de admitere centralizat în învățământul superior.

În proiectul de HG privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2022-2023, lansat în consultare publică în luna martie 2022, MEd regândește sistemul formării profesionale pentru cariera didactică, prin restructurarea sistemului de acces/admitere la programele de formare inițială pentru cariera didactică și propune alocarea, din cifra totală pentru studii universitare de licență, de locuri distincte pentru cariera didactică în învățământul preuniversitar (2.000 locuri).

Prin *Fondul de Dezvoltare Instituțională* (FDI) atât în anul 2021, cât și în anul 2022, universitățile sunt stimulate pentru a lua măsuri în vederea creșterii accesului la învățământul superior al persoanelor provenite din medii dezavantajate socio-economic și prin finanțarea suplimentară (ca urmare a aplicării indicatorului de calitate IC4.1 - Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale). Astfel, din suma totală destinată Finanțării Suplimentare pentru repartizarea finală în anul 2021, 5% (62,033 mil. lei) a fost alocată în funcție de rezultatele indicatorului de calitate 4.1 care vizează integrarea persoanelor provenite din medii dezavantajate socio-economic, iar din suma totală destinată Finanțării Suplimentare pentru repartizarea preliminară în anul 2022, 5% (58,433 mil. lei) a fost alocată în funcție de rezultatele aceluiași indicator.

În 2021, inițiativele instituționale privind internaționalizarea învățământului superior prin susținerea promovării ofertei educaționale a universităților din România au constatat în dezvoltarea unei versiuni îmbunătățite a platformei *Study in Romania* - SiR, cu un design mai atractiv și prietenos pentru aplicațiile mobile (*mobile friendly*), dar și cu funcționalități suplimentare. În plus, au fost dezvoltate module suplimentare conectate la platformă - modulul de aplicare online pentru bursele oferite de statul român prin intermediul MAE. Aceasta inițiativă comună a celor două instituții, elaborată în ultimele luni ale anului 2021, a fost utilizată în perioada 20 decembrie 2021 - 15 martie 2022, rezultatul constând într-o creștere exponențială a numărului de aplicații depuse de studenții din state non-UE (peste 45.000), ceea ce constituie o componentă importantă de promovare a sistemului de învățământ superior românesc în afara granițelor. În plus, în prezent este în curs de realizare aplicația mobilă *StudyinRomania*, prima inițiativă de acest gen la nivel

¹⁵⁷ <https://uefiscdi.gov.ro/publicatii-1>

național, care va fi destinată atât studenților potențiali, cât și celor care deja sunt înscriși la universități din România, prin oferirea de facilități specifice aplicațiilor de acest tip.

Nu în ultimul rând, din perspectiva documentelor-suport, în anul 2022 vor fi realizate un nou raport anual privind monitorizarea gradului de internaționalizare a învățământului superior românesc, dezvoltat pe baza unei metodologii și a seriilor de date din platforma ANS, precum și un document cu concluzii și recomandări pentru îmbunătățirea eforturilor universităților prin prisma internaționalizării învățământului superior.

De asemenea, în anii 2021 și 2022, universitățile sunt susținute financiar pentru a implementa măsuri în vederea creșterii gradului de internaționalizare a învățământului superior, atât prin finanțarea, prin FDI, a proiectelor instituționale de dezvoltare a capacității universităților pe componenta de internaționalizare, cât și prin finanțarea suplimentară.

Crearea și dezvoltarea unui cadru de învățare pe tot parcursul vieții deschis și accesibil

În scopul creării și dezvoltării unui cadru de învățare pe tot parcursul vieții deschis și accesibil, a fost implementată *Strategia de învățare pe tot parcursul vieții*¹⁵⁸.

România și-a stabilit ca țintă atingerea unui procent de 10% al participării adulților la învățarea pe tot parcursul vieții până în 2020, dar participarea adulților (25-64 de ani) la învățare pe tot parcursul vieții a rămas și în 2020 la un nivel extrem de scăzut (1,0%), față de o rată de participare de 1,3% în 2019, deși în foarte ușoară creștere față de 0,9% în 2018. Perspectivele privind implementarea prevederilor strategice referitoare la învățarea pe tot parcursul vieții vor fi susținute de proiectul prezidențial *România Educată* printr-o serie de măsuri.

De asemenea, MEd continuă, în sfera competențelor sale în domeniu, eforturile de a crește participarea la învățarea pe tot parcursul vieții. Astfel, în perioada 2020-2023, MEd implementează, în calitate de beneficiar, în parteneriat cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNPSA), proiectul *Noi instrumente pentru strategia națională privind educația continuă a adulților din România - Edu-C-Ad*, cofinanțat din FSE prin POCA. Prin acest proiect, în anul 2021, a fost realizat un studiu complex a cadrului de reglementare la nivel național și european și a politicilor publice care reglementează în acest moment educația continuă a adulților și a fost realizată diagnoza organizațională a competențelor și abilităților cognitive cheie ale adulților din România și a nevoilor lor de educație continuă. Prioritățile pentru 2022 vizează derularea procesului de colectare a datelor pentru studiul-pilot pe 2.000 de persoane pentru calibrarea instrumentului de cercetare și a cadrului de eșantionare în acord cu standardele internaționale și ajustarea instrumentelor de cercetare în urma rezultatelor studiului pilot (termen: trim. IV/2022) și realizarea achizițiilor prevăzute în proiect (termen: trim. II/2022).

În cadrul proiectului POCA *Creșterea capacității administrative a ANC și MMSS prin sistematizare și simplificare legislativă în domeniul calificărilor*, cu o perioadă de derulare de doi ani, au demarat în martie 2020 două activități importante privind continuarea implementării mecanismului de recunoaștere, validare și certificare a învățării anterioare, respectiv: (1) crearea de instrumente de evaluare unice pentru un număr de 30 de ocupații și (2) crearea unei aplicații IT, care să includă, pe de o parte, baza națională de instrumente de evaluare și, pe de altă parte, să permită evaluarea teoretică în sistem on-line a candidaților.

A fost adoptată Legea nr. 307 din 22 decembrie 2021 privind aprobarea *OUG nr. 96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății*. Totodată, a fost aprobat *Ordinul comun al ministrului educației și al ministrului muncii și solidarității sociale nr. 3.001/39/2022 privind aprobarea Metodologiei de alocare a nivelurilor de calificare pentru calificările de nivel 1-5 din Cadrul național al calificărilor*, publicat în MO nr. 86 din 28 ianuarie 2022, care are în vedere *Recomandarea*

¹⁵⁸ Costul total al implementării strategiei este estimat la aprox. 1,35 mld. euro.

Consiliului din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții și reglementează cadrul legal pentru alocarea și descrierea nivelurilor de calificare pentru calificările de nivel 1-5 din CNC.

De asemenea, a fost emis OM nr. 4.492 din 29 iulie 2021 privind aprobarea Metodologiei pentru recunoașterea calificărilor profesionale dobândite în sistem formal, nonformal și informal la furnizori de formare profesională autorizați/centre de evaluare a competențelor autorizate și/sau alte autorități competente din statele membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European, Confederația Elvețiană, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Statele Unite ale Americii și Republica Moldova, publicat în MO nr. 820 din 26 august 2021, care se aplică acelor calificări dobândite în sistem formal, nonformal și informal care sunt obținute în afara sistemului național de învățământ¹⁵⁹. ANC continuă demersurile de aliniere la practicile europene, fiind în curs de implementare și/sau în fază de elaborare următoarele acțiuni:

- În anul 2021 a fost elaborat *Ghidul metodologic pentru scrierea programelor de studii, aferente învățământului superior*, pe bază de rezultate ale învățării - pentru aplicarea și operaționalizarea *Convenției globale pentru recunoașterea calificărilor din învățământul superior* adoptată la Paris la 25 noiembrie 2019 (*Decretul Președintelui României nr. 175/2021 privind supunerea spre adoptare Parlamentului a acceptării Convenției globale pentru recunoașterea calificărilor din învățământul superior, adoptată la Paris la 25 noiembrie 2019 - MO nr. 250 din 12 martie 2021*), având ca rezultate asociate la 31 martie 2022 un număr de șase programe de studii model, elaborate pe baza acestuia;
- La 31 martie 2022, operaționalizarea *Ghidului metodologic pentru elaborarea instrumentelor de evaluare a competențelor profesionale pe bază de rezultate ale învățării* (specific domeniului *evaluare de competențe profesionale obținute pe cale nonformală/informală*), finalizat în ianuarie 2021, are asociate următoare rezultate:
 - pentru opt ocupații (din totalul asumat de 30 ocupații) cu nivel de calificare asociat 1CNC, 2CNC și 3CNC, au fost elaborate și validate instrumente de evaluare a competențelor profesionale, pe bază de rezultate ale învățării;
 - au fost demarate procedurile specifice pentru continuarea elaborării de instrumente de evaluare a competențelor profesionale, pe bază de rezultate ale învățării, pentru un lot de 13 ocupații (nivel de calificare asociat 1-3 CNC), proceduri aflate în curs de implementare;Instrumentele de evaluare a competențelor profesionale pe bază de rezultate ale învățării urmăresc, pe de o parte, standardizarea la nivel național a proceselor de evaluare și certificare a competențelor profesionale obținute pe cale nonformală/ informală, pe de altă parte, sunt aliniate tendințelor și practicilor europene și, totodată, pregătesc implementarea acțiunilor viitoare ale ANC de creștere a nivelului de digitalizare în acest segment.
- A fost emis OM nr. 3.888 din 9 iunie 2021 pentru aprobarea *Metodologiei privind criteriile și procedurile de evaluare și certificare a evaluatorilor de competențe profesionale, a evaluatorilor de evaluatori și a evaluatorilor externi*; astfel, a fost creat un cadru coerent, orientat spre calitate și relevanță, conturându-se o abordare bidimensională a procesului de certificare a evaluatorilor de competențe profesionale ce pot fi utilizați de centrele de evaluare a competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale prin implicarea activă a reprezentanților comitetelor sectoriale/pieței muncii.

¹⁵⁹ Până la 31 martie 2022, în baza acestei metodologii au fost analizate 108 solicitări de recunoaștere a calificărilor/ competențelor profesionale iar, în ianuarie 2022, a fost eliberat un atestat de recunoaștere pentru calificarea „Reprezentarea proiectelor de construcții” obținut în Spania - Madrid, cod COR 311207, nivel 3 CNC.

- Prin proiectul *Creșterea capacității administrative a ANC și MMJS prin sistematizare și simplificare legislativă în domeniul calificărilor* se realizează elaborarea și/sau actualizarea standarde ocupaționale pentru un număr de 250 de ocupații unice. Au fost 187 contractate și au fost elaborate și aprobate 91 standarde ocupaționale.
- La inițiativa specialiștilor din piața muncii (exclusiv proiect), au fost elaborate și aprobate conform legii alte 20 de standarde ocupaționale (SO).

Conform reglementărilor în vigoare, în baza SO aprobate și publicate pe site-ul oficial al ANC, au fost dezvoltate și aprobate 49 de calificări profesionale în vederea introducerii în Registrul Național al Calificărilor Profesionale, iar alte 12 sunt în curs de aprobare.

- Proiectul de HG pentru aprobarea Metodologiei de acordare a creditelor transferabile pentru formarea profesională continuă a adulților, prin care se va introduce un sistem de alocare a creditelor pentru educație și formare profesională pentru nivelurile de calificare 1-5, conform CNC, se află pe circuitul de avizare. Implementarea sistemului de credite transferabile îmbunătățește mobilitatea participanților la cursuri de pregătire profesională, crește transparența sistemului de educație și formare profesională a adulților, facilitează și încurajează învățarea pe tot parcursul vieții și crește mobilitatea forței de muncă, atât la nivel național, cât și european.

În prezent, se află în curs de elaborare un nou pachet legislativ pentru Educație. Principalele reglementări din proiectul de lege vizează transpunerea prevederilor Proiectului *România Educată*, având ca termen de prezentare în guvern luna iunie 2022.

Măsurile prezentate în acest capitol pot contribui la îndeplinirea ODD 4 și ODD 8.

4. PROGRESE ÎN ATINGEREA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ ALE ONU

Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă (DDD)¹⁶⁰ funcționează din anul 2017 în subordinea Prim-ministrului, în cadrul aparatului de lucru al guvernului, cu rolul principal de coordonare a activităților de implementare a **Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă a ONU** și a **Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR)**. În anul 2018, DDD a revizuit SNDDR¹⁶¹, conform celor 17 Obiective pentru Dezvoltare Durabilă (ODD) adoptate prin Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, la nivelul ONU.

În plus, prin HG nr. 272/2019, a fost înființat **Comitetul interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă**, compus din membri ai guvernului, sub președinția Prim-ministrului. Comitetul urmărește procesul de implementare, monitorizare, evaluare și revizuire a acestei strategii și asigură coerența în procesul de elaborare și promovare a actelor normative care vizează dezvoltarea durabilă, de către autoritățile și instituțiile publice cu responsabilități în punerea în aplicare a **Agendei 2030** pe plan național, regional și local. Tot la inițiativa Departamentului, la nivelul autorităților centrale /ministerelor s-au constituit **Nuclee pentru Dezvoltare Durabilă**.

Pentru urmărirea implementării SNDDR, DDD este beneficiarul proiectului SIPOCA 613 finanțat din FSE, **România Durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea SNDDR 2030**¹⁶². În cadrul proiectului, DDD a elaborat **Planul de Acțiuni pentru implementarea SNDDR**, printr-o strânsă consultare cu societatea civilă, mediul academic și sectorul privat. Planul a fost transmis ministerelor pentru consultare, urmând a fi adoptat prin Hotărâre de Guvern.

În cadrul proiectului **Creșterea Transparenței și Coordonării Politicilor la Centrul Guvernului în România**, finanțat prin Instrumentul de Sprijin Tehnic al COM, derulat în perioada 2022-2023, OCDE acordă suport DDD pentru coordonarea și implementarea planului de acțiune.

În 14 februarie 2022, prin colaborarea cu Institutul Național de Statistică, a fost finalizat **setul de indicatori naționali pentru dezvoltare durabilă 2030 (INDD)**, corespunzători celor 17 ODD, transpuse la nivel național prin SNDDR. Setul de indicatori este rezultatul unui proces complex de analiză și consultare publică.

În luna februarie 2022, Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă (CCDD)¹⁶³ a validat setul de INDD și mecanismul de raportare. Setul cuprinde un total de 291 indicatori, din care 243 sunt indicatori unici. Din totalul indicatorilor propuși, 99 sunt indicatori principali și 192 adiționali. INDD sunt repartizați pe cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile (social, economic și mediu), respectiv alocați pe cele 17 ODD.

Tot prin intermediul proiectului SIPOCA 613 **România durabilă**, DDD a demarat elaborarea **Codului Român al Sustenabilității**, cu scopul creșterii gradului de transparență a raportării nefinanciare de către entitățile care intră sub incidența prevederilor **Ordinelor MFP nr. 1.938/2016, nr. 3456/2018 și nr. 1239/2021 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile** prin care sunt transpuse parțial prevederile **Directivei 2014/95/UE de modificare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește prezentarea de informații nefinanciare și de informații privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari**, cu privire la aspectele de

160 Prin HG nr. 313/2017 privind înființarea, organizarea și funcționarea Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă

161 Aprobata prin HG nr. 877/2018

162 Cod proiect SIPOCA 613, perioadă de implementare 48 de luni, începând cu august 2019

163 CCDD a fost înființat în baza HG nr. 114/2020 cu rolul de a propune inițierea și elaborarea documentelor programatice și metodologiilor pentru implementarea SNDDR 2030

mediu, sociale și de personal și cu privire la drepturile omului, combaterea corupției și a dării de mită. Acest cadru standardizat va permite realizarea de analize de tip *benchmarking*, *benchmarking*, în vederea asigurării transparenței și responsabilității atât pentru entitățile care sunt obligate să raporteze, cât și pentru celelalte entități care doresc să raporteze în mod voluntar. De asemenea, SGG (prin DDD) a elaborat standardul ocupațional *expert dezvoltare durabilă* și a creat astfel posibilitatea instituțiilor de învățământ superior să realizeze cursuri postuniversitare aferente acestei noi ocupații. Prin acest tip de formare profesională, personalul din administrația publică se va putea perfecționa, în scopul asigurării coerenței în actul guvernamental și de planificare strategică pentru dezvoltare durabilă la nivelul administrației centrale și locale din România. În luna mai 2022, SGG (prin DDD) demarează formarea pentru ocupația *expert dezvoltare durabilă* a 150 de persoane din cadrul instituțiilor publice la nivel central.

Programul de dezvoltare a carierei pentru ocupația de expert dezvoltare durabilă va fi finanțat în continuare prin PNRR. Astfel, până în anul 2025, este prevăzută instruirea a 2.000 de funcționari publici din instituțiile publice la nivel central și local.

În PNRR sunt incluse și alte măsuri care vor sprijini întreaga abordare guvernamentală pentru a încuraja politici coerente și transformatoare, precum și angajamentul său pentru: o integrare profundă a ODD în politicile și instrumentele orizontale, printr-o reglementare mai coordonată, la nivel central, regional și local și prin profesionalizarea personalului din administrația publică în domeniul dezvoltării durabile (Centrul de excelență pentru administrația publică în domeniul dezvoltării durabile și One-stop-shop Romania 2030 - Centru virtual de resurse pentru "localizarea" ODD).

În cadrul jalonului PNRR (J401) care a vizat intrarea în vigoare a metodologiilor și a procedurilor de îmbunătățire a raționamentului în materie de politici publice și a planificării și simplificării administrative, în trim. I/ 2022 au intrat în vigoare:

- HG nr. 379/2022 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a strategiilor guvernamentale;
- HG nr. 443/2022 pentru aprobarea conținutului instrumentului de prezentare și motivare, a structurii raportului privind implementarea actelor normative, a instrucțiunilor metodologice pentru realizarea evaluării impactului, precum și pentru înființarea Consiliului consultativ pentru evaluarea impactului actelor normative.

Aceste două hotărâri completează cadrul instituțional și legal pentru integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în politicile publice, pentru coerența politicilor publice pentru dezvoltare durabilă. Totodată, noile hotărâri facilitează implementarea unor instrumente pentru monitorizarea ODD și pentru măsurarea și estimarea impactului măsurilor luate la nivel guvernamental asupra sustenabilității.

În perioada 2022 - 2023, DDD coordonează Componenta 1 a proiectului *Dezvoltarea capacității administrative în domeniul guvernării publice - o abordare coordonată a Centrului Guvernului României*, finanțat prin Mecanismul Norvegian, care va sprijini îndeplinirea ODD prin întărirea capacității de coordonare la Centrul Guvernului și realizarea unei foi de parcurs pentru asigurarea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă.

Monitorizarea Eurostat privind progresele în atingerea ODD¹⁶⁴ consemnează că România avansează în direcția îndeplinirii ODD 1, 2, 3, 8, 9, 11, 13, 15, 16 și 17.

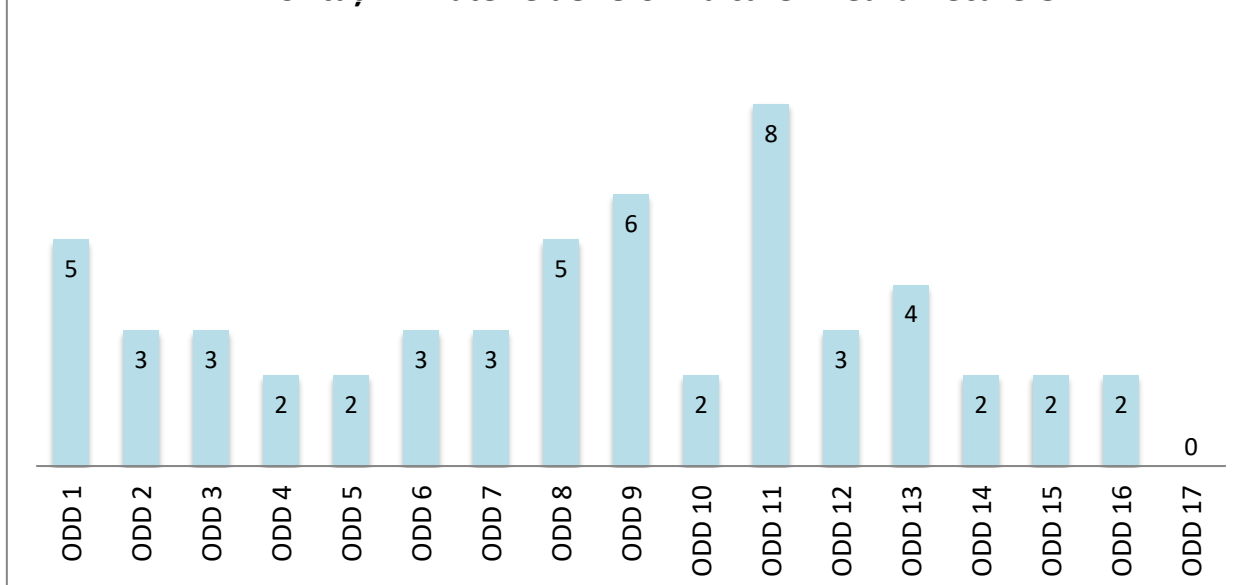
Impactul măsurilor de reformă în corelațiile cu ODD, prezentate în tabelul următor, va fi măsurat odată cu intrarea în vigoare a noului set de indicatori naționali pentru dezvoltare durabilă (INDD).

¹⁶⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/sdg-country-overview/>

Corelarea ODD cu prioritățile în materie de reforme

Nr. ODD	Priorități în materie de reforme												Nr. de priorități care vizează fiecare ODD
	3.1. Politica fiscal-bugetară și stabilitatea financiar-bancară	3.2. Tranziția verde		3.3. Transformarea digitală	3.4. Mediul de afaceri și competitivitate			3.5 Piața muncii, incluziunea socială și combaterea sărăciei	3.6. Sănătate	3.7. Consolidarea capacității administrative și alte măsuri	3.8. Educație și competențe		
		3.2.1. Mediu și schimbări climatice	3.2.2. Energie		3.4.1. Crearea mediului favorabil pentru investițiile	3.4.2. Transporturi	3.4.3. Cercetare, dezvoltare, inovare (CDI)						
1		✓		✓	✓			✓	✓			5	
2		✓					✓	✓				3	
3		✓					✓		✓			3	
4								✓			✓	2	
5								✓	✓			2	
6		✓	✓					✓				3	
7		✓	✓					✓				3	
8	✓			✓	✓			✓			✓	5	
9		✓	✓	✓	✓	✓	✓					6	
10								✓	✓			2	
11		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		8	
12		✓	✓		✓							3	
13		✓	✓		✓		✓					4	
14		✓					✓					2	
15		✓	✓									2	
16				✓						✓		2	
17												0	

Priorități în materie de reformă care vizează fiecare ODD

5. ASPECTE INSTITUȚIONALE ȘI IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Elaborarea PNR 2022

Semestrul European 2022 a fost adaptat la punerea în practică a MRR, astfel încât să fie evitate suprapunerile și să fie utilizate cât mai bine sinergiile existente, pentru a înlătura sarcinile administrative inutile.

În acest context, procesul de elaborare a **PNR 2022** a avut un caracter aparte, având în vedere necesitatea asigurării **complementarității cu PNRR**, document strategic care stabilește priorități investiționale și reforme axate pe redresare și creștere sustenabilă. Drept urmare, **procesul a fost gestionat de cei doi coordonatori naționali** - MAE, pentru Semestrul European, și MIPE, pentru PNRR, cu implicarea unui număr semnificativ de instituții ale administrației centrale.

Structura PNR 2022 este aliniată cu pilonii domeniului de aplicare aferent Regulamentului de instituire a MRR, fiind, totodată, în acord cu orientările COM privind conținutul și formatul PNR. Astfel, PNR 2022 **asigură continuitatea** cu Programul anterior, prin îmbinarea acțiunilor deja asumate, subliniind modul în care acestea au progresat, precum și pașii de urmat, cu propuneri de acțiuni noi (altele decât cele incluse în PNRR), definite cu luarea în considerare a priorităților stabilite la nivelul UE și a celor statuate prin Programul de Guvernare ori în alte documente strategice naționale cu caracter sectorial.

Practic, PNR 2022 descrie *contextul macroeconomic, prioritățile în materie de reformă*, cu ilustrarea următoarelor domenii-cheie: *politica fiscal-bugetară și stabilitatea financiar-bancară, tranziția verde* (mediu și schimbări climatice, energie), *transformarea digitală, mediul de afaceri și competitivitate* (investiții publice și private, transporturi și CDI), *piața muncii, incluziunea socială și combaterea sărăciei, sănătatea, capacitatea administrativă, educația și competențele*. Măsurile luate la nivel național în direcția atingerii Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale ONU sunt evocate în cadrul unui capitol distinct.

Sunt incluse, de asemenea, **anexe** referitoare la: (i) principalele evoluții înregistrate în anul 2021 în implementarea măsurilor de răspuns la RST 2019, 2020 și 2021 (tabel extras din baza de date electronică a COM, **CeSaR**), (ii) stadiul punerii în aplicare a PNRR (tabel extras din baza de date electronică a COM, **FENIX**), (iii) principalele măsuri pentru implementarea principiilor **Pilonului european al drepturilor sociale**.

Privit în ansamblu, PNR 2022 urmărește să asigure continuitatea reformelor din perioada anterioară, cu adăugarea unor angajamente și măsuri noi, de natură să corespundă provocărilor actuale, inclusiv sub aspectul procesului de redresare economică și socială post-pandemie.

Precum în anii anteriori, proiectul PNR 2022 a fost trimis, spre consultare și validare, autorităților publice implicate în implementare și supus aprobării guvernului, pe bază de memorandum.

Consultarea părților interesate asupra proiectului PNR 2022

Pentru a oferi o imagine generală asupra Semestrului European și a proceselor subsumate acestuia, dar și pentru a asigura transparența în procesul de comunicare, pe pagina de internet a MAE sunt disponibile informații cu privire la această tematică.

Din perspectiva colaborării cu Parlamentul României, MAE a furnizat constant Camerei Deputaților și Senatului informări scrise cu privire la documente definitorii din cadrul Semestrului European. Contribuțiile elaborate ca răspuns la solicitările Parlamentului au vizat, inclusiv, pregătirea dosarelor documentare pentru participarea la evenimente destinate problematicei europene, cu accent asupra Semestrului.

În vederea consolidării dialogului cu partenerii sociali și societatea civilă, în general, în prima

jumătate a lunii mai 2022, actorii interesați relevanți de la nivel național (sindicate, patronate, ONG-uri, thinktank-uri etc.) au fost consultați, pe cale electronică, cu privire la proiectul PNR 2022.

Elaborarea PNRR și consultarea părților interesate

Elaborarea PNRR s-a realizat în urma unui proces de consultare publică inițiat de MIPE în luna ianuarie 2021, în cadrul căruia au avut loc multiple întâlniri și consultări tehnice interministeriale pentru realizarea/actualizarea Planului, în scopul punerii acestuia în acord cu forma publicată a *Regulamentului UE nr. 2021/241 de instituire a Mecanismului de Redresare și Reziliență*. Consultarea publică a fost demarată în urma aprobării, de către guvern, a Memorandumului *Mecanismul pentru elaborarea poziției Guvernului României cu privire la Planul Național de Redresare și Reziliență*.

Au fost organizate 13 dezbateri publice, în urma cărora MIPE a primit 1.700 propuneri de fișe de reforme și investiții, din care 1.470 ca urmare a consultării publice. Fiecare dintre acestea au fost analizate și/sau transmise ministerelor de resort pentru a fi integrate în propunerile lor de reforme și investiții, care au fost incluse în documentul final al PNRR.

Pentru asigurarea implicării partenerilor sociali și societății civile în urmărirea progresului PNRR și al reformelor, s-a constituit *Comitetul de monitorizare a PNRR* (CM PNRR), organism inter-instituțional, cu rol consultativ, de informare și dezbateri, fără personalitate juridică, condus de un președinte, reprezentat de ministrul investițiilor și proiectelor europene, care are în componență un număr impar de membri, reprezentanți ai:

- ONG-urilor selectate prin apel de candidaturi de către MIPE, în baza gradului de reprezentativitate al acestora.
- sindicatelor;
- patronatelor;
- structurilor asociative ale administrației publice locale, respectiv: Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România, Asociația Municipiilor din România, Asociația Orașelor din România și Asociația Comunelor din România;
- altor forme asociative de interes general, constituite potrivit legii.

Mai mult, în cadrul Componentei 14 *Buna Guvernanță* a PNRR, Investiția 3 *Crearea de structuri parteneriale locale între autoritățile locale și societatea civilă* vizează îmbunătățirea stabilității, predictibilității și a susținerii parteneriatului în procesul de formulare a politicilor publice prin (i) stimularea unor parteneriate de lucru permanente între administrația publică și societatea civilă; (ii) îmbunătățirea gradului de participare și implicare activă a cetățenilor în procesul decizional, concomitent cu creșterea gradului de digitalizare a sectorului ONG-urilor, ca premise pentru îmbunătățirea calității și predictibilității procesului decizional, cu impact pozitiv asupra calității serviciilor publice oferite cetățenilor și mediului de afaceri.

În conformitate cu prevederile art. 28 din Regulamentul UE 241/2021 și ale angajamentelor juridice încheiate între COM și România, *anual, se va organiza în comun câte un eveniment* cu participarea celor responsabili cu implementarea PNRR și a altor părți interesate relevante, pentru a discuta complementaritatea, sinergia și coerența între implementarea PNRR și a celorlalte programe ale Uniunii. În plus, acest eveniment poate servi drept platformă orizontală pentru schimbul de opinii cu privire la stadiul implementării PNRR, în vederea asigurării unei cooperări strânse între toți actorii implicați.

De asemenea, Regulamentul MRR prevede la art. 30 *realizarea unui tablou de bord privind redresarea și reziliența*, care prezintă progresele înregistrate în implementarea PNRR ale statelor membre pentru fiecare dintre cei șase piloni menționați la art. 3 din Regulament. Tabloul de bord constituie sistemul de raportare în materie de performanță al mecanismului. Un tablou de bord similar este realizat și de către MIPE pentru a prezenta, în timp real, progresele cu privire la punerea în aplicare a măsurilor din PNRR.

RAPORTAREA EXTRASĂ DIN BAZA DE DATE ELECTRONICĂ A COMISIEI EUROPENE CESAR REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A RECOMANDĂRILOR SPECIFICE DE ȚARĂ

RST.2021.1

RST.2021.1 Subcomponenta 1: Să aplice politici fiscal-bugetare în conformitate cu Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 în vederea încetării situației de deficit public excesiv din România.

Măsuri

Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 în vederea încetării situației de deficit public excesiv din România (Recomandarea EDP) prevede atingerea unor ținte de **deficit public de 8,0% din PIB în 2021, 6,2% în 2022, 4,4% în 2023 și 2,9% în 2024**, acestea fiind în linie cu Strategia fiscal - bugetară 2020-2022, care era în vigoare la acel moment.

La 14 octombrie 2021, autoritățile române au raportat cu privire la măsurile luate ca răspuns la Recomandarea revizuită, menționând faptul că bugetul pentru 2021 a prevăzut atât ajustarea deficitului bugetar, cât și continuarea măsurilor de sprijin oferite în contextul pandemic. Ținta de deficit bugetar aprobată la construcția bugetului inițial pe 2021 a fost de 7,16% din PIB, fiind modificată marginal la rectificarea bugetară (7,13% din PIB, în termeni cash).

La 24 noiembrie 2021, Comisia Europeană (COM) a publicat Comunicarea privind evaluarea acțiunilor întreprinse de România ca răspuns la Recomandarea EDP concluzionând că, pentru moment, **nu sunt necesare măsuri suplimentare în cadrul procedurii de deficit excesiv, întrucât obiectivul intermediar pentru 2021 a fost atins.**

Execuția bugetului general consolidat pe 2021 s-a încheiat cu un deficit de 80,0 mld. lei (6,72% din PIB), în scădere față de deficitul de 101,8 mld lei (9,61% din PIB) înregistrat în 2020.

Bugetul pentru anul 2022, adoptat de Parlament la 23 decembrie și promulgat de Președintele României la 28 decembrie 2021, a fost construit pe o țintă de deficit bugetar cash estimată la 5,8% din PIB și **deficit ESA estimat la 6,2% din PIB, în linie cu Recomandarea EDP.** Strategia fiscal-bugetară pe termen mediu este de asemenea conformă cu Recomandarea EDP. Principalele măsuri fiscal-bugetare care vizează **reducerea cheltuielilor bugetare în 2022** au în vedere trei direcții principale:

- menținerea cuantumurilor brute ale salariilor, sporurilor, indemnizațiilor și a bazei de calcul pentru anumite beneficii la nivelul celor din decembrie 2021, pentru majoritatea personalului bugetar;
- neacordarea de tichete cadou/ culturale, premii, indemnizații pentru ieșirea la pensie pentru personalul bugetar;
- prorogarea, până în 2023, a prevederilor legale privind alocarea bugetară minimă a unui procent din PIB pentru anumite sectoare și a unor ajutoare/

stimulente pentru anumite categorii sociale/ defavorizate.

Principalele obiective pe termen mediu ale politicii fiscale vizează:

- În domeniul *impozitului pe profit/ veniturile microîntreprinderilor/ specific unor activități*:
 - reducerea graduală a ariei de aplicabilitate a regimului special de taxare pentru microîntreprinderi;
 - transpunerea imediată a prevederilor inițiativei BEPS la nivel global privind evitarea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor;
 - includerea în costurile de producție ale firmelor doar a cheltuielilor legate de desfășurarea activității economice generatoare directe de venituri, conform practicilor din țările dezvoltate europene;
 - prelungirea perioadei de suspendare a reglementărilor privind facilitățile fiscale pentru cheltuielile cu educația timpurie, până la 31 decembrie 2022.
- În ceea ce privește alte *impozite directe în domeniul resurselor naturale*:
 - prorogarea, până la 31 decembrie 2025, a termenului prevăzut la art. 6 din OG nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatării resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013.
- În domeniul *impozitului și contribuțiilor sociale obligatorii aferente veniturilor realizate de persoanele fizice*:
 - eliminarea facilității de exceptare de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele fizice care au calitatea de pensionar, pentru veniturile din pensii care depășesc 4.000 lei;
 - reintroducerea stopajului la sursă, abordarea reducerii fiscalității pe muncă, mai ales în zona veniturilor mici;
 - reducerea graduală a stimulentele fiscale pentru personalul angajat în sectorul construcțiilor (2025 - 2028).

RST.2020.1

RST.2020.1 Subcomponenta 1: Să aplice politici fiscal-bugetare în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 3 aprilie 2020 și să ia totodată toate măsurile necesare pentru a combate în mod eficace pandemia, a susține economia și a sprijini redresarea viitoare.

Măsuri

Notă: Detalii privind măsurile legate de procedura de deficit excesiv se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2021.1

Pe parcursul anilor 2020 și 2021, Guvernul României a contribuit la atenuarea efectelor negative ale pandemiei asupra companiilor și gospodăriilor, prin măsuri precum: scheme de șomaj tehnic, acordarea de facilități fiscale pentru revenirea din perioada de șomaj tehnic, amânarea plății impozitelor, acordarea de bonusuri pentru plata impozitelor, menținerea accesului la finanțare prin garantarea împrumuturilor către companii (IMM Invest), moratorii pentru persoane fizice și juridice afectate de

criză, facilități pentru zilieri și lucrători independenți, scutire de la plata impozitului specific unor activități (Horeca), amânarea plății în vamă a TVA pentru importurile de medicamente/ dispozitive pentru combaterea COVID-19 sau suspendarea măsurilor de executare silită a creanțelor bugetare etc.

Majoritatea măsurilor de protecție a veniturilor populației și companiilor din sectoarele afectate de pandemie **continuă, cel puțin parțial, și în anul 2022**. În plus, pentru 2022, sunt prevăzute următoarele măsuri:

- Finanțarea ajutorului de stat pentru restructurarea Societății Complexul Energetic Oltenia - S.A. (aprobat de COM la 26.01.2022), prin bugetul MEN;
- Schema de sprijin pentru plata facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale pentru consumatorii non-casnici, respectiv IMM, microîntreprinderi, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale, întreprinderi familiale, prin bugetul MEN;
- Acordarea de ajutor de stat individual pentru restructurarea Companiei Naționale de Transporturi Aeriene Române TAROM S.A., precum și pentru Societatea Națională CFR Călători S.A. (cel din urmă aprobat de COM la 08.02.2022), pentru compensarea pierderilor suferite ca urmare a pandemiei COVID - 19, prin bugetul MTI.

Ca răspuns la situația deosebită creată de pandemie, ANAF a elaborat **Planul operațional de recuperare a veniturilor**. Principalele măsuri abordate în cuprinsul planului au vizat asigurarea sprijinului pentru contribuabilii aflați în dificultate, menținerea nivelului de conformare fiscală și asigurarea siguranței operațiunilor, pentru personal și contribuabili, împotriva riscurilor pentru sănătate. Documentul a fost structurat pe trei capitole: *măsuri de salvagardare a veniturilor*, care cuprinde măsuri în domenii prioritare pentru ANAF, precum: managementul riscurilor, sprijinirea activității de conformare voluntară, activitățile de colectare și control fiscal; *asigurarea disponibilității serviciilor pentru contribuabili* prin măsuri care vizează îmbunătățirea comunicării cu contribuabilii și facilitarea migrării contribuabililor către mediul electronic; *măsuri pentru susținerea proceselor de business* care vizează continuitatea derulării activităților și securitatea și sănătatea personalului și a contribuabililor.

Notă: Detalii privind alte măsuri pentru consolidarea respectării obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2019.1 Subcomponenta 3.

RST.2020.1 Subcomponenta 2: Să evite adoptarea unor măsuri permanente care ar pune în pericol sustenabilitatea finanțelor publice.

Măsuri

Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2019.2 Subcomponenta 2.

Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.1 Subcomponenta 1.

RST.2020.1 Subcomponenta 3: Să consolideze reziliența sistemului de sănătate, în special în ceea ce privește personalul medical și produsele medicale și să îmbunătățească accesul la serviciile de sănătate.

Măsurile

Una dintre prioritățile asumate în Programul de Guvernare 2021-2024 vizează reziliența sistemului de sănătate. În acest sens, au continuat acțiunile întreprinse, încă din anul 2020, pentru limitarea efectelor provocate de pandemia COVID-19 asupra sistemului de sănătate.

Acestea au vizat: pregătirea spitalelor pentru a oferi asistență medicală pacienților testați pozitiv cu SARS-CoV-2; elaborarea metodologiei de supraveghere a COVID-19, a unor acte normative, protocoale, măsuri de prevenire și control al bolii în diferite sectoare de activitate; monitorizarea focarelor de COVID-19 din unități medico-sanitare, centre rezidențiale, unități de învățământ, unități de producție, comunitate; evaluarea analizelor de risc efectuate de către DSP-uri în diferite UAT-uri, în vederea instituirii/ extinderii/ ridicării măsurilor de carantină; achiziționarea de echipamente și reactivi necesari gestionării infecțiilor cu noul virus pentru mai multe spitale județene, inclusiv din fondurile structurale disponibile în cadrul proiectului Îmbunătățirea calității și eficienței sistemului de sănătate.

După jumătatea lunii mai 2021, peste 900 centre de vaccinare erau funcționale, iar la începutul anului 2022 peste 8 mil. de persoane erau deja vaccinate împotriva COVID-19, cu cel puțin o doză.

În anul 2022, a fost extinsă testarea la nivelul medicilor de familie, funcționând la începutul anului peste 4000 de cabinete de medicină de familie și centre de testare publice sau private care realizează testare rapidă. În vederea îmbunătățirii accesului pacienților infectați cu COVID-19 la servicii medicale, au fost înființate 217 centre de evaluare care sunt structuri funcționale organizate în unități sanitare cu paturi, ce asigură diagnosticul și tratamentul pacienților în sistem ambulatoriu, scăzând astfel numărul de pacienți internați cu COVID-19 în spitale.

Cu finanțare UE, au fost sprijinite instituțiile/autoritățile române implicate în combaterea pandemiei prin achiziționarea de echipamente medicale și de protecție destinate personalului medical care deservește aceste echipamente, precum și pentru personalul medical implicat în tratarea pacienților contaminați cu coronavirus.

Ca urmare a aprobării de către COM a Deciziei C(2021) 6449 din data de 27.08.2021 de amendare a Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, au fost alocate sumele aferente FEDR REACT-EU, în valoare de aprox. 484 mil. euro pentru anul 2021, în cadrul noului obiectiv tematic *"Sprijinirea ameliorării efectelor provocate de criză în contextul pandemiei de COVID-19 și al consecințelor sale sociale și pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiei"*. Astfel, sumele prin FEDR REACT-EU sunt alocate în cadrul noii axe prioritare AP 10 - Protejarea sănătății populației în contextul crizei sanitare cauzate de virusul COVID-19, creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie, pentru sectorul de sănătate și cel de energie. Pentru Obiectivul Specific 10.1 dedicat protejării sănătății populației în vederea sprijinirii ameliorării efectelor provocate de criză și al consecințelor sale sociale au fost alocate 283,88 mil. euro în anul 2021 și 216,17 mil. euro în anul 2022, ca urmare a suplimentării finanțării FEDER REACT-EU. În acest sens, proiectele eligibile depuse în cadrul apelurilor, aferente AP 9 OS 9.1, dar care nu mai beneficiază de

alocare pe această axă prioritară, au fost transferate în vederea finanțării pe AP 10 OS 10.1 - Sprijinirea ameliorării efectelor provocate de criză în contextul pandemiei de COVID-19 și al consecințelor sale sociale, continuându-se astfel finanțarea măsurilor privind combaterea pandemiei în cadrul unităților de sănătate publică și al celor de învățământ de stat și creșterea siguranței pacienților în structuri spitalicești publice care utilizează fluide medicale.

De asemenea, Guvernul României a mandatat, începând cu anul 2020, două instituții publice, MAI-DSU care are rolul de coordonare operațională în gestionarea tipurilor de risc epidemic și ONAC (organism centralizat de achiziții) pentru desfășurarea procedurilor de atribuire în vederea încheierii de acorduri-cadru pentru acoperirea necesităților de stocuri de materiale medicale de urgență, ca mijloace pentru consolidarea rezilienței sistemului de sănătate în situații de urgență. Până la data de 10 februarie 2022 au fost încheiate aproximativ 130 de acorduri-cadru de furnizare produse medicale pentru acoperirea necesităților de stocuri de materiale medicale de urgență.

Notă: Informațiile trebuie corelate cu detaliile furnizate la secțiunea dedicată implementării RST.2019.3 privind domeniul sănătății.

RST.2020.2

RST.2020.2 Subcomponenta 1: Să ofere soluții adecvate de substituție a veniturilor și...

Măsuri

Sprijinirea mediului de afaceri, a salariaților și a altor categorii de persoane care realizează venituri pe perioada reducerii activității sau a suspendării temporare a contractului individual de muncă sau a activității:

1) Șomaj tehnic - plata unei indemnizații în cuantum de 75% din salariul de bază aferent locului de muncă ocupat, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2020, 2021, 2022 - 104.774 beneficiari în anul 2021. Prin proiectul #SPER - SPRIJIN PENTRU ANGAJATORI ȘI ANGAJAȚI au fost decontate, în anul 2020, indemnizații de șomaj tehnic (OUG nr. 30/2020) pentru un număr de peste 1 milion persoane.

(2) Acordarea șomajului tehnic pentru salariații cărora angajatorii le suspendă temporar contractul individual de muncă în contextul actualei crize din Ucraina, Federația Rusă și Belarus (OUG nr. 36/2022).

(3) Profesioniștii reglementați conform Legii nr. 287/2009 privind Codul civil; persoane fizice care obțin venituri exclusiv din drepturile de autor și drepturile conexe, astfel cum sunt reglementate de Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe; persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă în baza Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției pot beneficia, de la bugetul de stat prin bugetul MMSS, de o indemnizație lunară în cuantum de 75% din câștigul salarial mediu brut; (3) Persoanele angajate cu contract de activitate sportivă pot beneficia de o indemnizație de 75% din drepturile în bani aferente contraprestației activității sportive, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut prevăzut de Legea nr. 16/2021, dacă contractul de activitate sportivă a fost suspendat din inițiativa structurii sportive. Până la 31 martie a.c., aceste persoane

au beneficiat de indemnizația de max. 75% din câștigul salarial mediu brut pentru întreruperea activității din cauza pandemiei. În situația în care după reluarea activității, veniturile au fost mai mici decât cele anterioare, s-a acordat pe perioada stării de alertă și încă 3 luni după încetarea acesteia, o indemnizație de 41,5% din câștigul salarial mediu brut.

(4) Acordarea indemnizațiilor pentru întreruperea activității ca urmare a efectelor produse de pandemie (în perioada 1 ianuarie - noiembrie 2021) - 11.521 persoane, din care 5.489 persoane cu venituri din drepturi de autor și drepturi conexe, 115 cooperatori, 5.731 alți profesioniști, 122 persoane cu contract de activitate sportivă cu structuri sportive publice și 63 persoane cu contract de activitate sportivă cu structuri sportive private.

(5) Acordarea indemnizațiilor pentru reducerea activității ca urmare a efectelor produse de pandemie (în perioada 1 ianuarie-30 septembrie 2021) - aprox. 37.282 persoane, din care 974 persoane cu venituri din drepturi de autor și drepturi conexe, 932 avocați, 1.633 cooperatori, 28.239 alți profesioniști, 6.478 zilieri.

(6) Plata unei indemnizații în cuantum de 75% din salariul de bază aferent orelor de reducere a programului de lucru, în situația reducerii acestuia cu cel mult 80% timpul de muncă zilnic, lunar sau săptămânal pe perioada stării de alertă, plus încă 3 luni după încetarea acesteia - 113.248 beneficiari în anul 2021.

(7) Începând cu 1 ianuarie 2022, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit ca măsură de protecție socială, poate fi aplicat pentru un salariat pentru o perioadă de maximum 24 luni de la momentul încheierii contractului individual de muncă. După expirarea perioadei respective, acesta va fi încadrat cu un salariu de bază superior salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată;

(8) Reglementarea măsurilor de protejare și sprijinire a angajaților, pe termen mediu și lung, astfel încât aceștia să beneficieze de drepturile salariale cuvenite, în sensul achitării contribuțiilor de asigurări sociale la nivelul salariului real pe care îl primesc din partea angajatorilor.

RST.2020.2 Subcomponenta 2: ...să extindă măsurile de protecție socială și...

Măsuri

(1) Părinții pot beneficia de zile libere plătite, constând într-o indemnizație în cuantum de 75% din salariul de bază corespunzător unei zile lucrătoare, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut, pentru fiecare zi liberă acordată, în cazul suspendării cursurilor cu prezență fizică. Măsura se aplică până la sfârșitul anului școlar 2021 - 2022, fără a se include vacanțele.

(2) Majorarea alocației de stat pentru copii - de la 1 ianuarie 2021, alocația s-a majorat la 214 lei pentru copiii cu vârsta 2 - 18 ani și tinerii care au împlinit 18 ani, care urmează învățământul liceal sau profesional și la 427 lei pentru copiii cu vârsta 0 - 2 ani sau de până la 18 ani, în cazul copilului cu dizabilitate. În anul 2021, numărul mediu lunar de beneficiari a fost de 3.595.276 copii, din care 317.740 copii cu vârsta mai mică de 2 ani, cu sau fără handicap; 5.054 copii cu vârsta între 2 și 3 ani, cu handicap; 3.201.452 copii cu vârsta între 2 și 18 ani, care nu au handicap, precum și tineri cu vârsta peste 18 ani; 71.030 copii cu vârsta între 3 și 18 ani, cu handicap.

Din ianuarie 2022, cuantumul alocației de stat s-a stabilit la 600 lei pentru copiii cu vârsta de până la 2 ani sau de până la 3 ani, în cazul copilului cu handicap. Pentru copiii cu vârsta 2 - 18 ani și tinerii care au împlinit 18 ani care urmează învățământul liceal sau profesional, organizat în condițiile legii, până la terminarea acestuia, precum și pentru tinerii cu handicap care urmează o formă de învățământ preuniversitar prevăzută de lege, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 26 de ani, cuantumul este de 243 lei. În cazul copilului cu handicap cu vârsta 3 - 18 ani, alocația este de 600 lei. Începând cu luna ianuarie 2023, alocația de stat se va indexa anual, din oficiu, cu rata medie anuală a inflației.

(3) Indemnizație compensatorie acordată, o singură dată în luna ianuarie 2022, persoanelor cu dizabilități (350 lei pentru persoana adultă cu handicap grav, 265 lei pentru persoana adultă cu handicap accentuat și 60 lei pentru persoana cu handicap mediu; 300 lei pentru copilul cu handicap grav, 175 lei pentru copilul cu handicap accentuat și 60 lei pentru copilul cu handicap mediu).

(4) Majorarea punctului de pensie și a indemnizației sociale pentru pensionari - începând cu data de 1 ianuarie 2022 indemnizația socială pentru pensionari este de 1.000 lei, iar valoarea punctului de pensie crește la 1.586 lei.

(5) Reducerea riscului de excludere socială a unei categorii vulnerabile de pensionari - în luna ianuarie 2022, a fost acordat un ajutor financiar pentru pensionarii sistemului public de pensii cu pensii mai mici sau egale cu 1.600 de lei, astfel încât aceștia să beneficieze de un venit de 2.200 de lei.

(6) Din Fondul de ajutor european pentru cele mai defavorizate persoane (FEAD) a fost susținută furnizarea de asistență pentru persoanele defavorizate, fiind acordat sprijin alimentar pentru 8.679.413 beneficiari și asistență materială de bază pentru 1.121.954 beneficiari.

(7) Schema Națională de sprijin pentru elevii cei mai defavorizați, finanțată din FEAD - copiii care urmează o formă de învățământ de stat, preșcolar și se află în întreținerea unei familii al cărei venit minim lunar pe membru de familie este de până la de două ori nivelul venitului minim garantat, pentru o persoană singură și elevii care urmează ciclul primar sau gimnazial, cursuri de zi, aflați în întreținerea unei familii al cărei venit mediu lunar pe membru de familie este de maximum 50% din salariul de bază minim brut beneficiază de tichete sociale, pe suport electronic.

(8) Cuplurile mamă - nou-născut care se află în situații de vulnerabilitate și care prezintă risc social ridicat vor beneficia de acordarea trusourilor pentru nou-născuți.

(9) Începând cu 1 martie 2022, s-a majorat valoarea indemnizației de șomaj ca urmare a actualizării indicatorului social de referință (525,5 lei) cu rata medie anuală a inflației din anul precedent, potrivit Legii nr. 225/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.

Măsurile

Accesul la servicii sociale

(1) În ianuarie 2022, erau acreditați 3.687 furnizori de servicii sociale, din care 1.253 furnizori publici de servicii sociale și 2.434 de furnizori privați; sunt licențiate în conformitate cu standardele minime de calitate 5.209 servicii sociale.

(2) Programul de acordare a subvențiilor pentru asociațiile și fundațiile române cu personalitate juridică, care înființează și administrează unități de asistență socială în baza Legii 34/1998 - în anii 2020 și 2021, au fost acordate subvenții în valoare de aprox. 48 mil. lei, 61.818 persoane vulnerabile beneficiind de serviciile sociale subvenționate.

(3) În anii 2020 și 2021, de la bugetul de stat au fost alocate fonduri, din sumele defalcate din TVA, în valoare de 28.383 mii lei, destinate finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor și 81.844 mii lei pentru finanțarea cheltuielilor de funcționare a căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București.

(4) Servicii de sprijin pentru victimele infracțiunilor - în perioada 2019 - 2021, la nivelul Direcțiilor Generale Asistență Socială și Protecția Copilului, au fost dezvoltate 25 servicii de sprijin și protecție destinate victimelor infracțiunilor; în anul 2020, 1.739 victime ale infracțiunilor au beneficiat de servicii de informare, consiliere psihologică și consiliere juridică.

(5) Consolidarea rețelei publice de servicii de asistență socială comunitară - 171 persoane din sectorul de asistență socială incluse în programe de schimb de bune practici și 357 de unități administrativ-teritoriale sprijinite (din care 37 care au asistent social sunt susținute pentru licențierea serviciilor sociale).

(6) Furnizarea integrată a serviciilor sociale, medicale și educaționale - până în ianuarie 2022, au fost recrutați 429 specialiști în echipele comunitare de intervenție integrată (din care 54 asistenți sociali, 51 tehnicieni în asistență socială, 129 asistenți medicali comunitari, 17 mediatori sanitari, 95 consilieri școlari și 83 mediatori școlari). Aceștia își desfășoară activitatea în cadrul serviciilor comunitare integrate în 116 comunități rurale și mic-urbane cu grad de marginalizare peste medie și severă. A fost elaborat un pachet cu 108 instrumente/proceduri/mecanisme validate și utilizate în furnizarea integrată a serviciilor comunitare, din care 66 în domeniul asistenței sociale, 16 în domeniul asistenței medicale comunitare și 26 în domeniul educației; 101 specialiști din domeniul asistenței sociale au participat la cursuri de instruire cu privire la utilizarea instrumentelor de lucru din domeniul asistenței sociale. Au fost oferite servicii comunitare în 89 UAT-uri în care există cel puțin un specialist în domeniul asistenței sociale (asistenți sociali sau tehnicieni în asistență socială).

(7) Reducerea sărăciei și integrarea socio-economică a persoanelor din comunitățile marginalizate, inclusiv cele în care există populație de etnie romă (finanțate din FSE 2014-2020) - 60.512 persoane din grupuri vulnerabile au beneficiat de servicii integrate, 464 servicii sunt funcționale și 107 comunități marginalizate cu populație de etnie romă au fost susținute. Au fost sprijinite persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunități marginalizate, din care 37.191 persoane din

zona rurală și 26.003 persoane de etnie romă. *Notă: Raportarea pentru investițiile destinate dezvoltării comunităților marginalizate, finanțate prin PNRR, va fi realizată în cadrul acestui instrument.*

(8) Programul Dezvoltare locală, reducerea sărăciei și creșterea incluziunii romilor finanțat din granturi SEE și Norvegiene 2014-2021 (81 mil. euro) are ca obiective: îmbunătățirea incluziunii și a abilitării romilor, incluziunea socială a copiilor și a tinerilor aflați în situații de risc, intensificarea utilizării serviciilor sociale de către grupurile defavorizate, îmbunătățirea cunoștințelor administrației centrale și locale pentru punerea în aplicare a principiilor bune guvernări și sporirea punerii în aplicare a recomandărilor formulate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru România - 71 proiecte sunt în implementare; 8 au fost finalizate; pentru proiectele depuse în cadrul a 3 apeluri derulate în 2021, contractarea urmează să fie finalizată în trim. II/2022 (incluziunea romilor, acces la finanțare și intervenții în zone defavorizate).

(9) Aplicarea Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției și continuarea activității de monitorizare a procesului de adopție și a managementului de caz au avut ca rezultat creșterea semnificativă a numărului de adopții, a familiilor atestate, precum și a copiilor declarați adoptabili. Conform estimărilor, România poate avea în anul 2022 un număr record de adopții, peste 1.600, în condițiile în care numărul mediu de copii adoptați în perioada 2017-2020 a fost de 1.225. Numărul familiilor adoptatoare a crescut de la 2.871 în ianuarie 2021, la 3.119 în decembrie 2021, iar numărul copiilor adoptabili a avut o creștere semnificativă de la 3.309 la începutul anului 2021, la 5.797 la sfârșitul anului 2021.

(10) A fost elaborată Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2022-2027, aceasta fiind convergentă cu direcțiile generale ale Recomandării de instituire a unei Garanții europene pentru copii și aliniată procesului de planificare strategică de la nivel național, din perspectiva incluziunii sociale și reducerii sărăciei, drepturilor persoanelor cu dizabilități, educației, sănătății și justiției. O mare parte din măsurile din Strategie vor fi preluate în Planul Național de Implementare a Garanției pentru Copii, a cărui elaborare a fost deja demarată. Implicarea copiilor, ca beneficiari direcți ai Strategiei, s-a concretizat prin includerea în grupurile de lucru interinstituționale a 21 copii care reprezintă organizații ce promovează respectarea drepturilor copilului și participarea lor la luarea deciziilor, precum și prin valorificarea opiniilor formulate de copiii din România în procesul de consultare pentru Strategia europeană pentru drepturile copilului 2021-2024.

(11) Programul național de suport pentru copii - Din grijă pentru copii -, adoptat în anul 2021, urmărește protejarea integrității psiho-emoționale a copiilor prin crearea unor mecanisme de evaluare și intervenție pentru asigurarea sănătății mintale a acestora în perioada pandemiei și post-pandemie. A fost instituit un mecanism de prevenire și intervenție multidisciplinară pentru situațiile de abuz, neglijare, exploatare și orice formă de violență asupra copilului; au fost oferite competențele adecvate specialiștilor care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, intră în contact cu diferitele categorii de copii, precum și instrumentele și procedurile de lucru unitare. În cadrul programului, a fost înființat numărul unic 119 care a devenit funcțional începând cu 5 ianuarie 2022, ceea ce reprezintă o premieră națională menită să asigure un canal unic de semnalare a situațiilor de acest gen, dar și de îndrumare și sprijin a tuturor celor care au nevoie de astfel informații.

(12) Dezvoltarea rețelei de asistență maternală (cu finanțare din FSE 2014-2020) - au continuat activitățile de recrutare, evaluare, atestare și angajare a asistenților maternali astfel că numărul total al celor nou angajați a ajuns la 2.593 asistenți

maternali care au avut/aveau în îngrijire, la sfârșitul lunii decembrie 2021, 4.485 de copii, din care 519 copii cu dizabilități.

(13) Proiectul de lege privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale, adoptat în ședința Guvernului din 10 decembrie 2021, are ca obiectiv punerea de acord a legislației (Codul civil, Codul de procedură civilă și unele dispoziții din legi speciale) cu Constituția României, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 601/2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 164 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil. Se urmărește reșezarea regulilor de ocrotire a persoanei fizice cu dizabilități intelectuale și psihosociale prin mijloace de drept civil, pe fundamente moderne, cu valorificarea reglementărilor internaționale în domeniu și a unor resurse de drept comparat. Proiectul reglementează o serie de instrumente juridice menite să răspundă întregului palier de dizabilități intelectuale și psihosociale, atât prin configurarea unei măsuri de sprijin care nu știrbește capacitatea de exercițiu a celui care beneficiază de aceasta (asistența pentru încheierea actelor juridice), cât și a două măsuri care presupun restrângerea (proporțională, graduală, limitată în timp și individualizată) a capacității de exercițiu, toate acestea alături de un mijloc privat de ocrotire (mandatul de ocrotire). Demersul legislativ are în nucleul său persoana destinată a regimului de sprijin/ocrotire și pune accentul pe respectarea demnității, a drepturilor și libertăților acesteia, a voinței, nevoilor și preferințelor precum și salvagardarea autonomiei sale. Proiectul are drept deziderat combaterea excluziunii sociale și a discriminării, precum și încurajarea participării active a persoanelor ocrotite la viața civilă sau (re)integrarea acestora în plan socio-economic, cu efecte benefice, inclusiv asupra stării lor de sănătate.

(14) Impulsionarea integrării socio-profesionale a persoanelor cu handicap - unitățile protejate autorizate, înființate în cadrul organizațiilor acestor persoane, pot desfășura activități de vânzări și/sau intermediari, cu condiția ca min. 75% din profitul astfel obținut să fie destinat unor programe cu acest scop, activitățile de intermediari vizând numai produse și/sau servicii oferite de către o altă unitate protejată autorizată.

(15) Facilitarea inserției pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități - au fost alocate fonduri pentru achiziționarea de tehnologii asistive de către aceste persoane, până la sfârșitul lunii decembrie 2021 fiind emise 544 vouchere, din care decontate 286 vouchere; 1.480 persoane au fost incluse în grupul țintă, beneficiind de servicii de informare și consiliere profesională, medierea muncii sau formare profesională; 440 persoane au fost încadrate pe piața muncii.

(16) Dezinstituționalizarea persoanelor adulte cu dizabilități și asigurarea tranziției tinerilor cu dizabilități de la sistemul de protecție specială a copilului către sistemul de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități - continuă procesul de restructurare a centrelor pentru persoane cu dizabilități, termenul de implementare a programelor fiind prelungit până la finalul anului 2022.

(17) Înființarea de servicii sociale de tip centre de zi, centre respiro/ centre de criză și locuințe protejate în vederea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități aflate în instituții de tip vechi și pentru prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități din comunitate - în anul 2021 a fost propusă înființarea a șapte centre respiro pentru persoanele adulte cu dizabilități; sunt în implementare 39 proiecte, din care pentru 6 convențiile de finanțare au fost încheiate în anul 2021; Înființarea de servicii sociale în vederea asigurării tranziției tinerilor cu dizabilități de la sistemul de protecție specială a copilului către sistemul de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități - sunt în implementare 15 proiecte. Proiectele au fost finanțate din bugetul de stat, fiind implementate de Autoritatea Națională pentru Protecția

Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități.

(18) 18) Dezinstituționalizarea copiilor și înființarea de servicii sociale de tip centre de zi și locuințe protejate pentru persoanele cu dizabilități (proiecte finanțate din FEDR prin POR 2014 - 2020): persoane cu dizabilități - au fost depuse 22 proiecte, din care 18 proiecte contractate; copii - au fost depuse 92 proiecte, din care 40 proiecte contractate.

Notă: Raportarea pentru investițiile care au ca obiectiv îmbunătățirea accesului populației la servicii sociale, finanțate prin PNRR, va fi realizată în cadrul acestui instrument.

Accesul la servicii esențiale

(1) Legea nr. 226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie - până la 31 decembrie 2021, au fost acordate ajutoare pentru încălzirea locuinței cu lemne pentru 409.124 beneficiari și ajutoare pentru încălzirea locuinței (în sistem centralizat, cu gaze naturale și cu energie electrică) pentru 10.395 beneficiari.

(2) Măsuri complementare de protecție a populației expusă anumitor dificultăți legate de achitarea costurilor rezultate din creșterea prețurilor pe piețele de energie electrică și gaze naturale la nivel internațional - mecanism de compensare, pentru perioada 1 noiembrie 2021 - 31 martie 2022, a prețurilor la energie electrică și gaze naturale plătite de către consumatorul casnic, astfel încât să nu se agraveze nivelul de sărăcie energetică. Aprox. 13 mil. de cetățeni pot beneficia de compensarea facturilor la electricitate, soluții similare fiind aprobate și pentru consumatorii de gaze naturale.

(3) Ținând cont de necesitatea atenuării impactului creșterii prețurilor la energia termică livrată, în sezonul rece, populației și altor categorii de consumatori cu un grad redus de suportabilitate, componentele de preț al energiei electrice și al gazelor naturale nu includ TVA. Diferențele de preț nu sunt subvenții legate direct de preț în sensul Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și nu se includ în baza de impozitare a TVA.

(4)) Se aplică o cotă redusă TVA de 5% asupra bazei de impozitare pentru livrarea de energie termică în sezonul rece destinată populației și altor categorii de consumatori: spitale publice și private, definite conform Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, precum și unități de învățământ publice și private, definite conform Legii educației naționale nr. 1/2011; ONG reglementate potrivit legii, precum și unități de cult, astfel cum sunt reglementate de Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor; furnizori publici și privați de servicii sociale prevăzute în Nomenclatorul serviciilor sociale, aprobat prin HG nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Prin Legea nr. 286/2021 și Legea nr. 287/2021, cota de TVA a fost redusă de la 19% la 5% pentru livrările de lemn de foc către persoanele fizice și juridice sau alte entități, indiferent de forma juridică de organizare, inclusiv școli, spitale, dispensare medicale și unități de asistență socială.

(6) Schema de sprijin pentru consumatorii casnici pentru perioada 1 februarie - 31 martie 2022 - se acordă o compensație unitară în valoare de cel mult 0,291 lei/kWh, în cazul energiei electrice, și în valoare de cel mult 40% din valoarea componentei prețului gazelor naturale din contractul de furnizare al clientului beneficiar, în cazul

gazelor naturale; prețurile la energie electrică și gaze naturale se plafonează: a) prețul final facturat al energiei electrice se plafonează la cel mult 0,8 lei/kWh, TVA inclus, din care componenta de preț a energiei electrice va fi maximum 0,336 lei/kWh; b) prețul final facturat al gazelor naturale se plafonează la cel mult 0,31 lei/kWh, TVA inclus, din care componenta de preț a gazelor naturale va fi maximum 0,200 lei/kWh. Pentru perioada 1 aprilie 2022 - 31 martie 2023, se plafonează temporar prețul final facturat la energie electrică și gaze naturale, astfel încât să se asigure protecția socio-economică a consumatorilor casnici.

(7) Programe pentru construcția de locuințe sociale (finanțate din bugetul de stat): Programul de construcții locuințe sociale și de necesitate derulat conform Legii nr. 114/1996 - 91 obiective de investiții finanțate în anul 2022 care totalizează 4.190 unități locative; Programul locuințe pentru tineri destinate închirierii - 68 obiective de investiții aflate în execuție la data de 31 martie 2022, pentru 2.264 unități locative.

(8) Îmbunătățirea accesului populației la servicii esențiale, realizarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare (PNDL - etapa II 2017-2022) - aprox. 4.000 km rețea alimentare cu apă și 3.250 km rețea canalizare construite;

(9) Accesul populației, în special din zonele izolate și comunitățile subdezvoltate, la servicii esențiale la standarde de calitate și siguranță - Programul Anghel Saligny (din bugetul de stat) sprijină dezvoltarea infrastructurii de bază de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, canalizare și stații de epurare a apelor uzate, drumuri/ acces la căile de comunicație și extinderea/ racordarea la sistemele de gaze naturale. În cadrul apelului de proiecte derulat în anul 2021, au fost depuse 7.545 proiecte, solicitate de 3.147 UAT-uri, cererile de finanțare însumând 137,59 mld. lei;

(10) Crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructură de bază în zonele rurale (finanțată prin FEADR) - crearea/ modernizarea a 318 grădinițe/ creșe, instituții de învățământ secundar superior agricol; construirea/ extinderea/ modernizarea a 4.728 km rețea conducte apă/apă uzată; modernizarea/construirea a 3.458 km drumuri comunale.

Notă: Raportarea pentru investițiile care au ca obiectiv creșterea accesului populației la servicii esențiale, finanțate prin PNRR, va fi realizată în cadrul acestui instrument.

Notă: Alte investiții vizează eficiența energetică a sistemelor centralizate de alimentare, transport și distribuție a energiei termice, introducerea sistemelor inteligente în sectorul energetic, îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor rezidențiale, sisteme fotovoltaice pentru gospodării izolate, infrastructura de furnizare apă și tratare apă uzată, canalizare, care vor conduce la o îmbunătățire a accesului populației la servicii esențiale. (a se vedea RST.2020.3).

Măsuri

(1) Programul național de ocupare 2021 - a fost susținut accesul pe piața muncii a 224.287 persoane, din care 76.715 „greu ocupabile” și 33.418 „foarte greu ocupabile”; structura de gen a persoanelor angajate a fost de 105.949 femei și 118.338 bărbați, iar în funcție de mediul de rezidență, 118.074 persoane proveneau din zona urbană și 106.213 persoane din zona rurală;

(2) Reconversia zonelor afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic este acompaniată de măsuri de creare a alternativelor de ocupare. În cadrul apelului POCU/761 *Îmbunătățirea nivelului de competențe profesionale și creșterea gradului de ocupare a șomerilor și persoanelor inactive din Valea Jiului în corelare cu nevoile pieței muncii* au fost semnate și sunt în implementare 9 contracte în valoare totală de 3,5 mil. euro;

(3) Stimularea angajării persoanelor care și-au pierdut locul de muncă sau au fost în imposibilitatea de a se angaja și care, prin pierderea veniturilor, sunt supuse riscului de excluziune socială - din BAS a fost susținută angajarea a 741 de persoane din rândul șomerilor cu vârsta peste 50 ani și 3.694 persoane din rândul șomerilor cu vârsta 16 - 29 de ani; din FSE au fost finanțate intervenții de care au beneficiat 36.013 persoane și 10.845 întreprinderi;

(4) Integrarea pe piața muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă sau a celor inactive (finanțare FSE) - 156.670 persoane care au primit sprijin;

(5) Îmbunătățirea participării tinerilor NEETs la piața muncii (FSE) - 244 tineri NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 29 ani beneficiază de măsuri de reîntoarcere în educație în programe de tip a doua șansă; 29.217 tineri NEETs șomeri cu vârsta între 16 -29 ani beneficiază de sprijin;

(6) Proiectul INTESPO - Înregistrarea tinerilor în evidențele Serviciului Public de Ocupare - au fost identificați 201.119 tineri NEETs și înregistrați 184.296 tineri NEETs;

(7) Diversificarea economiei locale în mediul rural - investiții finanțate din FEADR care conduc la crearea a 5.121 noi locuri de muncă prin măsurile de înființare a activităților neagricole în zone rurale și dezvoltare a activităților neagricole de către întreprinderile/ fermele existente. Fondurile alocate pentru instalarea tinerilor fermieri au susținut 13.072 tineri fermieri, iar cele pentru dezvoltarea fermelor de mici dimensiuni au finanțat 29.533 ferme mici;

(8) Dezvoltarea antreprenoriatului social, inclusiv în zona ITI Delta Dunării - crearea de noi oportunități de ocupare și facilitarea integrării vocaționale în întreprinderile sociale pentru persoanele inactive din zonele rurale. În cadrul apelului POCU/879 Sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale în mediul rural au fost semnate și sunt în implementare 11 contracte în valoare totală de 29,6 mil. euro.

Măsuri

Elaborarea *Cadrului național pentru digitalizarea educației*, corelat cu domeniul strategic *Digitalizare* din Proiectul România Educată, a demarat prin pregătirea setului de competențe digitale pentru elevi și cadre didactice. Prin Ordinul ministrului educației nr. 5765/15.10.2020 au fost stabilite competențe digitale generale pentru elevi. În prezent, se află în curs de elaborare *Cadrul de competențe digitale ale cadrelor didactice* (corelat cu *Cadrul european de competențe digitale pentru educație - DIGCOMP-Edu*), care va fi aprobat până la sfârșitul trim. II/2022. Cadrul național sus-menționat valorifică cele 8 capitole ale proiectului *Strategiei pentru digitalizarea educației- SMART-Edu* dedicate competențelor digitale, resurselor educaționale deschise, infrastructurii și conectivității, educației digitale pe întreg parcursul vieții, formării cadrelor didactice, securității cibernetice și curriculumului școlar pentru profesii emergente, inclusiv prin includerea acestora în planurile de implementare ale cadrului național. Până acum, au fost stabilite setul de competențe digitale pentru cadrele didactice, conform DigComp-Edu și competențele digitale generale pentru elevi, care urmează să fie detaliate și au fost incluse în programele școlare competențele digitale specifice pentru clasele V-XII (disciplinele *Tehnologia informației și comunicațiilor și Informatică*).

Sunt în curs de aplicare o serie de măsuri de anticipare a nevoilor pieței muncii în ceea ce privește competențele, precum și de urmărire a inserției profesionale a absolvenților. Ca atare, există un mecanism de anticipare a nevoilor de competențe pentru învățământ profesional și tehnic, care implică analiza contextului regional/ județean/ local din punctul de vedere al evoluțiilor și previziunilor demografice, economice și referitoare la piața muncii. De asemenea, a fost dezvoltat un mecanism de monitorizare a inserției profesionale a absolvenților din învățământul terțiar pentru a fi utilizat de instituțiile de învățământ superior din România și MEEd.

Adaptarea ofertei de formare inițială și continuă la cerințele pieței muncii continuă în cadrul unei inițiative comune în domeniile educației și ocupării.

Proiectul *ReCONNECT - Adaptare la Schimbare - Mecanism Integrat de Anticipare, Monitorizare, Evaluare a Pieței Muncii și Educației*, contractat prin Programul Operațional Capital Uman, vizează realizarea a trei mecanisme: (1) mecanismul integrat de monitorizare a inserției absolvenților programelor de educație și de formare profesională; (2) mecanismul interconectat de anticipare a nevoii de calificări și competențe pe piața muncii și (3) mecanismul interconectat de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și de formare profesională, precum și a unei aplicații IT și a unui curs de formare. S-au desfășurat activități de analiză a capacității actorilor relevanți din domeniul educației, formării profesionale și pieței muncii de sincronizare și furnizare de date reale și relevante pentru dezvoltarea mecanismelor, fiind descrise, printr-o metodologie realizată prin proiect, structura, fluxul de date și interoperabilitatea mecanismului integrat de anticipare, monitorizare și evaluare a pieței muncii și a educației (etapă finalizată în noiembrie 2021). A fost demarată elaborarea celor 3 mecanisme, proces care va fi finalizat până la sfârșitul anului 2022. În perioada următoare, sunt programate acțiuni de inițiere a achiziției platformei IT ReCONNECT, aplicație care are ca scop sincronizarea, interconectarea, testarea, actualizarea și monitorizarea bazelor de date ale partenerilor, oferind facilități pentru generarea de rapoarte.

Sunt implementate programe de formare corelată cu cerințele locurilor de muncă, inclusiv dobândirea competențelor digitale pentru 9.536 angajați, fiind susținute 10.845 IMM-uri.

RST.2020.2 Subcomponenta 6: ...să asigure accesul egal la educație.

Măsuri

Pași importanți au fost realizați pentru **combaterea segregării școlare** prin aprobarea și demararea aplicării *Metodologiei de monitorizare a segregării în învățământul preuniversitar*.

În decembrie 2021, a fost aprobat proiectul *Consolidarea managementului în sistemul educațional, prin dezvoltarea și implementarea unui model eficient de guvernare locală și regională în sistemul de învățământ preuniversitar și îmbunătățirea echității sistemului educațional din România* având MEd ca beneficiar și Administrația Prezidențială ca partener. Proiectul este finanțat de DG REFORM prin Instrumentul de sprijin tehnic (TSI) având două componente: guvernare și desegregare. Obiectivele specifice ale proiectului includ, printre altele: realizarea cadrului instituțional capabil să asigure un management educațional eficient la nivel local și regional; prevenirea, combaterea și monitorizarea segregării în sistemul educațional; dezvoltarea capacității sistemului educațional de a preveni, combate și monitoriza segregarea, și contribuie la generalizarea echității și la instruirea profesioniștilor din sistemul de învățământ preuniversitar cu privire la noul cadru legal privind desegregarea în școală. Sprijinul tehnic solicitat prin proiect este complementar cu PNRR iar proiectul vizează și elaborarea unei *Strategii naționale de desegregare școlară* și a unui *Plan de acțiune* aferent.

Proiectul *Mecanism de Avertizare Timpurie în vederea Prevenirii Părăsirii Timpurii a Școlii (MATE)*, finanțat cu 0,4 mil. euro de COM (DG REFORM), implementat cu sprijinul BM, a vizat monitorizarea, prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii. MATE a fost supus testării pilot prin activități educaționale în 11 unități de învățământ, activități de formare și informare în unități de învățământ pilot și au fost colectate date prin modulul informatic MATE în 467 unități de învățământ din 10 județe cu risc ridicat de părăsire timpurie a școlii. Pentru continuarea acestei abordări, prin HG nr. 1309/2021 a fost aprobat *Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar*, finanțat din PNRR și fundamentat pe proiectul MATE, program care a demarat procedurile de selecție a școlilor-beneficiare cu elevi în risc de abandon școlar și de oferire către acestea de granturi de până la 200.000 de euro.

Continuă, de asemenea, implementarea programelor sociale de către MEd: *Euro 200, Bani de liceu, Bursa profesională*, transportul elevilor, rechizite școlare, *Masa caldă, Programul pentru școli al Românei*, tichete sociale de sprijinire a copiilor și elevilor, inclusiv tichete electronice acordate majorității copiilor defavorizați înscriși în învățământul preșcolar, primar și gimnazial etc.

Participarea la educație preșcolară a copiilor din familii defavorizate - începând de la 1 ianuarie 2021, stimulentele educaționale se acordă copiilor care urmează o formă de educație preșcolară, din familiile care au stabilit dreptul la alocație pentru susținerea familiei acordată în baza *Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei*,

republicată, cu modificările și completările ulterioare, indiferent dacă familia se află în plata acestui drept sau acesta este suspendat. Tichetul social este în cuantum lunar de 100 lei pentru fiecare copil înscris la grădiniță, din familia îndreptățită la alocația de susținere a familiei.

RST.2020.3

RST.2020.3 Subcomponenta 1: Să asigure sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile și gospodăriile, în special IMM-urile și lucrătorii independenți.

Măsuri

În cursul anilor 2020 și 2021, BNR a adoptat un pachet de măsuri menite să **atenueze efectele negative ale crizei generate de epidemia de COVID-19 asupra gospodăriilor și companiilor românești**. BNR a luat măsuri în următoarele domenii:

- *măsuri de politică monetară*: reducerea ratei dobânzii de politică monetară, de la 2,5% la 2%, 1,75%, 1,5% și 1,25% (la data curentă, rata dobânzii de politică monetară este 3%, după ce a fost majorată succesiv începând din toamna anului 2021); furnizarea de lichidități instituțiilor de credit; cumpărarea de titluri de stat denominate în lei pentru a asigura finanțarea fără probleme a economiei reale și a sectorului public;
- *măsuri pentru creșterea flexibilității cadrului legislativ*, astfel încât băncile și IFN-urile să poată ajuta persoanele fizice și companiile cu împrumuturi neachitate;
- *măsuri pentru întărirea rezilienței instituțiilor financiare și încurajarea acordării de împrumuturi către economia reală*: (i) evitarea distribuirii de dividende de către bănci și IFN și (ii) acordarea posibilității băncilor de a opera temporar sub cerința globală de capital și cea de lichiditate;
- *măsuri privind rezoluția bancară*: amânarea cu 3 luni, cu posibilitate de prelungire până la 6 luni a termenului de colectare a contribuțiilor anuale la fondul de rezoluție bancară pentru 2020; amânarea termenelor de raportare a unor informații aferente planificării rezoluției;
- *măsuri operaționale*: asigurarea unei bune funcționări a sistemelor de plăți și de decontare în monedă națională, în vederea desfășurării, în condiții normale, a tranzacțiilor comerciale și financiare; BNR a asigurat băncilor fluxuri neîntrerupte de numerar pentru toate operațiunile, inclusiv cele de lichidități pentru bancomate.

Notă: Informațiile trebuie corelate cu cele care se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.1 Subcomponenta 1 privind domeniul fiscal-bugetar, respectiv la secțiunea dedicată implementării RST.2020.3 Subcomponenta 3 (privind programele de sprijin destinate stimulării dezvoltării IMM-urilor).

Măsuri

MF urmărește anual modul în care ordonatorii principali de credite reflectă rezultatele prioritizării proiectelor de investiții publice semnificative în proiectele lor bugetare anuale. *Memorandumul conținând rezultatele prioritizării proiectelor de investiții publice semnificative* ce au fost utilizate la elaborarea proiectului de buget aferent anului 2022 a fost aprobat la 8 decembrie 2021. Lista proiectelor prioritizate conține **177 proiecte de investiții publice semnificative** (față de 160 în 2020, respectiv 158 în 2019), gestionate de 8 ordonatori principali de credite.

Exercițiul pilot privind raționalizarea portofoliului de investiții publice al MTI (derulat de MF în colaborare cu MTI) a fost finalizat. În urma analizei efectuate în cadrul grupului de lucru, MF a elaborat *Nota privind rezultatele exercițiului pilot*, în care au fost prezentate etapele derulării exercițiului, precum și concluziile acestuia. Din cele 22 proiecte de investiții identificate ca fiind neperformante în urma aplicării criteriilor propuse de BM, MTI a justificat menținerea a 21 proiecte în programul de investiții publice, fundamentând introducerea în programul de raționalizare a unui singur proiect din domeniul feroviar, respectiv proiectul *Linie nouă de cale ferată Vâlcele-Râmnicu Vâlcea*, aprobat în 2008 și cu un stadiu fizic de 3% pe parcursul celor 14 de ani de la aprobare.

În ceea ce privește **proiectele de parteneriat public-privat (PPP)**, la nivelul Unității de Management al Investițiilor Publice din cadrul MF, în 2020 și 2021 au fost realizate următoarele progrese:

- Elaborarea unei *strategii la nivel național pentru implementarea proiectelor prioritare în regim PPP*, împreună cu experți EPEC (de la BEI). Strategia avansează un set de criterii pentru selectarea proiectelor care urmează să fie implementate în regim PPP, propune un cadru instituțional pentru aprobarea diferitelor etape, începând de la faza de pregătire a proiectului, atribuirea contractelor și monitorizarea acestora în faza operațională. Proiectul documentului de politică publică a suferit modificări pe parcursul anului 2021, aflându-se în prezent pe circuitul de avizare ca proiect de act normativ (HG). Aprobarea Strategiei este prevăzută pentru 2022;
- Elaborarea, depunerea și aprobarea (de către COM) a unui *proiect de asistență tehnică în cadrul Programului de Sprijin pentru Reforme*, având în vedere necesitatea completării cadrului legal existent (OUG nr. 39/2018) cu ghiduri/ metodologii destinate pregătirii proiectelor PPP. Proiectul implică servicii de consultanță pentru elaborarea de linii directe privind prevederile contractuale standard, dezvoltarea unui set de instrumente/ metodologii pentru PPP legate de conceptul *Value for Money*, dezvoltarea unui set de materiale de instruire și furnizarea unor sesiuni de instruire. Contractul de servicii de consultanță a fost semnat la 15 decembrie 2021, proiectul aflându-se în implementare. Proiectul se va desfășura timp de 18 luni.

Proiecte de investiții publice mature pentru dezvoltarea infrastructurii de mediu și combaterea/ atenuarea efectelor schimbărilor climatice:

- *Proiecte integrate/ individuale pentru consolidarea și extinderea sistemelor de*

*management integrat al deșeurilor, cu respectarea ierarhiei deșeurilor (POIM, AP 3, OS 3.1) - buget total 374,31 mil. euro pentru creșterea capacității de reciclare a deșeurilor cu 340.000 t suplimentare, în fiecare an, pentru a atinge la sfârșitul anului 2023, ținta POIM de 1.300.000 t/an capacitatea de reciclare a deșeurilor; în acest scop au fost închise/reabilitate 40 depozite neconforme de deșeuri și s-au contractat 21 proiecte, în valoare totală de 282,53 mil. euro; în faza de pregătire se regăsesc 8 proiecte din mai multe județe (Ilfov, Brașov, Buzău, Sibiu, Bistrița Năsăud, Sălaj, Bacău și Dolj) și proiectul major *Instalație de valorificare energetică cu cogenerare de înaltă eficiență a deșeurilor municipale în municipiul București* (se preconizează atingerea unei capacități suplimentare de recuperare a deșeurilor, exclusiv reciclare, de 310.000 t/an); în faza de implementare sunt proiectele: *Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Galați și Sprijin pentru pregătirea aplicației de finanțare și a documentațiilor de atribuire pentru proiectul Sistem de management integrat al deșeurilor din județul Dâmbovița* (semnat în anul 2021). Prin Acordul de servicii de asistență tehnică pentru proiecte - PASSA 2020-2023, semnat în decembrie 2019, experții BEI vor continua să acorde sprijin MIPE (AM POIM) pentru executarea a 11 planuri județene de gestionare a deșeurilor pentru îndeplinirea condiției favorizante din sectorul deșeurilor.*

- *Programul de gestionare a deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase* finanțează operatorii economici care realizează instalații de reciclare și tratare a deșeurilor. Programul are un buget alocat de 1.800 mil. lei credite de angajament și 226 mil. lei credite bugetare;
- Prin Programul - *Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme* (RO-Mediu), finanțat prin Mecanismul Financiar SEE 2014-2021, gestionat de MMAP, se are în vedere închiderea a 2 depozite temporare de deșeuri municipale. Apelul *Măsuri de reducere a contaminării cu substanțe periculoase în depozite municipale temporare* cu un buget de 5 mil. euro, este destinat autorităților publice locale și va fi relansat în trim. I/2022.
- Pentru ca România să se încadreze în prevederile *Directivei Consiliului 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane*, se realizează investiții majore pentru extinderea rețelelor de apă și apă uzată, realizarea și reabilitarea/modernizarea stațiilor de tratare, a rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare. La nivel național, în aglomerările mai mari de 2.000 locuitori echivalenți, la sfârșitul lunii decembrie 2020, au fost inventariate 2.057 rețele de canalizare, din care 1.260 sunt funcționale, iar 797 se află în diferite stadii de executare. În ceea ce privește stațiile de epurare a apelor uzate, în aglomerările mai mari de 2.000 locuitori echivalenți existau 831 stații de epurare, din care 714 funcționale și alte 117 stații de epurare noi, finalizate, la care populația nu a fost racordată încă sau aflate în probe tehnologice/ dezafectate. Gradul de acoperire cu sisteme de colectare a apelor uzate, în aglomerări mai mari de 2.000 locuitori echivalenți, corespunde unei încărcări biologice de cca. 66,15% locuitori echivalenți, iar gradul de acoperire cu stații de epurare a apelor uzate corespunde unei încărcări biologice de cca. 63,58% locuitori echivalenți. Investițiile realizate în perioada ianuarie - decembrie 2020 pentru infrastructura de apă uzată se ridică la cca. 348 mil. euro.
- La 31 decembrie 2021, investițiile realizate pe OS 3.2 din POIM pentru infrastructura de apă uzată se derulează prin 101 contracte de finanțare, în valoare totală eligibilă de cca. 6.258 mil. euro; Prin POIM sunt prevăzuți a se realiza 9.342 km de rețea de canalizare și 169 stații de epurare; până la sfârșitul lunii decembrie 2021 au fost realizați 46,36 km rețea de canalizare și 2 stații de epurare. Prin proiectele de infrastructură selectate, locuitorii României vor beneficia de o mai bună alimentare cu apă, ținta POIM aferentă anului 2023 fiind de 2.851.330 persoane. De asemenea,

populația României va beneficia de o mai bună tratare a apelor uzate, ținta POIM pentru anul 2023 fiind de 1.938.904 persoane.

- **Îmbunătățirea sistemelor de protecție împotriva riscului de inundații:** în anul 2021, ANAR-MMAP a realizat 26,35 km consolidări de mal, 36 km amenajări de albie de râuri și 0,99 km de diguri, fiind protejate de inundații 30 de localități. ANIF-MADR a intervenit asupra a 91 de sisteme complexe de desecare-drenaj în situații de prevenire și gestionare a inundațiilor și a realizat lucrări de îmbunătățiri funciare, respectiv desecare pe raza a 202 localități, bugetul ANIF alocat acestor lucrări fiind de 5,68 mil. euro;
- Măsuri care vizează **protecția împotriva riscului la inundații:** **A) cu finanțare în cadrul POCA 2014-2020:** (i) proiectul *Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații - RO-FLOODS* - se derulează pe parcursul a 48 de luni, în perioada octombrie 2019 - octombrie 2022, lider de proiect fiind MMAP, ANAR participând în calitate de partener. Valoarea totală a proiectului este de 139,996 mil. lei, din care ANAR 6,95 mil. lei; (ii) în cadrul proiectului *Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în scopul implementării Strategiei Naționale de Management la Inundații (SNMRI) pe termen mediu și lung* - se derulează pe parcursul a 24 de luni, în perioada februarie 2020 - martie 2023, lider de proiect fiind MMAP, ANAR participând în calitate de partener. Valoarea totală a proiectului este de 11,06 mil. lei, din care ANAR 5,25 mil. lei. **B) cu finanțare în cadrul POIM:** (iii) proiectul *Creșterea nivelului de pregătire pentru o reacție rapidă și eficientă la dezastre a echipajelor de intervenție* - până în decembrie 2021, au fost depuse 12 proiecte, în valoare totală eligibilă de 1.033 mil. euro și din acestea s-au contractat 11 proiecte în valoare totală de 1.008 mil. euro. (iv) *Dotarea și training asociat pentru AN Apele Române cu utilaje și echipamente de măsurare și supraveghere a infrastructurii de gospodărire a apelor precum și îmbunătățirea capacității de intervenții și acțiuni preventive de asigurare a capacităților existente* - a fost elaborată fișa de proiect în vederea promovării cu finanțare POIM, în prezent fiind propusă ca investiție în cadrul PNRR. (v) proiectul *WATMAN II Sistem informațional pentru Managementul Integrat al Apelor - Etapa II - sisteme de alarmare, comunicații integrate și DSS* - este estimată finalizarea acestuia în trim. II/2022, urmând să fie finalizată și aplicația de finanțare aferentă, în prezent fiind în derulare discuții privind posibilitatea finanțării din fonduri externe nerambursabile (PODD); (vi) în cadrul AP 5 „Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor”, pentru reducerea efectelor și a pagubelor asupra populației, cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundații și eroziune costieră, au fost depuse 20 proiecte în valoare totală eligibilă de 1.732 mil. euro și dintre acestea s-au contractat 17 proiecte în valoare totală de 1.679,75 mil. euro; (vii) a) în cadrul AP 5.1 ANAR are contract de finanțare pentru proiectul *„Reducerea eroziunii costiere faza II (2014-2020)”*¹⁶⁵, cu o valoare de 841 mil. euro, din care eligibili 709 mil. euro, prin care se vor realiza 30,54 km de plajă/ faleză protejată. Scopul acestui proiect este prevenirea eroziunii costiere, prin acțiuni specifice de limitare a efectelor negative ale acestora asupra zonelor de coastă ale litoralului românesc. Se va sprijini astfel dezvoltarea unui mediu corespunzător creșterii valorii conservative a habitatelor marine în zonele proiectului, asigurarea condițiilor pentru păstrarea și susținerea dezvoltării viitoare a speciilor marine cu valoare conservativă mare. Până în decembrie 2021 s-au cheltuit 384,4 mil. lei, Loturile 1-5 fiind în stadiul de

¹⁶⁵ Proiectul a fost aprobat prin HG nr. 667/2016, Contract de finanțare POIM nr. 223/2018, având ca beneficiar ANAR.

implementare; (viii) b) în cadrul AP 5.1, în data de 19.05.2021 a fost semnat contractul de finanțare nr. 560 pentru proiectul "Apărarea împotriva inundațiilor a localității Babadag, județul Tulcea", în valoare de 82,5 mil lei, beneficiar MMAP în parteneriat cu ANAR.

- În ceea ce privește **protecția naturii și conservarea biodiversității**, România se remarcă printr-o varietate de arii naturale protejate de însemnătate națională, europeană și mondială. Astfel, dintr-un total de 1576 arii naturale protejate, ANANP administrează în mod direct 1.210 dintre acestea, alte 366 fiind în administrarea altor entități (Regia Națională a Pădurilor Romsilva, Consilii Județene etc.). În anul 2021 nu au fost desemnate noi situri Natura 2000. În prezent, ANANP are în derulare 3 proiecte pentru implementarea planurilor de management (pentru 4 situri Natura 2000 și ariile naturale protejate de interes național aferente) și încă 2 proiecte sunt în evaluare la AM POIM (din cele 51 de parteneriate active încheiate de ANANP în anii 2019 - 2021 în vederea implementării planurilor de management). Totodată ANANP a depus în anul 2020, 18 cereri de finanțare pentru elaborarea planurilor de management pentru 146 de arii naturale protejate care nu dispun de plan de management și a semnat în anul 2021, 17 contracte de finanțare pentru elaborarea a 137 planuri de management.
- Pentru **armonizarea amenajamentelor silvice, agropastorale și a planurilor de urbanism cu planurile de management ale ariilor naturale protejate**, în cursul anului 2021, în procedura de reglementare, ANANP a avizat un număr de 15 amenajamente pastorale.
- Pentru *protejarea și refacerea biodiversității*, pe OS 4.1 din POIM, până la 31 decembrie 2021, a fost deschis un apel de proiecte privind elaborarea și implementarea planurilor de management a ariilor protejate / planurilor de acțiune pentru specii / seturilor de măsuri de conservare, iar până la 30 iunie 2022, este deschis un apel de proiecte pentru acțiunea privind menținerea și refacerea ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate. Prin proiectele selectate, se va obține un stadiu de conservare mai bun pentru suprafețe habitate, ținta POIM aferentă anului 2023 fiind de 48.686 ha și vor fi elaborate și aprobate seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune, ținta POIM pentru anul 2023 fiind de 57 de planuri. Au fost depuse 191 de proiecte, în valoare totală de 513,39 mil. euro, din care au fost contractate 105 proiecte, în valoare totală de 284,11 mil. euro.
- În anul 2021, AFM a finanțat *lucrări de împădurire/completare/refacere* pe teren degradat în valoare de 6 mil. lei. În același an, cu un buget de 3,45 mil. lei, *Gărzile Forestiere* au executat împăduriri/completări/refaceri pe 26/30/0 ha teren degradat (total 56 ha). În plus, s-au executat lucrări de întreținere a plantațiilor pe suprafața de aproximativ 985 ha. În aceeași perioadă, cu un buget de 0,137 mil. lei, RNP-Romsilva a executat lucrări de completare a lipsurilor din plantații pe 1,82 ha precum și de întreținere a plantațiilor înființate anterior pe 78,7 ha teren;
- Pentru *îmbunătățirea infrastructurii de monitorizare și control a calității aerului*, prin POIM O.S. 4.2 sunt finanțate două programe: (i) *Îmbunătățirea Sistemului de Evaluare și Monitorizare a Calității Aerului la nivel național* - în luna septembrie 2021 a fost semnat Actul adițional nr. 1 la Contractul de finanțare nr. 385/2020 pentru acest program, cu o valoare totală eligibilă de 15,04 mil. euro (în curs de implementare); (ii) *Extinderea și modernizarea infrastructurii de monitorizare și control a calității aerului în scopul creșterii acurateței informațiilor și a capacității de răspuns la episoadele de poluare*- în august 2021 a fost semnat contractul de finanțare pentru acest program, cu o valoare totală eligibilă de 11,52 mil. euro (în

curs de implementare);

- *Reducerea emisiilor de GES și de amoniac din sectorul agricol (PNDR 2014-2020)* - la data de 07 aprilie 2022, sunt contractate 449 proiecte, plățile efectuate fiind în valoare de 238,82 mil. euro.
- În cadrul Programului *Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme*, finanțat prin granturile SEE și Norvegiene 2014-2021, sunt în derulare patru proiecte care contribuie la restaurarea zonelor umede și turbăriilor (3,55 mil. euro) pentru refacerea ecosistemelor degradate și asigurarea îmbunătățirii stării de conservare a acestora, respectiv a 45 de zone umede/turbării aflate în stadiu avansat de degradare ce însumează o suprafață de 11,22 km².

Notă: Raportarea investițiilor care au ca obiectiv îmbunătățirea sistemelor de protecție împotriva riscului de inundații și a lucrărilor de împădurire, finanțate prin PNRR, va fi realizată în cadrul acestui instrument.

TRANSPORTURI. Pregătirea, prioritizarea și accelerarea implementării proiectelor majore de investiții:

(1) Îmbunătățirea capacității de pregătire și implementare a proiectelor de infrastructură de transport: Acordul de servicii de asistență tehnică pentru proiecte - PASSA este în derulare. Asistența tehnică oferită până la sfârșitul trim. IV/2021 s-a concretizat în 50 de proiecte a căror pregătire/ evaluare/ contractare/ monitorizare a fost asigurată de către experții BEI-PASSA, aprox. 116 livrabile aferente sectorului transporturilor elaborate, 12 rapoarte de progres lunare și 2 rapoarte de progres semestriale.

(2) Programul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2021-2030 a fost elaborat de către MTI cu sprijin BEI-PASSA și aprobat prin HG nr. 1312/2021. Documentul reprezintă o actualizare a Strategiei de implementare a Master Planului General de Transport, incluzând o prioritizare a investițiilor care să reflecte nevoile de conectivitate și mobilitate, reducerea ambuteiajelor și asigurarea fluenței traficului.

(3) Pentru finanțare din FESI 2014-2020, 19 cereri de finanțare pentru proiecte majore au fost aprobate de COM: 11 pentru infrastructură rutieră, 3 pentru infrastructură feroviară, 4 pentru infrastructură de metrou și 1 pentru transport naval și intermodal. În cadrul Mecanismului pentru Interconectarea Europei (CEF), 7 proiecte sunt în implementare (2 în sectorul feroviar, 2 de infrastructură rutieră și 3 în domeniul naval și intermodal) și au fost semnate acorduri de finanțare pentru alte 7 proiecte (4 în sectorul feroviar, 2 proiecte în sectorul naval și intermodal și unul în domeniul aerian). Cu finanțare prin Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM), până la sfârșitul anului 2021 au fost construiți 174,741 km de drumuri noi pe rețeaua TEN-T și 8,76 km de linii de metrou, au fost reconstruiți/ modernizați 171,15 km de cale ferată și o stație de cale ferată și au fost modernizate trei aeroporturi.

(4) Îmbunătățirea cadrului legislativ pentru accelerarea implementării proiectelor de infrastructură. În martie 2022, a fost aprobat HG nr. 342/2022 pentru aprobarea înființării Registrului unic al utilajelor și echipamentelor, în domeniul proiectelor de infrastructură de interes național. Prin actul normativ se urmărește crearea unui mecanism de verificare, pentru autoritățile contractante și a disponibilității utilajelor și echipamentelor declarate de către operatorii economici ofertanți, ca fiind utilizabile în implementarea proiectelor de infrastructură de interes național. Registrul va genera automat comunicări în cazul suprapunerii perioadelor de utilizare a utilajelor, echipamentelor și instalațiilor, reprezentând un prim pas important pentru eliminarea

întârzierilor și blocajelor din șantier.

Notă: Detalii suplimentare se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.3 Subcomponenta 4 privind direcționarea investițiilor către tranziția ecologică și digitală, în special către transportul durabil.

RST.2020.3 Subcomponenta 3: ...să promoveze investițiile private pentru a favoriza redresarea economică.

Măsurile

Ca răspuns la provocările economice produse în contextul continuării pandemiei COVID-19, **Fondul Național de Garantare și Creditare a IMM-urilor** (FNGCIMM) a prelungit doar un program de sprijin din cele trei destinate *stimulării dezvoltării IMM-urilor în anul 2022*:

I. **Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii IMM INVEST** a fost modificat. În iunie 2021 și decembrie 2021, programul a fost prelungit succesiv, până la 31 decembrie 2021 și respectiv 30 iunie 2022. Pentru anul 2021, plafonul garanțiilor de stat care au fost acordate în cadrul programului a fost de 15 mld. lei, din care 1 mld. lei pentru Subprogramul AGRO IMM INVEST (pentru *susținerea IMM-urilor din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și a sectorului alimentar*), iar pentru anul 2022 plafonul este de 10 mld. lei, din care 5 mld. lei pentru Subprogramul AGRO IMM INVEST.

După lansarea Programului IMM INVEST ROMÂNIA în anul 2020 și până la 31 decembrie 2021, au fost acordate un număr de 41.128 garanții de stat în valoare totală de aprox. 24,17 mld. lei. De asemenea, conform solicitării FNGCNIMM, au fost plătite 22 decizii de plată în valoare de 528.941,51 mii lei sub formă de grant care reprezintă dobânda și comisionul de administrare (iunie 2020 - martie 2022). Din plafonul alocat pentru anul 2022, au fost acordate, până la data de 28 februarie 2022, garanții în valoare totală de aprox. 54,92 mil. lei.

De la lansarea Subprogramului AGRO IMM INVEST în anul 2021 și până la data de 31 decembrie 2021, au fost acordate un număr de 2.364 garanții de stat în valoare totală de aprox. 2 mld. lei. De asemenea, conform solicitării FNGCNIMM, au fost plătite 11 decizii de plată în valoare de 42.181,28 mii lei sub formă de grant care reprezintă dobânda și comisionul de administrare (mai 2021 - martie 2022).

II. **Programul I leasing de echipamente și utilaje** (lansat în trim. IV/2020), prin care se acordă garanții de stat de 60% sau 80% pentru finanțări tip leasing. Pentru 2020, plafonul de garantare a fost de 1,5 mld. lei. Valoarea plafonului de garantare aferent acestui **Program** aprobat pentru anul 2021 a fost de 2 mld. lei, pe parcursul anului 2021, fiind acordate un număr de 22 de garanții, în valoare totală de aprox. 8,68 mil. lei. După lansarea Programului în anul 2020 și până la 31 decembrie 2021, au fost acordate un număr de 24 garanții de stat, în valoare totală de aprox. 8,85 mil. lei. De asemenea, conform solicitării FNGCNIMM, au fost plătite 15 decizii de plată în valoare de 158,04 mii lei sub formă de grant care reprezintă dobânda și comisionul de administrare (aprilie 2020 - martie 2022). Pentru anul 2022, nu a fost aprobat plafon de garantare.

Pentru consolidarea poziției de piață a IMM-urilor, ulterior adoptării OUG nr. 130/2020 și modificării programului POC, prin **crearea Axei Prioritare 3**, aprobate de

COM la 3 septembrie 2020, s-a lansat schema de ajutor de stat aferentă - *Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19*, administrată de MAT. În MO nr. 1314/30 decembrie 2020, a fost publicat *Ordinul pentru modificarea acestei Scheme de ajutor de stat* care a prevăzut un buget total alocat de 1,48 mld. Euro (1,26 mld. euro din FEDR și 219,4 mil. euro fonduri de la BS) și trei măsuri: a) **Măsura 1- Microgrant** cu sumă fixă sub formă de sumă forfetară: echivalentul în lei a sumei de 100 mil. euro; b) **Măsura 2 - Grant pentru capital de lucru**, sub formă de sumă forfetară, în funcție de cifra de afaceri: echivalentul în lei al sumei de 907,03 mil. euro; c) **Măsura 3 - Grant pentru investiții în activități productive**: echivalentul în lei al sumei de 478,2 mil. euro.

Ulterior, bugetul schemei de ajutor de stat a fost modificat prin *suplimentarea bugetului Măsurii 2* realizată prin relocarea sumelor prevăzute pentru *Măsura 3*, conform *Ordinului MIPE nr. 690 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19*, publicat în MO nr. 654/01 iulie 2021. Astfel, *Măsura 3* a fost eliminată din schema inițială și preluată de MIPE în vederea implementării sub forma *Măsurii 4.1.1*, conform aprobării COM din data de 27 octombrie 2021.

Suplimentarea bugetului Măsurii 2 a fost, din nou, realizată prin alocarea a 570 mil. lei din fonduri de la BS pentru plata tuturor aplicațiilor eligibile a căror valoare a excedat suma alocată inițial, în conformitate cu *OUG nr. 130 din 17 decembrie 2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (MO nr. 1202/18 decembrie 2021).

În MO nr. 1111/ 22 noiembrie 2021, a fost publicat *Ordinul pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 – investiții productive*, în cadrul Axei prioritare 4 - Sprijinirea ameliorării efectelor provocate de criză în contextul pandemiei de COVID-19 și a consecințelor sale sociale și asupra pregătirii unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiei, *Prioritatea de investiții 4d - Sprijinirea capacității IMM-urilor de a crește pe piețele regionale, naționale și internaționale și de a se angaja în procesele de inovare, Obiectiv Specific 4.1. - Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor afectate de pandemia COVID-19*.

La 25 octombrie 2021, a fost lansată a doua ediție a *Măsurii 1 Microgranturi*. Până la 27 ianuarie 2022, din totalul de **29.250 de înscrieri** în program, au fost plătite 17.368 contracte, cu o valoare a finanțării de 168,10 mil. lei. De asemenea, pentru *măsura 2 - Granturi pentru capital de lucru*, din totalul de 22.226 înscrieri în program, au fost plătite 13.836 contracte, cu o valoare a finanțării de 3,77 mld. lei.

La 29 iunie 2021, a fost lansată *Schema de ajutor de stat dedicată industriei Horeca* instituită în baza *OUG nr. 224 din 30 decembrie 2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar pentru întreprinderile din domeniul turismului, alimentației publice și organizării de evenimente*. Până la 27 ianuarie 2022, din cele 10.185 înscrieri în program au fost plătite 8294 contracte, în valoare de 2,13 mld. lei.

În vederea *sprijinirii IMM-urilor pentru crearea și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor*, au fost acordate ajutoare de stat și ajutoare de minimis, prin POR, P.I. 2.2, fiind contractate, până la 18 martie 2022, 1458 proiecte, cu o valoare eligibilă a finanțării de 1,5 mld. euro (din care 869,2 mil. euro FEDR), pentru care s-au făcut plăți în valoare de 558,3 mil. euro.

În cadrul *Programului Dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM-uri în România*, finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021 (45 mil. euro), 28 de proiecte sunt în implementare, iar alte 7 proiecte finalizate.

Măsurii

Pentru realizarea obiectivelor ambițioase ale Guvernului României în sfera transformării digitale a societății românești și pentru coordonarea implementării strategiilor în domeniul transformării digitale și societății informaționale, funcționează Autoritatea pentru Digitalizarea României (ADR), în subordinea MCID, conform HG nr. 371/2021.

Politica publică în domeniul e-guvernării, documentul strategic pentru guvernarea digitală și managementul serviciilor publice electronice la nivelul administrației, care reprezintă foaia de parcurs pentru următorii 10 ani a digitalizării serviciilor publice a fost adoptată de guvern, la 3 iunie 2021. Aceasta constituie un important rezultat al proiectului *Stabilirea cadrului de dezvoltare a instrumentelor de e-guvernare (EGOV)*, finanțat prin POCA.

Pentru asigurarea coordonării integrate a intervențiilor de e-guvernare și pentru simplificarea procedurilor administrative pentru mediul de afaceri și cetățeni, a fost înființat, la 24 mai 2021, *Comitetul pentru e-guvernare și reducerea birocrăției*, prin Decizia Prim-Ministrului României nr. 331/2021. În cadrul reuniunii Comitetului din 17 iunie 2021, a fost prezentat stadiul *Catalogului Național al Serviciilor Publice*, un instrument util în procesul de transformare digitală și debirocratizare a administrației publice, la începutul lunii noiembrie 2021, fiind publicată prima sa versiune, pe pagina de internet a ADR. Elaborarea catalogului are la bază o evaluare cantitativă și calitativă, realizându-se o inventariere a 2333 de servicii publice oferite cetățenilor și mediului de afaceri de către 525 de instituții din administrația centrală.

În decembrie 2021, a fost semnat contractul de finanțare (500 mii euro) pentru proiectul *Procesul de Transformare Digitală a administrației publice din România*, derulat prin Instrumentul pentru Asistență Tehnică.

Implementarea proiectului *Cadrul strategic pentru adoptarea și utilizarea de tehnologii inovative în administrația publică 2021-2027 - soluții pentru eficientizarea activității* (SIPOCA 704), demarată la 3 decembrie 2020, se desfășoară conform graficului (progres tehnic - 30%).

În vederea sprijinirii și eficientizării procesului de transformare digitală, a fost prevăzută și componenta *Guvernarea digitală* (progres - 22%) în cadrul proiectului *Dezvoltarea capacității administrative în domeniul guvernării publice - o abordare coordonată a centrului Guvernului României* a cărui implementare, finanțată cu Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021, a fost demarată, în octombrie 2021. Proiectul este implementat de către SGG, în parteneriat cu ADR, MJ și OCDE, valoarea finanțării acestuia fiind de 3.02 mil. euro.

Continuă procesul de dezvoltare și completare a platformei *Punctul de contact unic electronic PCUe* (<https://edirect.e-guvernare.ro/SitePages/landingpage.aspx>), prin implementarea, cu finanțare BS, a proiectului *Servicii de e-guvernare - PCUe*, fiind disponibile 5228 de proceduri administrative și înrolate un număr de 2219 instituții din administrația publică centrală și locală.

A fost transpusă în legislația națională *Directiva (UE) 2019/ 1024 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public*, aprobându-se în guvern, la 27 ianuarie

2022, proiectul de lege aferent.

Pentru a crește gradul de accesare a serviciilor publice de către cetățeni și de simplificare a procedurilor administrative, la nivelul ADR, sunt operaționale următoarele sisteme informatice de tip eGuvernare: a) *Sistemul Electronic Național SEN* (www.e-guvernare.ro) care pune la dispoziție: proceduri și servicii de asistență și de soluționare a problemelor pentru cetățeni și companii din UE prin găzduirea rețelei europene Single Digital Gateway; datele de contact ale principalelor instituții publice din România; registrul național al instituțiilor publice din România; interfața pentru depunerea declarațiilor la ANAF; registrul furnizorilor acreditați de servicii de certificare pentru semnătura electronică; b) *Sistemul Electronic de Achiziții Publice - SEAP* (www.e-licitatie.ro) care la 6 februarie 2022, avea 206.232 entități înregistrate, dintre care 21.497 sunt autorități contractante și 184.735 ofertanți. În perioada 1 august 2021-31 ianuarie 2022, au fost atribuite 15.241 proceduri în valoare totală de peste 499 milioane lei și s-au derulat peste 1,28 milioane achiziții directe în valoare totală de peste 7,7 mld. lei; c) *Sistemul de Atribuire Electronică în Transporturi* (www.autorizatiiauto.ro) - până în ianuarie 2022, peste 1.7 milioane de autorizații au fost eliberate operatorilor de transport; d) *Sistemul Național Electronic de Plată (SNEP)* a taxelor și impozitelor utilizând cardul bancar (www.ghiseul.ro) - pe această platformă sunt înregistrate peste 1000 de instituții publice, în timp ce numărul utilizatorilor activi a depășit 1 milion, iar peste 5,5 milioane de tranzacții au fost încheiate. La 7 iulie 2021, a fost lansată inițiativa de a dezvolta instrumentul de ultimă generație - aplicația mobilă ghiseul.ro, oferindu-se posibilitatea utilizatorilor de a achita peste 300 de taxe și servicii publice. Alte platforme online importante: Portalul de servicii online al ONRC (<https://portal.onrc.ro>); Serviciului PatrimVen (<https://epatrim.anaf.ro/>); Platforma informatică Spațiul Privat Virtual (https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/servicii_online/inreg_inrol_pf_pj_spv).

În vederea creșterii gradului de utilizare a sistemelor de e-guvernare, au fost lansate, în cadrul POC, toate apelurile de proiecte, fiind aprobate toate cele 17 proiecte depuse, din care 15 proiecte au fost contractate, iar două proiecte propuse de CNA și OSIM sunt depuse spre finanțare. Din cele 15 proiecte contractate, 5 proiecte au fost finalizate, iar 10 proiecte sunt în diferite stadii de implementare: 1) *Sistem de interoperabilitate tehnologică cu statele membre UE SITUE* care va avea la bază construcția nodului eIDAS pentru România și va realiza interconectarea cu nodurile eIDAS ale celorlalte state membre UE și cu furnizorii de identitate și servicii electronice din România (în luna decembrie 2021 a fost semnat contractul de prestări servicii cu firma selectată; progres - 41%, noiembrie 2021); 2) *Sistem electronic integrat al ONRC consolidat și interoperabil destinat serviciilor de e-guvernare centrate pe evenimente de viață* (progres - 46%); 3) *Sistemul Informatic Integrat pentru Emiterea Actelor de Stare Civilă - SIIEASC* (progres 63,54% - decembrie 2021); 4) proiectul *Sistem Național de Management privind Dizabilitatea (SNMD)* (proiectul este în implementare - faza de dezvoltare a softului și a platformei propriu-zise; progres fizic - 26,74 %- ianuarie 2022); 5) proiectul HUB de Servicii MMPS - SII MMPS (progres fizic - 11%, octombrie 2021) 6) *Hub de servicii (centrul de furnizare servicii electronice) la nivelul MAI* (progres 37%); 7) la nivelul MAE - proiectele *Sistem informatic integrat de emitere și gestiune a pașaportului electronic, pașaportului diplomatic și de serviciu și a titlurilor de călătorie în oficiile posturilor consulare (ePass)* (progres fizic - 42,5%, ianuarie 2022) și 8) *Sistem integrat de alertare personalizată și actualizare permanentă a indicatorilor de risc pentru destinațiile de călătorie ale cetățenilor* (progres fizic - 17%, septembrie 2021); 9) proiectul *Sistemul informatic național pentru adopție - SINA* (progres 31%); 10) proiectul *Platforma Software Centralizată pentru Identificare Digitală (PSCID)* se află în implementare (etapa analiză software și amenajare spații data center; progres - 35%). Contractul privind implementarea PSCID a fost semnat la

18 noiembrie 2021 odată cu lansarea în dezbatere publică a propunerii de modificare a *Regulamentului pentru Identitatea Electronică Europeană (eIDAS)* care reglementează necesitatea emiterii unui *e-wallet*, respectiv a portofelului european pentru identitatea digitală.

Digitalizarea în domeniile construcții, arhitectură și urbanism este vizată a se realiza prin intermediul unor acțiuni complementare derulate de MDLPA, finanțate prin POCA 2014-2020 și PNRR. Prin proiectul POCA *Sistematizarea legislației din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor și consolidarea capacității administrative a structurilor de specialitate din instituțiile publice centrale cu responsabilități în domeniu (cod SIPOCA 50)* se vor dezvolta instrumentele normative și metodologice necesare pentru sprijinirea procesului de digitalizare. A fost lansată o procedură de achiziție publică de servicii de expertiză, pentru realizarea mai multor ghiduri și metodologii, printre care și ghidul de elaborare și gestionare a documentațiilor de amenajarea teritoriului și de urbanism în GIS (Sistemul Informațional Geografic).

Pentru *consolidarea capacității administrative în domeniul securității cibernetice*, prin Legea nr. 11/2022 a fost aprobată OUG nr. 104/2021 privind înființarea *Directoratului Național de Securitate Cibernetică (DNSC)*, organ de specialitate cu personalitate juridică în coordonarea Prim-ministrului (prin transformarea CERT-RO). În 2021, au fost introduse noi ocupații specifice domeniului securității cibernetice în *Clasificarea Ocupațiilor din România (COR)*: expert în investigații digitale, expert în securitate cibernetică, auditor de securitate cibernetică și consultant de securitate cibernetică. Implementarea proiectului *Sistem integrat de management pentru o societate informațională performantă (SIMSIP) - SIPOCA 391*, destinat dezvoltării capacității administrative a ADR și DNSC, este în curs de finalizare (termen -mai 2022). În vederea creșterii capacității operaționale a DNSC, prin POC, se implementează proiectul *Sistem de alertă timpurie și informare în timp real - RO-SAT* (progres fizic - 29,73%, decembrie 2021; pe parcursul anului 2022 se are în vedere operaționalizarea platformelor hardware și software pentru atingerea obiectivelor propuse în cadrul proiectului).

DNSC implementează și următoarele proiecte A) finanțate prin CEF TELECOM: 1) proiectul *Cyber Exchange, cu scopul* întăririi capabilităților și expertizei CERT/CSIRT-urilor naționale și guvernamentale din 10 state membre UE prin intensificarea activităților trans-frontaliere de cooperare, inclusiv a abilităților de a răspunde într-un mod unitar și coordonat la amenințările cibernetice avansate; 2) *Joint Threat Analysis Network - JTAN* care vizează stabilirea unei rețele comune de analiză a amenințărilor, un grup deschis de colaborare al CSIRT-urilor europene, cu accent pe colectarea, partajarea și analiza informațiilor tehnice, operaționale și strategice privind amenințările și 3) *Capacity building in line with the Cybersecurity Act for the Romanian competent authorities CERT-RO and RENAR*, care va contribui la consolidarea capacității administrative a DNSC și RENAR în vederea implementării Regulamentului UE 881/2019 (Cybersecurity Act) și B) finanțate prin ORIZONT 2020: 1) *Geiger Cybersecurity Counter (GEIGER)* vizează dezvoltarea unei soluții care să crească nivelul de cunoaștere a întreprinderilor mici și a antreprenorilor asupra riscurilor legate de protecția datelor, privacy și securitate cibernetică; 2) *Artificial Intelligence Threat Reporting and Incident Response System - IRIS* cu obiectivul de a dezvolta o soluție care să protejeze sistemele ICT bazate pe IoT (*Internet of Things*) și AI (*Artificial Intelligence*), față de amenințările și atacurile cibernetice și 3) *SECurity And privacy protection in Internet of Things devices - SECANT*, care urmărește să ofere un cadru holistic pentru evaluarea riscurilor de securitate cibernetică în vederea îmbunătățirii

securității digitale, a confidențialității și a protecției datelor personale în infrastructuri TIC complexe, utilizând tehnologii și metodologii de ultimă generație.

În vederea *asigurării securității cibernetice a sistemelor TIC și a rețelelor informatice* (Acțiunea 2.3.2 a POC), este în curs de implementare proiectul *Consolidarea capacităților de prevenire, identificare, analiză și reacție la incidentele cibernetice, la nivelul Serviciului de Protecție și Pază “POC_CYBER_2021”* (progres fizic - 40%, octombrie 2021) și, de asemenea, două proiecte destinate creșterii capacității operaționale a SRI: *Actualizarea și dezvoltarea sistemului național de protecție a infrastructurilor IT&C cu valențe critice pentru securitatea națională împotriva amenințărilor provenite din spațiul cibernetic* (progres fizic - 56,39%) și proiectul *Sistem de protecție a terminalelor operaționalizate la nivelul SRI împotriva amenințărilor provenite din spațiul cibernetic* (progres fizic - 53,67%).

Cu scopul susținerii investițiilor pentru **digitalizarea IMM-urilor**, au fost lansate trei apeluri de proiecte în valoare de 100 mil. euro din FEDR 2014-2020. În cadrul *primului apel*, au fost implementate 104 proiecte, iar după încheierea celui de-al *doilea apel*, a fost demarată implementarea pentru 76 de proiecte, șapte proiecte fiind deja finalizate. În cadrul celui de-al *treilea apel* de proiecte, ulterior evaluării proiectelor depuse, au fost admise 97 proiecte din punct de vedere tehnico-financiar (TF), din care 16 proiecte au fost selectate pentru finanțare, fiind contractate (prin utilizarea mecanismul de supracontractare), valoarea finanțării nerambursabilă a acestora fiind de 51,64 mil. euro. Totodată, s-a constituit o listă de rezervă pentru 22 proiecte care au obținut peste 80 puncte în urma evaluării TF sau a reevaluării TF, în urma soluționării contestațiilor.

TRANSPORT DURABIL:

DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII FEROVIARE. Prin Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM), până în martie 2022, au fost finalizate lucrări de reabilitare pentru o gară, 41 de stații modernizate cu sisteme de siguranță pentru calea ferată, 54 de structuri (25 poduri, 27 canale și două tuneluri) și 167 km linie de cale ferată de la Simeria la Sighișoara (cu excepția lucrărilor de implementare a ERTMS nivel 2); lungimea liniilor de cale ferată renovate/modernizate și dotate cu sistemul ERTMS, cuprinse în cele trei proiecte majore aprobate de COM este de 314,47 km. În cadrul CEF, au fost demarate lucrările de reabilitare a 112 km de cale ferată (Brașov - Sighișoara) și au fost semnate contracte de finanțare pentru studii de fezabilitate aferente secțiunilor de cale ferată București-Craiova, Coșlariu-Cluj Napoca și Apahida-Suceava și pentru modernizarea liniilor de cale ferată și instalațiilor din Complexul Feroviar București.

REFORMA STRUCTURALĂ A TRANSPORTULUI FEROVIAR. La 3 ianuarie 2022, ARF a semnat *contracte de servicii publice (CSP)* cu șase operatori de transport feroviar de călători. Până la sfârșitul lunii aprilie 2022 este în derulare proiectul “Implementarea Modelului Național de Transport pentru transportul de călători pe calea ferată și definirea obligației de serviciu public de transport feroviar de călători” care vizează mai buna gestionare a CSP. Proiectul “Sistem integrat, bază de date unică și furnizare de informații privind serviciul de ticketing al operatorilor de transport feroviar de călători” este în implementare până în 2023 și are ca scop asigurarea interoperabilității sistemelor de ticketing pe care operatorii de transport feroviar le dețin, contribuind și la furnizarea de informații necesare pentru îmbunătățirea mersului de tren în România. Proiectul major de *achiziție de material rulant* este împărțit pe mai multe loturi, în funcție de tipurile de material rulant necesar. Proiectul de HG privind obiectivul de investiții “Achiziție de material rulant nou, rame electrice regionale RE-R și rame electrice interregionale RE-IR” a fost aprobat prin HG nr. 1226/2021. Documentația de

licitație pentru lotul 1 (achiziția a 62 de rame regionale RE-R și a serviciilor de mentenanță pentru o perioadă de 15 ani, cu posibilitatea de prelungire până la 30 de ani) este în pregătire. Procedura pentru lotul 2 (achiziția a 37 de rame electrice interregionale RE-IR și de servicii de mentenanță pentru o perioadă de 15 ani, cu posibilitatea de prelungire până la 30 de ani) este în derulare (la nivelul lunii ianuarie 2022 fiind în faza de contestație la Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor). De asemenea, este în pregătire documentația pentru achiziția a 11 rame electrice cu tracțiune alternativă (cu hidrogen), cu finanțare din POIM 2014-2020/POT 2021-2027.

DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII RUTIERE. În cadrul POIM, până la sfârșitul anului 2021, au fost contractate 78 de proiecte (din care 39 de proiecte de lucrări), cu o valoare eligibilă totală de 5.524,68 mil. euro. Toate cele 11 cereri de finanțare pentru proiecte majore transmise spre analiză la COM au fost aprobate (din care una a fost aprobată în 2021). Până la sfârșitul anului 2021, au fost construiți 174,741 km de drumuri noi pe rețeaua TEN-T, 396,6 km de autostrăzi și drumuri expres se aflau în diferite etape de construcție și alți 2.375,77 km erau în diferite stadii de pregătire (pentru 261,62 km a fost semnat contractul de proiect tehnic, pentru 358,39 km a fost semnat studiul de fezabilitate și proiectul tehnic de construcție a drumului expres și încă 1.755,76 km sunt în diferite etape de pregătire). În cadrul CEF, proiectele *Europarking Secure Parking și Creating a network of connected safe and secure parking areas in Hungary and Romania* (SecureNetwork) sunt în implementare. Pentru **stimularea mobilității la nivel regional**, prin Programul Operațional Regional, au fost contractate 129 de proiecte (în valoare eligibilă de 2,05 mld. euro) pentru modernizarea/reabilitarea a 4.250 km de drumuri județene, situate în proximitatea rețelei TEN-T.

DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE METROU. În cadrul POIM s-au înregistrat următoarele progrese: 8 proiecte au fost contractate și cinci cereri de finanțare pentru proiecte majore au fost aprobate de COM; 8,76 km de linii de metrou au fost construiți/îmbunătățiți și documentația pentru achiziția a 50 de trenuri este în pregătire. Prioritățile de investiții vizează proiectele aflate în implementare sau în pregătire (*Magistrala 5 - Secțiunea 2 Eroilor-Piața Iancului* - contract de proiectare în derulare cu termen de finalizare trim. IV/2023; *Magistrala 6 - Secțiunea 1 Mai-Tokyo* - în fază de contractare a lucrărilor de execuție structură de rezistență, cu termen de finalizare, trim. IV/2026 și *Secțiunea 2 Tokyo - Otopeni* - în fază de licitație a lucrărilor de structură de rezistență; *Accesibilizarea stațiilor de metrou în funcțiune pentru persoanele cu deficiențe de vedere* - proiect aflat în etapa de semnare contract și demararea execuției lucrărilor, cu termen de finalizare 2023).

DEZVOLTAREA TRANSPORTULUI NAVAL ȘI INTERMODAL. În cadrul POIM s-au înregistrat următoarele progrese: 23 de proiecte au fost contractate și un proiect major a fost aprobat de COM; au fost reabilite trei ecluze și un port non TEN-T; sunt în derulare lucrări pentru modernizarea a 9 porturi (Constanța, Tulcea, Brăila, Galați, Medgidia, Ovidiu, Giurgiu, Calafat și Isaccea - non TEN-T); sunt în stadiu avansat de pregătire proiectele pentru porturile non TEN-T Corabia și Luminița; se vor realiza 36 de km de apărări de maluri pe Canalul Sulina și două terminale intermodale. În ceea ce privește portul Constanța, în 2021 s-au finalizat lucrări de adâncire a bazinelor și a canalelor portuare. În 2022 continuă dezvoltarea infrastructurii prin modernizarea rețelelor de energie electrică, extinderea la 4 benzi a drumului care leagă Porțile 10 și 10 bis (982 m), prelungire la 4 benzi a rețelei rutiere în interiorul și exteriorul portului, în zona porților de acces nr. 7, 8 și 9. În cadrul CEF au fost semnate două contracte de finanțare pentru studii de fezabilitate (terminal trimodal în portul Drobeta-Turnu Severin și proiectul EALING - European flagshipAction for coLdironING in ports pentru accelerarea tranziției către electrificare în porturi maritime) și trei proiecte (FAST Danube - Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe sectorul comun româno - bulgar al

Dunării, SWIM-SMART și Protect - Modernizarea infrastructurii și protecția mediului în Portul Constanța) vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2022.

DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII AEROPORTUARE. În cadrul POIM, până la sfârșitul anului 2021, au fost contractate 19 proiecte și au fost modernizate trei aeroporturi. România participă în cadrul proiectului *SESAR Deployment Programm Implementation 2019* - IOP Foundation (finanțat prin CEF). Proiectul de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii aeroportuare la Aeroportul Internațional Henri Coandă - București (AIHCB) este în implementare cu finanțare de la bugetul de stat și surse proprii CN Aeroporturi București: procedurile de expropriere sunt în derulare și se află pe circuitul de avizare un proiect de lege pentru modificarea Programului strategic de dezvoltare a infrastructurii aeroportuare la AIHCB. Pentru **reducerea impactului aviației civile asupra mediului**, a fost realizată acreditarea la nivel 2 a Aeroportului Internațional București Băneasa - Aurel Vlaicu/AIBB-AV, conform standardului de Acreditare a Nivelurilor de CO₂ pentru Aeroporturi și s-a menținut acreditarea la nivel 3 a Aeroportului Internațional București Otopeni - Henri Coandă/AIHCB. De asemenea, continuă procesul de înnoire a flotei companiei TAROM, prin introducerea în operare a unor aeronave cu consum redus de combustibil (ATR 72-600) și scoaterea din operare a aeronavelor vechi, ineficiente din punct de vedere al consumului de combustibil (ATR 42-500, B 737-300).

ÎMBUNĂTĂȚIREA SIGURANȚEI PE TOATE TIPURILE DE TRANSPORT ȘI REDUCEREA IMPACTULUI TRANSPORTURILOR ASUPRA MEDIULUI. În cadrul POIM au fost contractate 12 proiecte pentru eliminarea a 95 de puncte negre și semnalizarea a 150 de treceri la nivel cu calea ferată. Până la sfârșitul anului 2021, 41 de puncte de secționare cale ferată au fost echipate pentru siguranță sporită și au fost recepționate 4 remorhere multifuncționale cu clasă de gheață.

DEZVOLTAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE, atât în orașe mici și mijlocii, cât și în municipii reședință de județ: până la 14 ianuarie 2022, au fost contractate 304 proiecte (valoare eligibilă de 2,78 mld. euro) având ca scop achiziționarea de mijloace de transport public (material rulant - tramvaie, troleibuze și autobuze electrice) ce pot fi echipate cu softuri și echipamente aferente sistemelor de bilete integrate pentru călători (e-bilete sau e-ticketing) și sistemelor inteligente de management al traficului (ITS).

PROMOVAREA VEHICULELOR MAI PUȚIN POLUANTE. Următoarele programe sunt în derulare: (1) *Programul de stimulare a înnoirii parcului auto național (Programul RABLA Clasic)* - cu un buget alocat pentru anul 2021 de 940 mil. lei, s-au casat 67.308 autovehicule vechi, poluante; (2) *Programul privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic 2020-2024 (Programul RABLA PLUS)* - cu un buget alocat pentru anul 2021 de 900 mil. lei, s-au achiziționat 6.318 autovehicule noi electrice și 1.993 autovehicule hibride plug-in; (3) *Programul destinat finanțării autovehiculelor mai puțin poluante în transportul public local de persoane - autobuze și troleibuze electrice/GNC* - cu un buget alocat de 460 mil. lei, până în decembrie 2021 au fost introduse în transportul public local de persoane 52 de autovehicule noi electrice, în municipiul Brașov, și 130 autovehicule noi hibrid electrice, în municipiul București; (4) *Programul privind îmbunătățirea calității aerului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră utilizând autovehicule mai puțin poluante în transportul elevilor - microbuze electric-hibride, electrice, GNC* - va demara în 2022, cu o alocare totală de 600 mil. lei, din bugetul AFM.

INSTALAREA INFRASTRUCTURII PENTRU COMBUSTIBILI ALTERNATIVI. Sunt în implementare următoarele programe: (1) *Programului privind dezvoltarea infrastructurii de reîncărcare pentru vehiculele electrice și electrice hibrid plug-in la*

nivelul autostrăzilor, drumurilor europene și drumurilor naționale - ghidul programului este în curs de elaborare; (2) Programul privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în municipiile reședință de județ - au fost aprobate dosarele depuse de 27 municipii și s-au încheiat 27 de contracte pentru un număr total de 208 stații reîncărcare, cu 434 puncte de reîncărcare aferente; (3) Programul privind dezvoltarea infrastructurii de reîncărcare pentru vehicule electrice și electrice plug-in în localități, prin instalarea de stații de reîncărcare cu putere normală - este în derulare, o sesiunea de finanțare se derulează în perioada decembrie 2021 - iunie 2022 și are o alocare de 500 mil. lei din bugetul AFM, urmând să fie lansată și o sesiune pentru anul 2022, cu o alocare de 500 mil. lei.

CERCETARE, DEZVOLTARE și INOVARE

Măsurile implementate vizează îmbunătățirea capacității administrative și a cadrului legislativ aferent sistemului de cercetare, dezvoltare, inovare (CDI), precum și întărirea legăturii dintre mediu privat și cel academic/ de cercetare, pentru stimularea investițiilor private în cercetare și inovare și creșterea vizibilității cercetării românești prin participarea la programe și proiecte europene de CDI.

În scopul asigurării continuității în finanțarea sistemului național de CD, perioada de implementare a Planului Național de CDI 2015-2020 (PNCDI III) a fost prelungită până la 30 iunie 2022.

Proiectul SIPOCA 592 - "Creșterea capacității sistemului de CDI de a răspunde provocărilor globale. Consolidarea capacității anticipatorii de elaborare a politicilor publice bazate pe dovezi" este în implementare. În perioada noiembrie - decembrie 2021, proiectul de HG pentru aprobarea Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă (SNCISI) 2021-2027 a fost în consultare publică pe website-ul MCID.

STIMULAREA COOPERĂRII PUBLIC-PRIVAT ÎN DOMENIUL CDI. În scopul stimulării cererii întreprinderilor pentru inovare, cu finanțare prin Programul Operațional Competitivitate (POC), au fost în implementare 176 de proiecte derulate de întreprinderi inovatoare, individual sau în parteneriat cu institute de CD/universități (83 derulate de întreprinderi de tip start-up și spin-off, 22 de către întreprinderi inovatoare nou-înființate și 71 de proiecte tehnologice inovative). La nivelul lunii decembrie 2021, erau finalizate 79 de proiecte (57 derulate de întreprinderi de tip start-up și spin-off și 22 de întreprinderi inovatoare nou-înființate) și erau efectuate plăți în valoare de 145 mil. lei. De asemenea, au fost finalizate 14 proiecte de parteneriat pentru transfer de cunoștințe și continuă implementarea a 39 de proiecte, fiind înregistrate plăți în valoare de 382,78 mil. lei. Pentru sporirea accesului IMM-urilor inovative la finanțare, 99 de IMM-uri au beneficiat de investiții sau împrumuturi, plățile efectuate către beneficiarii finali fiind de 6.836.453,74 euro (Instrumentul de creditare cu dobândă subvenționată și partajarea riscurilor, având un efect de multiplicare, leverage 2) și 14.043.918,60 euro (Instrumentul de capital de risc - acceleratorul de antreprenoriat și investiții de tip seed).

Pentru finanțare prin PNCDI III, în 2021, au fost depuse 2.014 proiecte experimental-demonstrative și 303 proiecte de transfer la operatorul economic. În ceea ce privește achizițiile publice pentru inovare, 70 mil. lei au fost alocate pentru finanțarea a 11 proiecte pe teme de CD care răspund nevoilor punctuale identificate de autorități publice centrale.

În cadrul Programului Operațional Regional, până la 18 martie 2022, 41 de proiecte (cu

valoarea eligibilă totală de 93,2 mil. euro) au fost contractate pentru *promovarea transferului tehnologic și creșterea gradului de inovare în firme* și au fost efectuate plăți în valoare de 3 mil. euro. În anul 2022 se are în vedere lansarea a două apeluri (aflate în pregătire cu sprijinul BM) destinate implementării unor scheme pilot pentru testarea/ crearea/ dezvoltarea pieței de inovare din România.

ASIGURAREA UNEI BAZE ȘTIINȚIFICE DE ÎNALTĂ CALITATE. Pentru dezvoltarea resurselor umane pentru cercetare, în 2021, prin PNCDI III au fost finanțate 229 proiecte de cercetare postdoctorală, 208 proiecte de cercetare pentru stimularea tinerelor echipe independente de cercetători și 19 proiecte de mobilitate pentru cercetători tineri sau experiență din diaspora, și au fost premiate 6.313 articole ISI publicate și 19 brevete înregistrate la OSIM, EPO sau USPTO. În cadrul competițiilor lansate în 2021 au fost declarate eligibile 332 de proiecte de cercetare postdoctorală și 686 de proiecte pentru stimularea tinerelor echipe de cercetători, și au fost depuse 857 de proiecte de cercetare exploratorie.

Prin POC, au fost finalizate 47 de *proiecte conduse de cercetători cu înalte competențe din străinătate* (din totalul de 57 de proiecte contractate) și 20 de proiecte pentru *crearea/ modernizarea de centre/ laboratoare publice/ private de CD*. În plus, au mai fost contractate 9 proiecte pentru infrastructuri publice de CD și au fost selectate la finanțare 3 proiecte pentru *clustere de inovare* (din 20 de proiecte depuse).

În cadrul POCU, pentru sprijinirea doctoranzilor și cercetătorilor post-doctorat, în aprilie 2022 au fost aprobate 9 proiecte (de la 8 universități) care vor primi finanțare în valoare de cca. 9 mil. euro (FESI și buget de stat) pentru activități de cercetare cu componentă aplicativă realizate în cadrul organizațiilor partenere (parteneri din mediul de afaceri, industrie, institute de cercetare etc.) și activități de dezvoltare a competențelor de cercetare avansată.

Continuă implementarea/promovarea următoarelor proiecte pan-europene de infrastructuri de cercetare:

1) *Proiectul strategic Extreme Light Infrastructure-Nuclear Physics (ELI-NP)*: lucrările de construcție a clădirilor și a drumului suplimentar de acces din centura București au fost finalizate; parametrii tehnici pentru sistemul laser de mare putere (HPLS) au fost îndepliniți și continuă procesul de achiziție, instalare, calibrare și testare a echipamentelor care intră în dotarea laboratoarelor experimentale. În decembrie 2021, nivelul plăților efectuate a fost de 536 mil. lei.

2) *Proiectul pan-european Advanced Lead Fast Reactor European Demonstrator (ALFRED)*: în 2021 s-a derulat licitația pentru achiziția serviciilor de proiectare și execuție a lucrărilor pentru clădiri și furnizarea instalației experimentale Athena, parte a proiectului european ALFRED. Contractul, în valoare eligibilă de 92 mil. lei (cu finanțare prin POC), a fost atribuit în octombrie 2021 și are termen de finalizare decembrie 2023. Amplasamentul infrastructurii se va realiza pe platforma nucleară de la Mioveni.

3) *Proiectul de infrastructură pan-europeană Centrul internațional de studii avansate pentru sisteme fluvii-delte-mări DANUBIUS-RI*, reprezentativ pentru contribuția României la SUERD în domeniul CDI: în 2021 a continuat implementarea proiectului suport (în valoare de 5 mil. euro, cu finanțare prin POC) care are rolul de a sprijini finalizarea documentației necesare pentru dezvoltarea aplicației de finanțare a proiectului major (ex. studiile specifice proiectelor de investiții în infrastructuri majore; detalii de execuție pentru componentele românești ale DANUBIUS-RI; documentații tehnice pentru obținerea autorizațiilor de construcție etc.).

Pentru dezvoltarea unor rețele de centre de CD (cu finanțare prin POC), proiectul

pentru extinderea rețelei RoEduNet s-a finalizat în aprilie 2021 (au fost înregistrate 32 de noi conexiuni și efectuate plăți în valoare de 26 mil. lei), sunt în implementare 18 proiecte pentru modernizarea infrastructurilor de tip Cloud și, până în iulie 2022, continuă implementarea proiectului Anelis Plus 2020, (în 2021 a fost asigurat accesul pentru 19 co-publicații științifice).

Pentru *sprijinirea participării românești la programe europene de CDI*, la nivelul trim. IV/2021, prin POC, erau contractate 35 de proiecte în scopul creării de sinergii cu acțiunile de CDI ale Programului Orizont 2020 și alte programe de CDI internaționale. Prin PNCDI III, 62,07 mil. lei au fost alocați, în 2021, pentru finanțarea a 342 de proiecte pentru susținerea participării la programele bilaterale și europene de cercetare (RO-FR, RO-BE, ERA-NET/Cofund, Eureka, Eurostars și Active and Assisted Living/AAL, premiarea participării la Orizont 2020).

Din granturi SEE și Norvegiene 2014-2021 sunt sprijinite proiecte colaborative de cercetare între organizații de cercetare din România și statele donatoare (Islanda, Norvegia). În 2021, a continuat implementarea celor 42 de proiecte contractate (termen de implementare: aprilie 2024), care acoperă integral alocarea de 51,9 mil. euro disponibilă în cadrul Programului de Cercetare. Proiectele contribuie la dezvoltarea cunoștințelor bazate pe cercetare și creșterea performanțelor cercetării românești la nivel internațional în domenii precum: energie, mediu, sănătate, științe sociale și umaniste, ICT și biotehnologii.

Investiții către tranziția verde în sectorul energetic (pentru sprijinirea producerii/consumului de energie din surse regenerabile de energie și pentru creșterea eficienței energetice):

- Programul privind instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională: pentru regiunea București - Ilfov, au fost încheiate 1.734 contracte de finanțare, iar în anul 2021 AFM a finanțat 17 mil. lei.
- Programul Sisteme fotovoltaice pentru gospodării izolate - beneficiari persoane fizice - până la sfârșitul lunii decembrie 2021 au fost încheiate 56 de contracte pentru 897 sisteme de panouri fotovoltaice. În anul 2021 AFM a finanțat suma de 4,27 mil. lei
- Programul privind instalarea de sisteme fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională, pentru cele 7 regiuni de dezvoltare ale României (finanțare din POR) - se preconizează finanțarea a 11.344 contracte de finanțare cu beneficiarii finali, cu o valoare eligibilă de 105,24 mil. euro (din care FEDR 89,45 mil. euro); până la 18 martie 2022 AM POR a plătit 27.6 mil. euro.
- Sprijinirea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, geotermal) (O.S. 6.1 din POIM) - pentru sectorul Producție, au fost contractate 12 proiecte în valoare totală de 52,42 mil. euro. Pentru sectorul Distribuție au fost contractate 4 proiecte în valoare de 11,27 mil. euro.
- În cadrul *Programului Energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică*, finanțat din Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021 (62,8 mil. euro), 46 de proiecte sunt în implementare (19 proiecte de energie regenerabilă, 21 pentru eficiență energetică, 4 pentru electrificarea gospodăriilor și 2 pentru hidro). Alte 9 proiecte au fost finalizate, iar în evaluare sunt proiectele depuse în cele 3 apeluri care s-au derulat în perioada 2020-2021 (*Alte surse de energie regenerabilă, Geotermal și Cercetare și Dezvoltare*).

- Pentru sprijinirea investițiilor în instalațiile și echipamentele care conduc la economii de energie în întreprinderile din industrie, SNGN ROMGAZ SA va finaliza investiția la CTE lernut până la sfârșitul trim. IV/2022.
- Programul multianual *Termoficare* se implementează în perioada 2019-2027 cu o alocare de 400 mil. lei de la Fondul pentru mediu, pentru toată perioada de implementare. Suplimentar, pentru anul 2021, conform prevederilor Legii bugetului de stat nr. 15/2021 au fost aprobate credite de angajament în valoare de 170 mil. lei și credite de plată în valoare de 40 mil. lei. În anul 2021, au fost decontate de către UAT-urile beneficiare 24,9 mil. lei din fondurile alocate de la bugetul de stat, prin bugetul MDLPA (pentru 14 proiecte, din care 4 au fost finalizate) și 37,2 mil. lei din fondurile transferate de la bugetul Fondului pentru mediu (pentru 6 proiecte, din care 1 a fost finalizat). Au fost încheiate 6 contracte de finanțare multianuale noi pentru 4 UAT beneficiare și 18 acte adiționale de prelungire a perioadei contractuale sau modificarea graficului de eșalonare a plăților anuale.
- *Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale și publice și a sistemelor de iluminat public (finanțare POR)* - buget alocat 793,25 mil. euro; până la 18 martie au fost depuse 1.523 proiecte, cu o valoare de 1,85 mld. euro și au fost contractate 883 proiecte, cu o valoare eligibilă de 1,3 mld. euro.
- *Programul privind sprijinirea eficienței energetice și a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public* - au fost semnate 562 de contracte în valoare de 337,25 mil. lei iar în anul 2021 AFM a finanțat suma de 19,09 mil. lei.
- *Programul privind efectuarea de lucrări destinate creșterii eficienței energetice în locuințe unifamiliale, beneficiari persoane fizice*- perioada de înscriere în aplicația informatică a datelor tehnice aferente proiectelor a fost 15.09.2020 - 15.12.2021. Suma alocată sesiunii de finanțare este de 130 mil. lei. Înscrierea persoanelor fizice în aplicația informatică, s-a făcut în limita a 150% din bugetul alocat programului. În cadrul sesiunii s-au înscris 16.409 solicitanți, din care s-au depus fizic 2.808 dosare de finanțare. Au fost semnate 324 contracte, în valoare de 16,25 mil. lei.
- *Programul privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădiri publice* - Prin bugetul anului 2021 a fost suplimentată valoarea creditelor de angajament, până la 1.400 mil. lei. Perioada de înscriere în aplicația informatică a datelor tehnice aferente proiectelor a fost 20.09.2021 - 19.11.2021. Înscrierea persoanelor juridice în aplicația informatică, s-a făcut în limita a 150% din bugetul alocat programului. În cadrul sesiunii au fost depuse 870 dosare de finanțare în valoare de 2.100 mil. lei.
- *Programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe* - este derulat de către MDLPA, conform OUG nr.18/2009 cu modificările și completările ulterioare. În decursul anului 2021, au fost finalizate 70 de obiective de investiții - blocuri de locuințe. În prezent, se află în derulare trei programe de finanțare multianuale pentru care sunt alocate credite de angajament în valoare de 298,1 mil. lei, respectiv suma de 89,6 mil. lei pentru programul cu derulare în perioada 2021-2023, suma de 74,6 mil. lei pentru programul cu derulare în perioada 2020-2022 și suma de 133,9 mil lei pentru programul cu derulare în perioada 2022-2024. Pentru obiectivele aflate în execuție în cadrul celor două programe a fost decontată de la bugetul de stat, în anul 2021, suma de 34,2 mil. lei. Prin legea bugetului de stat, pentru anul 2022, au fost alocate credite bugetare în valoare de 48 mil. lei și credite de angajament în valoare de 150 mil. lei.
- *Promovarea unor sisteme de măsură, evidență și monitorizare a consumurilor de energie de pe platformele industriale (POIM OS 6.2)* - buget alocat 9,9 mil. euro;

până în decembrie 2021, au fost depuse 69 proiecte în valoare de 12,37 mil. euro, dintre care 21 proiecte în valoare de 3,80 mil. euro au fost contractate.

- *Realizarea și modernizarea centralelor electrice de cogenerare de înaltă eficiență (maximum 8 MWe) pe gaz natural și biomasă, la nivelul întreprinderilor și care utilizează gaze reziduale provenite din procese industriale (POIM OS 6.4)* - buget alocat 24,00 mil. euro; până în martie 2021, au fost depuse 15 proiecte, în valoare de 45,04 mil. euro, dintre care 2 proiecte în valoare totală de 5,18 mil. euro au fost contractate. Capacitatea instalată în cogenerare de înaltă eficiență va fi de 20 MW, iar scăderea anuală a gazelor cu efect de seră este estimată la 20.972,00 echivalent tone de CO₂.
- *Modernizarea sistemelor centralizate de transport și distribuție a energiei termice din anumite orașe (POIM OS 7.1)* - buget alocat 128,61 mil. euro; au fost depuse 13 proiecte în valoare totală de 190,25 mil. euro, dintre care 8 proiecte în valoare de 138,87 mil. euro au fost contractate.
- *Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București (POIM OS 7.2)* - proiect în valoare totală eligibilă nerambursabilă de 244,22 mil. euro.
- Prin AP 10 "*Protejarea sănătății populației în contextul crizei sanitare cauzate de COVID-19, creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie, cu finanțare din REACT-EU (FEDR)*", OS 10.2 "*Creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie în vederea pregătirii unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiei*", cu finanțare din REACT-EU se finanțează și măsuri de utilizare a surselor regenerabile de energie (alocare 200 mil euro).
- Pentru creșterea capacității de interconectare a sistemului național de transport de energie electrică și atingerea nivelului de inter-conectivitate asumat de România (15,4% în anul 2030), în *Planul de dezvoltare a rețelei electrice de transport (RET) pentru perioada 2020 - 2029* sunt prevăzute o serie de proiecte de investiții pentru realizarea de lucrări de interconectare a sistemelor electroenergetice ale României pe următoarele direcții: (i) Serbia, prin interfața de vest și sud-vest a României; (ii) Bulgaria; (iii) Ucraina și Republica Moldova.
- Pentru continuarea interconectării sistemelor naționale de transport gaze naturale cu statele vecine, în proiectul Planului de dezvoltare a sistemului național de transport gaze naturale 2021-2030 sunt detaliate măsurile privind finanțarea proiectelor majore de investiție, dintre care amintim: (i) conectarea pe coridorul bidirecțional de transport gaze naturale Bulgaria-România-Ungaria-Austria (BRUA); (ii) preluarea gazelor naturale de la țărmul Mării Negre (conectare pe coridorul Sudic de Transport prin conductă telescopică pe direcția Tuzla-Amzacea-Podișor și conectare Vadu-Tranzit 1); (iii) conectare România - Serbia, pe direcția Arad-Mokrin; (iv) conectare România - Ucraina (conectare pe direcția Gherăești - Siret; conectare cu conducta de transport internațional gaze naturale Tranzit 1 și reverse flow Isaccea; modernizare SMG Isaccea și SMG Negru Vodă, în vederea realizării curgerii bidirecționale pe conductele Tranzit 1, Tranzit 2 și respectiv Tranzit 3); (v) conectare SNT în zona de Nord - Est a României, în scopul îmbunătățirii aprovizionării cu gaze naturale a zonei precum și a asigurării capacităților de transport spre/dinspre Republica Moldova (PI Ungheni), pe direcția Onești-Gherăești-Lețcani; (vi) interconectare România - Bulgaria, pe direcția Giurgiu-Ruse; (vii) dezvoltarea/ modernizarea SNT din zona de Nord-Vest a României.
- A fost lansat un nou apel de proiecte pentru *Creșterea gradului de interconectare a Sistemului Național de Transport a gazelor naturale cu alte state vecine (POIM,*

AP 8, OS 8.2) prin care se urmărește atingerea țintei, pentru anul 2023, a indicatorului lungimea rețelelor inteligente de transport și distribuție a gazelor naturale (336 km). În cadrul acestui apel au fost depuse 243 proiecte, cu o valoare totală de 2,561 mld. euro (de 10 ori mai mare față de bugetul apelului, de numai 235,29 mil. euro) dintre care 10 proiecte în valoare totală de 322,52 mil. euro au fost semnate în cursul anului 2021 și 15 proiecte au fost aprobate și urmează a fi contractate în cursul trim. II/2022.

RST.2020.3 Subcomponenta 5: ...infrastructura de servicii digitale...

Măsuri

Rețeaua de comunicații în bandă largă. Raportat la elaborarea cadrului legislativ și de reglementare în domeniul infrastructurilor și rețelelor de comunicații electronice în bandă largă, este în curs de implementare, începând cu trim. I/2019, proiectul *Stabilirea cadrului de referință în domeniul dezvoltării rețelei de bandă largă în România*. Un rezultat important vizează elaborarea propunerii de politică publică în domeniul comunicațiilor în bandă largă (Broadband). În ianuarie 2022 s-a încheiat actul adițional la Cererea de finanțare, prin care s-a prelungit termenul de implementare al proiectului până la data de 31 Iulie 2023. De asemenea, la finalul lunii martie 2022, au fost semnate contractele din cadrul proiectului, respectiv contractul de consultanță pentru elaborarea setului de politici publice aferent dezvoltării infrastructurii broadband, precum și contractul de publicitate al proiectului.

Referitor la realizarea infrastructurii de comunicații în bandă largă, se are în vedere finalizarea, până la jumătatea anului 2022, a proiectului *Ro-NET Construirea unei infrastructuri naționale de broadband în zonele defavorizate*, prin utilizarea fondurilor structurale, finanțat prin Programul Operațional Competitivitate. Proiectul a cuprins șapte loturi investiționale regionale (care vizează în medie o sută de localități fiecare), până în februarie 2022 fiind finalizate rețele de comunicații în bandă largă în 692 de localități, din totalul de 695 localități eligibile ale proiectului, în prima decadă a lunii aprilie 2022 derulându-se procesul de recepție a ultimelor 3 localități ale proiectului.

RST.2020.3 Subcomponenta 6: ...producția și utilizarea energiei în mod curat și eficient, precum și către infrastructura de mediu, inclusiv în regiunile miniere.

Măsuri

Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.3 Subcomponenta 4.

Măsuri

Asigurarea unei administrații cu resurse umane competente, integre, formarea funcționarilor publici în vederea adaptării la o viziune pro-contribuabil, creșterea calității și accesului la serviciile publice se înscriu în categoria **obiectivelor generale** ale *Programului de Guvernare 2021-2024* pentru domeniul *administrație publică*.

În **anul 2021**, în contextul demersurilor de îmbunătățire a eficacității și calității administrației, a **continuat punerea în aplicare** a diferitor tipuri de măsuri, unele fiind co-finanțate din Fondul Social European (prin POCA). Începând cu **anul 2022/2023**, o parte dintre acestea vor fi **continuate prin PNRR, Componenta 14**, evoluțiile în implementare fiind **urmărite/raportate în cadrul noului instrument** (ex. acțiunile care țin de gestionarea resurselor umane).

Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă (DDD) din cadrul aparatului de lucru al Guvernului, în subordinea prim-ministrului, contribuie la consolidarea instituțiilor publice eficiente, responsabile și incluzive, la implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR) prin sprijinirea realizării cadrului instituțional adecvat, pentru creșterea capacității instituționale a autorităților centrale în domeniul dezvoltării durabile, permițând decizii publice bazate pe dovezi în manieră proiectivă, cu anticiparea evoluțiilor și riscurilor sistemice. În prezent, DDD implementează proiectul cofinanțat din Fondul Social European, *România Durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030* și, prin Instrumentul de sprijin tehnic al COM (DG REFORM), participă la implementarea proiectului *"Enhancing policy coherence, transparency and coordination at the centre of the government in Romania"*, cu asistența tehnică a OCDE.

Principalele evoluții în 2021, pe diverse componente ale domeniului:

- **descentralizare:** a fost elaborat Raportul de monitorizare semestrială a evoluțiilor în implementarea strategiei generale în domeniu; a fost promovat pe circuitul de avizare interministerială proiectul de *HG pentru organizarea și funcționarea Comitetului Tehnic Interministerial pentru Descentralizare și a grupurilor de lucru pentru descentralizarea competențelor*. După intrarea în vigoare a acestui act normativ, vor fi promovate proiectele de *HG pentru aprobarea standardelor de calitate pentru serviciile publice descentralizate privind serviciile comunitare de utilități publice*;
- **codificare:** a continuat derularea SIPOCA 59, în cadrul căruia va fi elaborat proiectul *Codului de procedură administrativă*: au fost definitive analiză comparativă privind doctrina și experiența în materia dreptului administrativ și a procedurii administrative din România și din alte state europene și *raportul/sinteză privind analiza actelor, operațiunilor și contractelor administrative din perspectivă legislativă, doctrinară și practică* (trim. IV/2021); versiunea tehnică a proiectului de Cod va fi definitivată până în trim. II/2022. Referitor la *Codul finanțelor publice locale*, proiectul va fi supus unui nou proces de consultare cu structurile asociative ale administrației publice locale în vederea actualizării; termen de adoptare estimat: sfârșitul anului 2023;
- **managementul calității:** a fost elaborat primul *Raport de evaluare a impactului*

utilizării sistemelor și instrumentelor managementului calității în administrația publică. 96% din instituțiile chestionate au menționat că a crescut semnificativ gradul de monitorizare/evaluare a serviciilor oferite și doar 4% au indicat că implementarea sistemelor și instrumentelor amintite nu a avut un impact semnificativ. Raportul recomandă revizuirea/reluarea Planului privind implementarea etapizată a managementului calității în autorități și instituții publice pentru 2021-2025.

- **management resurse umane:** a continuat, cu asistența BM, proiectul SIPOCA 136, în scopul dezvoltării unui sistem de management unitar în domeniu (termen de finalizare: septembrie 2022): 6 livrabile dedicate reformei managementului resurselor umane au fost elaborate și promovate pe website-ul ANFP; 3 dintre materialele elaborate de BM (*Compendiumul cu fișe de post standardizate pentru funcțiile publice* și 2 ghiduri privind dezvoltarea carierei, respectiv motivarea personalului din administrație) au fost diseminate la 163 instituții și autorități ale administrației centrale, Consilii Județene, Instituțiile Prefectului, primării de municipalități din cele 42 de județe. Au fost organizate 12 webinarii pentru prezentarea și promovarea modelelor de reformă elaborate de BM. Sunt în curs de elaborare/definitivare câteva proiecte de HG, cum ar fi cele referitoare la Sistemul electronic național de evidență a ocupării în sectorul public, normele de organizare a proiectului-pilot al concursului de ocupare a unor funcții publice vacante și normele în materie de cadre de competență. Prin HG nr. 931/2021 a fost definitivat cadrul normativ privind *consilierul de etică*. A continuat monitorizarea respectării normelor de conduită și a implementării procedurilor disciplinare (raport întocmit). Sunt în curs de definitivare proiectul *Strategiei în domeniul funcției publice 2022-2027* și proiectul actului normativ de aprobare (termen de aprobare preconizat: sem. I/2022).
- **profesionalizare:** în anul 2021, INA s-a implicat, ca partener/beneficiar, în diverse proiecte finanțate prin POCA. Astfel: au continuat activitățile care vizează consolidarea *capacității sale de a dezvolta studii/analize cu impact asupra sistemului de formare profesională în administrația publică* - SIPOCA 617 (ex. au fost elaborate proiectul studiului privind funcția de *mentor* și activitatea de *mentorat* și studiul privind *persoanele nou intrate în sistem*); a oferit sprijin pentru implementarea SIPOCA 722 (ex. au fost elaborate *Planul de formare continuă a poliției locale din România* și *Programul modular interdisciplinar al polițistului local*). Ca partener SIPOCA 625, INA va organiza, începând cu trim. II/2022, un *program de formare specializată* pentru 3.490 persoane cu atribuții în domeniul achizițiilor publice și un *program de perfecționare* pentru 610 persoane (aleși locali, personalul ANAP și al autorităților contractante de la nivel central și local).

Notă: La realizarea RST.2020.4 referitoare la domeniul administrației publice contribuie, inclusiv, acțiunile referitoare la planificarea strategică, transparență și calitatea reglementărilor detaliate la secțiunea dedicată implementării RST.2019.5 și măsurile referitoare la e-guvernare și tranziția digitală prezentate la secțiunea dedicată implementării RST.2020.3.

RST.2020.4 Subcomponenta 2: [să îmbunătățească] previzibilitatea procesului decizional, inclusiv prin implicarea adecvată a partenerilor sociali.

Măsurile

Procesul decizional și mecanismele de guvernare eficiente, focalizate pe priorități,

transparența și accesul la informații pentru cetățeni, simplificarea administrativă, încurajarea implicării directe a societății civile și mediului privat în adoptarea și prioritizarea măsurilor de debirocratizare sunt urmărite prin *Programul de guvernare 2021-2024*, ca *obiective generale* pentru domeniul *administrație publică*.

În anul 2021, a continuat implementarea măsurilor menite să contribuie la îmbunătățirea previzibilității procesului decizional și implicarea adecvată a partenerilor sociali, unele dintre acestea având co-finanțare din FSE, prin POCA. Începând cu anul 2022/2023, o parte dintre acțiunile dedicate *planificării strategice, transparenței și guvernării deschise, mai bune reglementări, consolidării dialogului social vor fi continuate prin PNRR, Componenta 14*, evoluțiile în implementare fiind urmărite/raportate în cadrul noului instrument.

Principalele progrese realizate în 2021:

- **planificare strategică și prioritizarea politicilor guvernamentale:** *Planul Anual de Lucru al Guvernului -ediția 2021 (PALG)* a fost actualizat cu proiectele de acte normative propuse de instituțiile centrale cu rol de inițiator; raportul de evaluare anuală a Planului a fost finalizat în trim. I/2022; potrivit acestuia, PALG 2021 a fost implementat în proporție de 37%. Au continuat activitățile proiectului SIPOCA 612, ce vizează elaborarea a 7 Planuri Strategice Instituționale (PSI) și corelarea acestora cu bugetul pe programe (experți din ministere instruiți; încheiere validare PSI: trim. I/2022), precum și cele ale SIPOCA 622, axate pe *consolidarea funcției de management strategic a SGG* (analiza capacității de management strategic a ministerelor finalizată);
- **transparență și guvernare participativă:** a continuat monitorizarea procesului de publicare și centralizare a datelor din rapoartele anuale ale ministerelor, instituțiilor prefectului și consiliilor județene, pe tema aplicării *Legii nr. 52/2003* (transparența decizională), respectiv rapoartele anuale de aplicare a *Legii nr.544/2001* (liberul acces la informațiile de interes public); a crescut (comparativ cu 2020) gradul de conformare față de standardele din *Legea 544/2001*: ministere 79%, autorități subordonate 70%, instituții ale prefectului 90%, consilii județene 82% etc.; au fost administrate, de SGG, platformele *E-Consultare* (peste 4900 proiecte de acte normative puse în consultare publică) și *Registrul Unic de Transparență a Intereselor* (ghid de informare elaborat; 16 sesiuni de instruire organizate); pentru a crește *capacitatea societății civile de a contribui la elaborarea politicilor publice*, SGG a gestionat platforma *CONNECT* (413 organizații înscrise) și *Registrul asociațiilor, fundațiilor și federațiilor* (49 de organizații înscrise); a fost monitorizată implementarea angajamentelor din *Planul Național de Acțiune 2020-2022 al Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă/OGP* (ex. 3 rapoarte de monitorizare realizate - unul referitor la întreaga activitate OGP România 2011-2021; ghiduri, analize elaborate pe tema *implicării cetățenilor în procesul de luare a deciziilor, consultărilor publice etc.*);
- **mai buna reglementare:** a continuat implementarea proiectului SIPOCA 603 Studii de impact pentru o reglementare mai bună; au fost elaborate primele două Rapoarte anuale privind evaluarea impactului aferente proiectelor de acte normative adoptate în 2019 și 2020; au fost organizate 4 sesiuni de instruire cu privire la evaluarea preliminară a impactului (peste 150 reprezentanți ai administrației centrale au beneficiat de instruire specifică). Stabilirea de *mecanisme pentru simplificarea unor proceduri orizontale, trans-sectoriale pentru mediul de afaceri* se va realiza prin proiectul SIPOCA 399 *Zero birocrăție* (în fază de contractare a serviciilor de asistență tehnică). Pe baza Mecanismului cadru de monitorizare dezvoltat în cadrul proiectului SIPOCA 59, a continuat procesul de monitorizare a *Planului integrat de simplificare*

a procedurilor administrative aplicabile cetățenilor, fiind elaborate rapoarte de monitorizare periodice, semestriale sau trimestriale, după caz; a fost finalizat *Mecanismul de evaluare a impactului măsurilor de simplificare a procedurilor administrative aplicabile cetățenilor* (trim. IV/2021) și a fost realizat primul raport de evaluare (intermediară) a impactului măsurilor de simplificare cuprinse în Plan (trim. I/2022).

- **implicarea adecvată a partenerilor sociali:** au continuat intervențiile administrative de ameliorare a datelor pe platforma *dialogsocial.gov.ro*, impulsionează a diversificării temelor de consultare în comisiile de dialog social de la nivel central și local; a fost consolidată implicarea partenerilor sociali în cadrul structurilor/mecanismelor specifice diferitor domenii de reformă (ex. Consiliul consultativ pentru dezvoltare durabilă); au avut loc consultări și dezbateri sectoriale extinse, inclusiv dialog separat cu sindicatele și mediul de afaceri. Rezultatele dialogului s-au concretizat în adoptarea de măsuri în diverse sectoare de interes (transport, sănătate, consolidarea legislației în materie de telemuncă etc.), preluarea în strategiile naționale a propunerilor formulate de partenerii sociali etc. Cooperarea socială cu Consiliul Economic și Social a reprezentat o altă formă de implicare a partenerilor sociali în procesele legislative și decizionale, actele normative fiind promovate în Guvern însoțite de avizul CES.

RST.2019.1

RST.2019.1 Subcomponenta 1: Să asigure respectarea recomandării Consiliului din 14 iunie 2019 cu scopul de a corecta abaterea semnificativă de la traiectoria de ajustare în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu.

Măsuri
Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată RST.2021.1 Subcomponenta 1. <i>Notă: Procedura privind corectarea abaterii semnificative de la traiectoria de ajustare în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu nu a mai fost continuată având în vedere demararea procedurii în vederea încetării situației de deficit public excesiv.</i>

RST.2019.1 Subcomponenta 2: Să asigure aplicarea integrală a cadrului fiscal-bugetar.

Măsuri
Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată RST.2021.1 și RST.2020.1 Subcomponenta 1.

Măsuri

În 2021, ANAF a colectat suma de 311,1 mld. lei, fiind înregistrat un grad de realizare a programului de încasări venituri bugetare de 100,2%, respectiv o creștere cu 18% indice nominal și 12,6% indice real (+47,5 mld. lei) față de anul 2020. Comparativ cu 2019, încasările anului 2021 au înregistrat o creștere cu 14,5% indice nominal (+39,5 mld. lei), în condițiile în care creșterea rambursărilor de TVA a fost substanțială, atât valoric - de la 18,8 mld. lei la 24,3 mld. lei (129,5%), cât și numeric (de la 87.337 deconturi soluționate în 2019 la 99.110 în 2021), acesta reprezentând un aport important de flux financiar în economie.

În primele două luni ale anului 2022, ANAF a colectat venituri bugetare în sumă de 56,4 mld. lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 27,2% (indice nominal) față de perioada corespondentă din 2021 (44,3 mld. lei) și un grad de realizare a programului de încasări de 108,1% (un plus de 4,2 mld. lei). Ponderea în PIB a veniturilor nete colectate de ANAF în 2021 a fost de 26,1%, cu 1,1 p.p. peste cea din anul precedent, respectiv cu 0,5 p.p. peste cea din anul 2019. În primele 2 luni ale anului 2022, ponderea în PIB a veniturilor nete colectate de ANAF a fost de 4,3%, cu 0,6 p.p. peste cea din perioada similară a anului 2021. Aceste rezultate au fost realizate ca urmare a măsurilor implementate de ANAF în 2021, care au vizat continuarea *Planului operațional pentru recuperarea veniturilor* (PORV, plan elaborat în 2020 ca urmare a crizei generate de pandemie).

Printre cele mai importante măsuri operaționale adoptate în 2021, distinct pe cele trei capitole principale ale documentului, amintim:

Capitolul I - Măsuri de salvagardare a veniturilor

- **Simplificarea procedurilor de înregistrare în scopuri de TVA**, prin aprobarea următoarelor: Procedura privind evaluarea riscului fiscal pentru persoanele impozabile care solicită înregistrarea în scopuri de TVA (OPANAF nr. 393/2021); Procedurile interne de lucru în ceea ce privește evaluarea riscului fiscal în cazul persoanelor impozabile care solicită înregistrarea în scopuri de TVA (OPANAF nr. 699/2021); Procedura de înregistrare în scopuri de TVA (OPANAF nr. 239/2021).
- **Permanentizarea procedurii de rambursare a TVA cu control ulterior**, începând cu 1 februarie 2022 prin O.G. nr. 11/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală și reglementarea unor măsuri fiscale. În 2021, au fost soluționate 99.110 deconturi de TVA (cu 6,9% mai mult decât în 2020), suma aprobată pentru restituire/compensare fiind de 16,4 mld. lei (cu 13,5% mai mare decât în 2020).
- **Permanentizarea acordării eșalonării la plată în formă simplificată** – prin OPANAF nr. 1.767/2021, contribuabilii care trec printr-o dificultate financiară temporară au dreptul să achite obligațiile restante acumulate în ultimul an în maximum 12 luni, fără a fi obligați să constituie garanțiile solicitate în cazul procedurii obișnuite de eșalonare la plată. În 2021 au fost aprobate 4.639 cereri pentru eșalonarea la plată a obligațiilor bugetare restante, în sumă de 2,4 mld. lei. Sumele încasate din ratele eșalonate la plată au scăzut în 2021 cu 11,3% față de 2020 (de la 1.032,7 mil. lei la 1.164,7 mil. lei).
- **Implementarea sistemului informatic E-Popriri (operațional de la 1 ianuarie 2021)** - până la 31 decembrie 2021, prin acest sistem, au fost comunicate către

instituțiile de credit 2.070.663 acte administrative.

- **Evaluarea poverii fiscale pentru contribuabili** - ANAF a evaluat povara fiscală pentru contribuabili și a definit măsurile care pot fi luate în vederea îmbunătățirii acestui aspect utilizând modelul de maturitate OCDE. De asemenea, în 2021 au continuat sondajele desfășurate în cadrul *Studiului privind satisfacția contribuabililor privind serviciile oferite de ANAF*. Principalele concluzii ale sondajelor sunt avute în vedere în design-ul măsurilor în zona serviciilor pentru contribuabili. O majoritate consistentă dintre respondenți, respectiv 93,1% consideră că serviciile oferite prin Call-Center sunt de o calitate foarte bună și bună.
- **Implementarea proiectelor de digitalizare** - În 2021, au fost realizate cinci din cele 18 proiecte de digitalizare identificate ca prioritare la finalul anului 2020, majoritatea fiind urmărite prin PNRR: *Regimul Special de TVA (One Stop Shop)*; *Sistemul de facturare electronică*; *Fișierul Standard de Control Fiscal (SAF-T)*; *interconectarea aparatelor de marcat electronice fiscale*; *sistemul informatic aferent NOES (Nivelul Operativ al Executării Silite)*.
- **Implementarea desk-auditului** ca metodă de verificare documentară realizată la sediul organului fiscal, fără interacțiunea fizică cu contribuabilul. Măsura este urmărită prin PNRR. În 2021, ponderea acțiunilor de verificare documentară în total acțiuni de control fiscal cu consecința stabilirii de obligații fiscale suplimentare a fost de 29,2% la nivelul stucturii cu atribuții de inspecție fiscală, respectiv de 35% la nivelul structurii cu atribuții de antifraudă fiscală. Astfel, au fost finalizate 8.384 verificări documentare cu sume suplimentare stabilite de 386,4 mil. lei, mult peste obiectivul anual planificat (3.000 verificări documentare).
- **Realizarea de inspecții fiscale în concordanță cu planul BEPS (Base Erosion Profit Shifting)** și directiva ATAD (reglementări europene și internaționale privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale).

În 2021, s-au realizat 1.879 verificări în domeniu, valoarea tranzacțiilor verificate fiind de 64,9 mld. lei pentru o bază impozabilă de 1,7 mld. lei. Sumele suplimentare stabilite (impozit pe profit + accesorii) au fost de 191,2 mil. lei, iar pierderea fiscală a fost diminuată cu 299,6 mil. lei.

Capitolul II - Asigurarea disponibilității serviciilor pentru contribuabili

- **transmiterea de informări personalizate** către persoanele fizice și juridice care figurau cu obligații de plată restante (250.876 scrisori prin *Spațiul Privat Virtual (SPV)*, aproximativ 70.000 de scrisori prin alte mijloace);
- **pregătirea depunerii electronice a tuturor declarațiilor fiscale**. În martie 2022, erau digitalizate 52 formulare (informațiile din mai multe formulare inițiale fiind comasate), urmând ca alte 57 de formulare să fie digitalizate în cursul anului 2022
- **posibilitatea înregistrării electronice în sistemul One Stop Shop - OSS_RO (Regim special de TVA)**. Sistemul a devenit operațional de la 1 iulie 2021, facilitând companiilor declararea electronică și plata TVA aferentă anumitor categorii de bunuri și servicii Business-to-Consumer, în conformitate cu prevederile Directivei TVA nr. 112/2006 referitoare la implementarea *pachetului TVA privind comerțul electronic*. Astfel, mini-ghișeul unic (MOSS) a fost extins, acoperind o gamă mai largă de servicii prestate și bunuri livrate.
- crearea posibilității de transmitere și primire electronică de către contribuabili a **documentelor specifice activității de evitare a dublei impuneri** și acorduri fiscale internaționale, prin intermediul serviciului SPV și a portalului *e-guvernare.ro*;

- **extinderea conceptului self-service** la nivelul celor 210 unități fiscale prin punerea la dispoziție a unor mijloace tehnice necesare îndeplinirii obligațiilor de către contribuabili;
- **modificarea modului de interacțiune telefonică cu contribuabilii** (mesaje redade automat prin IVR);
- **dezvoltarea Call-center-ului** (creșterea numărului de apeluri simultane ce pot fi primite, de la 30 la 90); În 2021, volumul total al asistenței telefonice prin intermediul serviciului Call-center s-a concretizat în 286.702 apeluri primite. Numărul apelurilor preluate prin alte numere de telefon a fost de 140.542, în scădere față de anul 2020 când numărul acestor apeluri a fost de 142.918.
- **modificarea modului de interacțiune telefonică cu contribuabilii** (mesaje redade automat prin IVR). Începând cu 2021, prin intermediul IVR, contribuabilii au posibilitatea de a accesa informații în sistem self-service, redade automat, cu privire la: înregistrarea ca utilizator al serviciului SPV, accesarea serviciului de programare on-line (disponibil în SPV și pe site-ul ANAF), informații privind evitarea dublei impunerii și depunerea chestionarelor privind stabilirea rezidenței fiscale, calendarul obligațiilor fiscale, modalități de efectuare a plăților către ANAF.
- **lansarea serviciului de chat pe website-ul ANAF** în luna noiembrie 2021 (contribuabilii pot beneficia de asistență specifică în vederea accesării serviciilor disponibile pe website-ul ANAF). În perioada 22 noiembrie - 31 decembrie 2021, ANAF a răspuns unui număr de 2.157 sesiuni de chat.
- **înființarea Școlii de Fiscalitate** (la 1 aprilie 2022), ca centru de excelență în domeniul fiscal. Această structură educațională își propune să atragă lectori de înalt nivel profesional și academic în susținerea scopului său de a livra cursuri de pregătire profesională, formare a funcționarilor publici aflați la început de carieră, efectuarea de studii și cercetare științifică în domeniul fiscalității, organizarea de seminarii și comunicări științifice.

Capitolul III - Măsuri pentru susținerea proceselor de business - continuarea derulării activităților, securitatea și sănătatea personalului și a contribuabililor. Măsurile au vizat problematice precum: telemunca, utilizarea noilor dispozitive electronice în contextul telemuncii, promovarea instrumentelor de comunicare on-line, atât pentru comunicarea internă, cât și cea externă, analiza canalelor de comunicare externă.

Activitatea vamală

În 2021, în domeniul activității de **control ulterior și reverificare a declarațiilor vamale** depuse și acceptate, au fost derulate 39.847 acțiuni în urma cărora au fost identificate 4.509 fraude și iregularități, întocmindu-se decizii de regularizare a situației cu suma constatată de plată în valoare de 226,4 mil. lei. Echipele mobile la nivel central și regional au efectuat în 2021 3.490 acțiuni de control în urma cărora au fost aplicate amenzi contravenționale în cuantum de 8 mil. lei, comparativ cu 11,1 mil. lei în 2020.

În domeniul managementul riscului, analiză și selecție control vamal, la 1 octombrie 2021 fost lansat *Sistemul de Control al importurilor (ICS2-RO)*. Din cele 214.104 declarații procesate, au fost selectate pentru evaluare 510 declarații, pentru 215 dintre acestea fiind emise cereri de informații suplimentare. Pentru **îmbunătățirea infrastructurii vamale și modernizarea birourilor vamale**, la nivelul celor două proiecte cu finanțare externă, au fost realizate următoarele progrese: a fost semnat Contractul de finanțare aferent proiectului *Modernizarea biroului vamal de frontieră Siret*, în vederea fluidizării traficului în punctul de trecere transnațională de pe

*frontiera de nord a României - DN2 (E85), județul Suceava; au fost atribuite contractele de execuție a lucrărilor pentru birourile vamale Sculeni, Albița și Giugiulești (RO), precum și pentru punctele vamale Leușeni și Giurgiulești (MD). Proiectul *Reabilitarea și modernizarea birourilor vamale de frontieră de pe granița România - Moldova* va continua în 2022 cu activități de finalizare a lucrărilor de infrastructură și achiziție echipamente de control nedistructiv.*

Sistemul de urmărire a mișcărilor de produse accizabile în regim suspensiv de accize este în prezent aliniat cerințelor COM. În cursul anului 2022 se urmărește atribuirea unui nou contract de dezvoltare software pentru noile cerințe DG Taxud (EMCS_RO faza 4), în prezent fiind în curs de finalizare procedura de achiziție publică. În 2021, în aplicația EMCS-RO, au fost gestionate 189.499 documente administrative electronice e-DA (102.044 primite și 87.455 emise). Prin mijloace electronice utilizând aplicația EMCS-RO și portalul CCN-MAIL precum și prin poștă, au fost soluționate 550 solicitări inițiate/primite în anul 2021.

Pentru **prevenirea și combaterea traficului ilicit cu produse din tutun**, în urma controalelor specifice, au fost reținute 28,7 mil. bucăți țigarete. Valoarea estimată a confiscărilor de bunuri și numerar (cu excepția confiscărilor de țigarete/alcool/produse energetice) a fost, în anul 2021, în cuantum de 11,8 mil. lei comparativ cu 8,5 mil. lei în anul 2020. Potrivit studiului de piață realizat de compania NovelResearch, în noiembrie 2021 s-a înregistrat *cel mai mic nivel al pieței ilicite de țigarete din ultimii 15 ani* - 7,4%, media anului 2021 fiind de 8,4% (cea mai mică medie anuală înregistrată în același interval de timp).

Este în curs de implementare **Strategia UE privind managementul riscurilor vamale**, prin care se vor transpune prevederile Codului Vamal Unional (Regulamentul UE 952/2013).

Notă: Raportarea pentru investițiile care au ca obiectiv creșterea conformării voluntare a contribuabililor și modernizarea sistemului vamal, finanțate prin PNRR, va fi realizată în cadrul acestui instrument.

RST.2019.2

RST.2019.2 Subcomponenta 1: Să protejeze stabilitatea financiară și soliditatea sectorului bancar.

Măsuri

BNR monitorizează permanent evoluțiile și inițiativele legislative în **vederea garantării securității juridice și a stabilității financiare**. Pe parcursul anilor 2019, 2020 și 2021, BNR s-a implicat într-o serie de proiecte legislative care au vizat sectorul financiar-bancar, prin **furnizarea de puncte de vedere, observații și propuneri**. Cele mai importante dintre acestea sunt enumerate mai jos:

- *Legea nr. 52/2020* pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite;
- *OUG nr. 127/2020* pentru modificarea și completarea Legii nr. 96/2000 privind organizarea și funcționarea Băncii de Export-Import a României EXIMBANK - S.A.;
- *Legea nr. 320/2021* pentru modificarea și completarea Legii nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și

pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar - transpunerea Directivei (UE) 2019/879 de modificare a Directivei 2014/59/UE în ceea ce privește capacitatea de absorbție a pierderilor și de recapitalizare a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții și a Directivei 98/26/CE;

- *Legea nr. 319/2021* pentru modificarea și completarea OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului - transpunerea Directivei (UE) 2019/878 de modificare a Directivei 2013/36/UE în ceea ce privește entitățile exceptate, societățile financiare holding, societățile financiare holding mixte, remunerarea, măsurile și competențele de supraveghere și măsurile de conservare a capitalului;
- *proiect de Lege privind supravegherea prudențială a societăților de servicii de investiții financiare*, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative aferent transunerii Directivei (UE) nr. 2019/2034 privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții și de modificare a Directivelor 2002/87/CE, 2009/65/CE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/59/UE și 2014/65/UE;
- *Legea nr. 187/2021* privind aprobarea OUG nr. 227/2020 pentru modificarea și completarea OUG nr. 37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancare anumitor categorii de debitori și pentru modificarea alin. (1) al art. 79 din OUG nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori;
- *Proiectul de lege privind stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2020/1503* privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1129 și a Directivei (UE) 2019/1937;
- *proiect de Lege privind obligațiunile garantate*, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar aferent transunerii Directivei (UE) 2019/2162;
- *propuneri legislative privind protecția consumatorilor împotriva dobânzilor excesive*, protecția consumatorilor contra cesiunilor speculative de creanțe, protecția consumatorilor față de executările silite abuzive sau intempestive, protecția consumatorilor contra riscului valutar în contractele de credit, respectiv protecția consumatorilor cu privire la costul total al creditării și la cesiunea de creanțe (L.474/2021);
- *proiectul de Lege pentru reglementarea unor măsuri privind cadrul general aplicabil băncilor naționale de dezvoltare din România*;
- *propunere legislativă privind exonerarea clienților băncilor de economisire-creditare în domeniul locativ* de la rambursarea unor sume reprezentând primă de stat și accesorii.

De asemenea, pentru **reducerea și prevenirea creșterii excesive a îndatorării** și, implicit, pentru diminuarea potențialelor vulnerabilități legate de riscul de credit, BNR a adoptat următoarele măsuri:

- *majorarea ratei amortizorului anticiclic de capital*, la nivelul de 0,5% (de la 0%), începând cu data de 17 octombrie 2022;
- începând cu 1 aprilie 2022, au intrat în vigoare *limite ale raportului dintre valoarea creditului și valoarea garanțiilor* mai reduse cu 10 puncte procentuale (echivalent cu o creștere a avansului de 10 puncte procentuale) pentru creditele acordate persoanelor fizice care dețin în proprietate o locuință la data solicitării creditului pentru achiziționarea altui imobil.

În ceea ce privește **piața de capital**, având în vedere mărimea sectorului de fonduri de investiții în România și interesul investitorilor pentru acestea, pe parcursul anului 2021 ASF a derulat un **exercițiu de testare a lichidității fondurilor de investiții** și a capacității acestora de a onora cererile de răscumpărare primite în condițiile unor fluxuri negative semnificative; în cadrul exercițiului au fost incluse 76 Organisme de Plasament Colectiv în Valori Mobiliare (OPCVM) și 19 Fonduri de Investiții Alternative (FIA), fără a include însă FIA tranzacționate pe o piață reglementată și care nu au prevăzută posibilitatea răscumpărării titlurilor de participare la cererea investitorilor (Fondul Proprietatea și cele cinci societăți de investiții financiare). Rezultatele indică faptul că **toate fondurile deschise de investiții au capacitatea de a rezista la șocurile în lichiditate**, deoarece majoritatea administratorilor de fonduri au o strategie prudentă și conservatoare, lichiditatea deținută fiind suficientă pentru a acoperi răscumpărările investitorilor. O sinteză a rezultatelor testului de stres este prezentată în *Raportul privind stabilitatea piețelor financiare nebancare nr. 2/2021*.

În ceea ce privește **sectorul asigurărilor**, ASF și Autoritatea Europeană privind Asigurările și Pensiile Ocupaționale (EIOPA) au derulat în perioada 2020-2021 un program de **evaluare independentă a sectorului de asigurări din România** printr-un exercițiu de evaluare a activelor și pasivelor (*BalanceSheet Review*). Exercițiul a inclus 24 de companii de asigurare din România și a avut ca dată de referință 30 iunie 2020. Raportul final al consultantului (care a inclus reprezentanți ai ambelor autorități) a furnizat o *imagine a riscurilor și vulnerabilităților sectorului asigurărilor din România*. Pe baza rezultatelor evaluării și a analizei indicatorilor prudențiali, societățile participante au fost clasificate și fac obiectul unor măsuri de remediere diferențiate, în funcție de dimensiunea deficitului de capital rezultat în urma exercițiului de evaluare, fără a aduce atingere ajustărilor efectuate ca urmare a măsurilor luate după data de referință.

RST.2019.2 Subcomponenta 2: Să asigure sustenabilitatea sistemului public de pensii și...

Măsuri

Măsura este prevăzută în PNRR.

RST.2019.2 Subcomponenta 3: ...viabilitatea pe termen lung a fondurilor de pensii din cadrul celui de al doilea pilon.

Măsuri

Prevederile OUG nr. 114/2018 au fost modificate prin OUG nr. 38/2019 și OUG nr. 1/2020. Astfel, a fost eliminată posibilitatea de a renunța la cel de-al doilea pilon de pensii după o perioadă contributivă de 5 ani, în timp ce majorarea cerințelor privind capitalul minim a fost anulată.

Pilonul II de pensii a suportat noi modificări. Astfel, conform OUG nr. 23/2022 pentru completarea art. 43 din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, începând cu data de 1 ianuarie 2024, cota de contribuție la fondul de pensii este

de 4,75%.

RST.2019.3

RST.2019.3 Subcomponenta 1: Să amelioreze calitatea și caracterul incluziv al educației, în special pentru romi și alte grupuri defavorizate.

Măsuri

Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.2 Subcomponenta 6.

RST.2019.3 Subcomponenta 2: Să asigure îmbunătățirea competențelor, inclusiv a competențelor digitale, în special prin sporirea relevanței pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale și a învățământului superior.

Măsuri

Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.2 Subcomponenta 5.

RST.2019.3 Subcomponenta 3: Să sporească acoperirea și calitatea serviciilor sociale și...

Măsuri

Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.2 Subcomponenta 3.

RST.2019.3 Subcomponenta 4: ...să finalizeze reforma venitului minim de incluziune.

Măsuri

Reforma venitului minim de incluziune este prevăzută în PNRR.

1) Revizuirea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat - pentru a stimula tranziția către ocupare a persoanelor în vârstă de muncă, acordarea ajutorului social este prelungită cu șase luni, dacă acestea se angajează pentru o perioadă de cel puțin

24 luni; beneficiarii au posibilitatea de a urma programe de educație tip "A doua șansă"; în vederea stimulării comportamentului activ pe piața muncii, persoanele apte de muncă au obligația prezentării la agențiile de ocupare pentru aplicarea măsurilor de stimulare a ocupării, semestrial sau ori de câte ori sunt solicitate; (2) Programe bazate pe testarea mijloacelor: alocația pentru susținerea familiei acordată pentru un număr mediu lunar de 150.096 familii; venitul minim garantat acordat pentru un număr mediu lunar de 168.023 familii sau persoane singure; ajutoare pentru încălzirea locuinței acordate pentru 63.102 beneficiari (familii și persoane singure); (3) Valoarea indicatorul social de referință, utilizat ca bază de calcul pentru prestațiile sociale, se actualizează anual, din oficiu, la data de 1 martie, cu rata medie anuală a inflației din anul precedent. În situația în care rata medie anuală a inflației are valoare negativă, se păstrează ultima valoare a indicatorului social de referință. Prin majorarea valorii ISR se vor înregistra modificări ale cuantumurilor beneficiilor de asistență socială care sunt în prezent raportate la ISR, inclusiv a ajutorului social și a alocației pentru susținerea familiei.

RST.2019.3 Subcomponenta 5: Să îmbunătățească funcționarea dialogului social.

Măsuri
Măsura este prevăzută în PNRR.

RST.2019.3 Subcomponenta 6: Să asigure stabilirea salariului minim pe baza unor criterii obiective, compatibile cu crearea de locuri de muncă și cu competitivitatea.

Măsuri
Măsura este prevăzută în PNRR.

RST.2019.3 Subcomponenta 7: Să îmbunătățească accesul la asistență medicală și eficiența sectorului sănătății din punctul de vedere al costurilor, inclusiv prin favorizarea tratamentului ambulatoriu.

Măsuri
Creșterea accesibilității și rezilienței sistemului de sănătate prin implementarea reformei în domeniu este un obiectiv înscris în Programul de Guvernare 2021-2024 și constituie una dintre prioritățile naționale. Această prioritate va fi susținută prin investiții finanțate din PNRR, dar și din noul PO dedicat sectorului sănătății (creat în cadrul exercițiului financiar 2021-2027).
În ultimii ani, în vederea creșterii accesului persoanelor, inclusiv a celor vulnerabile, la servicii medicale de calitate, a continuat punerea în aplicare a unor programe de

sănătate publică/screening ce acoperă diferite tematici și a fost elaborat raportul *Evaluare de nevoi și comportamente pentru sănătate în populația vulnerabilă*. În plus, granturile SEE și norvegiene 2014-2021 contribuie printr-un buget total de 47 mil. euro la îmbunătățirea politicilor și serviciilor de prevenție a bolilor, respectiv îmbunătățirea accesului la serviciile de îngrijire a sănătății pentru grupurile vulnerabile (șapte proiecte aflate în implementare și două apeluri aflate în evaluare, cu termen de contractare trim. III/2022). La sfârșitul anului 2020, a demarat proiectul *Consolidarea rețelei naționale de furnizori de îngrijiri primare de sănătate pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației, copii și adulți (inclusiv populație vulnerabilă)*, cu o perioadă de implementare de 36 de luni. În cadrul acestui proiect au fost elaborate 10 ghiduri de practică pentru asistența medicală comunitară și se realizează evaluarea nevoilor de sănătate la nivelul comunității, fiind creată o bază integrată de date care cuprinde, la momentul raportării, indicatorii de sănătate colectați de la nivelul a șapte județe. În perioada trim. III/2018 - trim. III/2021, 657.607 pensionari cu venituri mici și medii (de până la 990 lei/lună, respectiv 1139 lei/lună începând cu 1 septembrie 2019, respectiv 1299 lei/lună începând cu 1 septembrie 2020) au beneficiat de medicamente acordate în ambulatoriu. Au devenit funcționale 45 de centre comunitare de sănătate. Se află în implementare proiectul *Crearea și implementarea serviciilor comunitare integrate pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale*.

A fost extins pachetul de servicii medicale acordat și au fost dezvoltate servicii în baze de tratament din ambulatoriul de reabilitare și medicină fizică pentru pacienții cu afecțiuni post-COVID agravate, fiind extins și accesul la dispozitive medicale specifice. A continuat accesul persoanelor asigurate la investigații paraclinice efectuate în regim ambulatoriu, necesare monitorizării pacienților diagnosticați cu COVID-19, precum și a pacienților diagnosticați cu boli oncologice, diabet, afecțiuni rare, boli cardiovasculare, boli cerebrovasculare, boli neurologice.

În scopul furnizării de servicii medicale de calitate și sigure pentru pacienți, se implementează proiectele *Creșterea capacității instituționale pentru dezvoltarea națională coordonată a îngrijirilor paliative și îngrijirilor la domiciliu* (SIPOCA 733) și *Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde în MS ce optimizează procesele decizionale privind activitatea de vaccinare în România*.

La nivelul MS, au fost inițiate o serie de demersuri în vederea elaborării unei noi strategii naționale în domeniu, aferente perioadei de programare 2021-2027, fiind aprobate masterplanurile pentru servicii medicale pentru regiunile NE, NV și SV. Proiectul strategiei este publicat pe site-ul MS.

Cu scopul de a îmbunătăți eficiența și sustenabilitatea financiară a sistemului de sănătate, ponderea cheltuielilor pentru servicii medicale acordate în ambulator, în anul 2021, a fost de 17,84%, cel mai mare procent (8,56%) fiind acordat asistenței medicale primare.

În perioada 2020-2021 au fost realizate patru actualizări ale listei de medicamente prin care au fost incluse în rambursare peste 100 denumiri comune internaționale noi aferente diferitelor afecțiuni și se află în derulare proiectul *Îmbunătățirea calității și performanței serviciilor spitalicești prin evaluarea costurilor și standardizare* (SIPOCA 724).

În vederea extinderii mandatului ONAC pentru achiziția centralizată de produse medicale, în luna februarie 2022 MF a inițiat procesul de avizare interministerială pentru modificările legislative ce se impun în sensul revizuirii actului normativ în materie. Prin intenția de extindere a mandatului ONAC pentru achiziția centralizată de produse medicale, guvernul își propune să obțină economii în sectorul sănătății.

În vederea modernizării infrastructurii de sănătate și asistență medicală la nivel

regional, MS are în curs de realizare construcția a trei spitale regionale de urgență (SRU). Au fost aprobate de către COM, în cursul anului 2020, aplicațiile de proiecte majore pentru cele trei SRU și au fost semnate contractele de finanțare pentru cele trei proiecte, în două faze, având o valoare totală de 1,63 mld. euro (din POR 2014-2020, POS 2021-2027 și cofinanțare de la bugetul statului). Au fost inițiate și se află în derulare procedurile de achiziții aferente proiectelor de construcție a celor trei SRU din Iași, Cluj-Napoca, Craiova. În perioada 2024-2027 se vor realiza lucrările de construcție a spitalelor. Pentru asigurarea contribuției naționale (de aprox. 50% din valoarea totală a investiției), Guvernul României a semnat contractele de împrumut cu BEI, în 2021, pentru SRU Iași (250 mil. euro) și Cluj (305 mil. euro), urmând ca în prima parte a anului 2022 să se semneze și contractul de împrumut pentru SRU Craiova (368 mil. euro). În ceea ce privește achizițiile, pentru SRU Iași a fost atribuit contractul de proiectare la finalul anului 2021, iar pentru SRU Cluj a fost semnat contractul pentru serviciile de proiectare în luna aprilie 2022. Au fost finalizate și evaluările pentru ofertele de servicii de verificare tehnică a proiectelor în anul 2021, pentru SRU Iași fiind semnat deja contractul, în cazul SRU Cluj și Craiova urmând a fi semnate după atribuirea contractelor de proiectare. Proiectele pentru spitalele din Iași, Cluj, Craiova au fost incluse în Axa 4 a noului Program Operațional Sănătate 2021-2027, pentru asigurarea finanțării nerambursabile.

Pentru finanțare din Programul Operațional Regional, au fost depuse 177 de proiecte referitoare la infrastructura pentru ambulatorii și 69 de proiecte privind infrastructura centrelor comunitare integrate.

În perioada 2019-2021, au fost organizate peste 35 campanii de informare/educare naționale, la nivel local, în comunitățile vulnerabile, pe diferite tematici (inclusiv vaccinare și identificare a comunităților cu risc de îmbolnăvire prin hepatită A), în scopul reducerii morbidității și mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile și a fost perfecționat personalul medical în vederea depistării și tratamentului pacienților cu boli hepatice cronice.

Digitalizarea sistemului de sănătate a continuat și după publicarea OUG nr. 196/2020 prin care s-a reglementat domeniul telemedicinii, MS având în curs de elaborare normele metodologice de punere în aplicare a acesteia, care vor fi aprobate prin HG. În cadrul POC, MS a depus două proiecte, în vederea consolidării sistemului informatic integrat în domeniul e-sănătății (inclusiv în cel al telemedicinii), pentru proiectul *Sistem informatic pentru registrele de sănătate - ReglInterMed* implementarea începând din ianuarie 2021, iar pentru al doilea proiect, *Sistem Informatic pentru Evidența Clinică a secțiilor ATI*, implementarea începând în mai 2021. De asemenea, la nivelul CNAS, se află în implementare proiectul *Sistem Integrat de Management în Sistemul de Asigurări Sociale de Sănătate*, finanțat prin POCA. Obiectivul acestui proiect este crearea unui sistem integrat de management care să susțină un proces decizional performant continuu și o planificare strategică fundamentată pe dovezi, pentru atingerea obiectivelor instituționale.

Notă: Informațiile trebuie corelate cu cele care se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.1 privind domeniul sănătății.

RST.2019.4

RST.2019.4 Subcomponenta 1: Să axeze politica economică în materie de investiții pe sectorul transporturilor, vizând în special sustenabilitatea acestuia, pe sectorul energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon și pe eficiența energetică, pe infrastructura de mediu și pe inovare, ținând seama de disparitățile regionale.

Măsuri
Detalii privind măsurile adoptate/ în derulare se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.3 Subcomponenta 4.

RST.2019.4 Subcomponenta 2: Să îmbunătățească procesul de pregătire și stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele mari și să se accelereze punerea în aplicare a acestora.

Măsuri
Detalii privind măsurile adoptate/ în derulare se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.3 Subcomponenta 2.

RST.2019.4 Subcomponenta 3: Să îmbunătățească eficiența achizițiilor publice și să asigure punerea în aplicare integrală și sustenabilă a strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice.

Măsuri
Reforma sistemului de achiziții publice Continuă implementarea proiectului <i>Sprijin în implementarea Strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice prin consolidarea capacității administrative a ANAP și a autorităților contractante</i> (SIPOCA 625), respectiv a activităților care vizează îmbunătățirea transparenței și eficienței achizițiilor publice, creșterea capacității administrative a autorităților contractante și continuarea reformei controlului ex-ante. În ceea ce privește îmbunătățirea transparenței și eficienței achizițiilor publice, a fost realizată <i>evaluarea sistemului de achiziții publice</i> și a impactului implementării strategiei naționale în domeniu. BM a elaborat un Raport cuprinzând evaluarea sistemului achizițiilor publice din România. Cât privește <i>dezvoltarea unei aplicații electronice cu două module</i> (pentru realizarea <i>screening</i>-ului legislativ de către ANAP și pentru asigurarea transparenței proiectelor de acte normative/ instrumentelor inițiate de ANAP), au fost elaborate studiul de fezabilitate pentru aplicația informatică și o prezentare a prototipului modulului de <i>screening</i> legislativ. Funcționalitățile incluse în prima etapă nu permit realizarea automată a unor acțiuni principale ale activității de screening legislativ. În funcție de estimarea financiară a dezvoltării noilor funcționalități, realizată de către BM, va fi

analizată posibilitatea includerii acestora în cadrul proiectului SIPOCA 625.

De asemenea, vor continua să fie puse în aplicare măsuri în direcția **consolidării capacității administrative a autorităților contractante**, cu accent pe profesionalizare și aspecte de integritate. În scopul **profesionalizării persoanelor responsabile cu derularea achizițiilor publice**, au fost dezvoltate cadrele de competențe pentru două funcții publice, respectiv consilier achiziții publice și consilier sistem achiziții publice, și au fost elaborate documentele necesare pentru revizuirea standardului ocupațional *expert achiziții publice*. Ca urmare a elaborării documentelor de către reprezentanții BM, au fost organizate nouă sesiuni de diseminare a cadrelor de competențe și două dezbateri publice pe tema revizuirii standardului ocupațional *expert achiziții publice*. Varianta finală a cadrelor de competențe a fost aprobată la nivelul ANAP în prima jumătate a anului 2021. Proiectul de standard ocupațional revizuit a fost aprobat de către Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC) prin Decizia nr. 358/12.08.2021. Standardul ocupațional revizuit aferent ocupației de *expert achiziții publice*, cod COR 242116, a fost înregistrat în Registrul de standarde și a fost publicat pe website-ul ANC. După aprobarea standardului ocupațional revizuit au fost organizate 9 sesiuni de diseminare online a documentului. Totodată, a fost aprobat la nivelul ANAP *Studiul privind introducerea funcției de achizitor ca profesie și a unui sistem de recompense*, care a făcut obiectul unui proces complex de revizuire de către BM, ca urmare a observațiilor formulate de către ANAP. Concluziile acestui studiu vor fi utilizate în procesul de elaborarea a proiectului noii strategii în domeniul achizițiilor publice.

Pentru **sprijinirea a 160 de autorități contractante în vederea eficientizării procesului de achiziții publice și aplicării în mod unitar a normelor și procedurilor în domeniul achizițiilor publice**, au fost semnate 136 de protocoale cu autorități contractante și s-au desfășurat 101 de ateliere de lucru - cu echipa BM - privind derularea procedurii, evaluare și atribuire contract. Având în vedere restricțiile impuse de pandemia de COVID-19, a fost necesară restructurarea atelierelor de lucru și a activităților de acordare de asistență la locul de muncă adresate autorităților contractante. În prezent, se află în analiză o serie de măsuri complementare care să permită continuarea implementării activității în bune condiții.

Pentru **realizarea programelor de formare specializată și perfecționare**, a fost solicitat sprijinul BM care a elaborat *Raportul privind analiza nevoilor de formare și dezvoltare profesională ale personalului responsabil cu achizițiile publice în cadrul autorităților și entităților contractante*, document care va contribui la elaborarea programului de formare specializată.

În vederea **înființării a cel puțin două unități pilot de achiziții centralizate la nivel local (UCA)**, a fost finalizată Strategia de management a factorilor interesați, semnându-se 12 protocoale de colaborare între ANAP și o serie de factori interesați; au fost semnate, de asemenea, protocoalele de colaborare între ANAP și cele trei organizații partenere selectate pentru pilotarea UCA (CJ Harghita, CJ Sibiu și Primăria Timișoara), precum și protocoalele de colaborare cu organizațiile partenere interesate pentru elaborarea foilor de parcurs; au fost realizate planurile de acțiune pentru înființarea celor 3 UCA.

Pentru **continuarea reformei controlului ex-ante în scopul întăririi capacității ANAP pentru realizarea verificărilor sectoriale**, se implementează activitatea de furnizare de suport în vederea derulării controlului ex-ante, care prevede pregătirea de documente (opinii, îndrumări sau studii) asupra unor aspecte sectoriale și de achiziții publice întâlnite în activitatea de control *ex-ante*. Activitatea de pregătire a diverselor opinii, îndrumări sau studii este completată de activitatea continuă de asistență de tip *on-the-job*, la cerere, în funcție de diverse situații punctuale cu care se confruntă controlul ex-ante și care pot avea, în general, un caracter punctual prin raportare la

proceduri de atribuire specifice. La nivelul BEI au fost contractați și consultanții, o terță parte care va asigura asistența personalului de control *ex-ante* pe o perioadă de 24 luni. Totodată, a fost actualizată metodologia de eșantionare și au fost dezvoltate instrumentele de eșantionare (program informatic dedicat). În prezent, se află în implementare o serie de training-uri non-sectoriale acordate angajaților ANAP care realizează controlul *ex-ante*, pentru îmbunătățirea nivelului competențelor profesionale generale ale acestora și înțelegerea piețelor și domeniilor relevante (ex.: managementul proiectelor, evaluarea riscurilor, managementul conflictelor, evaluarea performanțelor etc.). Activitatea de asigurare a suportului tehnic necesar pentru verificarea specificațiilor tehnice pentru procedurile ce fac obiectul proiectului pilot IT&C a fost inițiată, de asemenea, la finalul anului 2021.

Asigurarea calității procesului de achiziții publice centralizate și implementarea metodelor de simplificare și gestionare eficientă a acestui proces se realizează prin proiectul *Dezvoltarea și implementarea unor mecanisme electronice integrate pentru desfășurarea și monitorizarea achizițiilor centralizate (SIPOCA 753)*, cu un buget total de 49,99 mil. lei și cu o durată de implementare de 36 luni. În cadrul proiectului, au fost constituite patru grupuri de lucru interinstituționale: trei pentru achizițiile centralizate de servicii și produse (servicii de telefonie mobilă, carburanți, respectiv mobilier) și unul pentru achiziția centralizată de produse și servicii medicale pentru entitățile din cadrul *Sistemului național de asistență medicală de urgență și prim ajutor calificat*. La 2 decembrie 2020, ONAC a avizat un raport al BM privind *Recomandările de modificare a cadrului legislativ existent în vederea extinderii mandatului ONAC și MAI-DSU pentru realizarea achizițiilor centralizate de produse și servicii medicale pentru entitățile din cadrul SNAMUPAC* (serviciile de ambulanță județene, serviciul de ambulanță București-Ilfov, UPU și CPU din cadrul spitalelor de urgență și SMURD). *Nota de fundamentare pentru modificarea și completarea OUG nr. 46/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea ONAC și a HG nr. 119/2019 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 46/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea ONAC și pentru modificarea anexei nr. 1 la HG nr. 502/2018*, precum și *modificările legislative propuse* au fost transmise MF, în luna ianuarie 2022, pentru inițierea modificării actului normativ. *Ghidul practic de evitare a potențialelor blocaje ce pot apărea în derularea procedurilor de achiziție centralizată* a fost elaborat de către experții CNSC.

La 14 octombrie 2020, ONAC și BEI au semnat Acordul PASSA care prevede, între altele, acordarea de sprijin de către BEI pentru aplicarea, prin proiecte pilot, a *cinci proceduri de achiziție centralizată*. În decembrie 2020, echipa BEI a finalizat evaluarea ofertelor referitoare la angajarea experților terți pentru serviciile de consultanță în domeniile achizițiilor publice centralizate pentru produsele și serviciile din categoriile stipulate la art. 3 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 46/2018. Documentațiile de atribuire pentru procedurile de achiziții centralizate de furnizare produse de papetărie și birotică și de prestări servicii de telefonie mobilă au fost finalizate, acestea putând fi utilizate ca modele și de alte autorități contractante din sistemul de achiziții publice, fiind de un real ajutor în pregătirea unei documentații de atribuire solidă, în definirea criteriilor adecvate de selecție și de atribuire, în analiza riscurilor și transpunerea acestora în clauze contractuale, în monitorizarea indicatorilor de performanță al furnizorilor/ prestatorilor.

În cursul anului 2021, au fost definite *4 instrumente de lucru* pentru eficientizarea procesului de achiziție centralizată: (1) organizarea și funcționarea grupurilor de lucru, (2) implementarea unor mijloace și metode de diminuare a riscurilor privind asigurarea integrității, precum și a măsurilor anti-corupție, (3) derularea procesului de standardizare a specificațiilor tehnice, (4) organizarea și derularea procesului

consultării de piață, inclusiv metodologia de realizare/ desfășurare a studiilor de piață ce vor fi implementate la nivelul ONAC care să fie aplicabile produselor/serviciilor ce pot face obiectul unei achiziții centralizate.

Ca urmare a *Analizei nevoilor de formare profesională*, a fost elaborat *Planul de formare profesională* a ONAC, CNSC și MAI - DSU și IGSU, urmând ca, în perioada mai 2021 - septembrie 2022, să fie realizate nouă sesiuni de instruire pentru 180 de persoane. În perioada mai - decembrie 2021 au fost instruite 93 de persoane.

În privința **procedurilor de achiziție centralizată din domeniul medical**, efectele pandemiei și implicarea ONAC și DSU în achizițiile ce prevăd asigurarea stocurilor de urgență medicală au avut drept consecință încetinirea procesului legislativ de extindere a mandatului ONAC și DSU, conducând la amânarea demarării acestora pentru trim. II/2022. În luna noiembrie 2020, experții BM au elaborat Caietul de sarcini și specificațiile tehnice pentru achiziția a 124 de loturi de produse medicale.

Referitor la **digitalizarea ONAC**, potrivit acordului RAS - *Sprijin pentru digitalizarea ONAC* semnat la 23 septembrie 2020, ONAC primește asistență din partea BM în realizarea unei analize de *business* și a unei strategii IT, elaborarea specificațiilor tehnice pentru dezvoltarea sistemului electronic de achiziții centralizate și pentru echipamentele *hardware* necesare, precum și în monitorizarea contractelor de achiziție de dezvoltare *software* și furnizare *hardware*. În iunie 2021, ONAC a aprobat Analiza de *business* și Strategia IT pentru dezvoltarea sistemului electronic de achiziții centralizate, realizată de BM. Prin acest sistem, vor fi digitalizate etapele de planificare a achizițiilor centralizate și de monitorizare a acordurilor-cadru centralizate și a contractelor subsecvente încheiate de utilizatori, iar procesul de achiziție publică centralizată va putea fi derulat prin mijloace electronice (etapa de organizare a procedurii de atribuire se realizează prin SEAP). Contractul de achiziție de servicii de dezvoltare a platformei pentru achiziții centralizate a fost semnat la 1 aprilie 2022. Totodată, consultarea pieței pentru demararea procedurii de licitație deschisă având ca obiect furnizarea de *hardware* necesar funcționării platformei electronice pentru achiziții publice centralizate a fost derulată în perioada 15-30 martie 2022.

RST.2019.5

RST.2019.5 Subcomponenta 1: Să se asigure că inițiativele legislative nu subminează securitatea juridică, prin îmbunătățirea calității și a previzibilității procesului decizional, inclusiv prin consultări adecvate cu părțile interesate, prin evaluări efective ale impactului și prin simplificarea procedurilor administrative.

Măsuri

Detalii privind măsurile adoptate se regăsesc la secțiunea dedicată implementării RST.2020.4 Subcomponenta 2.

Măsurile

Ministerul Finanțelor (MF), prin structurile competente, urmărește în mod constant **implementarea guvernantei corporative**, inclusiv prin acțiuni de control urmare cărora, în cazul nerespectării prevederilor legale, sunt aplicate sancțiuni contravenționale conform prevederilor legale în vigoare.

În 2020 au avut loc 157 de acțiuni de control, fiind aplicate 83 de amenzi contravenționale în valoare de 281 mii lei. În 2021, organul de control din cadrul MF - Direcția Generală de Inspecție Economico-Financiară (DGIEF) a inițiat 35 de acțiuni de control având ca obiectiv respectarea prevederilor *OUG nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice*, din care au fost finalizate 16, constatând 30 fapte contravenționale și aplicând 30 sancțiuni contravenționale, din care 28 amenzi în valoare de 92 mii lei și 2 avertismente. Cele 19 acțiuni de control nefinalizate au fost demarate la autorități publice tutelare centrale în ultima perioadă a anului 2021, având ca obiectiv verificarea modului de respectare a prevederilor OUG nr. 109/2011 în ceea ce privește selecția administratorilor. Tot în 2021, structurile teritoriale de inspecție economico-financiară din cadrul ANAF, coordonate metodologic de către DGIEF, au efectuat 31 de acțiuni de control având ca obiectiv verificarea modului de respectare a prevederilor OUG nr. 109/2011, constatând un număr de 87 fapte contravenționale și aplicând un număr de 87 sancțiuni contravenționale, din care 69 amenzi în valoare de 255 mii lei și 18 avertismente.

Efectuarea de acțiuni de control având ca obiectiv respectarea prevederilor OUG nr. 109/2011 reprezintă o preocupare continuă și constantă a DGIEF, sens în care acestea se vor desfășura pe tot parcursul anului 2022.

Raportul anual privind activitatea întreprinderilor publice în anul 2020 a fost elaborat și aprobat de conducerea ministerului, fiind publicat pe pagina de internet a MF conform prevederilor art. 58, alin(4) din *OUG nr. 109/2011*. Din perspectiva aplicării cadrului normativ privind selecția administratorilor/ directorilor, pe parcursul anului 2020, din totalul de 151 întreprinderi publice centrale obligate la aplicarea prevederilor *OUG nr. 109/2011*, 92 întreprinderi se află în diverse stadii ale procesului de selecție, respectiv declanșat, reluat și definitivat.

RAPORTAREA EXTRASĂ DIN BAZA DE DATE ELECTRONICĂ A COMISIEI EUROPENE FENIX REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A PLANULUI NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ

RST	Nume măsură	Nume Jalon/Țintă	Status progres	Termen de realizare
2019.CSR4.subpart1 2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart6	Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene	Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Legii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006	Finalizat	T4/2021
2019.CSR4.subpart1 2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart6	Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene	Intrarea în vigoare a legii de aprobare a programului național „Prima conectare la apă și canalizare”	Finalizat	T1/2022
2019.CSR4.subpart1 2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart6	Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene	Acorduri de implementare semnate cu autoritățile locale care participă la programul „Prima conectare la apă și canalizare”	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Mobilitate urbană durabilă	Semnarea de contracte pentru reînnoirea parcurilor de vehicule de transport public (achiziționarea de vehicule nepoluante)	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Mobilitate urbană durabilă	Semnarea contractelor pentru furnizarea STI/alte infrastructuri TIC	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Mobilitate urbană durabilă	Semnarea contractelor pentru construirea de puncte de încărcare pentru vehicule electrice	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Mobilitate urbană durabilă	Semnarea contractelor de investiții în infrastructura pentru biciclete la nivel local/metropolitan	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR1.subpart3	Construirea de locuințe pentru tineri și pentru	Semnarea tuturor contractelor de achiziții	În implementare	T4/2022

	specialiști din sănătate și învățământ	publice pentru construirea de locuințe pentru tinerii care provin din comunități și grupuri vulnerabile și pentru specialiști din sănătate și învățământ din zonele urbane sau rurale		
2019.CSR1.subpart1 2020.CSR2.subpart4 2020.CSR3.subpart2	Reabilitarea moderată a clădirilor publice pentru a îmbunătăți furnizarea de servicii publice de către unitățile administrativ-teritoriale	Semnarea contractelor pentru renovarea moderată a clădirilor publice	În implementare	T4/2022
2020.CSR3.subpart4 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de urbanism	Semnarea contractelor pentru elaborarea/actualizarea documentelor de amenajare a teritoriului și de urbanism și a planurilor de mobilitate urbană durabilă	În implementare	T4/2022
2020.CSR3.subpart4 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Crearea cadrului pentru mobilitate urbană durabilă	Intrarea în vigoare a legislației în domeniul mobilității urbane durabile	În implementare	T4/2022
2020.CSR3.subpart4 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Crearea cadrului pentru mobilitate urbană durabilă	Intrarea în vigoare a ordinului de ministru privind instituirea unei structuri care să acorde asistență tehnică pentru elaborarea de planuri de mobilitate urbană durabilă (PMUD) și actualizarea PMUD instituite și operaționale	În implementare	T4/2022
2020.CSR1.subpart1 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Crearea cadrului de politică pentru o transformare urbană durabilă	Intrarea în vigoare a Legii zonelor metropolitane	În implementare	T2/2022
2020.CSR1.subpart1 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Crearea cadrului de politică pentru o transformare urbană durabilă	Intrarea în vigoare a hotărârii de guvern de instituire a cadrului politicii urbane a României	În implementare	T4/2022
2020.CSR2.subpart6 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Crearea unui cadru de politică pentru o transformare rurală durabilă: instituirea de consorții administrative în zonele rurale funcționale	Intrarea în vigoare a actului legislativ de modificare a Codului administrativ și de instituire a unor consorții administrative în unitățile administrativ-teritoriale rurale sau predominant rurale învecinate, existente ca zone rurale funcționale	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart3 2020.CSR2.subpart3 2020.CSR3.subpart2 2020.CSR3.subpart4	Îmbunătățirea calității locuințelor	Intrarea în vigoare a actului legislativ de implementare a Strategiei naționale a locuirii și a planului de acțiune de reducere a privăriei severe de locuință	În implementare	T2/2022
2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Dezvoltarea sistemului de planificare - Codul amenajării teritoriului, urbanismului și	Intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor	În implementare	T1/2023

	construcțiilor			
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Promovarea celor 12 rute turistice/culturale	Situri care sunt incluse în rutele culturale	Finalizat	T1/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Promovarea celor 12 rute turistice/culturale	Semnarea contractelor de promovare a celor 12 rute	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Promovarea celor 12 rute turistice/culturale	Semnarea contractelor pentru lucrările de restaurare/renovare a siturilor incluse în cele 12 rute culturale	În implementare	T1/2023
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Modernizarea/crearea de muzee și memoriale	Semnarea contractelor pentru lucrările de construcție ale muzeelor	În implementare	T1/2023
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart5	Instituirea și operaționalizarea Centrului Național de Coordonare Velo	Platforma națională integrată eVelo și aplicație pentru telefoane inteligente	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Implementarea a 3 000 km de piste pentru biciclete	Semnarea contractelor privind piste pentru biciclete	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Sporirea accesului la cultură în zonele defavorizate din punct de vedere cultural	Semnarea contractelor de finanțare	În implementare	T1/2023
2019.CSR3.subpart2 2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri)	Toate zonele optime de destinație pentru organizațiile de management al destinației (OMD-uri) din România au fost cartografiate	Finalizat	T1/2022
2019.CSR3.subpart2 2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri)	Plan de acțiune pentru utilizarea patrimoniului cultural în vederea sporirii competitivității sectorului turismului din România	Finalizat	T1/2022
2019.CSR3.subpart2 2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri)	Intrarea în vigoare a cadrului legislativ printr-o hotărâre de guvern, care va include o descriere clară a mecanismului de finanțare pentru sprijinirea dezvoltării rețelei de OMD-uri și un model clar de guvernanță	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Cadrul pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național	Intrarea în vigoare a cadrului de reglementare privind cicloturismul	Finalizat	T1/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Cadrul pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național	Traseele Centrului Național de Coordonare Velo instituite și operaționale	În implementare	T2/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Cadrul pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național	Studiu cuprinzător privind distribuția teritorială a traseelor cicloturistice naționale	În implementare	T3/2022
2019.CSR3.subpart3 2020.CSR2.subpart6	Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural	Intrarea în vigoare a legii privind sistemul de finanțare a sectorului cultural	În implementare	T3/2022

2019.CSR3.subpart3 2020.CSR2.subpart6	Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural	Dispoziție legală care indică intrarea în vigoare a cadrului legislativ pentru statutul lucrătorilor din sectorul cultural	În implementare	T1/2023
2019.CSR3.subpart7 2020.CSR1.subpart3 2020.CSR2.subpart3	Dezvoltarea infrastructurii medicale prespitalicești	Adoptarea criteriilor de priorizare a investițiilor în centrele comunitare integrate	Finalizat	T4/2021
2019.CSR3.subpart7 2020.CSR1.subpart3	Dezvoltarea capacității pentru gestionarea fondurilor publice din sănătate	Intrarea în vigoare a ordinului ministerial privind indicatorii de performanță și de calitate care urmează să fie utilizați pentru selectarea unităților medicale care vor fi finanțate din Fondul pentru calitatea serviciilor medicale	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart7 2020.CSR1.subpart3	Dezvoltarea capacității de investiții în infrastructura sanitară	Intrarea în vigoare a cadrului legislativ de instituire a Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Infrastructurii în Sănătate (ANDIS)	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart7 2020.CSR1.subpart3	Dezvoltarea capacității pentru managementul serviciilor de sănătate și managementul resurselor umane din sănătate	Intrarea în vigoare a cadrului legislativ privind dezvoltarea capacității pentru managementul serviciilor de sănătate și managementul resurselor umane din sănătate	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart7 2020.CSR1.subpart3	Dezvoltarea capacității pentru managementul serviciilor de sănătate și managementul resurselor umane din sănătate	Intrarea în vigoare a legislației privind cadrul strategic pentru dezvoltarea resurselor umane din sănătate	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart7 2020.CSR1.subpart3	Dezvoltarea capacității pentru managementul serviciilor de sănătate și managementul resurselor umane din sănătate	Dezvoltarea resurselor umane din sănătate	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart3 2020.CSR2.subpart2 2020.CSR2.subpart3	Crearea unui nou cadru juridic pentru a preveni separarea copiilor de familie	Intrarea în vigoare a unui act legislativ necesar pentru a preveni separarea copiilor de familie și sprijinirea familiilor vulnerabile	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart3 2020.CSR2.subpart2	Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități	Intrarea în vigoare a actului legislativ pentru punerea în aplicare și operaționalizarea Ghidului privind accelerarea procesului de dezinstituționalizare	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart3 2020.CSR2.subpart2	Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități	Intrarea în vigoare a legii de sprijinire a punerii în aplicare a strategiei naționale adoptate pentru prevenirea instituționalizării	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart4	Implementarea venitului minim de incluziune (VMI)	Intrarea în vigoare a legii de aprobare a normelor de aplicare a VMI	În implementare	T3/2022

2019.CSR3.subpart3 2019.CSR3.subpart4 2020.CSR2.subpart3	Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici	Intrarea în vigoare a legislației și a normelor de aplicare privind sistemul de tichete pentru lucrătorii casnici	În implementare	T1/2022
2019.CSR3.subpart3 2019.CSR3.subpart5	Îmbunătățirea legislației privind economia socială	Intrarea în vigoare a modificării Legii nr. 219/2015 privind economia socială și a normelor de aplicare	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart3	Reforma serviciilor de îngrijire pe termen lung pentru persoanele în vârstă	Intrarea în vigoare a unei legi pentru adoptarea și implementarea Strategiei naționale privind îngrijirea pe termen lung	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart5 2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Creșterea capacității organizațiilor societății civile de stimulare a cetățeniei active, de implicare profesionistă în planificarea și implementarea politicilor publice privind drepturile sociale vizate de planul național de redresare și reziliență și monitorizarea reformelor asociate	Intrarea în vigoare a legislației privind dialogul social, care să prevadă un dialog social și negocieri colective semnificative și oportune, în conformitate cu recomandările OIM	În implementare	T4/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Monitorizarea și implementarea planului	Audit și controale: informații pentru monitorizarea implementării planului de redresare și reziliență	Nefinalizat	T4/2021
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Monitorizarea și implementarea planului	Intrarea în vigoare a unei ordonanțe a guvernului privind stabilirea mandatului legal al Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), al Ministerului Finanțelor și al Autorității de Audit	Nefinalizat	T4/2021
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și a ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterea calității consultărilor publice la toate palierele administrație	Intrarea în vigoare a metodologiilor și a procedurilor de îmbunătățire a raționamentului în materie de politici publice și a planificării și simplificării administrative	Finalizat	T1/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea	Intrarea în vigoare a unui act legislativ de operaționalizare a unei structuri care să asigure implementarea unui	Finalizat	T1/2022

	capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și a ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterea calității consultărilor publice la toate palierele administrație	mecanism eficace de control al calității în materie de reglementare		
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și a ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterea calității consultărilor publice la toate palierele administrație	Intrarea în vigoare a orientărilor pentru utilizarea și asigurarea respectării corespunzătoare a Registrului Unic al Transparenței a Intereselor (RUTI)	În implementare	T3/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și a ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterea calității consultărilor publice la toate palierele administrație	Intrarea în vigoare a metodologiei de utilizare a ordonanțelor de urgență	În implementare	T3/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și a ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterea calității consultărilor publice la toate palierele	Intrarea în vigoare a modificărilor legislative menite să asigure publicarea textului integral al legilor după ce au fost modificate	În implementare	T3/2022

	administrație			
2019.CSR4.subpart2 2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Întărirea coordonării la Centrul Guvernului printr-o abordare integrată și coerentă a inițiativelor în domeniul schimbărilor climatice și a dezvoltării durabile	Operaționalizarea unui comitet interinstituțional privind schimbările climatice	În implementare	T2/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia	Intrarea în vigoare a hotărârii de guvern de aprobare a strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2022-2025	Finalizat	T1/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia	Intrarea în vigoare a legii de modificare a atribuțiilor Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate	În implementare	T2/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia	Modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală	În implementare	T4/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Intensificarea luptei împotriva corupției	Intrarea în vigoare a actului legislativ de aprobare a noii Strategii naționale anticorupție	Finalizat	T4/2021
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Intensificarea luptei împotriva corupției	Intrarea în vigoare a legii privind protecția avertizorilor	Nefinalizat	T1/2022
2019.CSR4.subpart3	Reformarea sistemului național de achiziții publice	Intrarea în vigoare a modificării legislației naționale privind căile de atac (Legea nr. 101/2016)	Finalizat	T1/2022
2019.CSR5.subpart2	Îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat	Intrarea în vigoare a legislației actualizate privind companiile de stat	În implementare	T4/2022
2019.CSR5.subpart2	Îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat	Operaționalizarea grupului operativ din cadrul Centrului Guvernului pentru coordonarea și monitorizarea politicilor de guvernanță corporativă	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe	Semnarea contractelor cu operatorii publici (municipalități) pentru construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart1	Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare	Lansarea unei proceduri de ofertare pentru echiparea sălilor de clasă cu mobilier	În implementare	T3/2022
2019.CSR3.subpart1	Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă	Lansarea unei proceduri de ofertare pentru echiparea	În implementare	T3/2022

	preuniversitare și laboratoarele/atelierile școlare	laboratoarelor/atelierelor pentru științe		
2019.CSR3.subpart1 2019.CSR3.subpart2 2020.CSR2.subpart5	Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului	Semnarea contractelor de granturi destinate centrelor tehnologice inovatoare din universități	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart1 2019.CSR3.subpart2 2020.CSR2.subpart5	Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului	Semnarea contractelor pentru o schemă de grant pentru digitalizarea Consiliului Național al Rectorilor	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Înființarea, echiparea și operaționalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate	Semnarea contractelor pentru înființarea, echiparea și operaționalizarea de servicii complementare pentru grupurile defavorizate	În implementare	T1/2023
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar	Procedură de ofertare pentru sprijinirea elevilor în vederea asigurării tranziției de la învățământul secundar inferior la cel superior, pe baza a 5 indicatori definiți în Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație	Finalizat	T4/2021
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar	Unități de învățământ cărora li s-a acordat un grant (lotul 1)	Finalizat	T1/2022
2019.CSR3.subpart1 2019.CSR3.subpart2 2020.CSR2.subpart5 2020.CSR2.subpart6	Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistemice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii	Utilizatorii Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic MATE care au fost formați	În implementare	T1/2023
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate	Intrarea în vigoare a Ordinului ministerial (OM) de adoptare a programului-cadru intersectorial; Intrarea în vigoare a MO care reglementează înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor complementare de educație timpurie education services	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii	Intrarea în vigoare a Hotărârii de Guvern privind realizarea programului național pentru reducerea abandonului școlar	Finalizat	T4/2021
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Reforma sistemului de învățământ obligatoriu	Intrarea în vigoare a ordinului ministerial de	În implementare	T4/2022

	pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii	utilizare a instrumentului MATE la nivel național		
2019.CSR3.subpart1 2020.CSR2.subpart6	Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior	Intrarea în vigoare a Hotărârii de Guvern de aprobare a Metodologiei de organizare a rutei duale complete și a noilor calificări rezultate din ruta duală completă	În implementare	T3/2022
2019.CSR3.subpart1 2019.CSR3.subpart2 2020.CSR2.subpart5 2020.CSR2.subpart6	Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației	Intrarea în vigoare a Ordinului ministerial (MO) pentru asigurarea unor standarde de echipare a școlilor cu echipamente tehnologice și resurse pentru scop educațional online și pentru asigurarea unui impact durabil al investițiilor propuse	Finalizat	T1/2022
2019.CSR3.subpart1 2019.CSR3.subpart2 2020.CSR2.subpart5 2020.CSR2.subpart6	Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației	Intrarea în vigoare a legii care stabilește profilul viitorului cadru didactic privind competențele digitale și modalitatea de evaluare a competențelor digitale în cadrul examenelor de grad didactic	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart1	Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar	Intrarea în vigoare a modificărilor cadrului legislativ privind sporirea calității mediilor de învățare	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart1	Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului	Semnarea contractului de asistență tehnică pentru elaborarea Planului de măsuri de reformare a guvernancei, inclusiv a programului de formare și îndrumare pentru manageri și inspectori	Finalizat	T1/2022
2019.CSR3.subpart1	Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului	Publicarea și implementarea unui plan de măsuri de reformare a guvernancei, inclusiv a programului de formare și îndrumare pentru manageri și inspectori	În implementare	T1/2023
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart6	Sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinele forestiere expuse unor astfel de fenomene	Adoptarea conceptului de proiect	În implementare	T1/2023
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart6	Reforma sistemului de management și a celui privind guvernarea în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi	Adoptarea Strategiei forestiere naționale 2020-2030	În implementare	T3/2022

	Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente			
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart6	Reforma sistemului de management și a celui privind guvernanta în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente	Intrarea în vigoare a ordonanțelor ministeriale modificate de stabilire a normelor obligatorii privind împădurirea și reîmpădurirea prevăzute în Strategia forestieră națională 2020-2030	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart6	Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficiente a Strategiei Europene privind biodiversitate	Intrarea în vigoare a actului normativ pentru înființarea comisiei interinstituționale de analiză a cadrului legal aplicabil sectoarelor cu impact asupra biodiversității	În implementare	T2/2022
2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart6	Îmbunătățirea guvernantei în domeniul gestionării deșeurilor în vederea accelerării tranziției către economia circulară	Adoptarea Strategiei naționale privind economia circulară	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart6	Îmbunătățirea guvernantei în domeniul gestionării deșeurilor în vederea accelerării tranziției către economia circulară	Intrarea în vigoare a actelor normative necesare pentru operaționalizarea gestionării unitare a deșeurilor în conformitate cu Planul național de gestionare a deșeurilor	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Modernizarea și reînnoirea infrastructurii feroviare	Semnarea contractelor pentru 50 % din lucrările legate de modernizarea și reînnoirea infrastructurii feroviare	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart2 2020.CSR3.subpart4	Dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în Municipiile București și Cluj-Napoca	Semnarea contractelor pentru 50 % din lucrări, în urma unor licitații deschise și concurențiale, și obținerea autorizațiilor relevante	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră / Dezvoltarea infrastructurii feroviare și managementul traficului feroviar	Adoptarea strategiei naționale privind siguranța rutieră	În implementare	T2/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră / Dezvoltarea infrastructurii feroviare și managementul traficului feroviar	Intrarea în vigoare a legislației privind siguranța rutieră - legislația privind monitorizarea, asigurarea respectării și sancțiunile aplicabile pentru încălcarea normelor de siguranță rutieră	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart4	Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră / Dezvoltarea infrastructurii feroviare și	Adoptarea strategiei de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025 și aplicarea planului de acțiune	Finalizat	T4/2021

	managementul traficului feroviar			
2019.CSR5.subpart2	Management performant pentru transport de calitate - Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă	Intrarea în vigoare a Legii nr. 50/2021 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România - S.A. (C.N.A.I.R.) și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere - S.A. (C.N.I.R.)	Finalizat	T2/2021
2019.CSR5.subpart2	Management performant pentru transport de calitate - Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă	Selectarea și numirea membrilor consiliului de administrație al C.N.A.I.R., C.N.I.R., C.F.R., Metrorex, C.F.R. Călători	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1	Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent	Instituirea unei scheme naționale de sprijin pentru renovarea și renovarea integrată energetică și din punctul de vedere al eficienței (consolidare seismică și eficiență energetică) a clădirilor rezidențiale multifamiliale	Finalizat	T1/2022
2019.CSR4.subpart1	Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent	Instituirea unei scheme naționale de sprijin pentru renovarea și renovarea integrată în scopul asigurării eficienței energetice (consolidare seismică și eficiență energetică) pentru clădiri publice	Finalizat	T1/2022
2019.CSR4.subpart1	Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent	Cereri de propuneri pentru renovarea și renovarea integrată în scopul asigurării eficienței energetice (consolidare seismică și eficiență energetică) pentru clădiri rezidențiale	Finalizat	T2/2022
2019.CSR4.subpart1	Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent	Cerere de propuneri de renovare ce vizează asigurarea eficienței energetice și de renovare integrată (consolidare seismică și eficiență energetică) (clădiri publice)	Finalizat	T2/2022
2019.CSR4.subpart1	Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent	Semnarea contractelor de renovare și renovare integrată în vederea asigurării eficienței energetice (consolidare seismică și eficiență energetică) pentru clădiri rezidențiale	În implementare	T4/2022

2019.CSR4.subpart1	Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent	Semnarea contractelor de renovare și renovare integrată în vederea asigurării eficienței energetice (consolidare seismică și eficiență energetică) pentru clădiri publice	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart2	Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin elaborarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor	Instituirea unor scheme de certificare în domeniul performanței energetice a clădirilor	În implementare	T1/2023
2019.CSR4.subpart1 2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart1	Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente	Intrarea în vigoare a modificărilor aduse cadrului legislativ existent privind programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2009)	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2019.CSR5.subpart1 2020.CSR4.subpart1	Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente	Cadrul tehnic de reglementare privind investițiile pentru tranziția către clădiri verzi și digitale este operațional	În implementare	T4/2022
2020.CSR3.subpart4	Cadru strategic, normativ și procedural care să sprijine reziliența seismică a fondului construit	Adoptarea și punerea în aplicare a Strategiei de reducere a riscului seismic pentru reabilitarea seismică a parcului imobiliar existent	În implementare	T4/2022
2020.CSR3.subpart4	Cadru strategic, normativ și procedural care să sprijine reziliența seismică a fondului construit	Intrarea în vigoare a noii legi privind reducerea riscului seismic al clădirilor	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile	Lansarea unei proceduri de ofertare pentru proiecte de producție de energie din surse regenerabile (energie eoliană și solară)	Finalizat	T1/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR2.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Infrastructura de distribuție a gazelor din surse regenerabile (utilizând gazele naturale în combinație cu hidrogenul verde ca măsură tranzitorie), precum și capacitățile de producție a hidrogenului verde și/sau utilizarea acestuia pentru stocarea	Semnarea contractelor pentru construirea unei capacități de electrolyzoare noi de cel puțin 100 MW	În implementare	T2/2022

	energiei electrice			
2019.CSR4.subpart1 2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart6	Dezvoltarea unei producții combinate de energie termică și energie electrică (CHP) pe gaz flexibile și de înaltă eficiență în sectorul încălzirii centralizate, în vederea atingerii unei decarbonizări adânci	Semnarea contractelor pentru proiecte de cogenerare de înaltă eficiență pe gaz și încălzire centralizată	În implementare	T2/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Lanț industrial de producție și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocare a energiei electrice	Semnarea contractelor pentru investițiile în lanțul de producție a bateriilor	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Lanț industrial de producție și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocare a energiei electrice	Semnarea contractelor în cadrul schemei de sprijin pentru stocarea cu baterii	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Asigurarea eficienței energetice în sectorul industrial	Lansarea unei proceduri de ofertare pentru investiții în eficiența energetică în industrie	În implementare	T2/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile	Scoaterea din operare a capacității de producție a energiei electrice pe bază de cărbune	Finalizat	T4/2021
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile	Intrarea în vigoare a legii privind decarbonizarea prin care se adoptă calendarul de eliminare treptată a cărbunelui/lignitului	În implementare	T2/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse	Scoaterea din operare a capacității de producție a energiei electrice pe bază de lignit	În implementare	T4/2022

	regenerabile			
2019.CSR5.subpart2	Îmbunătățirea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energetic	Îmbunătățirea guvernantei corporative a companiilor de stat din sectorul energetic	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart6	Dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare	Intrarea în vigoare a modificărilor aduse cadrului legislativ, implementarea Strategiei naționale privind hidrogenul	În implementare	T1/2023
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart6	Reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie	Intrarea în vigoare a cadrului legislativ care introduce măsuri de facilitare a investițiilor în eficiența energetică în industrie	În implementare	T4/2022
2020.CSR3.subpart5	Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental	Semnarea contractului de implementare a investiției pe baza procedurii de ofertare pentru implementarea investiției	În implementare	T2/2022
2019.CSR3.subpart2 2020.CSR2.subpart5	Scheme dedicate perfecționării/recalificării angajaților din firme	Lansarea cererii de propuneri pentru „Sprijin sub formă de granturi pentru competențe digitale”	Nefinalizat	T1/2022
2020.CSR3.subpart5	Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental	S-a instituit și este operațional grupul operativ pentru implementarea și monitorizarea reformelor și investițiilor privind transformarea digitală	Nefinalizat	T4/2021
2020.CSR3.subpart5	Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental	Finalizarea analizei opțiunilor privind arhitectura cloud-ului guvernamental	Finalizat	T1/2022
2020.CSR3.subpart5	Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental	Intrarea în vigoare a Legii privind guvernanta serviciilor de cloud pentru administrația publică	În implementare	T2/2022
2020.CSR3.subpart5	Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental	Intrarea în vigoare a noii legi privind interoperabilitatea	În implementare	T2/2022
2020.CSR3.subpart4	Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate	Intrarea în vigoare a legii privind securitatea rețelelor 5G	Finalizat	T2/2021
2020.CSR3.subpart4	Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor	Publicarea cererii de ofertă pentru autorizarea operatorilor de telecomunicații să acorde	În implementare	T2/2022

	private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate	licențe 5G		
2020.CSR3.subpart4	Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate	Recomandările prevăzute în setul de instrumente al UE privind conectivitatea sunt implementate	În implementare	T3/2022
2020.CSR3.subpart4	Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate	Alocarea drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio	În implementare	T3/2022
2020.CSR3.subpart5	Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice	Adoptarea Strategiei naționale privind securitatea cibernetică 2021-2026	Finalizat	T4/2021
2020.CSR3.subpart5	Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice	Intrarea în vigoare a Legii privind apărarea și securitatea cibernetică a României	În implementare	T4/2022
2019.CSR3.subpart2 2020.CSR2.subpart5	Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni	Intrarea în vigoare a Ordinului ministerial al ministrului muncii și al președintelui Institutului Național de Statistică pentru definirea ocupațiilor noi digitale în clasificarea ocupațiilor (COR)	În implementare	T3/2022
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor	Numărul de case de marcat conectate la sistemul informatic al Agenției Naționale de Administrare Fiscală	Finalizat	T4/2021
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor	Numărul de case de marcat conectate la sistemul informatic al Agenției Naționale de Administrare Fiscală	În implementare	T4/2022
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor	Ponderea numărului de desk-audituri raportată la numărul total de audituri efectuate de administrația fiscală - 30 %	În implementare	T4/2022
2020.CSR3.subpart5	Implementarea vămii electronice	Infrastructură hardware și software modernizată	În implementare	T4/2022

2019.CSR1.subpart3 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare	Intrarea în vigoare a cadrului legal pentru înrolarea contribuabililor persoane juridice în SPV (Spațiu Privat Virtual)	Finalizat	T1/2022
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare	Contribuabili persoane juridice înrolați suplimentar în SPV	În implementare	T4/2022
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare	Intrarea în vigoare a cadrului juridic aplicabil care definește criteriile de risc pentru clasificarea contribuabililor. Cadrul legal se aprobă prin ordin al președintelui ANAF	În implementare	T4/2022
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare	Intrarea în vigoare a cadrului legal incident domeniului de activitate al structurilor de control fiscal	În implementare	T4/2022
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1	Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare	Operaționalizarea/aprobarea Planului comun de acțiune al Agenției Naționale de Administrare Fiscală și al Inspecției Muncii pentru prevenirea și limitarea fenomenului de evaziune a muncii la gri/la negru	Finalizat	T1/2022
2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart2 2020.CSR3.subpart5	Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară	Intrarea în vigoare a cadrului de reglementare modificat pentru a asigura planificarea bugetară multianuală pentru proiectele semnificative de investiții publice și efectuarea unei evaluări ex-post a analizei cheltuielilor de către Consiliul Fiscal	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart2 2020.CSR3.subpart2 2020.CSR3.subpart5	Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară	Intrarea în vigoare a hotărârii de guvern de aprobare a metodologiei de elaborare, monitorizare și raportare a programelor bugetare	Finalizat	T2/2022
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR1.subpart2	Revizuirea cadrului fiscal	Analiza sistemului fiscal al României cu scopul de a formula recomandări pentru a se asigura faptul că sistemul fiscal contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice sustenabile	În implementare	T4/2022
2019.CSR1.subpart3 2020.CSR1.subpart2	Revizuirea cadrului fiscal	Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului fiscal care reduc treptat domeniul de aplicare al regimului fiscal special aplicabil microîntreprinderilor	În implementare	T4/2022

2019.CSR1.subpart3 2020.CSR1.subpart2	Revizuirea cadrului fiscal	Intrarea în vigoare a: - modificărilor aduse Codului fiscal (Legea nr. 227/2015) în vederea reducerii și/sau a eliminării altor stimulente fiscale cu scopul de a simplifica sistemul fiscal, de a-l face mai eficient, mai transparent și mai echitabil până în 2024 - legislației de extindere a impozitării ecologice	În implementare	T1/2023
2019.CSR2.subpart2 2020.CSR1.subpart2	Reforma sistemului public de pensii	Asistență tehnică contractuală furnizată de o entitate care va fi selectată în conformitate cu legislația națională privind achizițiile publice	Nefinalizat	T4/2021
2019.CSR2.subpart2 2020.CSR1.subpart2	Reforma sistemului public de pensii	Intrarea în vigoare a unui ordin al ministrului prin care se instituie un comitet de monitorizare în sarcină cu revizuirea, cu sprijinul furnizorului de asistență tehnică, a sistemului de pensii și a intervențiilor la nivel de politici în sistemul de pensii	Finalizat	T4/2021
2019.CSR2.subpart2 2020.CSR1.subpart2	Reforma sistemului public de pensii	Intrarea în vigoare a modificărilor aduse cadrului de reglementare pentru a se asigura sustenabilitatea pensiilor din cadrul pilonului 2	Nefinalizat	T1/2022
2019.CSR2.subpart2 2020.CSR1.subpart2	Reforma sistemului public de pensii	Intrarea în vigoare a noii legi privind sistemul de pensii, care înlocuiește dispozițiile Legii nr. 127/2019	În implementare	T1/2023
2019.CSR2.subpart2 2020.CSR1.subpart2	Reforma sistemului public de pensii	Intrarea în vigoare a cadrului legislativ pentru reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale	În implementare	T4/2022
2020.CSR3.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Instrumente financiare pentru sectorul privat - Garanția de portofoliu pentru reziliență	Semnarea acordului de contribuție dintre Comisia Europeană și Guvernul României	Nefinalizat	T4/2021
2020.CSR3.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Instrumente financiare pentru sectorul privat - Garanția de portofoliu pentru acțiune climatică	Semnarea acordului de contribuție dintre Comisia Europeană și Guvernul României	Nefinalizat	T4/2021
2020.CSR3.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Instrumente financiare pentru sectorul privat - Fondul de fonduri de capital de risc pentru redresare	Semnarea acordului de finanțare între Fondul European de Investiții și Guvernul României pentru crearea Fondului de fonduri de capital de risc pentru redresare (denumit în continuare „fondul”) și adoptarea politicii de	Finalizat	T4/2021

		investiții a fondului		
2020.CSR3.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Instrumente financiare pentru sectorul privat - Fond de Fonduri pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes	Instituirea instrumentului financiar („fondul”) și adoptarea politicii de investiții a fondului	Finalizat	T1/2022
2020.CSR3.subpart1 2020.CSR3.subpart3 2020.CSR3.subpart6	Instrumente financiare pentru sectorul privat - Instrumentul financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor	Semnarea acordului de contribuție dintre Comisia Europeană și Guvernul României	Nefinalizat	T4/2021
2020.CSR3.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Schemă de minimis și schemă de ajutor de stat în contextul digitalizării IMM-urilor	Selectarea administratorului schemei	Finalizat	T1/2022
2020.CSR3.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Schemă de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursa	Selectarea administratorului schemei	În implementare	T3/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart5	Proiecte transfrontaliere și multinaționale - Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare	Intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului prin care se alocă finanțarea necesară de 500 de milioane EUR pentru sprijinirea extinderii capacităților naționale până la prima dezvoltare industrială și participarea sau asocierea la un proiect multinațional	În implementare	T2/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart5	Proiecte transfrontaliere și multinaționale - Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare	Entități selectate pentru a participa sau a se asocia la proiect	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart5	Proiecte transfrontaliere și multinaționale - Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare	Entități din consorțiile care participă la cererile de proiecte ale Întreprinderii Comune Tehnologii Digitale Esențiale (KDT JU)	În implementare	T4/2022
2019.CSR4.subpart1 2020.CSR3.subpart3	Înființarea și operaționalizarea centrelor de competență	Instituirea a 5 centre de competență	În implementare	T4/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri	Intrarea în vigoare a modificărilor legislative menite să raționalizeze, să simplifice și să digitalizeze pe deplin procedurile legate de întreprinderi	În implementare	T3/2022
2019.CSR5.subpart1 2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri	Intrarea în vigoare a modificărilor legislative menite să simplifice și să asigure transparența și aplicabilitatea testului IMM	În implementare	T3/2022
2019.CSR5.subpart1	Transparentizare	Intrarea în vigoare a legii	În	T4/2022

2020.CSR3.subpart5 2020.CSR4.subpart1 2020.CSR4.subpart2	legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri	„Licenței industriale unice”	implementare	
2019.CSR4.subpart1	Eficientizarea guvernantei în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării	Unitatea de implementare a reformelor din cadrul mecanismului de sprijin al politicilor (PSF) instituită și operațională	Finalizat	T4/2021
2019.CSR4.subpart1	Sprijin pentru integrarea organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare din România în Spațiul european de cercetare	Intrarea în vigoare a unei legi încurajează, facilitează și reglementează integrarea voluntară și funcțională și fuzionarea instituțiilor de cercetare din România	În implementare	T4/2022

RAPORTARE PRIVIND IMPLEMENTAREA PILONULUI EUROPEAN AL DREPTURILOR SOCIALE

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
1. Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții	Dezvoltarea sistemului de servicii de educație și îngrijire timpurie (0-6 ani) pentru creșterea ratelor de acces și participare în sistem Prevenirea și combaterea segregării școlare prin dezvoltarea și implementarea unui model eficient de guvernare locală și regională în educația preuniversitară și îmbunătățirea echității sistemului educațional • Metodologia de monitorizare a segregării școlare în învățământul preuniversitar, aprobată prin OMEC 5633/2019; • Proiectul Consolidarea managementului sistemului de învățământ românesc, prin dezvoltarea și implementarea unui model eficient de guvernare locală și regională în sistemul de învățământ preuniversitar și sporirea echității sistemului de învățământ din România (elaborarea unei Strategii naționale de desegregare școlară și a planului de acțiune aferent, dezvoltarea în Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) a unei platforme de monitorizare a segregării școlare)	O mai bună integrare a copiilor în ciclul primar, precum și crearea premiselor pentru obținerea performanțelor școlare viitoare și fundamentarea dezvoltării personale, prin creșterea accesului și participării la o educație timpurie unitară, incluzivă și de calitate. Acestea se vor realiza, între altele, prin: • construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe, cu o capacitate cuprinsă între 50 și 110 locuri (găzduind 2, 3 sau 5 grupe), pentru un număr maxim de 4.500 de copii (buget: 230 mil. euro prin PNRR); • conceptualizarea și aplicarea serviciilor complementare (de ex. o ludotecă, un centru de joacă, un centru multifuncțional etc.), care trebuie să fie echipate cu mobilier, materiale și echipamente educaționale. Fiecare serviciu complementar trebuie să poată oferi sprijin educațional până la 50 de copii cu vârsta de la naștere până la 6 ani. Scăderea numărului de cazuri de segregare școlară și creșterea echității în sistemul de învățământ
	Asigurarea digitalizării sistemului educațional și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor, studenților și profesorilor Investiții finanțate prin PNRR - Îmbunătățirea echipării unităților școlare cu echipamente tehnologice - Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului	Stabilirea nivelurilor de competențe digitale pentru profesori și elevi prin <i>Cadrul național pentru digitalizarea educației</i> (prevăzut în domeniul strategic <i>Digitalizare</i> din Proiectul <i>România Educată</i>), aflat în curs de elaborare și care urmează a fi aprobat până la finalul trim. II/2022 Modernizarea a 5.200 laboratoare de informatică în laboratoare educaționale digitale inteligente; dezvoltarea de 1.100 hub-uri tehnologice școlare de tip Smart Lab; dotarea a 909 unități de învățământ profesional și tehnic cu infrastructuri și instrumente digitale pentru predare Îmbunătățirea infrastructurii digitale și dezvoltarea competențelor studenților și ale

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
		cadrelor didactice universitare Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate. Campusurile profesionale vor fi construite până la 30 septembrie 2025, consorțiile de învățământ dual vor funcționa la capacitate maximă până la 31 martie 2026, iar numărul de elevi care vor absolvi ruta duală completă va crește de la 1.847 (număr de referință) în 2020, la 3.000 în iunie 2026
	Asigurarea unor standarde de siguranță și calitate, prietenoase cu mediul, în unitățile de învățământ preuniversitar și universitar	Asigurarea de standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar, prin actualizarea cadrului legislativ în domeniu. (Re)construcția sau modernizarea a cel puțin 55 de școli cu risc seismic prin implementarea proiectului <i>Școli mai Sigure, Incluzive și Sustenabile în România</i> (perioadă de implementare de 6 ani, buget: 100 mil. euro, prin împrumut de la BIRD), prin care școlile aflate în risc sunt susținute să atingă cerințele moderne de infrastructură și funcționalitate în materie de siguranță, reziliență, incluziune și sustenabilitate
	Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului în condițiile unei autonomii sporite a școlilor	Reformarea guvernancei în educație, prin PNRR, prin aplicarea unui set de măsuri, inclusiv a unui program de formare și îndrumare pentru manageri și inspectori școlari și prin care se vor: • analiza guvernanta actuală a sistemului de învățământ preuniversitar; • formula recomandări și un plan de îmbunătățire a guvernancei preuniversitare; • furniza orientări pentru conceperea programului de formare și îndrumare pentru manageri și inspector școlari. (termen final: mai 2026)
	Asigurarea accesului la educație a elevilor și studenților din grupuri dezavantajate	Prin aplicarea programelor sociale ale MEă în curs și extinse: • Programul național de protecție socială Bani de liceu - în anul școlar 2021-2022, numărul beneficiarilor este de 22.853 de elevi. • Programul Euro 200 - sprijinirea elevilor și a studenților cu posibilități financiare reduse în vederea achiziționării de calculatoare. În anul 2021, numărul de beneficiari a fost de 2.150 elevi și studenți. • Programul Masă caldă (program pilot) - acordarea unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 150 de unități de învățământ preuniversitar de stat. Scopul principal al programului este reducerea ratei de abandon școlar.

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
		• Programul <i>Bursa profesională</i> - se adresează tuturor elevilor care frecventează învățământul profesional și constă într-un sprijin financiar lunar de care beneficiază și copiii cetățenilor străini beneficiari ai unei forme de protecție în România sau ai cetățenilor străini cu drept de ședere/rezidență pe teritoriul României, care frecventează învățământul profesional. În anul școlar 2021-2022, 99.342 elevi beneficiază de acest program. • Bursele de ajutor social - în anul 2021, Guvernul României a stabilit un quantum mărit al burselor care vor fi acordate elevilor în anul școlar 2021-2022, diferențiat, pentru prima dată, în funcție de categoria de burse, după cum urmează: 500 de lei pentru bursa de performanță, 200 lei pentru bursele de merit și cele de ajutor social și 150 de lei pentru bursele de studiu. • Programul <i>pentru școli al României</i> - acordarea gratuită pentru preșcolarii din grădinițele cu program normal de 4 ore de stat autorizate/ acreditate și particulare acreditate dar și pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și particular de fructe și legume proaspete, lapte și produse lactate și de produse de panificație. Pentru anul școlar 2021-2022, suma alocată este de 501,553 mil. lei. Numărul total de preșcolari și elevi din ciclul primar și gimnazial, beneficiari ai programului, este de 1.903.851. • Transportul elevilor - elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu li se decontează cheltuielile de transport între localitatea de domiciliu și localitatea unde sunt școlarizați, pe durata cursurilor școlare, din bugetul MEd, prin unitățile de învățământ unde sunt școlarizați, în limita a 50 km. De asemenea, elevilor care locuiesc la internat sau în gazdă li se asigură decontarea sumei ce reprezintă contravaloarea a opt calatorii dus-întors pe semestru, din bugetul MEd, prin intermediul școlilor. • Rechizite școlare - program adresat elevilor din învățământul de stat, primar și gimnazial, cursuri de zi cărora le sunt distribuite pachete cu rechizite școlare specifice fiecărei clase. Numărul de beneficiari, în anul școlar 2021-2022, este de 258.356 elevi. • Acordarea de sprijin educațional pe bază de tichete sociale pe suport electronic -

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
		numărul total de beneficiari pentru care au fost emise carduri în valoare de 500 de lei fiecare este de 245.018 (copii/elevi) din 10.115 unități de învățământ, livrate până la mijlocul lunii aprilie a.c.. • Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS) - reducerea abandonului școlar în minimum 25% din unitățile de învățământ participante la PNRAS, îmbunătățirea rezultatelor obținute de elevi în cadrul evaluărilor naționale și creșterea procentului de elevi care finalizează învățământul gimnazial, creșterea participării absolvenților învățământului gimnazial la evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a și a ratei de tranziție de la învățământul secundar inferior - gimnazial la învățământul secundar superior - liceal sau profesional.
	Adaptarea ofertei de formare inițială și continuă la cerințele pieței muncii (proiectul ReCONNECT)	Îmbunătățirea capacității de anticipare, monitorizare și evaluare a pieței muncii și a educației; reducerea decalajelor existente între cerințele de competențe de pe piața muncii și oferta; adaptarea ofertei de competențe la evoluțiile tehnologice
	Programe (FSE) de formare corelată cu cerințele locurilor de muncă, inclusiv dobândirea competențelor digitale	Au avut ca beneficiari 9.536 angajați, fiind susținute 10.845 IMM-uri
2. Egalitatea de gen	Măsuri care răspund acestui principiu transversal sunt incluse la principiile 1, 4, 5, 6, 9 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20	Asigurarea drepturilor și promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale tuturor persoanelor
3. Egalitatea de șanse	Măsuri care răspund acestui principiu transversal sunt incluse la principiile 1, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20	Asigurarea drepturilor și promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale tuturor persoanelor
4. Sprijin activ pentru ocuparea forței de muncă	Programul național de ocupare a forței de muncă 2021 (BAS) Integrarea pe piața muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă sau a celor inactive (FSE) Îmbunătățirea participării tinerilor NEETs la piața muncii (FSE)	A fost susținut accesul pe piața muncii a 224.287 persoane, din care 76.715 „greu ocupabile” și 33.418 „foarte greu ocupabile”; structura de gen a persoanelor angajate a fost de 105.949 femei și 118.338 bărbați. Pentru anul 2022, se estimează ocuparea a 235.000 persoane, din care 109.270 femei și 125.730 bărbați și a 41.880 tineri NEETs Măsura a avut ca beneficiari 156.670 persoane 244 tineri NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 29 ani beneficiază de măsuri de reîntoarcere în educație în programe de tip a doua șansă; 29.217 tineri NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 29 ani beneficiază de sprijin; Prin proiectul INTESPO au fost identificați 201.119 tineri

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
	Îmbunătățirea legislației privind economia socială (reformă prevăzută în PNRR) Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii pentru lucrătorii casnici (reformă prevăzută în PNRR) Diversificarea economiei locale în mediul rural (investiții FEADR)	NEETs și înregistrați la SPO 184.296 tineri NEETs Dezvoltarea sectorului economiei sociale și crearea de noi locuri de muncă; promovarea alternativelor de ocupare care răspund mai bine nevoilor grupurilor vulnerabile și ale comunităților marginalizate și o mai bună utilizare a forței de muncă Încurajarea egalității de șanse a grupurilor subreprezentate pe piața muncii, având în vedere că reforma se adresează în special unor categorii de persoane cu un nivel redus de competențe; Îmbunătățirea accesului pe piața muncii a acestor grupuri defavorizate Crearea a 5.121 locuri de muncă prin măsurile de înființare a activităților neagricole în zone rurale și dezvoltare a activităților neagricole de către întreprinderile/fermele existente; A fost susținută instalarea a 13.072 tineri fermieri și finanțate 29.533 ferme de mici dimensiuni.
5. Locuri de muncă sigure și adaptabile	Aplicarea prevederilor OUG nr. 117/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii - definirea, combaterea și sancționarea muncii subdeclarată; redefinirea și sancționarea muncii nedecarate	Asigurarea protecției sociale a salariaților în concordanță cu principiile ce guvernează raporturile de muncă și sprijinirea angajaților pentru a beneficia de drepturile salariale cuvenite
6. Salarii	Elaborarea cadrului legal pentru stabilirea salariului minim (reformă prevăzută în PNRR) Aplicarea prevederilor OUG nr. 130/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative - începând cu 1 ianuarie 2022, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată poate fi aplicat pentru un salariat pentru max. 24 luni de la momentul încheierii contractului individual de muncă; după expirarea perioadei, acesta va fi încadrat cu un salariu de bază superior salariului de bază minim brut	Creșterea calității procesului de consultare publică și a implicării persoanelor interesate; Creșterea gradului de ocupare și asigurarea egalității de tratament; Promovarea egalității de șanse la angajare și asigurarea unui nivel de trai decent, îndeosebi în cazul persoanelor din categoriile sociale vulnerabile Îmbunătățirea gradului de adecvare a veniturilor, în condițiile economice existente la nivel național, în vederea asigurării unui nivel de trai decent al salariaților
7. Informații despre condițiile de angajare și protecția în	Aplicarea prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul muncii Aplicarea prevederilor Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării	Asigurarea drepturilor și promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale angajaților; Asigurarea protecției sociale a persoanelor aflate în risc de șomaj

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
caz de concediere	forței de muncă Aplicarea prevederilor Legii nr. 467/2006 privind stabilirea cadrului general de informare și consultare a angajaților	
8. Dialogul social și participarea lucrătorilor	Intervenții administrative de impulsioneare a diversificării temelor de consultare în comisiile de dialog social de la nivel central și local, în CNTDS, cooperare cu Consiliul Economic și Social Implicarea partenerilor sociali în elaborarea și monitorizarea Strategiei Naționale de Ocupare a Forței de Muncă 2021-2027 și promovarea negocierii colective pentru implementarea măsurilor Reforme și investiții din PNRR privind consultarea publică și dialogul social - Creșterea calității consultărilor publice la toate palierele administrației - Extinderea platformei www.e-consultare.gov.ro (ghișeu unic la nivel guvernamental pentru cetățeni) - Crearea de structuri partenoriale între administrația publică locală și societatea civilă - Intrarea în vigoare a unei noi legi privind dialogul social, negociată cu partenerii sociali - Revizuirea definiției sectoarelor economice ca bază pentru contractele colective la nivel de sector	Îmbunătățirea calității și a predictibilității procesului decizional în contextul adoptării de măsuri de protecție socială Îmbunătățirea capacității și a competențelor personalului organizațiilor societății civile de a participa efectiv la procesele de consultare publică Stimularea parteneriatelor între administrația publică și societatea civilă și îmbunătățirea participării și implicării cetățenilor în procesul decizional; Îmbunătățirea calității și a predictibilității procesului decizional și implicit a calității serviciilor publice oferite cetățenilor și mediului de afaceri Creșterea ratei de acoperire a contractelor colective pentru consolidarea protecției lucrătorilor Creșterea capacității organizațiilor partenerilor sociali de atragere și menținere a membrilor, de organizare, instruire și participare la dialogul social național și european
9. Echilibrul dintre viața profesională și cea personală	- Acordarea concediului și a indemnizației pentru creșterea copilului precum și a stimulentei de inserție (OUG nr. 111/2010); - Acordarea concediului paternal (Legea nr. 210/1999); - Acordarea concediului de acomodare (Legea nr. 210/1999); - Transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei 2019/1158/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor și de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului, și anume: reglementarea perioadelor de concediu pentru creșterea copilului în formule flexibile; extinderea perioadei netransferabile de concediu	Asigurarea unei forme de sprijin și a accesului neîngrădit la aceste drepturi; Îmbunătățirea participării la piața muncii a tuturor persoanelor și asigurarea veniturilor pentru persoanele beneficiare ale acestor drepturi; Consolidarea drepturilor de părinte și oferirea unei mai bune îngrijiri a copilului; Reducerea stereotipurilor și a diferențelor de gen în contextul vieții profesionale și al îngrijirii copiilor

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
	pentru creșterea copilului, în cazul părintelui care nu a solicitat dreptul, de la 1 lună la cel puțin 2 luni din perioada totală a concediului; acordarea concediului paternal și a indemnizației aferente acestuia tuturor taților care au un contract de muncă sau un raport de muncă, încheiat conform legii și eliminarea prevederilor care fac trimitere la calitatea de asigurat a titularului în cadrul sistemului asigurărilor sociale de stat; modificarea reglementărilor privind durata concediului paternal, de la 5 zile lucrătoare la 10 zile lucrătoare care să fie efectuate la nașterea copilului lucrătorului	
10. Un mediu de lucru sănătos, sigur și adaptat și protecția datelor	Aplicarea prevederilor Legii nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă Respectarea protecției persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și a liberei circulații a acestor date este o obligație ce revine tuturor operatorilor publici și privați care prelucrează astfel de date	Prevenirea riscurilor profesionale, protecția sănătății și a securității lucrătorilor
11. Îngrijirea copilului și sprijin pentru copii	Dezvoltarea rețelei de asistență maternală - tranziția de la servicii sociale furnizate în sistem instituționalizat către cele asigurate la nivelul comunității Aplicarea prevederilor Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției și continuarea activității de monitorizare a procesului de adopție și a managementului de caz Dezinstituționalizarea copiilor Majorarea alocației de stat pentru copii	Numărul total al asistenților maternali nou angajați a ajuns la 2.593 persoane care au avut/aveau în îngrijire 4.485 copii, din care 519 copii cu dizabilități Creșterea numărului de adopții, a familiilor atestate, precum și a copiilor declarați adoptabili. Conform estimărilor, România poate avea în anul 2022 peste 1.600 adopții, în condițiile în care numărul mediu de copii adoptați în perioada 2017-2020 a fost de 1.225. Numărul familiilor adoptatoare a crescut de la 2.871 în ianuarie 2021, la 3.119 în decembrie 2021, iar numărul copiilor adoptabili a avut o creștere de la 3.309 la începutul anului 2021, la 5.797 la sfârșitul anului 2021 Investițiile finanțate din FEDR, prin POR 2014 - 2020, contribuie la asigurarea unei vieți mai bune și identificarea unor soluții de îngrijire adecvată pentru copiii găzduiți în centrele de plasament. În anul 2021, numărul mediu lunar de beneficiari a fost de 3.595.276 copii, din care 317.740 copii cu vârsta mai mică de 2 ani, cu sau fără handicap; 5.054 copii cu vârsta între 2 și 3 ani, cu handicap; 3.201.452 copii cu vârsta între 2 și 18 ani, fără handicap, precum și tineri cu vârsta peste 18 ani; 71.030 copii cu vârsta

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
	Acordarea beneficiilor de asistență socială destinate familiilor care au copii în îngrijire: alocația de plasament; indemnizația de sprijin și suma fixă, pentru familia adoptatoare; alocația pentru susținerea familiei; indemnizațiile și ajutoarele pentru creșterea copilului cu dizabilitate; beneficiile pentru copilul cu dizabilitate Acordarea unei indemnizații compensatorii, în luna ianuarie 2022, pentru copilul cu handicap Acordarea stimulentele educaționale pentru copiii care provin din medii defavorizate - familii care au stabilit dreptul la alocație pentru susținerea familiei - și care urmează o formă de educație preșcolară Schema Națională de sprijin pentru elevii cei mai defavorizați - acordarea de tichete sociale, pe suport electronic, pentru sprijin educațional Programul național de suport pentru copii - Din grijă pentru copii Reforme și investiții PNRR - nou cadru legal pentru a preveni separarea copiilor de familie - crearea unei rețele de centre de zi pentru copiii expuși riscului de a fi separați de familie	între 3 și 18 ani, cu handicap. Asigurarea unui nivel de trai minimal, precum și a unei forme de sprijin în scopul promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții anumitor categorii de persoane vulnerabile Diminuarea riscului de sărăcie și excluziune socială, generat de creșterea inflației și de majorarea prețurilor pentru bunuri și servicii, pentru anumite categorii vulnerabile - familiile cu copii și persoanele cu dizabilități Stimularea participării la educație preșcolară a copiilor din familii defavorizate Diminuarea riscului de sărăcie extremă în cazul copiilor care urmează o formă de învățământ, de stat, preșcolar sau care urmează ciclul primar sau gimnazial și care provin din familii cu venituri reduse Protejarea integrității psiho-emoționale a copiilor și asigurarea sănătății mintale a acestora în perioada pandemiei și post-pandemie Prevenirea separării copilului de familie și sprijinirea familiei în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copilului expus riscului de separare; reducerea numărului de copii separați de familie și care intră în sistemul de protecție socială; crearea a 150 centre de zi, din care cel puțin 10% să se afle în comunități cu o pondere semnificativă a populației de etnie romă, pentru a preveni separarea copiilor de familie
12. Protecție socială	Sprijinirea unor categorii de persoane care realizează venituri: - profesioniști reglementați conform art. 3 alin. (2) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil; persoane fizice care obțin venituri exclusiv din drepturile de autor și drepturile conexe, conform Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe; persoane care au încheiate convenții individuale de muncă în baza Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea	Au fost asigurate venituri ca urmare a întreruperii activității (1 ianuarie - noiembrie 2021) pentru 11.521 persoane, din care 5.489 persoane cu venituri din drepturi de autor și drepturi conexe, 115 cooperatori, 5.731 alți profesioniști, 122 persoane cu contract de activitate sportivă cu structuri sportive publice și 63 persoane cu contract de activitate sportivă cu structuri sportive private; Au fost acordate indemnizații pentru reducerea activității (1 ianuarie - 30 septembrie 2021) pentru 37.282 persoane, din care 974 persoane cu venituri din drepturi de autor și drepturi

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
	cooperației; persoane angajate cu contract de activitate sportivă Acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV2 (implementarea prevederilor OUG nr. 110/2021)	conexe, 932 avocați, 1.633 cooperatori, 28.239 alți profesioniști, 6.478 zilieri Asigurarea sănătății și a protecției sociale a copiilor și a părinților
13. Indemnizații de șomaj	- Acordarea șomajului tehnic (BAS) - Plata unei indemnizații (BAS) în cuantum de 75% din salariul de bază aferent orelor de reducere a programului de lucru, în situația în care agenții economici reduc cu 80% timpul de muncă zilnic, săptămânal sau lunar - Acordarea șomajului tehnic (BAS) pentru salariații cărora angajatorii le suspendă temporar contractul individual de muncă în contextul actualei crize din Ucraina, Federația Rusă și Belarus - Majorarea indemnizației de șomaj potrivit dispozițiilor Legii nr. 225/2021 (majorarea valorii indicatorului social de referință/ISR)	Măsura a avut ca beneficiari 104.774 persoane în anul 2021; plățile au fost în valoare de 670.823.615 lei; Prin proiectul #SPER au fost decontate, în anul 2020, indemnizații de șomaj tehnic pentru un număr de peste 1 milion persoane Măsura (Kurzarbeit) a avut ca beneficiari 113.248 persoane în anul 2021; plățile au fost în valoare de 487.562.254 lei Menținerea locurilor de muncă, prevenirea șomajului și asigurarea protecției sociale a angajaților Îmbunătățirea gradului de protecție socială și asigurarea unui nivel adecvat al veniturilor pentru persoanele beneficiare
14. Venit minim	Aplicarea prevederilor OUG nr. 101/2021 pentru modificarea art. 5 pct. IV⁴ din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat Programe bazate pe testarea mijloacelor Actualizarea anuală, la data de 1 martie, cu rata medie anuală a inflației din anul precedent a ISR (Legea nr. 225/2021) Implementarea venitului minim de incluziune (reformă și investiții prevăzute în PNRR)	Stimularea tranziției către ocupare a persoanelor în vârstă de muncă și a persoanelor beneficiare de venit minim garantat; îmbunătățirea nivelului de competențe prin participarea la programe de educație tip "A doua șansă" În perioada 1 ianuarie - 30 septembrie 2021, alocația pentru susținerea familiei a fost acordată pentru un număr mediu lunar de 150.096 familii; VMI pentru un număr mediu lunar de 168.023 familii sau persoane singure; ajutoare pentru încălzirea locuinței pentru 63.102 beneficiari (familii și persoane singure). Asigurarea unui nivel adecvat al veniturilor prin majorarea cuantumurilor beneficiilor de asistență socială care se raportează la ISR Reducerea sărăciei prin menținerea, cel puțin, a aceluiași nivel de adecvare a prestațiilor

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
		sociale; stimularea ocupării prin măsuri de activare și creșterea nivelului de educație; cel puțin 60% dintre beneficiarii VMI din ultimele 12 luni vor face obiectul unei măsuri de activare
15. Veniturile și pensiile pentru limită de vârstă	Majorarea punctului de pensie și a indemnizației sociale pentru pensionari, începând cu data de 1 ianuarie 2022 Acordarea unui ajutor financiar, în luna ianuarie 2022, pentru anumite categorii vulnerabile de pensionari - pensionarii sistemului public de pensii cu pensii mai mici sau egale cu 1.600 de lei Reforma sistemului public de pensii (prin PNRR)	Asigurarea unui nivel adecvat al veniturilor pentru beneficiarii sistemului public de pensii Reducerea riscului de excluziune socială în contextul actualei situații socio-economice pentru anumite categorii vulnerabile de pensionari Prelungirea vieții profesionale; Sporirea gradului de acoperire a pensiilor minime și a pensiilor mai mici, în special pentru persoanele aflate sub pragul sărăciei; Asigurarea viabilității financiare a pilonului II al sistemului public de pensii
16. Asistența medicală	Creșterea accesibilității și rezilienței sistemului de sănătate, inclusiv prin investiții finanțate din PNRR, orientate pe: - elaborarea unei noi strategii pentru domeniul sănătate, aferente perioadei de programare 2021-2027, - creșterea capacității instituționale în furnizarea de servicii medicale de calitate, în condiții de siguranță pentru pacienți, inclusiv prin instruirea/perfecționarea personalului medical, - îmbunătățirea eficienței și sustenabilității financiare a sistemului de sănătate, - modernizarea infrastructurii de sănătate și asistență medicală la nivel regional, inclusiv prin dotarea cabinetelor medicilor de familie sau a celor de planificare familială, dar și a unităților de îngrijire ambulatorie, - reducerii morbidității și mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile, - digitalizarea sistemului de sănătate, inclusiv prin operaționalizarea sistemului de telemedicină, - creșterea accesului populației (inclusiv din zonele rurale și defavorizate) la asistență medicală de bază, dar și la servicii de prevenție, de diagnostic și tratament precoce, - finanțarea centrelor comunitare integrate ce vor fi construite în zonele	Reducerea/eliminarea inegalităților în privința accesului la asistență medicală de calitate și a diferențelor între zonele urbane și cele rurale Asigurarea unui grad adecvat de acoperire a serviciilor de asistență medicală, în special în zonele rurale și în rândul comunităților marginalizate Creșterea accesului populației din zonele rurale și din zonele defavorizate și marginalizate la asistență medicală de bază, inclusiv la servicii de prevenție și de diagnostic și tratament precoce prin renovarea și/sau dotarea a 3000 de cabinete ale medicilor de familie sau asocieri de cabinete de asistență medicală primară, acordând prioritate cabinetelor situate în regiuni și localități marginalizate; 119 cabinete de planificare familială vor fi dotate și/sau reabilite; cel puțin 30 de unități de asistență medicală ambulatorie vor fi modernizate, reabilite, extinse și dotate (PNRR). Integrarea instituțiilor sanitare prin intermediul infrastructurii digitale și reducerea fragmentării și îmbunătățirea calității datelor privind sănătatea prin digitalizarea a 60 de instituții de sănătate publică, a 200 de unități sanitare publice și operaționalizarea noii PIAS (platforma informatică de asigurări de sănătate). Sporirea accesului zonelor rurale și urbane mici și al grupurilor vulnerabile la consultații specializate prin implementarea unui sistem de telemedicină accesibil unei game largi de furnizori de servicii medicale relevanți, cu

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
	rurale și urbane marginalizate - reforma sistemului public de îngrijire medicală spitalicească, cu scopul creșterii siguranței și calității actului medical.	posibilitatea de a fi implementat pe scară largă în întreaga țară, mai ales în zonele rurale și zonele urbane mici (prin PNRR). Furnizarea de servicii de bază de tip medical și social, servicii care sunt destinate exclusiv populației din proximitate, cu accent pe populația vulnerabilă: 200 de centre comunitare integrate nou-construite/renovate și dotate (prin PNRR).
17. Incluziunea persoanelor cu handicap	- Proiect de lege privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale (punerea de acord a legislației - Codul civil, Codul de procedură civilă și unele dispoziții din legi speciale - cu Constituția României) - Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027 prevede dezvoltarea de servicii în comunitate pentru a sprijini viața independentă a persoanelor cu dizabilități - Dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități - înființarea de servicii sociale de tip centre de zi și locuințe protejate pentru persoanele cu dizabilități (investiții finanțate din FEDR) - Programe de interes național în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități (coordonarea implementării ANPDPD) 1. Înființarea de servicii sociale de tip centre de zi, centre respiro/centre de criză și locuințe protejate în vederea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități aflate în instituții de tip vechi și pentru prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități din comunitate 2. Înființarea de servicii sociale în vederea asigurării tranziției tinerilor cu dizabilități de la sistemul de protecție specială a copilului către sistemul de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități - Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la ocupare (proiectul Facilitarea inserției pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități)	Combaterea excluziunii sociale și a discriminării, precum și încurajarea participării active a persoanelor ocrotite la viața civilă sau (re)integrarea acestora în plan socio-economic, cu efecte benefice, inclusiv asupra stării lor de sănătate 5.000 persoane cu dizabilități vor fi integrate în comunitate ca urmare a procesului de dezinstituționalizare până în 2027; cel puțin 300 servicii dezvoltate în comunitate până în 2027 Asigurarea unei vieți mai bune ca urmare a aplicării unor soluții de îngrijire adecvată pentru persoanele cu dizabilități găzduite în instituții rezidențiale de tip vechi. Înființarea a 83 locuințe protejate pentru 694 beneficiari dezinstituționalizați din serviciile rezidențiale de capacitate mare, înființarea a 28 centre de zi și 12 centre respiro/centre de criză, ca servicii suport în comunitate. Înființarea a 38 locuințe protejate pentru 278 beneficiari și a 15 centre de zi Creșterea șanselor de integrare pe piața muncii și accesibilizarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități (1.480 persoane au beneficiat de servicii de informare și consiliere profesională, medierea muncii sau formare profesională; 440 persoane au fost

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
	Aplicarea prevederilor Legii nr. 81/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap (majorarea cuantumului prestațiilor sociale acordate persoanelor cu dizabilități, măsuri de angajare a persoanelor cu dizabilități și interzicere a discriminării pe criterii de dizabilitate referitoare la toate aspectele și formele de încadrare în muncă, inclusiv la condițiile de recrutare, plasare, angajare și menținere în muncă, progresul în carieră) - Acordarea celei de-a 13 indemnizații pentru persoanele cu handicap în luna ianuarie 2022 (OUG nr.126/2021) Reforme și investiții PNRR - Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități (asigurarea cadrului legal necesar aprobării politicii publice privind prevenirea instituționalizării și accelerare a dezinstituționalizării, asigurarea cadrului financiar care contribuie la implementarea politicii publice) - Dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități	Încadrate pe piața muncii; au fost emise 544 vouchere pentru achiziționarea de tehnologii asistive) Impulsionarea integrării socio-profesionale a persoanelor cu handicap (numărul persoanelor cu dizabilități încadrate pe piața muncii și declarate de angajatori este de 25.527, numărul persoanelor cu dizabilități angajate în instituții publice este de 7.607) Diminuarea riscului de sărăcie și excluziune socială pentru persoanele cu dizabilități Cel puțin 8.455 persoane cu dizabilități instituționalizate (50% din totalul persoanelor instituționalizate în decembrie 2020) vor beneficia de sprijin în vederea dezinstituționalizării și a punerii în aplicare a „parcursului de trai independent”; reducerea numărului total de persoane cu dizabilități instituționalizate la 11.500, după primirea de sprijin, în conformitate cu principiile managementului de caz Îmbunătățirea serviciilor sociale oferite persoanelor cu dizabilități în vederea dezinstituționalizării acestora; Intrarea în funcțiune a 55 noi servicii în comunitate pentru persoanele adulte cu dizabilități care să ofere activități pentru cel puțin 4.870 persoane cu dizabilități, într-un interval de 4 ani
18. Îngrijire pe termen lung	Programe de interes național dedicate îngrijirii persoanelor vârstnice (finanțate din bugetul de stat) - servicii comunitare la domiciliu, acordarea hranei, centre de zi de asistență și recuperare și servicii sociale de asistență comunitară Finanțarea cheltuielilor de funcționare a căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București Reforme și investiții PNRR	Asigurarea dreptului la asistență și servicii sociale pentru persoanele vârstnice în vederea prevenirii marginalizării și pentru reintegrarea socială a acestora

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
	- Modificarea Legii nr. 17/2000 (corelarea prevederilor privind respectarea partajării responsabilității finanțării dreptului la îngrijire de lungă durată, ca măsură de asistență socială și ca serviciu public descentralizat, între autoritățile administrației publice locale și centrale și a principiului „resursa financiară urmează beneficiarul”); aprobarea Strategiei privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânire activă 2023-2030; aprobarea standardelor de calitate pentru managementul de caz - Dezvoltarea unei rețele de centre de îngrijire de zi și de reabilitare pentru persoane vârstnice	Îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice dependente; Creșterea accesului la servicii sociale acordate persoanelor vârstnice ca măsură de asistență socială
19. Locuințe și asistență pentru persoanele fără adăpost	Elaborarea propunerii de politică publică pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost (proiectul „FIECARE OM CONTEAZĂ! Evaluarea nevoilor persoanelor fără adăpost și a impactului serviciilor sociale existente asupra calității vieții acestora”)	Prevenirea și combaterea excluziunii sociale a persoanelor fără adăpost
20. Accesul la servicii esențiale	Aplicarea prevederilor Legii nr. 226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie (măsuri financiare și nonfinanciare) Măsuri complementare de protecție a populației: reglementarea mecanismului de compensare pentru perioada 1 noiembrie 2021 - 31 martie 2022; componentele de preț al energiei electrice și al gazelor naturale nu includ TVA; aplicarea unei cote reduse de TVA de 5% asupra bazei de impozitare pentru livrarea de energie termică în sezonul rece destinată populației și altor categorii de consumatori; cota de TVA a fost redusă de la 19% la 5% pentru livrările de lemn de foc către persoanele fizice sau alte entități, inclusiv școli, spitale, dispensare medicale și unități de asistență socială; în perioada 1 februarie - 31 martie 2022, consumatorilor casnici li s-a acordat o compensație unitară și s-a plafonat prețul final pentru energie electrică și gaze naturale; în perioada 1 aprilie 2022 - 31 martie 2023, se plafonează temporar prețul final facturat la energie electrică și gaze naturale	Prevenirea și combaterea sărăciei energetice pentru persoanele aflate în imposibilitatea acoperirii nevoilor energetice minimale Aprox. 13 mil. cetățeni pot beneficia de compensarea facturilor la electricitate, soluții similare fiind aprobate și pentru consumatorii de gaze naturale astfel încât să nu se înrăutățească nivelul de sărăcie energetică Atenuarea impactului creșterii prețurilor la energia termică livrată, în sezonul rece, populației și altor categorii de consumatori cu un grad redus de suportabilitate

Principiul pilonului	Lista principalelor măsuri	Impactul estimat (calitativ și/sau cantitativ)
	Dezvoltarea infrastructurii de locuire în vederea protejării anumitor categorii de populație - Programul locuințe pentru tineri destinate închirierii - Programul de construcții locuințe sociale și de necesitate derulat conform Legii nr. 114/1996 Investiții PNRR - construirea de locuințe pentru tineri și pentru specialiști din sănătate și învățământ Realizarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare - PNDL - etapa II (2017-2022) Infrastructură de bază de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, canalizare și stații de epurare a apelor uzate, drumuri/ acces la căile de comunicație și extinderea/ racordarea la sistemele de gaze naturale - Programul <i>Anghel Saligny</i> Crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructură de bază în zonele rurale (FEADR)	- 68 obiective de investiții aflate în execuție la data de 31 martie 2022, pentru 2.264 unități locative - 91 obiective de investiții finanțate în anul 2022, totalizând 4.190 unități locative Îmbunătățirea serviciilor medicale și educaționale pentru comunitățile și grupurile vulnerabile; Îmbunătățirea condițiilor de viață în comunitățile vulnerabile Îmbunătățirea calității vieții cetățenilor prin construirea a aprox. 4.000 km rețea alimentare cu apă și 3.250 km rețea canalizare construiți Creșterea accesului populației, în special din zonele izolate și comunitățile subdezvoltate, la servicii esențiale la standarde de calitate și siguranță care conduc la îmbunătățirea condițiilor de trai Creșterea calității vieții în zonele rurale prin crearea/modernizarea a 318 grădinițe/ creșe, instituții de învățământ secundar superior agricol; construirea/ extinderea/ modernizarea a 4.728 km rețea conducte apă/apă uzată; modernizarea/construirea a 3.458 km drumuri comunale